2014
2020

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE 2014.-2020.

Nacrt Programa koji se upućuje na neformalne konzulatcije u Europsku Komisiju. Formalno upućivanje Programa očekuje se u svibnju 2014. godine, nakon zaključivanja Partnerskog sporazuma.

Nacrt programa za međuupravne konzultacije
Ministarstvo poljoprivrede
24.01.2014.

TABLICA SADRŽAJA:

UVOD 14
1. NAZIV PROGRAMA 16
2. DRŽAVA ČLANICA I ADMINISTRATIVNO PODRUČJE 16
2.1. Geografsko područje koje pokriva Program 16
2.2. Klasifikacija Regija 16
3. EX-ANTE EVALUACIJA 18
3.1. Opis procesa 18
3.2. Pregled preporuka 18
3.2.1. Najvažnije preporuke 18
3.2.2. Kompletno izvješće 22
4. SWOT I IDENTIFIKACIJA POTREBA 23
4.1. SWOT 23
4.1.1. Opći opis područja primjene 23
4.1.1.1. Društveno – gospodarsko stanje 23
Sl. 1. Struktura vlasništva šuma i šumskog zemljišta u RH 50
4.1.2. Jake strane 51
4.1.3. Slabe strane 53
4.1.4. Mogućnosti 55
4.1.5. Opasnosti 56
4.1.6. Kontekst pokazatelji 57
4.1.7. Strukturirana tablica hrvatskih specifičnih pokazatelja stanja 57
4.2. IDENTIFIKACIJA POTREBA 58
4.2.1. Povećanje stupnja stručne osposobljenosti, informiranosti te prijenosa znanja 58
4.2.2. Jačanje savjetodavnih usluga u poljoprivredi i šumarstvu te povećanje stručnosti osoba koje obavljaju savjetodavnu djelatnost 59
4.2.3. Jačanje suradnje istraživačkog sustava u poljoprivredi i šumarstvu s gospodarstvom sa ciljem razvoja, testiranja, primjene i širenja najnovijih znanja i inovacija 60
4.2.4. Unaprjeđenje gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika 60
4.2.5. Generacijska obnova u poljoprivredi 61
4.2.6. Jačanje održivosti gospodarstava sa značajnim strukturnim poteškoćama 62
4.2.7. Promjena strukture poljoprivredne proizvodnje i povećanje produktivnosti 62
4.2.8. Povećanje konkurentnosti sektora prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda 63
4.2.9. Okrupnjavanje poljoprivrednog i šumskog zemljišta 65
4.2.10. Izgradnja pristupnih cesta u poljoprivredi i šumarstvu 65
4.2.11. Povećanje učinkovitog korištenja vode u poljoprivredi i prilagodba klimatskim promjenama 66
4.2.12. Bolje upravljanje rizicima u poljoprivredi 67

Nelektorirana verzija

4.2.13. Organiziranje proizvođača i njihovo jače pozicioniranje na tržištu 67
4.2.14. Razvoj sustava kvalitete i veća uključenost proizvođača u sheme kvalitete 68
4.2.15. Sprečavanje erozije tla i povećanje plodnosti tla i organske tvari u tlu 68
4.2.16. Održavanje kvalitete vode, tla i zraka 69
4.2.17. Očuvanje krajobraza i bioraznolikosti 69
4.2.18. Održavanje kontinuiteta poljoprivredne proizvodnje na područjima s prirodnim i specifičnim ograničenjima u poljoprivredi 70
4.2.19. Obnova šumskih površina konverzijom i oplemenjivanjem 71
4.2.20. Modernizacija tehnologija, strojeva i opreme za izvođenje radova u šumarstvu i preradi drva 71
4.2.21. Povećanje razine proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora energije 72
4.2.22. Povećanje proizvodnje šumske biomase 73
4.2.23. Daljnji razvoj i jačanje lokalnih razvojnih inicijativa 73
4.2.24. Diversifikacija djelatnosti i otvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima 74
4.2.25. Razvoj lokalne komunalne, društvene, prometne i turističke infrastrukture 75
4.2.26. Razvoj osnovnih usluga za ruralno stanovništvo 75
5. OPIS STRATEGIJE 77
5.1. Obrazloženje prepoznatih potreba koje će se rješavati PRR te izbor ciljeva, prioriteta i fokus područja temeljenih na SWOT analizi i procjeni potreba 77
5.2. Izbor, kombinacija i obrazloženje mjera 80
5.2.1. Izabrane mjere 80
5.2.2. Kombinacija i opravdanost mjera 80
5.3. Opis rješavanja horizontalnih tema 88
5.4. Sažeti prikaz intervencijske logike koja prikazuje prioritete i fokus područja odabranih Programom, ciljeve i kombinacije mjera kojima bi se ciljevi trebali postići 90
5.5. Opis planiranih aktivnost koje će omogućiti provedbu programa i opis savjetodavnih kapaciteta 91
6. PROCJENA EX-ANTE UVJETOVANOSTI 92
6.1. Identifikacija primjenjivih ex-ante uvjetovanosti i procjena njihovog ispunjenja (primjenjivih prioritetnih i općih ex-ante uvjetovanosti) 92
6.2. Opis aktivnosti za ispuvanje ex ante uvjetovanosti, odgovorna tijela i vremenski plan aktivnosti 118
6.2.1. Aktivnosti koje treba poduzeti kako bi se ispunili primjenjivi opći ex-ante uvjeti 118
6.2.2. Aktivnosti koje treba poduzeti kako bi se ispunili primjenjivi ex-ante uvjeti vezani uz prioritete 118
7. OKVIR ZA PROCJENU OSTVARENJA POSTIGNUĆA 119
7.1. Opis okvira za procjenu ostvarenja postignuća 119
7.2. Obrazloženje alokacije za rezervu procjene učinka 121
8. OPIS IZABRANIH MJERA 122
8.1. Opis općih uvjeta 122
8.2. Opis mjera 122
8.2.0. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja 122
8.2.1. Pravna osnova 122

Nelektorirana verzija

8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 122
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 125
M01.1 Strukovno osposobljavanje i aktivnosti za stjecanja vještina 125
M01.2 Potpora za demonstracijske i informativne aktivnosti 127
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 128
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere 129
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 129
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 129
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 129
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru 129
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 129
8.2.0. M02 - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima 131
8.2.1.Pravna osnova 131
8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 131
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 135
M02.1. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga 135
M02.3 Potpora za osposobljavanje savjetnika 137
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 139
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere 139
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 139
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 139
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 140
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru 140
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 140
8.2.0. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu 141
8.2.1. Pravna osnova 141
8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 141
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 142
M03.2 Potpora za troškove informiranja i promoviranja 144
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 146
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere 146
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 146
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 146
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 146
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru 147

Nelektorirana verzija

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 147
8.2.0. M04 – Ulaganja u fizičku imovinu 148
8.2.1. Pravna osnova 148
8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 148
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 150
M04.1. Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva 151
4.1.1. restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava 151
4.1.2. povećanje okolišne učinkovitosti 155
4.1.3. korištenje obnovljivih izvora energije 158
M04.2. Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda 162
4.2.1. povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda kroz modernizaciju, preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda 162
4.2.2. Korištenje obnovljivih izvora energije 166
M04.3. Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva 168
M04.4. Potpora neproizvodnim ulaganjima vezanim uz postizanje agro-okolišnih i klimatskih ciljeva 173
4.4.1. neproizvodna ulaganja vezana uz očuvanje okoliša 173
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 177
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere 177
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 177
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 177
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 178
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru 178
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 178
8.2.0. M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti 180
8.2.1. Pravna osnova 180
8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 180
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 181
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 182
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere 182
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 183
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 183
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 183
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru 183
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 183
8.2.0. M06 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja 184

Nelektorirana verzija

8.2.1. Pravna osnova ... 184
8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima ... 184
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije ... 186
M06.1.Potpora mladim poljoprivrednicima ... 186
M06.3 Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava ... 190
M06.4 Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima ... 192
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere ... 194
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere ... 194
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika ... 194
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere ... 194
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore ... 194
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru ... 194
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere ... 194
8.2.0. M07 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima ... 195
8.2.1. Pravna osnova ... 195
8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima ... 195
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije ... 196
M07.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i naselja u ruralnim područjima ... 196
M07.2. Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture ... 197
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere ... 202
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere ... 202
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika ... 202
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere ... 202
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore ... 202
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru ... 202
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere ... 203
8.2.0. M08 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma ... 204
8.2.1. Pravna osnova ... 204
8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima ... 204
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije ... 208
M08.6. Ulaganja u svrhu poboljšanja otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava ... 208
M08.7. Ulaganja u šumarske tehnologije te u proizvodnju i marketing šumskih proizvoda ... 212
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrole mjere ... 219
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere ... 219
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika ... 219

Neelektorirana verzija

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 219
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 219
8.2.6. Dodatne informacije za mjeru 219
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 219
8.2.0. M09 – Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača 220
8.2.1. Pravna osnova 220
8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 220
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 221
Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača 221
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 223
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere 223
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 223
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 223
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru 224
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 224
8.2.0. M10 – Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti 225
8.2.1. Pravna osnova 225
8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 225
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 226
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 228
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere 228
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 228
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 228
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 228
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola 240
8.2.4.1. Rizici u provedbi: 240
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 240
8.2.4.3. Ukupna procjena: 240
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 243
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 244
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 244
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 244
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 246
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 246
8.2.4.3. Ukupna procjena: 246
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 248

Nelektorirana verzija

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 249
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 249
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 249
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 254
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 254
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 254
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 255
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 258
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere : 259
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 259
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 259
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 263
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 263
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 263
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 263
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 266
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 267
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 267
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 267
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 270
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 271
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 271
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 271
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 276
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 277
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 277
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 277
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 279
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 280
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 280
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 280
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 283
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 284
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: 284
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: 284
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 288
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 288

Nelektorirana verzija

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: ... 288
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: ... 288
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: ... 302
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: ... 302
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: ... 302
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere ... 308
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: ... 309
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: ... 309
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: ... 309
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere ... 312
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: ... 313
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: ... 313
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: ... 313
8.2.0. M11 – Ekološki uzgoj ... 316
8.2.1. Pravna osnova ... 316
8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima ... 316
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije ... 316
M11.1. Plaćanja za prijelaz na ekološke poljoprivredne prakse i metode ... 317
M11.2 . Plaćanja za održavanje ekoloških poljoprivrednih praksi i metoda ... 320
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere ... 322
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: ... 323
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: ... 323
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: ... 323
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore ... 323
8.2.0. M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima ... 324
8.2.1. Pravna osnova ... 324
8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima ... 324
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije ... 325
M13.1. Očuvanje poljoprivrede na gorsko planinskim područjima - GPP ... 325
M13.1.Očuvanje poljoprivrede na gorsko planinskim područjima ... 326
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere ... 330
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: ... 330
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika: ... 330
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere: ... 330
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore ... 330

Nelektorirana verzija

8.2.6.Dodatne informacije specifične za mjeru 347
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 347
8.2.0. M16 – Suradnja 348
8.2.1. Pravna osnova 348
8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 348
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 350
M16.1. Uspostava i rad operativnih skupina unutar EIP-a 350
M16.2. Pilot projekti i razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija u poljoprivredno-prehrambenom i šumarskom sektoru 352
M16.4. Uspostava i razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta 353
M16.8. Izrada šumskogospodarskih i lovnogospodarskih planova ili drugih relevantnih dokumenata 355
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 356
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere 356
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 356
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 356
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 356
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru 356
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 356
8.2.0. M17 – Upravljanje rizicima 357
8.2.1. Pravna osnova 357
8.2.2 Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 357
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 358
M17.1. Osiguranje usjeva, životinja i biljaka 358
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 359
8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere: 360
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 360
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 360
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 360
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru 360
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 360
8.2.0. M19 – LEADER 361
8.2.1. Pravna osnova 361
8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima 361
8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije 363
M19.1 Pripremna pomoć 363
8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere 371

Nelektorirana verzija

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere 371
8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika 372
8.2.4.3. Ukupna procjena mjere 372
8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore 372
8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru 372
8.2.6.1. Opis obveznih elemenata mjere LEADER 372
8.2.6.2. Procedura i vremenski okvir za odabir LRS 372
8.2.6.3. Mogućnost isplate predujma 373
8.2.6.4. Zadaci Ministarstva poljoprivrede, Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (Agencija za plaćanja) i LAG-ova u provedbi LEADER-a 373
8.2.6.5. Predviđeni mehanizmi suradnje i preklapanja s ostalim mjerama u PRR 2014 – 2020 373
8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere 373
9. EVALUACIJSKI PLAN 375
9.1. Cilj i svrha 375
9.2. Upravljanje i koordinacija 375
9.3. Teme i aktivnosti evaluacije 378
9.4. Podaci i informacije 379
9.5. Vremenski okvir 381
9.6. Širenje rezultata evaluacijskih aktivnosti 383
9.7. Resursi 384
10. FINANCIJSKI PLAN 386
10.0. Stope doprinosa 386
10.1. Godišnja planirana alokacija EU (u EUR): 386
10.2. Raspodjela po mjerama i tipovima operacija sa različitom stopom doprinosa iz EAFRD-a (u EUR za ukupni period 2014-2020) 388
10.2.1. EAFRD doprinos primjenjiv za sve mjere – Članak 59(3) 388
10.2.2. Raspodjela po mjerama i specifičnim stopama doprinosa – za tipove operacija sa specifičnom EAFRD stopom doprinosa – članak 59(4) 388
10.2.3. Ukupni doprinos Unije po mjerama i indikativan raspored po fokus područjima 390
11. INDIKATOR PLAN 396
12. DODATNA NACIONALNA FINANCIRANJA 397
13. POTREBNI ELEMENTI ZA OCJENU DRŽAVNE POMOĆI 398
14. INFORMACIJE O KOMPLEMENTARNOSTI 399
14.1. Opis sredstava za komplementarnost/povezanost s: 399
14.1.1. Drugim instrumentima Unije, posebice s ESI fondovima i Stupom 1 te drugim instrumentima zajedničke poljoprivredne politike; 399
14.1.2. Gdje se i nacionalni i regionalni PRR primjenjuju na istom teritoriju, informacije o komplementarnosti između ta dva PRR 400
14.2. Informacije o komplementarnosti sa financijskim instrumentima Unije ondje gdje je značajno 400

Nelektorirana verzija

15. PROVEDBA PROGRAMA 401
15.1. Imenovanje svih relevantnih tijela i sažeti opis upravljačke i kontrole strukture 401
15.1.1. Relevantna tijela iz članka 72(2) 401
15.1.2. Opis upravljačke i kontrole strukture 401
15.1.2.1. Opći opis (uključujući postupke koje će osigurati učinkovitu i koordiniranu provedbu) 401
15.1.2.2. Postupci za nezavisne kontrole i rješavanje prigovora 403
15.2. Predviđeni sastav Odbora za praćenje 404
15.3. Promidžba programa 405
15.4. Opis sustava u svrhu osiguranja povezanosti između lokalnih razvojnih strategija i aktivnosti predviđenih mjerom „Suradnja“ i mjerom „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ 409
15.5. Poduzete aktivnosti u svrhu smanjenja administrativnih prepreka za krajnje korisnike 409
15.6. Opis korištenja tehničke pomoći 410
16. PODUZETE AKTIVNOSTI ZA UKLJUČIVANJE PARTNERA 412
16.1. Lista poduzetih aktivnosti za uključivanje partnera 412
16.2. Pojašnjenja vezano uz tablicu „Poduzete aktivnosti za uključivanje partnera“ 414
17. NACIONALNA RURALNA MREŽA 416
17.1. Procedura i vremenski okvir za uspostavu nacionalne ruralne mreže 416
17.2. Organizacijska struktura Mreže, opis uključenosti organizacija i administracija/ uprava, uključujući i partnere navedene u čl. 55 Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća te opis aktivnosti umrežavanja 416
17.3. Opis aktivnosti Mreže koje će se poduzimati u skladu s ciljevima Programa ruralnog razvoja 2014- 2020 417
17.4. Dostupna sredstva za uspostavu i vođenje Mreže 418
18. Ex ante procjena mogućnosti provjere i kontrole mjera, uključujući rizik greške 419
19. PRIJELAZNE ODREDBE 420
19.1. Opis prijelaznih uvjeta po mjeri 420
19.2. Indikativna tablica 420

Neelektronska verzija

POPIS GRAFIKONA I SLIKA:

Grafikon 1: Stopa zaposlenosti osoba između 20 – 64 godine, 2002. - 2012. ... 24
Grafikon 2: Vrijednost robnog izvoza i uvoza RH ... 27
Grafikon 3: Struktura obrazovanje nositelja PG-a ... 29
Grafikon 4: Vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti RH ... 30
Grafikon 5: Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje RH ... 30
Grafikon 6: Ukupna površina, proizvodnja i prinosi žitarica ... 32
Grafikon 7: Samodostatnost RH žitaricama u 2011. ... 33
Grafikon 8: Ukupna površina, proizvodnja i prinosi industrijskog bilja ... 34
Grafikon 9: Samodostatnost RH uljaricama u 2011. ... 34
Grafikon 10: Proizvodnja šećerne repe 2008. - 2012. ... 35
Grafikon 11: Proizvodnja voća 2008. - 2012. ... 35
Grafikon 12: Samodostatnost RH voćem u 2011. ... 36
Grafikon 13: Proizvodnja povrća 2008. - 2012. ... 37
Grafikon 14: Prirodi po hektaru pojedinih povrtnih vrsta ... 37
Grafikon 15: Samodostatnost RH povrćem u 2011. ... 37
Grafikon 13: Proizvodnja sjemena 2008. - 2012. ... 39
Grafikon 17: Broj uvjetnih grla stoke po korištenom poljoprivrednom zemljištu ... 40
Grafikon 18: Proizvodnja kravljeg mlijeka u odnosu na ukupnu proizvodnju mlijeka 2008. - 2012. ... 41
Grafikon 19: Struktura ekološke proizvodnje u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu ... 43
Grafikon 20: Udio poljoprivrednog zemljišta pod ekološkom proizvodnjom 2007. - 2011. ... 44
Grafikon 21: Struktura integrirane proizvodnje u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljišta ... 44

Slika 1: Teritorijalna podjela na statističke regije ... 17
Slika 2. Šume u RH prema uzgojnom obliku (Izvor: ŠGOP 2006-2015) ... 204

Nelektorirana verzija

UVOD

Uspostavljanje odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije započelo je međunarodnim priznanjem Republike Hrvatske kao nezavisne i suverene države 15. siječnja 1992. godine.

Od dana podnošenja Zahtjeva za članstvo u EU (veljača 2003.), dobivanja statusa zemlje kandidata, (u lipnju 2004.), početka pregovora pa do potpisivanja Ugovora o pristupanju EU (prosinac 2011.), Republika Hrvatska je prošla dug put usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije.

Svi spomenuti koraci omogućili su Republici Hrvatskoj punopravno članstvo, kao 28. zemlji članici, dana 01. srpnja 2013.

Jedno od najznačajnijih područja djelovanja institucija Europske unije, kako u smislu obuhvata zajedničke pravne stečevine, tako i u smislu udjela u EU proračunu, predstavlja Zajednička poljoprivredna politika (ZPP). Ruralni razvoj, kao drugi stup ZPP financiran je sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD). Programsko razdoblje EU obuhvaća razdoblje od sedam godina.

Preduvjet za mogućnost korištenja sredstava EAFRD u slijedećem programskom razdoblju je izrada Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. godine (PRR 2014.-2020.).

Nacrt Programa je pripremljen u skladu s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (RR Uredba), Uredbom o Zajedničkom strateškom okviru (CSF Uredba) te prijedlogom svih relevantnih provedbenih akata.

Zacrtani ciljevi "Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast - EUROPA 2020", ekonomski, okolišni i teritorijalni izazovi Unije, očituju se i kroz tri zacrtana cilja ZPP-a i to: konkurentnost poljoprivrede, održivo gospodarenje resursima i uravnotežen razvoj ruralnih područja. U ovom Programu predviđeno je dostizanje ciljeva ZPP-a, kroz šest prioriteta djelovanja, a putem odabranih mjera.

Nelektorirana verzija

Predviđeni prioriteti i fokus područja 2014.-2020. su slijedeći:

PRIORITET		FOKUSNA PODRUČJE
1	Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima	**1A** Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima
		1B Jačanje veze između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, uključujući poboljšano upravljanje okolišem
		1C Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva
2	Poboljšanje održivosti i konkurentnosti poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama	**2A** Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja tržišnog sudjelovanja i usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
		2B Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede i generacijske obnove
3	Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi	**3A** Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodanom vrijednošću poljoprivrednih proizvoda, promoviranjem na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija te međustrukovnih organizacija
		3B Poticanje sprečavanja rizika i upravljanja rizikom
4	Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom	**4A** Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000, područja s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima te poljoprivrede velike prirodne vrijednosti te stanja europskog krajobraza
		4B Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima
		4C Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom
5	Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika, otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru	**5A** Povećanje učinkovitosti u korištenju vode u poljoprivredi
		5B Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane
		5C Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarenja
		5D Smanjenje emisije stakleničkih plinova i amonijaka iz poljoprivrede
		5E Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu
6	Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima	**6A** Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća i otvaranje radnih mjesta
		6B Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima
		6C Jačanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijsko-komunikacijskih tehnologija (ICT) u ruralnim područjima

Izvor: EK, 2013.

Nelektorirana verzija

1. NAZIV PROGRAMA

Naziv dokumenta: Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. (u daljnjem tekstu PRR 2014.-2020.).

2. DRŽAVA ČLANICA I ADMINISTRATIVNO PODRUČJE

2.1. Geografsko područje koje pokriva Program

Republika Hrvatska (RH) smještena je na jugoistoku Europe i njezina ukupna površina pokriva 87.661 km2, od čega na kopno otpada 56.594 km2 (uključujući površinu otoka), dok površina teritorijalnog mora i unutarnjih morskih voda iznosi 31.067 km2. Dužina kopnene granice iznosi 2.028 km, a dužina morske obale na kopnu 1.777 km. Uz obalu Jadranskoga mora smješteno je 1.246 otoka, otočića, hridi i grebena, od čega je 48 otoka naseljeno. Dužina morske obale otoka iznosi 4.058 km.

PRR 2014.-2020. osigurava jedinstvenu primjenu politike ruralnog razvoja na cjelokupnom ruralnom području Republike Hrvatske.

Za potrebe provedbe mjera ruralnog razvoja, ruralnim ili mješovitim područjima u Republici Hrvatskoj smatraju se sve jedinice lokalne samouprave koje pripadaju pretežito ruralnim ili mješovitim županijama (NUTS3) izdvojenim korištenjem izvorne OECD ove metodologije. Izuzetak čine jedinice Grad Zagreb,Grad Split, Grad Rijeka i Grad Osijek. U njima se zbog izrazite veličine naselja sjedišta, ruralnim ili mješovitim smatraju sva naselja koja im administrativno pripadaju, izuzev samih naselja sjedišta (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek). Ona se smatraju gradskim područjima urbanih aglomeracija. Ovako određena ruralna i mješovita područja Hrvatske obuhvaćaju prostor sela, mješovitih naselja, malih i srednjih gradova odnosno prostor složene društvene i gospodarske strukture te mozaičkog krajolika, u kojem uz poljoprivrednu proizvodnju i šumarstvo postoji niz drugih djelatnosti i namjena. U njima na 56.164 km2 (99.24% ukupne površine) živi 3.217.117 stanovnika (75.08% ukupnog stanovništva).

2.2. Klasifikacija Regija

Administrativno, Republika Hrvatska podijeljena je na 21 jedinicu regionalne (područne) samouprave što odgovora NUTS 3 razini, od čega je 20 županija i Grad Zagreb kao posebna administrativna jedinica. Ukupno je 556 jedinica lokalne samouprave, od čega je 127 gradova i 429 općina.

U statističkom smislu Republika Hrvatska je podijeljena na dvije NUTS 2 regije:

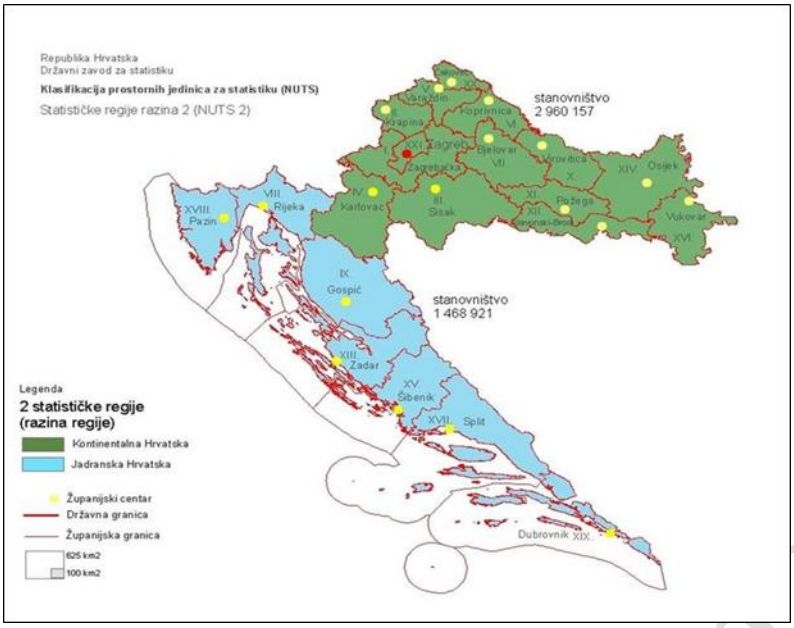
1. Kontinentalna Hrvatska, koja obuhvaća 14 NUTS 3 regija: Zagrebačku, Krapinsko-zagorsku, Varaždinsku, Koprivničko-križevačku, Međimursku, Bjelovarsko-bilogorsku, Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku, Brodsko-posavsku, Osječko-baranjsku, Vukovarsko-srijemsku, Karlovačku i Sisačko-moslavačku županiju te Grad Zagreb.
2. Jadranska Hrvatska, koja obuhvaća 7 NUTS 3 regija: Primorsko-goransku, Ličko-senjsku, Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku, Istarsku i Dubrovačko-neretvansku županiju.

Nelektorirana verzija

Kontinentalna Hrvatska zauzima 56%, a Jadranska Hrvatska 44% teritorija. Kontinentalnoj Hrvatskoj, kojoj teritorijalno pripada i Grad Zagreb, pripada i najveći broj stanovnika (67%).

Donja slika prikazuje teritorijalnu podjelu statističkih regija RH.

Slika 1: Teritorijalna podjela na statističke regije

Izvor: Državni zavod za statistiku (dalje: DZS), 2013.

Nelektorirana verzija

3. EX-ANTE EVALUACIJA

3.1. Opis procesa

Tijekom studenog 2012., Središnja Agencije za financiranje i ugovaranje, provela je javni natječaj za projekt IPA 2009 FWC "Support for preparing Rural development programme 2014-2020", u okviru kojeg je predviđena aktivnost prethodne procjene Programa ruralnog razvoja 2014.- 2020. U prosincu, 2012. sklopljen je ugovor br. 2009-0404-011501, između Središnje Agencije za financiranje i ugovaranje (ugovaratelj) i tvrtke Cardno Agrisystems, UK (izvršitelj).[1]

Projektni zadatak bio je provesti prethodnu procjenu Programa (ex-ante evaluaciju) te stratešku procjenu utjecaja na okoliš (SEA). Ex ante evaluacija dio je samog programiranja i ima za cilj doprinijeti kvaliteti izrade programa.

Prvi uvodni sastanak „Inception meeting" između korisnika i izvršitelja, održan je 03. siječnja 2013. U periodu od veljače do listopada nezavisni procjenitelji su imali dodatne misije u RH (11.-15. ožujka; 03.- 05. lipnja; 09.-18. rujna; 29. -31. listopada o.g.).

Kvalitativno gledano, ex ante evaluacija se provela u tri faze: bilateralni sastanci sa djelatnicima MP vezano za poglavlja i mjere PRR te održavanje radionice o programiranju; prikupljanje podataka i intervjuiranje potencijalnih korisnika i ostalih dionika te periodično dostavljanje preporuka i izvještavanje (uključujući prezentaciju nacrta Izvješća).

Evaluacijski tim je posebnu pažnju posvetio:

- procjeni stanja područja primjene PRR (korištenju kontekst pokazatelja; poljoprivredi i prehrambeno-prerađivačkoj industriji; šumarskom sektoru; stanju okoliša i prirode; ruralnom turizmu; infrastrukturi; SWOT analizi; procjeni potreba),
- relevantnosti te unutarnjoj i vanjskoj koherentnosti PRR (usklađenosti sa Strategijom EU 2020; procjeni strategije PRR i intervencijske logike; predloženim potporama po mjerama; ulozi odabranih mjera pri dostizanju ciljeva; konzistentnosti financijskih raspodjela i ciljeva; procjeni provođenja LEADER-a (CLLD); procjeni Nacionalne ruralne mreže, tehničkoj pomoći),
- mjerenju napretka i rezultata PRR (procjeni sustava praćenja i evaluacije te Evaluacijskog plana),
- procjeni planiranih aranžmana za provedbu programa i uključivanje dionika.

Kompletan Nacrt ex ante izvješća dostavljen je u listopadu o.g, a Finalno ex ante izvješće (isključujući SEA procjenu[2]) dana 18. prosinca 2013. godine.

3.2. Pregled preporuka

3.2.1. Najvažnije preporuke

U Finalnom ex ante evaluacijskom izvješću navedeno je 197 preporuka. Izvješće je strukturirano po poglavljima Nacrta PRR, iz kolovoza 2013., pa se stoga i svaka preporuka referira na spomenuti

[1] Evaluacijski tim u sastavu: Morten Kvistgaard, Heidi Skov Andersen, Sonja Karoglan Todorović, Darko Znaor i Lea Kvistgaard.

[2] Izvješće za „Strategic Environmental Assesment" je u izradi te će preporuke u sklopu istog biti dostavljene naknadno.

Nelektorirana verzija

Nacrt. Najvažnije preporuke prepoznate od Evaluacijskog tima, a presložene prema kategorijama i temama, su slijedeće:

Tema	Preporuka	Kako je preporuka uzeta u obzir ili opravdanje ukoliko nije
SWOT analiza, procjena potreba		
Kontekst pokazatelji	Iskoristiti sve obvezne zajedničke kontekst pokazatelje u opisu stanja područja primjene.	
Sažetak o stanju poljoprivrede	Ubaciti kratki sažetak o stanju u poljoprivredi iznad SWOT-a, pri čemu su zaključci o svakome od 6 prioriteta sažeti.	
Stanje u poljoprivredi – definicije	Uključiti definicije osnovnog koncepta u politici RR – održivost i konkurentnost u odnosu na poljoprivredna gospodarstva.	
Poljoprivreda	Uključiti ekonomske podatke koji opisuju trend gospodarske važnosti proizvoda; Pripremiti analizu baziranu na bilanci proizvodnje i potrošnje, zajedno sa tržišnom statistikom pojedinačnih proizvoda, kako bi se pratio razvoj u relativnim tržišnim udjelima tih proizvoda; Detaljnije opisati i analizirati pojedinačne proizvode, ne u velikim grupama, kao što su "voće i povrće"; Poboljšati analizu faktora koji određuju razvoj sektora; Osnažiti analizu investicijskih potreba i ostalih potreba u sektorima.	

Nelektorirana verzija

Tema	Preporuka	Kako je preporuka uzeta u obzir ili opravdanje ukoliko nije
Prehrambena industrija	Detaljnije analizirati konkurentnost individualnih proizvoda i kretanja trendova; Poboljšati analizu potencijalne uloge shema kvalitete.	
SWOT	Razmotriti korištenje zasebnih SWOT analiza vezanih uz 6 prioriteta PRR; Pripremiti kratak tekst da bi se sintetizirala SWOT analiza i demonstriralo kako glavne unutrašnje snage i slabosti, koje se mogu kontrolirati, mogu biti upravljane odgovarajućim intervencijama kojima bi se iskoristile prednosti vanjskih prilika i izbjegle vanjske prijetnje.	
Potrebe	Uključiti preciznu procjenu potreba i povezati je s analizom trenutne situacije i SWOT analizom, te strategijom i prioritizacijom resursa.	
Konstrukcija intervencijske logike		
Strategija	Fokusirati se na tržište poljoprivrednim zemljištem kako bi se prebrodila usitnjenost zemljišta.	
Strategija	Fokusirati se na mala poljoprivredna gospodarstva i preradu na gospodarstvu.	
Strategija	Uključiti tematski potprogram za mala poljoprivredna gospodarstva.	
Postavljanje ciljeva, raspodjela financija		
Ciljevi	Kvantificirati ciljeve na svim razinama.	

Nelektorirana verzija

Tema	Preporuka	Kako je preporuka uzeta u obzir ili opravdanje ukoliko nije
Financijska raspodjela	Uravnotežiti/preispitati financijske raspodjele između prioriteta i ciljeva.	
Financijska raspodjela	Uskladiti financijske raspodjele sa zahtjevima iz regulativa za RR (P4 i P5).	
Financijska raspodjela	Raspodijeliti financije prema podmjerama i operacijama.	
Provedba programa		
Administrativni resursi	Pripremiti analizu opterećenosti poslova i tijeka rada za MP i APPRRR da bi se procijenio broj potrebnih zaposlenika; Procijeniti raspodjele financijskih izdataka za administraciju u MP i APPRRR.	
Izobrazba osoblja	Omogućiti kvalitetnu izobrazbu i dovoljan kapacitet zaposlenika MP i APPRRR (novih i sadašnjih), da bi se omogućila učinkovitija provedba Programa.	
SEA preporuke (naknadno će biti dostavljene)		
Ostalo		
Uključivanje dionika	Reorganizirati i proširiti konzultacije s dionicima; Uključiti dodatne dionike, kroz fokus grupe, npr. gospodarske i društvene partnere te tijela koja predstavljaju civilno društvo; Imati više ciljanih javnih prezentacija nakon dovršenja izrade mjera i financijskih raspodjela.	

Nelektorirana verzija

3.2.2. Kompletno izvješće

Tijek i rezultati evaluacije, uključujući detaljne preporuke, prikazani su u Finalnom ex ante evaluacijskom izvješću. SEA izvješće će biti dostavljeno naknadno.

Nelektorirana verzija

4. SWOT I IDENTIFIKACIJA POTREBA

4.1. SWOT

4.1.1. Opći opis područja primjene

4.1.1.1. Društveno – gospodarsko stanje

Teritorij

Prema Modelu izdvajanja ruralnih područja Hrvatske za potrebe praćenja utjecaja mjera ruralnog razvoja (Aneks 1) 99,24% područja definirano je kao ruralno i mješovito područje, a samo 0,76% kao gradska područja urbanih aglomeracija.

Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u RH je živjelo 4.284.889 stanovnika, od kojih je ,24,92% stanovništva živi u gradskom području urbanih aglomeracija, a 75.08% u ruralnom i mješovitom području.

RH bilježi nisku prosječnu gustoću naseljenosti od 78 stanovnika/km2 (DZS, 2011.). Međutim gustoća naseljenosti vrlo je različita pa gledano po županijama bilježimo najnižu gustoću stanovništva od 10 stanovnika/km^2 u Ličko-senjskoj županiji, dok je najveća gustoća u Gradu Zagrebu sa 1.232 stanovnika/km^2 (*CI*-4).

U EU-27 broj stanovnika je u porastu, dok su posljedice gospodarske krize i prethodna ratna zbivanja ostavile traga na naseljenost ruralnih područja RH i predstavljaju ozbiljnu prijetnju daljnjem razvoju i opstanku ruralnog područja. U razdoblju od 1990. do 2011. godine broj stanovnika Hrvatske se prema procjenama Eurostata smanjio za 7,9 %, a u 2012. godini stopa prirodnog prirasta bila je negativna i iznosila je - 2,3 promila.

Prosječna starost stanovništva iznosi 41,7 godina, odnosno 43,3 godine kod žena i 39,9 godina kod muškaraca. Prema starosnim skupina broj stanovnika mlađih od 15 godina je 15%, između 15-64 godine 68%, a starijih od 65 godina 17% (*CI*-2).

Migracije

Značajna migracijska kretanja u RH prisutna su dugi niz godina i posljedica su relativnog i/ili apsolutnog pogoršanja životnih uvjeta za mlade obitelji kao i rastućeg trenda seljenja u urbane centre ili perspektivnije ruralne/turističke regije, s namjerom postizanja višega životnog standarda kroz zaposlenje, komunalnu opremljenost i opće obrazovanje.

U 2011. godini naselje stalnog stanovanja (prebivalište) unutar RH promijenile su 71.403 osobe. Kako bi se utvrdilo migracijsko kretanje iz ruralnih u urbana područja analiziran je migracijski saldo među županijskih preseljenja u Grad Zagreb te je zaključeno da bilježimo porast sa 3,56% u 2007. godini na 7,34% u 2011. godini. Najveći broj preseljenog stanovništva unutar RH bio je u dobi od 20 do 39 godina starosti 47,0%, udio žena iznosio je 54,0%.

Veći udio starije ruralne populacije od 64 godine s 17,56%, (2. dobna struktura) u odnosu na mladu populaciju do 15 godina, te stopa zaposlenosti od samo 49,75% pokazatelji su depopulacije ruralnih krajeva i napuštanje poljoprivrednog zemljišta.

Nelektorirana verzija

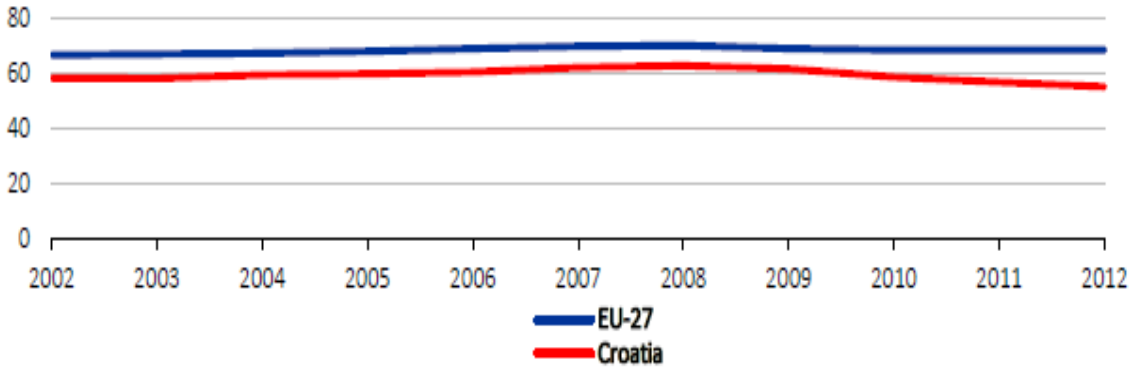
Obrazovanje

Razina obrazovanja u ruralnim područjima je u prosjeku mnogo niža u usporedbi s urbanim područjima. Udio osoba koje su završile samo osnovnu školu u dobi od 15 i više godina u ukupnom stanovništvu je u ruralnim područjima dva put viši u odnosu na urbana područja, što govori o regionalnim razlikama. U većini županija, postotak osoba koje žive u ruralnim područjima i koje su završile samo osnovnu školu (stariji od 15 godina) varira između 20 – 35% (Prilog 1 - tablica 1).

Zaposlenost

U 2012. stopa zaposlenosti pokazuje udio radno sposobnog stanovništva koja je u radnom odnosu (Prilog 1 - tablica 2). U Hrvatskoj je stopa zaposlenosti za osobe u dobi od 15 do 64 godina bila 50,7% u 2012, što je najniže od svih EU država članica i 13,5% manje od prosjeka EU-27. Stopa zaposlenosti Hrvatske za osobe u dobi od 20 do 64 je porasla za 62,9% do 2008, ali zbog financijske, gospodarske i dužničke krize padala je svake godine od 2009-2012.

Grafikon 1: Stopa zaposlenosti osoba između 20 – 64 godine, 2002. - 2012.

Izvor: DZS, 2013.

Jedan od ciljeva strategije Europa 2020 je da do 2020. godine 75% osoba u dobi od 20 do 64 godina bude u radnom odnosu, dok je za Hrvatsku taj cilj 59%. Prosječna stopa zaposlenosti u 2012. iznosi 50,7% te je nešto veća kod muškaraca nego li kod žena (*CI*-5). Stopa samozaposlenosti (15-64 godine) u RH iznosi 16,4% u 2012. godini (*CI*-6).

Prema procjenama Eurostata broj radnog sposobnog stanovništva u 2012. godini iznosi 2.837.000 od čega je 1,778 milijuna aktivno stanovništvo, a zaposleno je 1,446 milijuna osoba (*CI*-X). Podaci Eurostata ukazuju na činjenicu da je u 2009. godini u tercijarnom sektoru bilo zaposleno čak 64%, dok u primarnom samo 4,7% ukupno zaposlenih (*CI*-11).

Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi[3] o strukturi zaposlenosti u 2012., u poljoprivredi je bilo zaposleno 179,900 osoba tj. 12,4%, u šumarstvu 1%, u prehrambeno-prerađivačkoj industriji 3,4%, a u turizmu 5,7% zaposlenih (*CI*-13).

Stopa anketne nezaposlenosti u Hrvatskoj porasla je s 8,4% u 2008. godini na do 15,8% u 2012. godini kada je prosječan broj nezaposlenih iznosio 324.324 osoba. Preko 40% nezaposlenih je u dobi između 15 i 24 godina. (*CI*-7). Dugoročna stopa nezaposlenosti - stopa nezaposlenih od jedne godine ili više, u Hrvatskoj je bila 10,3%, dvostruko više nego u EU-27 s prosjekom od 4,6%.

[3] EU Labour Force Survey, Eurostat

Prometna i komunalna infrastruktura

Temeljem strateških opredjeljenja, dio osnovnih ciljeva konsolidacije infrastrukture i prostorne strukture Hrvatske te povezivanja njenih dijelova realiziran je izgradnjom autocesta, te na području energetske mreže i dijelom u vodoopskrbi. S druge strane, u području željezničke infrastrukture koja je izrazito bitna za osiguranje konkurentnosti poljoprivrednih proizvoda, nisu stvoreni adekvatni uvjeti.

Bitno poboljšano prometno povezivanje na državnom nivou, ali i interes za neke aktualne prostore (atraktivni prirodni predjeli) otvorili su i otvaraju mnoga područja za razvojne inicijative i ulaganja. Istovremeno, uz prometno razvojne koridore pojačava se koncentracija gradnje te migracije iz ruralnih prostora u urbane s koncentracijama funkcija u gradovima (osobito velikim).

Nasuprot tome, presporo unapređenje regionalnog i lokalnog prometnog povezivanja koje je u nadležnosti regionalne i lokalne samouprave, dotrajala i manjkava infrastruktura, usporavaju razvoj ruralnih područja i povećavaju pritiske na okoliš (Prilog 1 - tablica 3).

Značaj cestovnog prometa u Hrvatskoj proizlazi iz prostorne razvedenosti mreže i najprikladnijeg približavanja korisnicima. Gospodarski razvoj je usporen i zbog nedovoljno razvijene lokalne cestovne infrastrukture, koja je neravnomjerno raspoređena i koncentrirana uz veće urbane centre. Neophodna poboljšanja regionalnog, a posebice lokalnog prometa osigurat će pristupačnost i povezanost udaljenijih ruralnih naselja i omogućiti im da iskoriste svoj gospodarski potencijal i podignu ukupnu kvalitetu života.

Komunalna infrastruktura

Oko 80% stanovništva RH ima mogućnost priključenja na sustav javne vodoopskrbe, dok stupanj priključenosti iznosi prosječno 74%.

Opće obilježje vodno-komunalnog sektora u Hrvatskoj je veliki zaostatak u razvijenosti usluge odvodnje u odnosu na vodoopskrbu. Sustavima javne kanalizacije pokriveno je područje na kojem obitava 43,6% stanovništva Hrvatske, uz znatne razlike među županijama i još veće među općinama i gradovima (Prilog 1 - tablica 4).

S 56,4% stanovništva bez priključka na odvodnju i 73% stanovništva bez priključka na uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, sustav javne odvodnje i njegova učinkovitost je izrazito nezadovoljavajuća.

Ruralni turizam

Ruralni turizam u Republici Hrvatskoj nije dovoljno razvijen što je posljedica dugog procesa zanemarivanja ruralnog prostora i obiteljskih seljačkih gospodarstava te usmjerenosti hrvatskog turizma na priobalni turizam.

Trenutno stanje turizma u ruralnom prostoru posljedica je i nedostatka tematske ponude seoskih domaćinstava i planskog pristupa uređenju pojedinačnih seoskih gospodarstava u svrhu prepoznatljive autohtone ponude.

Ruralna turistička ponuda u Republici Hrvatskoj ima kratku povijest i to od 1998. kada su se registrirali prvi nosioci/vlasnici "turističkih seljačkih obiteljskih gospodarstava", njih 32, i trenutno je na neopravdano niskoj razini sa svega 447 registriranih seljačkih domaćinstva koja su vrlo neravnomjerno raspoređenih po županijama. S obzirom na nizak nivo iskorištenja raspoložive radne snage i raspoložive resurse koji mogu povećati uposlenost i dohodak obiteljskih gospodarstava, neophodan je veći angažman na području turizma u ruralnom prostoru.

Nelektorirana verzija

Osnova razvoja ruralnog turizma su turistička seljačka obiteljska gospodarstva, no u posljednjih 10-tak godina sve je veći interes države, lokalne samouprave, pojedinih institucija i poduzetnika u ruralnom prostoru za razvojem nekih novih oblika turističke ponude na ruralnom prostoru, čime se stvaraju preduvjeti za razvitak i brendiranje ruralnih destinacija.

Značaj ruralnog turizma, prije svega, ogleda se u vrlo važnoj interakciji poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje tradicionalnih proizvoda, prezentiranja tradicije, tradicijske gastronomije i turističkih usluga – korištenjem postojećih resursa ruralnog prostora i sela, kao njegovog sastavnog dijela.

Polazeći od navedenoga kao i činjenice kako je najveći dio Republike Hrvatske definiran kao ruralni prostor i da je od iznimnog interesa omogućiti kvalitetan razvoj i život na cjelokupnom području naše zemlje, a uzimajući u obzir da je jedno od 10. osnovnih načela Strategije razvoja turizma RH do 2020. „razvoj turizma na cjelokupnom prostoru“ naše zemlje, korištenje turizma kao pokretača razvoja ruralnih područja mora biti jedna od vrlo bitnih poluga ukupnog razvoja.

Gospodarsko stanje

Hrvatska bilježi usporavanje gospodarske aktivnosti i negativne stope promjene bruto domaćeg proizvoda (BDP). U 2012. godini ukupna vrijednost BDP-a iznosila je gotovo 44 milijarde EUR (tržišne cijene-tekuće), što je pad od 1,9% u odnosu na prethodnu godinu. Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2012. godini prosječno je iznosio 10.294 EUR. Gledano prema indeksu kupovne moći, u 2012., BDP iznosi 61% od prosjeka EU-27, a u ruralnim područjima je taj zaostatak još izraženiji i iznosi oko 46% (*CI*-8).

Smanjenje BDP uzrokovano je smanjenjem potrošnje kućanstava i središnje države te padom bruto investicija u fiksni kapital. U odnosu na 2011. godinu, potrošnja kućanstava je u 2012. smanjena za 3%, potrošnja države smanjena je za 0,8% dok bruto investicije u fiksni kapital bilježi pad od 4,7%.

Ukupna vrijednost bruto dodane vrijednosti (BDV) iznosila je 37.3 milijarde EUR u 2012., pri čemu je udio primarnog sektora 5%, a tercijarnog čak 69%. Od toga je, prema podacima Eurostata, u 2010. godini, 33% ostvareno u urbanom području (Prilog 1 - tablica 6).

Udio BDV-a primarnog sektora čini oko 7% ukupnog BDV-a RH dok je u ruralnim područjima udio BDV primarnog sektora nešto veći i iznosi oko 10% od ukupnog BDV za ruralna područja (Prilog 1 -tablica 7). Nadalje, prema podacima DZS, poljoprivredna djelatnost u ukupnom BDV-u ukupne proizvodnje RH bilježi pad te u 2012. iznosi 3,16%.

Produktivnost rada (mjerena omjerom bruto dodane vrijednosti i broja zaposlenih osoba) za 2012. godinu u Republici Hrvatskoj iznosila je u prosjeku 26.079 eura/osobi. Prema podacima iz Eurostata, prosječna produktivnost rada za EU-27 iznosi 51.719 eura/osobi što predstavlja skoro dvostruko veći iznos u odnosu na produktivnost u RH. Prosječna produktivnost rada u ruralnom području je još manja te je iznosila 24.399 eura/osobi. Kada se gleda produktivnost u primarnom sektoru (poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo) ona je iznosila nešto više od prosjeka 26.497 eura/osobi (*CI*-12).

Stopa rizika od siromaštva i socijalne isključenosti u 2012. godini je sljedeća: 20,5% stanovništva u Hrvatskoj je bilo na riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti 32,3 %, 15,4% se suočilo s teškom materijalnom oskudicom, a 16,1% je živjelo u kućanstvu s vrlo niskim intenzitetom rada. Još veći stupanj izloženosti siromaštvu u postotku od 38,1% je u ruralnom području (*CI*-9).

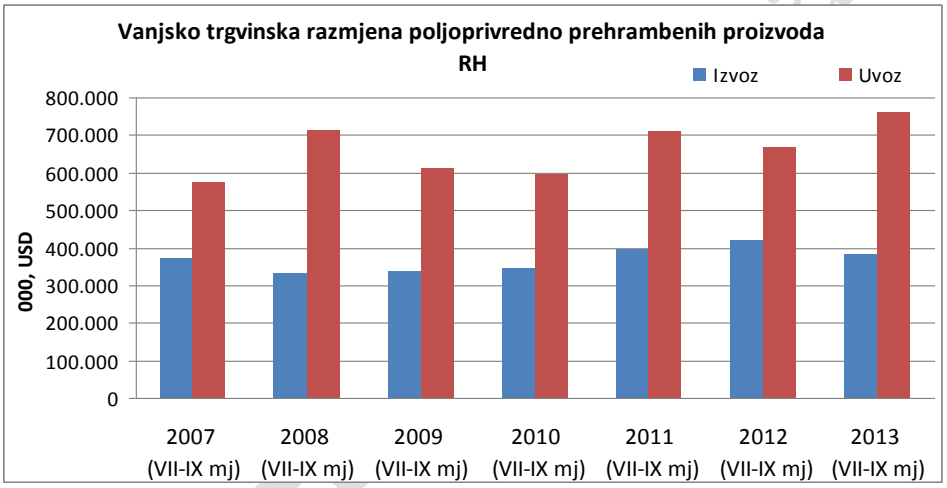
Nelektorirana verzija

Vanjskotrgovinska bilanca

U 2012. godini uvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 2.567,3 milijuna američkih dolara, a izvezeno u vrijednosti od 1.621,5 milijuna američkih dolara, čime je ostvaren deficit od 945,8 milijuna američkih dolara. U ukupnoj bilanci robne razmjene RH, bilanca vanjsko-trgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2012. godini činila je 11,2 %. Pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2012. godini iznosila je 63,2 % i veća je od pokrivenosti uvoza izvozom za ostale proizvode vanjskotrgovinske razmjene. U 2012. godini najznačajnija tržišta razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda su zemlje EU-a (razmjena poljoprivredno prehrambenih proizvoda RH i zemalja članica EU čini 58% ukupne razmjene poljoprivredno prehrambenih proizvoda RH) i zemlje CEFTA-e (razmjena poljoprivredno prehrambenih proizvoda RH i zemalja članica CEFTA-e čini 24% ukupne razmjene poljoprivredno prehrambenih proizvoda RH). U razmjeni sa zemljama CEFTA-e ostvaren je suficit od 420,3 milijuna američkih dolara, a sa zemljama EU-a deficit je 1.045,2 milijuna američkih dolara.

Nakon ulaska RH u EU vanjsko-trgovinska bilanca poljoprivredno-prehrambenih proizvoda je bitno pogoršana. U srpnju i kolovozu 2013. godine (prva dva mjeseca RH u EU) zbog ukidanja zaštitnih carina na tržištu RH značajno se povećao udio uvezenih poljoprivredno prehrambenih proizvoda. U istom razdoblju bitno su pogoršani uvjeti izvoza na tržište zemalja CEFTA-e koje su do ulaska RH u EU bile naše najznačajnije izvozne odrednice.

Grafikon 2: Vrijednost robnog izvoza i uvoza RH

Izvor: DZS, 2013. Obrada: MP

Analiza stanja u poljoprivredi, šumarstvu i prehrambeno-prerađivačkoj industriji

Struktura poljoprivrednih gospodarstava i društveno ekonomski pokazatelji

Gospodarska važnost poljoprivrede u RH je relativno visoka. Prema Istraživanju o strukturi poljoprivrednih gospodarstava poljoprivrednu[4] aktivnost u RH obavlja 233.280 poljoprivrednih gospodarstava koji koriste 1.316.010 ha poljoprivredne površine, odnosno prosječno poljoprivredno gospodarstvo u RH koristi 5,6 ha poljoprivrednih površina.

[4] Izvor: Istraživanje Državnog zavoda za statistiku za 2010 godinu (FSS)

Prema podacima DSZ-a u 2012. godini po kategorijama korištenog zemljišta najzastupljenije su oranice i vrtovi s 903.508 ha (67,9% korištenog poljoprivrednog zemljišta), slijede trajni travnjaci[5] s 345,561 ha (26,0% korištenog poljoprivrednog zemljišta), te trajni nasadi s 78.183 ha (5,9% korištenog poljoprivrednog zemljišta) (CI-18).

Obradive površine većine obiteljskih gospodarstava su vrlo rascjepkane i često vrlo udaljene jedna od druge, što je jedan od razloga za neučinkovitost poljoprivredne proizvodnje. Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednih gospodarstva[6], u 2011. poljoprivredna proizvodnja prosječnog poljoprivrednog gospodarstva odvijala se u prosjeku na 15 katastarskih čestica.

Struktura poljoprivrednih gospodarstava

U strukturi veličine poljoprivrednih gospodarstva izrazito su dominantna poljoprivredna gospodarstva kategorije ispod 2 ha (52,6%) (*CI*-17). Unatoč prisutnom trendu povećanja broja poljoprivrednih gospodarstava u kategorijama od 20 do 100 ha (7,8%) i od 100 do 750 ha (24,1%) njihova zastupljenost je i dalje mala, odnosno u strukturi veličine poljoprivrednih gospodarstava još uvijek su izrazito dominantna poljoprivredna gospodarstva manja od 20 ha. Ovakvo stanje prosječne veličine i strukture gospodarstva u RH ukazuje na pitanje njihove gospodarske održivosti.

Prosječna gospodarska veličina poljoprivrednog gospodarstva odrađena temeljem ukupne vrijednosti proizvodnje izražena kao standardni output (SO) po gospodarstvu iznosi 9.064,9 EUR-a. Sukladno ukupnoj vrijednosti proizvodnje gospodarstva najviše je gospodarstva svrstano u razred ekonomske veličine do 2.000 EUR (89.480 poljoprivrednih gospodarstva ili 38,3%) (*CI*-17; Prilog 2 - tablica 1).

Prema organizacijskom obliku poslovanja u 2011. godini najviše gospodarstava djelovalo je kao OPG čak 162.833 gospodarstva (97,4%). Prema ostalim organizacijskim oblicima u Upisniku je bilo upisano 2.404 obrta (1,4% gospodarstava), 1.522 trgovačka društva (0,9% gospodarstava), 307 zadruga (0,2% gospodarstava) i 150 (0,1% gospodarstva) poljoprivrednih gospodarstava u statusu drugih pravnih osoba, registriranih proizvođačkih grupa i organizacija nema (Prilog 2 - tablica 5).

U 2011. godini zamjetno je smanjenje broja poljoprivrednih gospodarstava upisanih u Upisnik u odnosu na 2010. godinu. Pri tome je prisutno smanjivanje broja OPG-a za 13,59%, obrta za 23,10% i trgovačkih društava 32,17%. Promatrajući u ovom razdoblju apsolutne vrijednosti najviše je smanjen broj OPG-a za 25.606 gospodarstva.

Svi izneseni podaci nedvojbeno ukazuju na nizak stupanj organiziranosti poljoprivrednih gospodarstava, ponajprije OPG-a, te odsustvo procesa uključivanja istih u više organizacijske oblike i druge vidove suradnje, što izravno utječe na njihov nivo konkurentnosti i slabu pozicioniranost na tržištu.

Udruživanje

Naročito je bitno povećanje malog broj poljoprivrednih zadruga i povećanje broja udruženih poljoprivrednih gospodarstava. Međutim, slijedom negativnog povijesnog naslijeđa u okvirima bivših socijalističkih zadruga, ideja zadružnog organiziranja uvelike je kompromitirana te je potrebno uložiti dodatne napore za razvoj zadrugarstva. S tim u vezi nužno je djelovati u smjeru reafirmacije položaja i uloge zadruga kao primjerenog načina organiziranja poljoprivrednih gospodarstava. Time razvoju poljoprivrede i ruralnog prostora pored reafirmacije i razvoja zadruga može doprinijeti i veza s uspostavom proizvođačkih grupa i organizacija kojima se može izravno utjecati na povećanje i standardizaciju ponude i potražnje, poljoprivrednih, a lokalnih proizvoda.

[5] Odnosi se na stvarno korištenu površinu. Procjenjuje se da je površina veća jer se više gospodarstava zajednički koristi državnim zemljištem za ispašu stoke.

[6] Upisnik vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju

Nacrt verzija

Društveno gospodarski pokazatelji

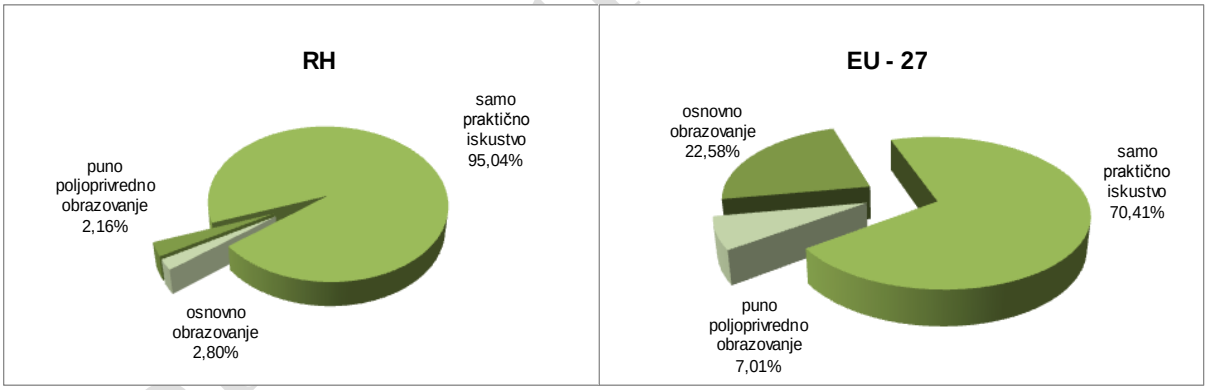
Poljoprivreda u Hrvatskoj je izrazito obiteljski posao. U 2012. godini, 93,2% radne snage u poljoprivredi (mjereno u godišnjim radnim jedinicama) je radna snaga poljoprivrednika i/ili člana njegove/njezine obitelji. To je puno veći postotak od prosjeka EU-27 (76,6%). Udio žena u strukturi stalno zaposlenih poljoprivrednih radnika u Hrvatskoj je 40,2%, što je veći udio nego u odgovarajućem EU-27 prosjeku (37,5%). Međutim, udio žena upravitelja poljoprivrednih gospodarstava bio je niži u Hrvatskoj nego u cijeloj EU-27 (20,9% u usporedbi s 23,2%).

Od ukupnog broja nositelja poljoprivrednih gospodarstva, 9.600 nositelja je mlađe od 35 godina (4,1%), 86.440 je staro između 35 i 54 godina (37,1%) te je 137.240 nositelja starije od 54 godina (58,8%). Na 100 nositelja koji su stariji od 54 godine dolazi 7 koji su mlađi od 35 godina (*CI*-23; Prilog - tablica 3).

Poljoprivredno obrazovanje u RH se pruža kroz formalne obrazovne ustanove na dvije razine: poljoprivredno obrazovanje u šest poljoprivrednih škola i oko 20 srednjih škola, te više i visoko kvalificirano obrazovanje putem stručnih predavanja na dva učilišta (u Križevcima i Požegi) i dva fakulteta (Sveučilište u Zagrebu i Sveučilište u Osijeku). Pokazatelj stupnja poljoprivrednog obrazovanja na razini upravitelja poljoprivrednih gospodarstva pokazuju da 95% upravitelja nema nikakvo poljoprivredno obrazovanje, odnosno posjeduje samo praktično iskustvo (*CI*-24). Uz postojeću razvijenu obrazovnu infrastrukturu prisutan je nedostatak programa neformalnog obrazovanja i stručnog usavršavanja (Prilog 2 - tablica 4).

Podaci Istraživanja strukture poljoprivrednih gospodarstava 2010. RH ukazuju na vrlo nepovoljnu strukturu obrazovanja nositelja PG-a. Svega 4,96 % nositelja PG-a ima poljoprivredno obrazovanje dok u EU -27 u prosjeku 29,59 % nositelja PG-a ima poljoprivredno obrazovanje.

Grafikon 3: Struktura obrazovanje nositelja PG-a

Izvo

rIzvor: DZS, - Istraživanja strukture poljoprivrednih gospodarstava 2010. Obrada : MP

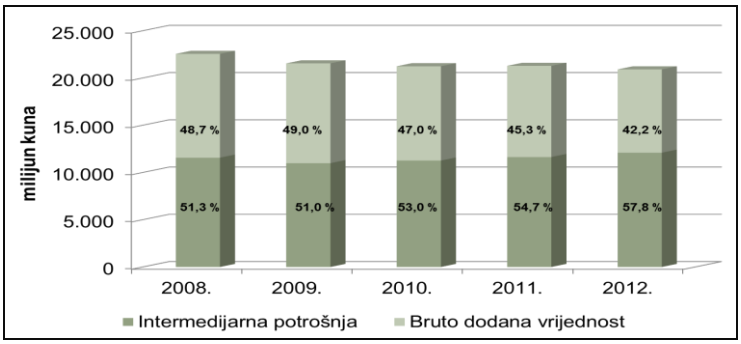
Gospodarski pokazatelji

RH kontinuirano bilježi deficit u vanjskotrgovinskoj bilanci, a gospodarska kriza je dodatno utjecala na zadržavanje takvog negativnog trenda. Prema podacima DZS ukupan izvoz roba iz RH je u 2012. godini iznosio 9,6 milijardi eura, a uvoz 16,2 milijarde eura, čime je na razini RH ostvaren vanjskotrgovinski deficit od 6,6 milijardi eura. Time je pokrivenost uvoza izvozom bila svega 59,4%.

Negativni gospodarski trendovi koji su obilježili gospodarstvo RH u 2012. godini ostavili su traga i u poljoprivrednoj proizvodnji. Vrijednost poljoprivredne proizvodnje RH u 2012. godini iznosila je 20,91 milijardu kuna i u odnosu na prethodnu godinu smanjena je za 1,76 %.

Nedefinirana vrsta

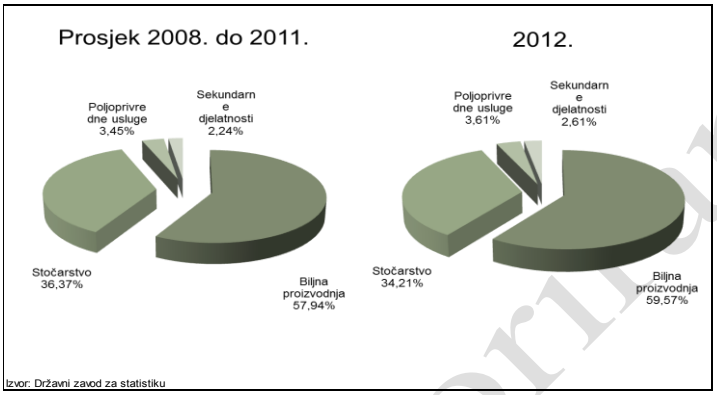
Grafikon 4: Vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti RH

Izvor: DZS, Obrada : MP

U 2012. godini u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje vrijednost biljne proizvodnje čini 59,6%, a vrijednost stočarske proizvodnje čini 34,2%. Promatrano po proizvodnim sektorima, u vrijednosti poljoprivredne proizvodnje udio biljne proizvodnje raste dok udio stočarstvo kontinuirano pada uz stalni pad ukupne vrijednosti poljoprivredne proizvodnje.

Grafikon 5: Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje RH

Izvor: DZS, Obrada : MP

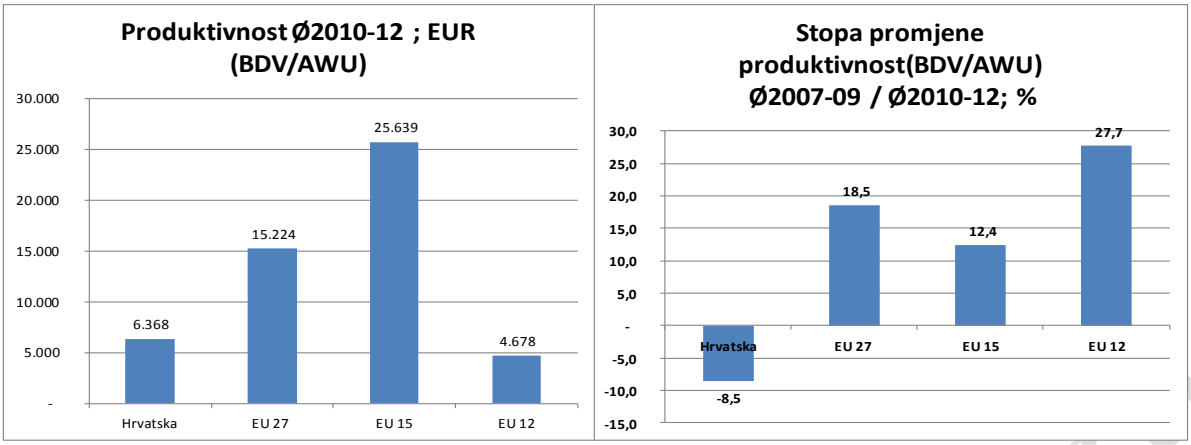
Produktivnost

Unatoč padajućem trendu posljednjih nekoliko godina, poljoprivredni sektor čini 5,5% BDP-a i 13,8% od ukupne radne snage. Visok udio stanovništva ovisi o poljoprivredi i srodnim aktivnostima. Unatoč povoljnim uvjetima za bavljenje poljoprivredom, Hrvatska je veliki uvoznik hrane. Vrijednost poljoprivredne proizvodnje u 2012. u RH iznosi 20.910 milijardi kuna, što je u odnosu na 2011. godinu pad od 1,8%. Bruto dodana vrijednost u 2012. iznosi 8.819 milijardi kuna, što je u odnosu na 2011. godinu pad od 8,6%. Uloženi rad u poljoprivredi u ovom razdoblju bilježi rast od 1,2%.

Produktivnost hrvatske poljoprivrede mjerena omjerom bruto dodane vrijednosti i uloženog rada, kao prosjek razdoblja od 2010. do 2012. godine, iznosio je 6.368,2 eura/AWU[7] što je za 58,2 % manje u odnosu na produktivnost poljoprivrede EU-a (15.223,6 eura/AWU) (*CI*-14). U odnosu na nove zemlje članice EU (EU-12) produktivnost hrvatske poljoprivrede je veća no u posljednje tri godine trend rasta produktivnosti značajno je veći u zemljama EU 12.

[7] AWU – godišnja jedinica rada (engl. Annual Work Unit – AWU) predstavlja godišnje radno vrijeme (u satima rada) na puno radno vrijeme. Za RH je 1 AWU definirana kao 1.800 radnih sati godišnje.

Neautorizirana verzija

Izvor: DZS, Obrada : MP

Zaposlenost i plaće

Ukupni rad na poljoprivrednom gospodarstvu (rad nositelja i članova poljoprivrednog gospodarstva te rad plaćene i neplaćene, stalne i povremene radne snage) iskazan u AWU u 2010. godini bio je 179.290 AWU (*CI*-22). Vrijednost faktorskog dohotka izraženog po jedinici godišnjeg rada (AWU) u 2012. godini iznosila je 3.509,2 EUR/AWU, dok je vrijednost poduzetničkog dohotka (pokazatelj dohodaka koji najbliže prikazuje standarda života poljoprivrednika) po jedinici godišnjeg rada iznosila 2.957,5 EUR /AWU (*CI*-25).

Prema podacima DZS-a prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenom u poljoprivredi u 2012. godini iznosila je 4.303 kuna, što čini 78,5% prosječne neto isplaćene plaće po zaposlenom u RH. Prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenom u djelatnosti proizvodnje prehrambenih proizvoda iznosila je 4.733 kuna (86,4% prosječne neto isplaćene plaće), u djelatnosti proizvodnja pića 6.211 (za 13,4% veća od prosječne neto isplaćene plaće) te u djelatnosti proizvodnje duhanskih proizvoda 7.106 (za 29,7% veća od prosječne neto isplaćene plaće).

Investicije – tehničko tehnološka obnova

U poljoprivrednom sektor u Hrvatskoj nedovoljna je razina ulaganja u fiksni kapital, odnosno ulaže se manje nego što je potrebno da bi se održao nivo potrebne amortizacije za proizvodne kapacitete te će se potrebe za ponovnim ulaganjima brzo povećavati (Prilog 2 - tablica 7).

Bruto investicije u fiksni kapital (dugotrajnu imovinu) u 2012. godini iznosi 229,7 milijuna eura, što iznosi 19,6% od ukupne bruto dodane vrijednosti poljoprivredne djelatnosti .

Podaci o strukturi, prosječnoj veličini gospodarstva i standardnom outputu (SO) gospodarstva ukazuju na nizak stupanj investicijskog potencijala, a samim time i nisku razinu tehničko-tehnološke opremljenosti. U cilju podizanja razine konkurentnosti i ekonomske održivosti poljoprivrednih gospodarstava nužna je daljnja tehničko-tehnološka modernizacija poljoprivrednih gospodarstava i povećanje produktivnosti radne snage (Prilog 2 - tablica 2)

Rizici u proizvodnji

S obzirom na nepredvidive i sve učestalije klimatske poremećaje te specifičnost poljoprivredne proizvodnje i njenu uvjetovanost klimatskim faktorima, posljednjih godina rastu rizici u poljoprivrednoj proizvodnji. U razdoblju od 2007. godine, sve učestalije pojave sušnog razdoblja kao i drugih ekstremnih vremenskih prilika čine dodatne poteškoće u poljoprivrednoj proizvodnji.

Nelektorirana verzija

S ciljem smanjivanja ovih rizika u Republici Hrvatskoj je u primjeni sustav potpora za osiguranje štete od elementarnih nepogoda. U razdoblju od 2008. do 2012. godine u RH isplaćena je potpora za osiguranje od štete u prosjeku 31.801.693 kuna godišnje, a u sustav potpore bilo je uključeno ukupno 30.553 korisnika ili u prosjeku 6.110 korisnika godišnje. Prava na potporu osiguranja od mogućih šteta proizvodnji u poljoprivredi u iznosu do 25% troška zaračunate ukupne premije osiguranja mogla su ostvariti poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, a koja su u svojstvu osiguranika za svoju proizvodnju osigurana policom osiguranja od šteta.

U tom pogledu nužno je u narednom razdoblju predvidjeti odgovarajuće mjere kojima će se djelovati preventivno na moguće štete od ekstremnih vremenskih prilika kao i omogućiti zadržavanje sustava potpora osiguranju proizvodnje s ciljem smanjivanja ukupnih rizika u poljoprivrednoj proizvodnji.

Biljna proizvodnja

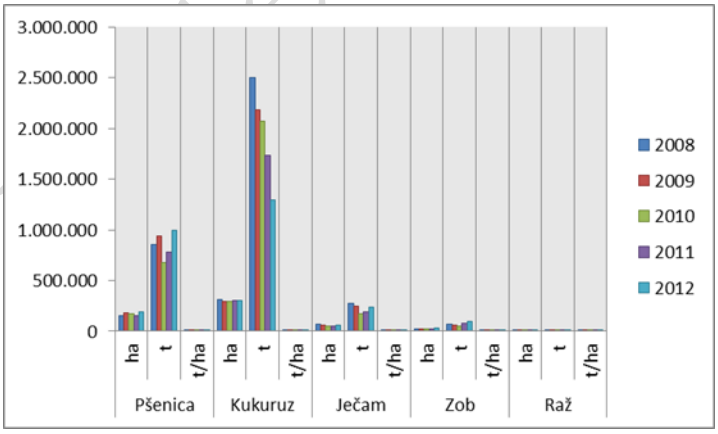
Prema podacima DZS u 2012. godini u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje udio biljne proizvodnje čini 59,6%. Prema načinu korištenja poljoprivrednog zemljišta u RH u 2012. godini najzastupljenije su oranice i vrtovi s 904.000 ha što čini 67,9% korištenoga poljoprivrednog zemljišta dok voćnjaci čine svega 2,3%, vinogradi 2,2% te maslinici 1,4% korištenog poljoprivrednog zemljišta. Značajan problem u biljnoj proizvodnji predstavljaju nedostatne količine vode za navodnjavanje koje zajedno sa sve učestalijom pojavom suša negativno utječu na visinu i kvalitetu prinosa, a time uzrokuju značajne štete u biljnoj proizvodnji. Tome svakako pridonosi niska razina izgrađenosti infrastrukture za dovod vode do poljoprivrednih površina što dodatno potvrđuje i podatak da se u Republici Hrvatskoj navodnjava svega 1,1% korištenog poljoprivrednog zemljišta.

Ratarske kulture

Proizvodnja žitarica

U ukupnoj biljnoj proizvodnji najveći udio otpada na proizvodnju žitarica. Tijekom razdoblja od 2008. do 2012. godine pod žitaricama je bilo prosječno 559.916 ha, s prosječnom proizvodnjom od 3.137.702 t. U strukturi proizvodnje žitarica dominanto mjesto ima kukuruz sa 62,4% , pšenica sa 27,1% te ječam sa 7,2 %. Prosječan prirod kukuruza u razdoblju od 2008.-2012. godina iznosi 6,48 t/ha, kod pšenice iznosi 5,04 t/ha kod ječma 3,96 t/ha.

Grafikon 6: Ukupna površina, proizvodnja i prinosi žitarica

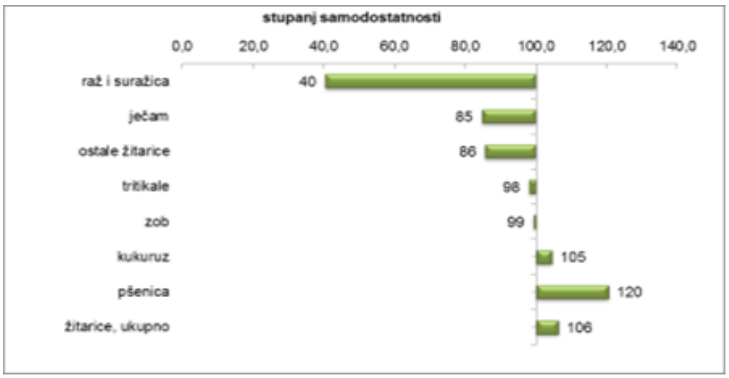

Izvor: DZS, 2012., Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

radna verzija

U 2010. i 2011. godini RH je bila samodostatna sa pšenicom, kukuruzom i zobi, proizvodnja ječma je vrlo je blizu samodostatnosti, dok domaća proizvodnja ostalih žitarica ne podmiruje ukupne potrebe.

Grafikon 7: Samodostatnost RH žitaricama u 2011.

Izvor: DZS, 2012, Obrada: MP

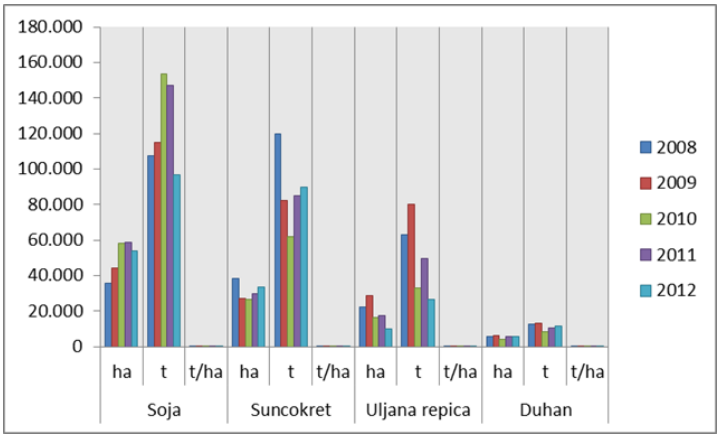
Izuzev pšenice i kukuruza čiji su pronosi 5 t/ha kod pšenice, odnosno 6 t/ha kod kukuruza na razini prosjeka prinosa u zemljama EU, kod svih ostalih ratarskih kultura prinosi su ispod prosjeka u EU, što ukazuje na nisku tehnološku razinu.

Proizvodnja uljarica

U strukturi proizvodnje uljarica dominantno mjesto ima soja (46,8%), suncokret (33,1%) te uljana repica (19%). Od 2008. do 2012. godine uljarice su se prosječno proizvodile na oko 102.500 ha s prosječnom proizvodnjom od 264.914 t ploda te proizvodnjom biljnih ulja od 89.500 t godišnje. Od 2010. godine je evidentno povećanje površina pod suncokretom i sojom, dok se u istom razdoblju smanjuju površine pod uljanom repicom. Prosječan prirod soje u razdoblju 2008.-2012. iznosi 2,52 t/ha, suncokreta 2,78 t/ha dok kod uljane repice iznosi 2,62 t/ha godišnje. Prosječan prirod suncokreta, uljane repice i soje je niži od prosječnog priroda istih kultura u nekim europskim zemljama (Njemačka, Danska, Belgija, Francuska) koji iznosi 3t/ha.

Neslektorirana verzija

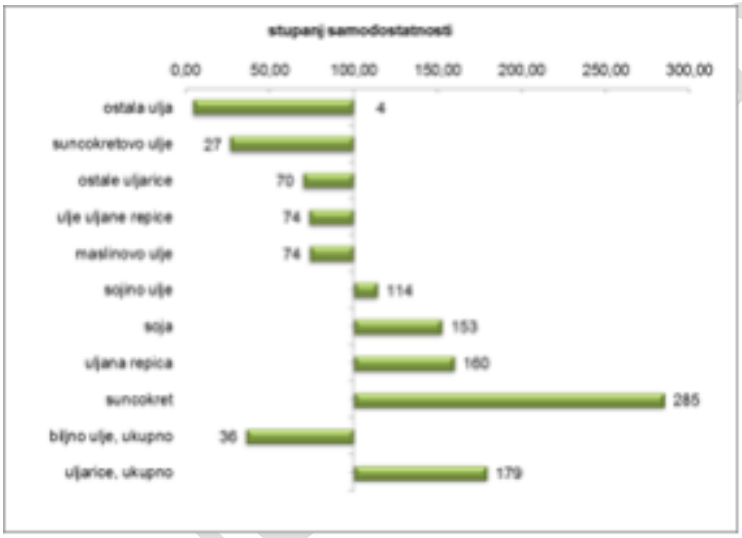
Grafikon 8: Ukupna površina, proizvodnja i prinosi industrijskog bilja

Izvor: DZS, 2012.; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

U 2010. i 2011. godini RH je samodostatna sa uljaricama. Iako je Republika Hrvatska samodostatna sa uljaricama, samodostatnost biljnih ulja je jedino u proizvodnji sojina ulja.

Grafikon 9: Samodostatnost RH uljaricama u 2011.

Izvor: DZS, 2012, Obrada: MP

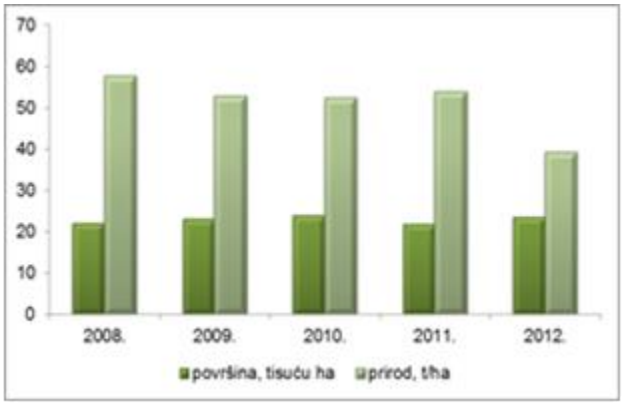
Proizvodnja šećerne repe

U 2012. godini proizvodnja šećerne repe odvijala se na 23.502 hektara, sa proizvodnjom od 919.230 t, a prirod je bio 39,1 t/ha korijena. Prosječni prirod korijena šećerne repe za razdoblje 2008.-2012. je 51.16 t/ha godišnje što je na znatno nižoj razini od one u zemljama Europske unije sa razvijenom tehnologijom proizvodnje (Francuska, Njemačka) i koje ostvaruju prinos korijena šećerne repe i preko 70 t/ha. Sjetvene površine pod šećernom repom nisu bitno promijenjene u promatranom

Nelektorirana verzija

razdoblju 2008.-2012. Prosječna proizvodnja šećera za razdoblje od 2008.-2012. iznosi 290.750 t godišnje.

Grafikon 10: Proizvodnja šećerne repe 2008. - 2012.

Izvor: DZS, 2012.; Obrada: MP

Proizvodnja duhana

U 2012. godini proizvedeno je 11.787 tona duhana na površini od 5.958 hektara što čini prirod od 2 t/ha godišnje. Proizvodnja duhana i proizvodne površine održavaju se na razini od 5 do 6 tisuća hektara. Prosječan prirod duhana za razdoblje od 2008.-2012. iznosi 2,06 t/ha, a u istom razdoblju proizvedeno je u prosjeku 11.427 t duhana godišnje. U strukturi proizvodnje prevladava duhan tipa Virginia (90%) čija je proizvodnja vezana uz posebne pedološke zahtjeve (siromašna pjeskovita tla) te stoga ova proizvodnja na takvim tlima nema za proizvođače primjerenu alternativu. Poseban problem u proizvodnji duhana čine visoki troškovi energije u pripremi i sušenju duhanskog lista te je nužno sustavno rješavanje ovog pitanja kao elementarne prepreke daljnjoj opstojnosti proizvodnje.

Voće i povrće

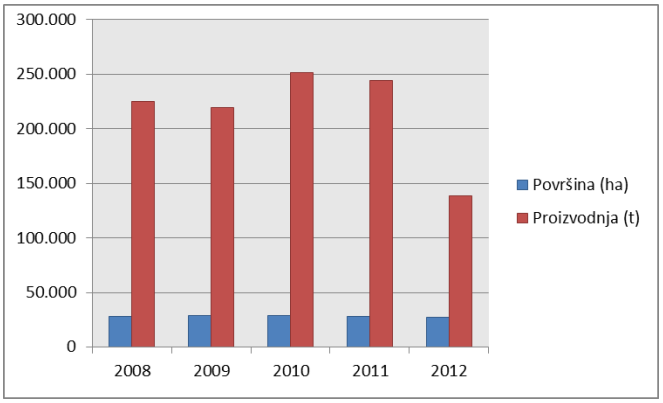
Proizvodnja voća

Proizvodnja voća se u 2012. odvijala na 30.846 ha (27.141 intenzivni i 3.705 ekstenzivni), što čini svega 2,3% korištenoga poljoprivrednog zemljišta. Na ovoj je površini ukupno proizvedeno 139.123 tona voća.

U razdoblju 2008. - 2012. proizvodne površine pod voćem su se smanjivale. U razdoblju 2008. - 2012. proizvodnja jabuka odvijala se na 6.410 ha, na kojima je proizvedeno u prosjeku 71.496 t godišnje, mandarina na 1.541 ha, s ukupnom proizvodnjom od 46.372 t, te šljiva na 5.317 ha s ukupnom godišnjom proizvodnjom od 16.916 t.

Grafikon 11: Proizvodnja voća 2008. - 2012.

Nelektorirana verzija

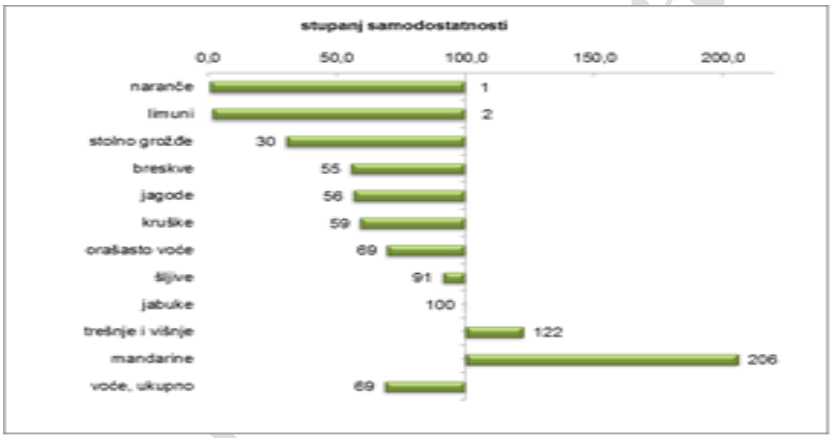

Izvor: DZS, 2012.,Obrada MP

Prosječan prirod jabuke u razdoblju 2008.-2012. iznosi 11,15 t/ha, mandarine 30,1 t/ha breskve i nektarine 4,44 t/ha, kruške 2,36 t/ha dok kod šljive iznosi 3,18 t/ha godišnje. Pri tome pored razmjerno niskih priroda neadekvatna tehnologija i nedostatak znanja i ulaganja primjetne su znatne oscilacije priroda od godine do godine uvjetovane učinkom okolišnih faktora (štete od elementarnih nepogoda mraz, tuča suša).

U proizvodnji voća jedino je proizvodnja trešanja, višanja, jabuka i mandarina u 2010. i 2011. godini samodostatna, a šljiva se približila granici samodostatnosti.

Grafikon 12: Samodostatnost RH voćem u 2011.

Izvor: DZS, 2011., Obrada: MP

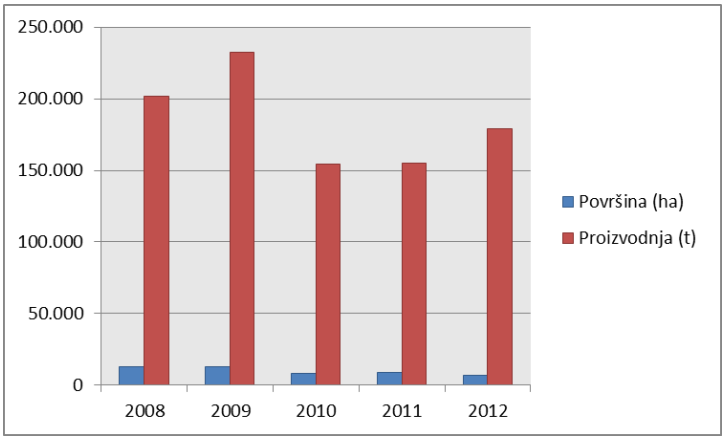
Proizvodnja povrća i gljivarstvo

U 2012. godini povrće se uzgajalo na 7433 ha, a ukupna proizvodnja je iznosila 178.854 t. Najzastupljenije vrste povrća u proizvodnji su luk, češnjak, rajčica, bijeli kupus, dinje, lubenice, mrkva i paprika.

U razdoblju 2008.-2012. proizvodne povrtlarske površine smanjene su za skoro 50%, što predstavlja ozbiljan problem u nadolazećem razdoblju. Proizvodnja povrća u zatvorenom prostoru (plastenici, staklenici) je minimalna i u 2012. se odvijala na svega 495 ha.

Neslužbena verzija

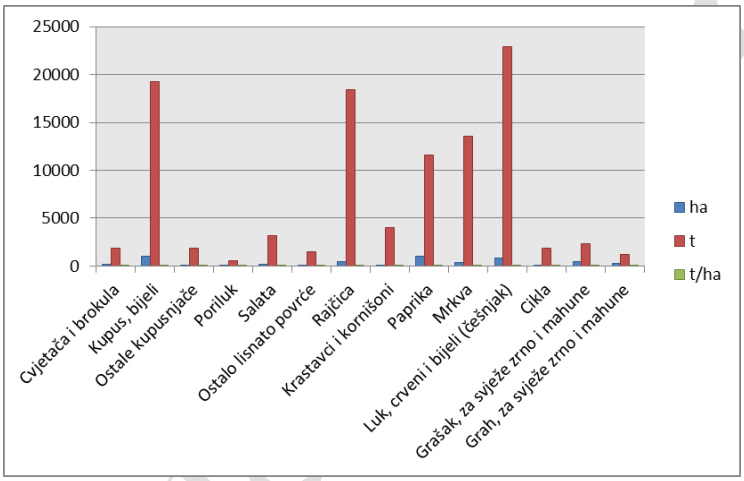
Grafikon 13: Proizvodnja povrća 2008. - 2012.

Izvor: DZS, 2012., Obrada: MP

Prosječan prirod rajčice u razdoblju 2008-2012. iznosi 36,52 t/ha, paprike 11,02 t/ha, mrkve 23,98 t/ha dok kod luka i češnjaka iznosi 22,92 t/ha godišnje. Ocjena je da su razine priroda povrća razmjerno niske te su ključni elementi u poboljšanju proizvodnje i konkurentnosti sektora u ulaganje u nove tehnologije i znanje u proizvodnji povrća.

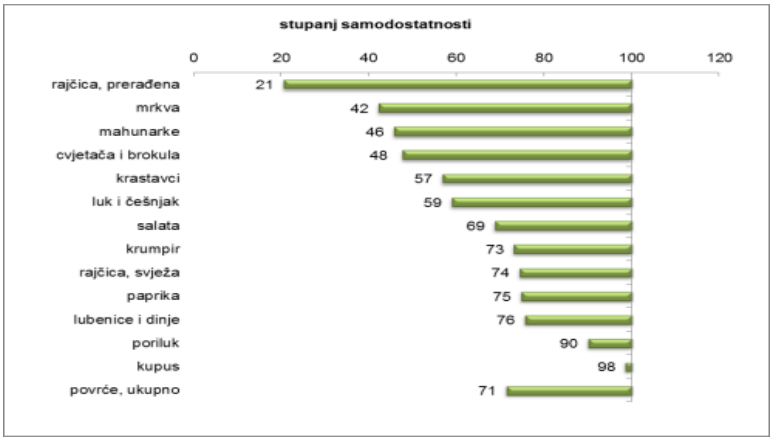
Grafikon 14: Prirodi po hektaru pojedinih povrtnih vrsta

Izvor: DZS, 2012.,Obrada MP

RH ima malu razinu samodostatnosti u proizvodnji povrća jedino se proizvodnja kupusa i poriluka u 2010. i 2011. godini približila granici samodostatnosti.

Grafikon 15: Samodostatnost RH povrćem u 2011.

Nelektorirana verzija

Izvor: DZS, 2012., Obrada: MP

Iako je, zahvaljujući klimatskim i geografskim raznolikostima, proizvodnja voća i povrća moguća na području čitave RH, njena zastupljenost u okviru ukupne biljne proizvodnje je nedovoljna u pogledu zadovoljenja potreba stanovništva, turizma i prehrambene industrije, ali i mogućnosti izvoza. Prosječni prinosi manji su nego u zemljama EU zbog zastarjele tehnologije te učestalih suša. Uslijed takvog stanja RH ima negativnu vanjsko trgovinsku bilancu i znatan je uvoznik voća i povrća. Takvo stanje u sektoru voća i povrća upućuje na potrebu ulaganju tehničko tehnološke obnove u i uvođenje i novih tehnologija u proizvodnji, skladištenju i pripremi proizvoda za tržište te promicanje proizvodnog i tržišnog organiziranja proizvođača u cilju podizanja razine ukupne produktivnosti ovoga sektora.

Proizvodnja gljiva

Podsektor gljivarstva je nešto specifičniji u odnosu na ostalu proizvodnju povrća. U RH proizvodnja gljiva kreće se na razinama od 40 do 45.000 tona godišnje. Ovaj podsektor posebno je osjetljiv obzirom da ukupna proizvodnja počiva na uvoznom supstratu koji zbog troškova transporta povećava ukupne troškove proizvodnje za 15%, te je i zbog toga Hrvatska gljiva nekonkurentna. Unatoč istaknutim problemima proizvodnja gljiva je pogodan okvir moguće diversifikacije gospodarskih aktivnosti u ruralnim područjima. Kako ovaj podsektor ima široke mogućnosti za daljnji razvoj nužne su sustavne mjere koje će djelovati u pravcu modernizacije i tehnološke obnova proizvodnih kapaciteta.

Vinogradarstvo i vinarstvo

Prema podacima DZS, pod vinogradima je u 2012. godini bilo 29.237 hektara, a broj rodnih trsova iznosio je 124 milijuna. Proizvodnja grožđa u razdoblju 2008.-2012. u prosjeku je iznosila 198.271 tona godišnje, a proizvodnja vina u istom razdoblju u prosjeku od 1.367.400 hl. godišnje. Razvidno je smanjenje površina, broja rodnih trsova i proizvodnje grožđa u odnosu na razdoblje 2009. – 2011., a također je značajno smanjena i proizvodnja vina (prosječno 1.42 tisuće hl). Prosječan prirod grožđa u razdoblju 2008.-2012. iznosio je 6,1 t/ha godišnje. U 2010. i 2011. godini u EU je prosječno izvezeno 1.027,5 mil. litara vina, a uvezeno u prosjeku 1.849 mil. litara. Deset najzastupljenijih sorti vinove loze u vinogradarskom sortimentu RH čine graševina, malvazija istarska bijela, plavac mali crni, trbljan bijeli, plavina, merlot crni, rizling rajnski, kujundžuša, ugni blanc i babić crni.

Uzgoj maslina

Prema podacima DZS, pod maslinama je u 2012. godini bilo 18 100 ha te je uočeno povećanje korištenih površina u odnosu na razdoblje 2008. - 2012. Prosječni prinos maslina u razdoblju 2008-2012. iznosio je 2,22 t/ha, a ukupna godišnja proizvodnja ploda maslina iznosi 37.783 tona te je

Nelektorirana verzija

proizvodnja maslinovog ulja u prosjeku 53.691 hl godišnje. U proizvodnji masline u 2010. i 2011. godini bilježimo približavanje granici samodostatnosti.

Ljekovito, začinsko i aromatično bilje

Prema podacima DZS, pod ljekovitim, začinskim i aromatskim biljem u 2012. godini bilo je 3.201 ha, a prosječna površina za razdoblje 2008.-2012. iznosi 2.887 ha, prosječan prirod od 0,6 t/ha te se proizvede u prosjeku 1.790,2 t godišnje. Veliki dio površina je u ekološkoj proizvodnji (1,159 ha u 2012. godini). Najčešće ljekovito, začinsko i aromatično bilje koje se uzgaja su kamilica, paprena metvica, menta, neven, lavanda, smilje, dalmatinski buhač, komorač, bazga i dr.

Ukrasno bilje

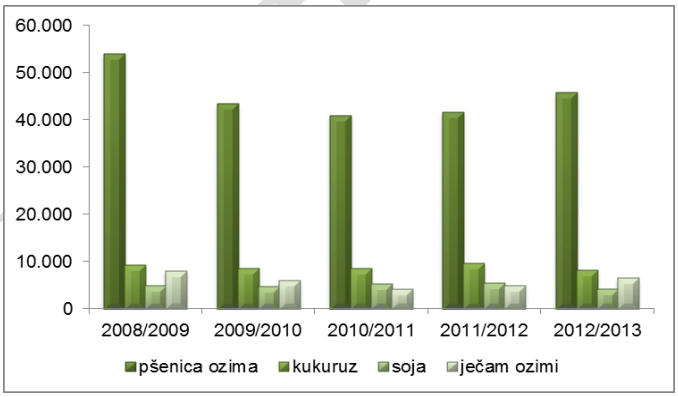
Proizvodnja cvijeća je prisutna na manjim površinama, i to uglavnom sezonskog jednogodišnjeg (ljetnog) i dvogodišnjeg (maćuhice u zaštićenom prostoru) cvijeća. Na otvorenom se dijelom proizvodi krizantema, a trajnice i sobno bilje se uvoze. Proizvodne površine znatno su manje i ne postoji specijalizacija u proizvodnji, što bi za već prisutne udružene proizvođače (udruge i zadruge) bilo značajno. Tehnološka opremljenost je poprilično zastarjela. Cvijećem i ukrasnim biljem u razdoblju 2008.-2012. godina posađeno je u prosjeku na površini od 321,8 ha.

Proizvodnja sjemena i sadnog materijala u voćarstvu i vinogradarstvu

Sadni materijal se u 2012. godini proizvodio na površini od 248 ha, a proizvedeno je 3.145.549 komada voćnih sadnica i 2.765.738 komada loznih cijepova, što u odnosu na razdoblje 2008.-2012. predstavlja značajan pad u proizvodnji i površinama.
Od voćnih sadnica najzastupljenije su sadnice jabuke sa 37,09% ili 1 166 878 komada, sadnice masline s 10,35% ili 325 792 komada, kruške 8,39% ili 264 022 komada, šljive 6,87% ili 216 399 komada i trešnje 6,01% ili 189 156 komada.

Od deklariranog sjemena po vrstama u razdoblju od 2008.-2012. godine u prosjeku najzastupljenija je bila ozima pšenica sa 45.227 t, kukuruz s 8.851 t, ozimi ječam s 5.900 t te krumpir s 6.886 t.

Grafikon 16: Proizvodnja sjemena 2008. - 2012.

Izvor: DZS, 2012., Obrada: MP

radna verzija

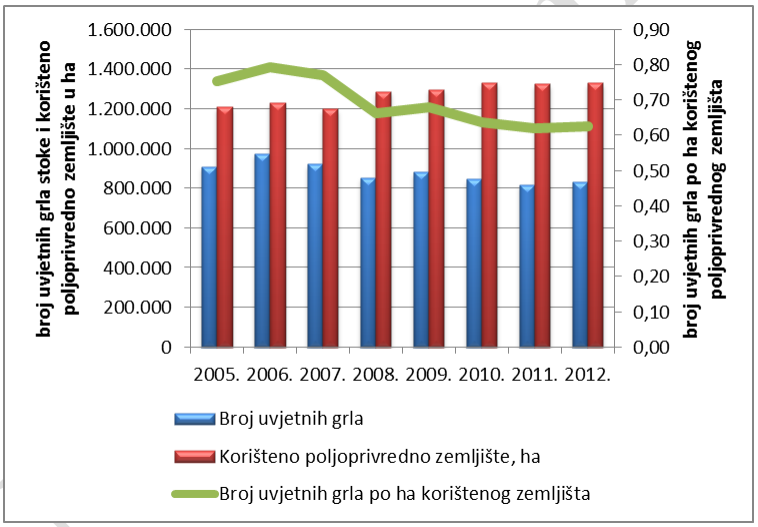
Zaključno

Unatoč povoljnim agroklimatskim uvjetima, tradiciji u proizvodnji te povoljnom tržišnom i prometnom položaju proizvodnja u sektoru biljne proizvodnje u RH izložena je brojnim izazovima. Ukupno gledajući produktivnost u biljnoj proizvodnji je razmjerno niska, pri čemu su prinosi bazičnih poljoprivrednih kultura niži su od europskih razina. Također je izražen problem nedostatnim skladišnih i logističkih kapaciteta. Zbog neuređene hidromelioracijske infrastrukture sektor teško odolijeva učestalim klimatskim promjenama čime se povećava rizik i narušava stabilnost poljoprivredne proizvodnje. Poljoprivredni proizvođači su proizvodno i tržišno nedovoljno povezani te vertikalno nepovezani u odnosu na prerađivačku industriju i samim tim imaju vrlo nisku pregovaračku moć.
Takvo stanje upućuje na potrebu primjene sklopa mjera u pravcu tehničko tehnološke obnove, promicanja znanja i novih tehnologija te proizvodnom i tržišnom organiziranju proizvođača u cilju podizanja razine ukupne produktivnosti ovoga sektora.

Stočarska proizvodnja

Prema podacima DZS u 2012., vrijednost stočarske proizvodnje u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje čini udio od 35,8%, što u odnosu na EU (27) gdje ova vrijednost iznosi 40,8% ukazuje na nepovoljnu strukturu poljoprivredne proizvodnje RH. Činjenica da u RH na 1 ha korištene poljoprivredne površine u 2012. godini otpada 0,62 uvjetna grla stoke (LSU)8, a u odnosu na ukupno raspoloživo poljoprivredno zemljište taj odnos je znatno manji, i govori o još uvijek nezadovoljavajućem stupnju razvijenosti stočarske proizvodnje. U EU(27) na 1ha korištene poljoprivredne površine otpada 0,78 uvjetnih grla stoke dok u EU (15) iznosi 0,89 uvjetnih grla stoke.

Grafikon 17: Broj uvjetnih grla stoke po korištenom poljoprivrednom zemljištu

Izvor: DZS, 2012., Obrada: MP

[8] LSU – Livestock unit – uvjetno grlo

Govedarstvo

Ukupno brojno stanje goveda u 2012. godini bilo je 451.517 grla, te se u odnosu na promatrano razdoblje 2008. – 2012. broj kreće u približno sličnim vrijednostima. U razdoblju 2008.-2012. u RH je godišnje uvezeno u prosjeku 144.655 grla goveda, a izvezeno 18.245 grla, što ukazuje na iznimno nepovoljan odnos uvoza nad izvozom. Posljedica je to dugogodišnjeg trenda pada isporučitelja i broja krava, uglavnom kombiniranih pasmina, na obiteljskim gospodarstvima orijentiranim na proizvodnju mlijeka a koja dominiraju u strukturi govedarskih farmi, kao posljedica intenzivnog restrukturiranja sektora što rezultira nedostatnim brojem teladi za tov koji se nadomješta uvozom. U promatranom razdoblju od 2008. godine se broj proizvođača mlijeka prepolovio a broj muznih krava smanjio za 15%, tako da je 2012. godine u RH u proizvodnju mlijeka bilo uključeno 14.874 proizvođača i 180.555 krava. U promatranom vremenskom razdoblju u prosjeku je zaklano 289.061 grla goveda na godinu.
Prema podacima DZS-a za 2012. godinu, domaća proizvodnja goveđeg mesa iznosila je 44.532 t i bila je u prosjeku 14% manja nego 2011. godine. Promatrajući prosječnu domaću proizvodnju goveđeg mesa u razdoblju 2008.-2012. koja iznosi 48.591 t godišnje, ne zadovoljavaju se potrebe stanovništva za svježim mesom kao ni potrebe prerađivačke industrije za kvalitetnom sirovinom. Prosječna samodostatnost za 2011. godinu iznosila je 81,19%. Prosječna težina trupa za 2012. godinu iznosi 215,45 kg.

Pad broja i neorganiziranost proizvođača mlijeka i krava negativno se odražava na proizvodnju mlijeka tako da je u 2012. godini otkupljeno 602 356 733 kg mlijeka, odnosno 3,84% manje u odnosu na prethodnu godinu, s trendom daljnjeg smanjivanja, što je nedostatno za potrebe prerađivačke industrije koja nedostatak podmiruje uvozom mlijeka i mliječnih proizvoda koji je u 2012. godini bio za 10,2% veći u odnosu na 2011. godinu. Dio mlijeka se prerađuje i u sklopu obiteljskih gospodarstava i prodaje putem izravne prodaje.

Grafikon 18: Proizvodnja kravljeg mlijeka u odnosu na ukupnu proizvodnju mlijeka 2008. - 2012.

Izvor: DZS, 2012, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Ukupno promatrajući proizvodnju mlijeka u 2012. godini, sveukupno je proizvedeno 804 milijuna litara, od čega kravlje mlijeko čini 97,8%.
Prema potrebama RH, približili smo se samodostatnosti sa mliječnim proizvodima, vrhnjem, maslacem i mliječnim namazima, dok ne podmirujemo ukupne potrebe za sirom, prerađenim sirom i mlijekom u prahu.

Nacrt za javnu raspravu

Svinjogojstvo

U 2012. godini u RH je bilo ukupno 1.182.347 komada svinja i bilježi se pad od 4% u odnosu na prethodnu godinu. Svinjogojska proizvodnja odvija se pretežno na malim proizvodnim jedinicama u okviru obiteljskih gospodarstava veličine do 10 krmača (93,46%), od 11 do 50 krmača (5,95%) nedovoljne organiziranosti i posljedično, konkurentnosti na tržištu, a manjim dijelom na srednjim proizvodnim jedinicama od 50 do 100 krmača (0,23%) te velikim proizvodnim sustavima sa zaokruženim ciklusom proizvodnje s više od 100 krmača (0,36%). U razdoblju 2008.-2012. godišnje je uvezeno u prosjeku 597.593 komada svinja, a izvezeno 34.684 komada što predstavlja iznimno nepovoljan odnos uvoza nad izvozom. U promatranom vremenskom razdoblju u prosjeku je zaklano 2.079.723 komada na godinu.
Prema podacima DZS-a za 2012. godinu, domaća proizvodnja svinjskog mesa iznosila je 122.107 t što predstavlja znatni pad u odnosu na prosječnu proizvodnju u razdoblju 2008. – 2012. koja je iznosila 141.463 t. Ovakva razina proizvodnje ne zadovoljava potrebe stanovništva za svježim mesom kao ni potrebe prerađivačke industrije za kvalitetnom sirovinom. Prosječna samodostatnost za 2011. godinu iznosi 66,6%. Prosječna težina trupa za 2012. godinu iznosi 70,93 kg.

Peradarstvo

Najznačajnija proizvodnja u sektoru peradarstva odnosi se na proizvodnju pilećeg mesa, a proizvodi se još i pureće, guščje i pačje meso te konzumna jaja od kokoši nesilica. Ukupno brojno stanje peradi tijekom 2012. godine bilo je 10.160.379 kljunova što je na razini prethodne četiri godine.
U razdoblju 2008.-2012., godišnje je u RH u prosjeku uvezeno 1.494.147 kljunova peradi, a izvezeno 2.758.972 kljunova što predstavlja povoljan odnos uvoza nad izvozom, pogotovo u 2012. godini. U promatranom vremenskom razdoblju prosječno je godišnje zaklano 45.848.190 kljunova, a prosječna težina trupa je iznosila 1.73 kg. Prema podacima DZS-a domaća proizvodnja mesa peradi u 2012. godini iznosi 74.448 t. U razdoblju 2008.-2012., prosječna godišnja proizvodnja peradi iznosila je 81.702 t, što je još uvijek nedostatno kako za potrebe prehrane stanovništva, tako i za potrebe prerađivačke industrije. Prosječna samodostatnost za 2011. godinu iznosila je 93,58%.

Proizvodnja jaja se u 2012. godini smanjila u odnosu na razdoblje 2008.-2011. sa 774.100 milijuna komada na 584.962 milijuna komada. Proizvodnja jaja je blizu granice samodostatnosti i iznosi u prosjeku 94,87 za 2012. godinu. Manja je i proizvodnja rasplodnih jaja i to za 3,51%, a u proizvodnji nedostaje oko 22.000.000 jaja teških linija. Ograničavajući faktor daljnjeg razvoja sektora je nužnost prilagodbe ovih farmi novim zahtjevima dobrobiti životinja i zaštite okoliša.

Ovčarstvo i kozarstvo

Prema podacima DZS-a za 2012. godinu, uzgojeno je 680.000 ovaca i 72.000 koza. Unatoč uočenom pozitivnom trendu, proizvodnja u ovčarstvu i kozarstvu odvija se još uvijek na ekstenzivan i tradicionalan način te neorganizirani pristup tržištu.
U ukupnoj proizvodnji mlijeka u 2012. godini ovčje mlijeko sudjeluje s tek 0,7%, a kozje s 1,5%, unatoč dobroj perspektivi i potražnji. Veliki dio mlijeka se prerađuje u sklopu obiteljskih gospodarstava, često u neadekvatnim uvjetima.
U razdoblju 2008.-2012., godišnje je u RH uvezeno u prosjeku 50.218 ovaca i 211 koza, a izvezeno u prosjeku 458 ovaca i 230 koza. Prosječno je godišnje zaklano 483.830 ovaca i 68.486 koza.
U razdoblju 2008-.2012., domaća proizvodnja mesa ovaca i koza u prosjeku iznosi 6.096 tona. Prosječna težina trupa ovaca i koza za 2012. godinu iznosi 11.67 kg.
Domaća proizvodnja ne podmiruje ukupne potrebe i prosječna samodostatnost za 2011. godinu iznosi 78,58%.

Nelektorirana verzija

Pčelarstvo

Prema podacima iz Nacionalnog pčelarskog programa[9,] u 2012. godini se bilježi porast broja pčelinjih zajednica za 21,5%. Procijenjena proizvodnja meda u 2012. godini bilježi rast u odnosu na prethodne godine, a u promatranom razdoblju 2008.-2012. iznosila je 2.783 t, čime je postignuta razina samodostatnosti od 119,92. Ovo je rijetka poljoprivredna proizvodnja koja pokazuje pozitivnu bilancu što hrvatskim pčelarima otvara mogućnost izvoza, međutim potrebna su dodatna ulaganja u prerađivačke kapacitete meda i ostalih pčelinjih proizvoda.

Konjogojstvo

Broj registriranih konja veći je za 1,5% u odnosu na 2011. godinu i na kraju 2012. godine registrirano je 20.335 grla. Osim u rekreativne i sportske svrhe, uzgoj konja služi i za proizvodnju mesa s niskom potrošnjom u RH tako da je meso uglavnom izvozni proizvod, a manjim dijelom se uzgajaju kao zaštićene izvorne pasmine.

Zaključno

Osobiti nedostatak stočarske proizvodnje je veliki broj malih mješovitih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava nepovoljne dobne strukture i razine znanja te tehnološke opremljenosti uz neorganizirani i otežan pristup tržištu utječe na njihovu konkurentnost što uzrokuje njihov sve manji broj. Ulaskom u Europsku uniju ova situacija je dodatno otežana zbog nedovoljne prilagođenosti farmi za postizanje novih zahtjeva Zajednice po pitanjima zdravlja i dobrobiti životinja te zaštite okoliša, što čini dodatni pritisak na ulaganja u ovom sektoru.
Ovo stanje upućuje na potrebu primjene sklopa mjera u pravcu tehničko-tehnološke obnove gospodarstava, unapređenja znanja i primjene novih tehnologija te proizvodnog i tržišnog organiziranja proizvođača u cilju podizanja razine ukupne produktivnosti ovoga sektora.

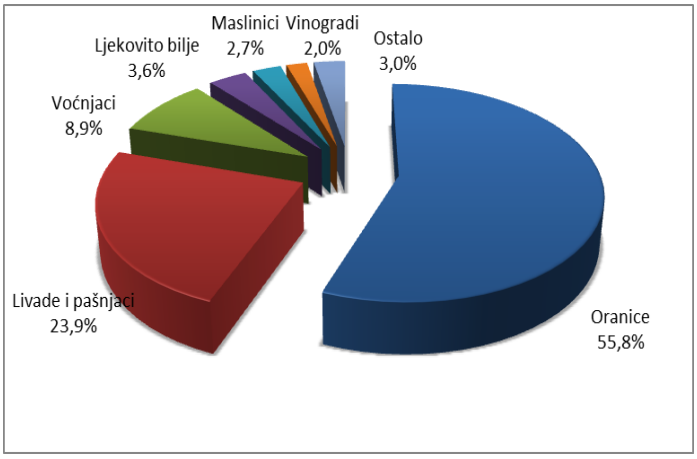
Ekološka proizvodnja

U 2012. godini u RH bilo je registrirano 1.528 poljoprivrednih gospodarstava koja su proizvodila ekološke poljoprivredne proizvode. Za ekološku proizvodnju je u 2012. korišteno 31.904 ha poljoprivrednog zemljišta što čini 2,4% od ukupno korištenog zemljišnog fonda. U posljednjih su pet godina površine poljoprivrednog zemljišta pod ekološkom proizvodnjom utrostručene. Trend porasta je i u ekološkom uzgoju stoke. Veliki problem ekološke proizvodnje je nedostatak poljoprivrednog reprodukcijskog materijala iz ekološke proizvodnje.

Grafikon 19: Struktura ekološke proizvodnje u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu

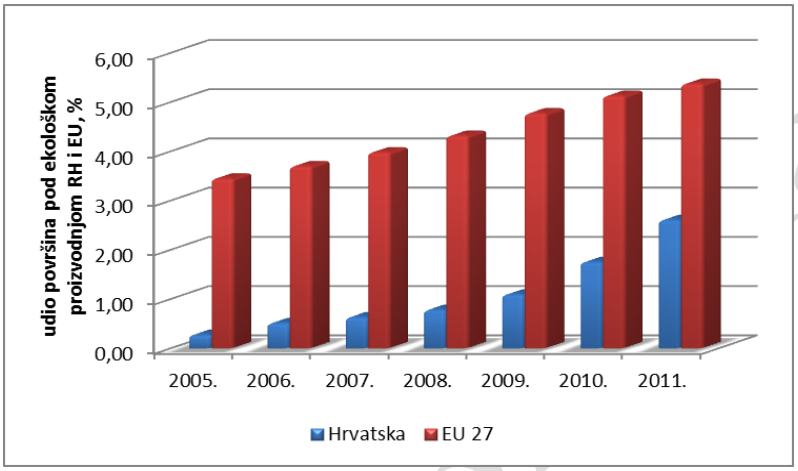
[9]Nacionalni pčelarski program se donosi na temelju zakonske legislative koja obuhvaća uređenje tržišta poljoprivrednih proizvoda te se mjere koje se provode ovim programom ne mogu financirati iz sredstava namijenjenih ruralnom razvoju.

Nelektorirana verzija

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, 2012.

Grafikon 20: Udio poljoprivrednog zemljišta pod ekološkom proizvodnjom 2007. - 2011.

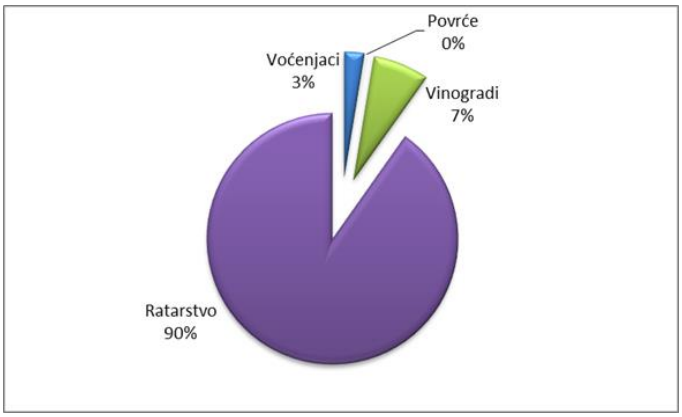
Izvor: Eurostat, Obrada: MP, 2013.

Integrirana proizvodnja

U integriranoj proizvodnje registrirana su 683 poljoprivredna proizvođača na ukupno 80 243 ha. Udio površina u integriranoj poljoprivrednoj proizvodnji u odnosu na ukupno korišteno poljoprivredno zemljište iznosi 6,03%.

Grafikon 21: Struktura integrirane proizvodnje u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljišta

Nelektorska verzija

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, 2012.

Posebne oznake kvalitete hrane

U RH je zaštićeno 15 naziva proizvoda s oznakama i to: 6 sa zaštićenom oznakom izvornosti i 9 sa zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla. Problemi koji se javljaju prilikom zaštite i registracije proizvoda s oznakama kvalitete povezani su s visokim troškovima pripreme dokumentacije potrebne za zaštitu i registraciju (izrada specifikacije) kao i nespremnost podnositelja (udruge, zadruge, klasteri…) na sustav potvrđivanja sukladnosti sa specifikacijom proizvoda te nedovoljna sredstva za aktivnosti informiranja i promidžbe. Sufinanciranje navedenih troškova zasigurno će potaknuti veći broj proizvođača za ulazak u sustav zaštite proizvoda zemljopisnim oznakama.

Stanje poljoprivrednog okoliša

Prema podacima Agencije za zaštitu okoliša (AZO), u 2011. godini ukupna poljoprivredna površina iznosila je 2.767.000 ha od čega se 1.548.000 ha odnosi na zemljište pod usjevima (višegodišnji nasadi i jednogodišnji usjevi), a preostalih 1.219.000 ha su travnjaci (livade, pašnjaci i agro-šumski sustavi koji ne spadaju u definiciju šume).

Ti podaci dobiveni su interpretacijom podataka DZS i CorineLandCover (CLC) baze podataka AZO.

Bioraznolikost

Zbog specifičnog geografskog položaja na razmeđi tri bio geografske regije – alpske, mediteranske i kontinentalne te osobitih ekoloških, klimatskih i geomorfoloških uvjeta, Hrvatska je jedna od najbogatijih europskih zemalja u pogledu bioraznolikosti.

Ukupan broj poznatih vrsta i podvrsta u Hrvatskoj iznosi gotovo 40.000, a pretpostavka je da ih ima i do tri puta više.

Prema raznolikosti biljnih vrsta (0,080 vrsta/km2 ili 0,088 vrsta/km2 uključujući podvrste) Hrvatska zauzima treće mjesto u Europi.

Zaštićena područja čine okosnicu ukupne zaštite bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti, a obuhvaćaju 8,56 % ukupne površine Hrvatske, odnosno 750.264,52 ha, od čega najveći dio čine parkovi prirode. Prema Upisniku zaštićenih područja MZOIP[10], u Hrvatskoj je pod trajnom zaštitom ukupno 419 područja (stanje na 20.12.2013.).

[10] Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja

Nelektorirana verzija

Osim zaštićenih područja, s ciljem očuvanja vrsta i stanišnih tipova koji se pojavljuju na području Hrvatske te se smatraju važnim za Europsku zajednicu, Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/2013) proglašena je ekološka mreža RH koja je sastavni dio europske mreže Natura 2000. Područje obuhvaća 29% ukupnog teritorija RH, odnosno 37,00% kopnenog teritorija i 16,39% obalnog mora. Sastoji se od 38 područja značajnih za ptice te 742 područja značajna za ostale vrste i stanišne tipove. Poljoprivredno zemljište je jedan od najznačajnijih čimbenika koji utječe na bioraznolikost u Hrvatskoj, a gotovo svaki treći hektar (31% ili 644.000 ha) Natura 2000 područja smješten je na poljoprivrednim površinama (mozaični krajobrazi s oranicama, travnjaci, vrtovi, ekstenzivni voćnjaci i vinogradi, odnosno 178.929,16 ha ili 13,63% ukoliko govorimo o korištenoj poljoprivrednoj površini (CI 34; APPRRR 2013.)) Mnogobrojna staništa i zaštićene vrste nalaze se na poljoprivrednim površinama (npr. kukolj, orhideje, kosac, ćukavica, ševe, leptiri, skakavci i dr.) čiji će opstanak uvelike ovisiti o poljoprivrednim aktivnostima.

Poljoprivredna područja velike prirodne vrijednosti (PPVPV) općenito su područja s niskim intenzitetom gospodarenja koje pogoduje očuvanju visoke biološke raznolikosti. Metodologija utvrđivanja PPVPV temelji se na podacima iz baze o pokrovu zemljišta CorineLandCover (CLC 2000), pri čemu se u obzir uzima rasprostranjenost područja važnih za bioraznolikost. Područja odabranih CLC klasa kombiniraju se s međunarodno i nacionalno važnim područjima za bioraznolikost, uključujući područja važna za ptice, područja važna za leptire te područja ekološke mreže Natura 2000. Kao specifičnost Hrvatske, u PPVPV su uključeni i slatkovodni ribnjaci velike prirodne vrijednosti. Ovakvom je analizom dobivena indikativna karta Republike Hrvatske prema kojoj je 54,4% zemlje pod PPVPV (DZZP[11], 2011). Napuštanje ili intenzifikacija poljoprivredne proizvodnje na tim područjima negativno se odražava na bioraznolikost pa je potrebno poticati i održati odgovarajuće načine gospodarenja na PPVPV.

Voda

Vodni resursi

Zahvaljujući povoljnim klimatskim, hidrogeološkim i hidrološkim značajkama te razmjerno malome broju stanovnika, u Republici Hrvatskoj su prilike za korištenje vode vrlo povoljne. Raspoložive količine vode predstavljaju 15.000 m3/stan./god. prosječno od oborina, preko 7000 m/stan./god. obnovljivih zaliha podzemnih voda i preko 30.000 m3/stan./god. vode koje rijekama dotječu u RH iz susjednih zemalja. Prema prosječnoj vodnoj bilanci kopnenih voda, vodno bogatstvo RH iznosi 111,66 x 109 m/god. Istovremeno, danas se prema nekim pretpostavkama, u RH za sve namjene zahvati manje od 1% obnovljivih vodnih resursa, od čega 90% iz podzemlja.

Međutim, raspodjela količina voda unutar godine nije povoljna, jer postoji izrazita prostorna i vremenska neravnomjernost u rasporedu vodnog bogatstva. Posljedica toga su česte suše koje se u Hrvatskoj javljaju u prosjeku svake treće do pete godine, a ovisno o intenzitetu i dužini trajanja mogu smanjiti urode poljoprivrednih kultura 20-70%.

Za praćenje kvalitete vode koristi se 54 mjerne postaje površinskih i 30 mjernih postaja podzemnih voda koje se dostavljaju u Europsku informacijsku i promatračku mrežu (European Environmental Information and Observation Network-EIONET). Podaci za 2010 pokazuju vrlo visoku kvalitetu nadzemnih voda pri čemu je loše kvalitete samo 14,8%, dok podzemne vode loše kvalitete uopće nema u RH (CI 40, 2010, Hrvatske vode, Zavod za vodno gospodarstvo)

[11] Državni zavod za zaštitu prirode

Nelektorirana verzija

Potrošnja gnojiva

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2012. godini potrošnja mineralnih gnojiva iznosila je 360.112 t. U odnosu na 2011. godinu zabilježen je pad potrošnje mineralnih gnojiva od 18,3 %.

Pad potrošnje mineralnih gnojiva je trend uzrokovan porastom cijene mineralnih gnojiva na tržištu, ali i intenzivnijom edukacijom poljoprivrednih proizvođača kroz Načela dobre poljoprivredne prakse[12] o adekvatnom korištenju gnojiva na poljoprivrednim površinama.

Ranjiva područja u Republici Hrvatskoj

Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 130/12) koja obuhvaća 9% teritorija, odnosno područja 75 općina i gradova Republike Hrvatske. Onečišćenje je utvrđeno prema prisutnosti dušika u površinskim i podzemnim vodama te prema eutrofikaciji površinskih voda. Na tim područjima se od 01. srpnja 2013. godine provodi. Akcijski program[13] zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla („Narodne novine“, broj 15/13) čije se odredbe posebno odnose na dobru poljoprivrednu praksu u korištenju gnojiva na poljoprivrednim površinama, načine skladištenja i zbrinjavanja gnojiva, korištenja u blizini vodotokova i druge odredbe koje definiraju dobro gospodarenje gnojivom na poljoprivrednim gospodarstvima. Odredbe ovoga Akcijskog programa smatraju se preporukom poljoprivrednim proizvođačima izvan ranjivih područja te su kao takve smjernice za dobro gospodarenje gnojivom na cijelom području Republike Hrvatske.

Tlo

Erozija

Erozija tla vodom i vjetrom je višestruko štetan proces, kojim se oštećuju ili uništavaju dva temeljna prirodna resursa tlo i voda. I dok se erozija vjetrom mjestimično može spriječiti, erozija tla vodom je najznačajniji i najopasniji degradacijski proces tala Hrvatske.

Erozija tla na poljoprivrednim površinama rješava se preporučenim i propisanim agrotehničkim mjerama na poljoprivrednim gospodarstvima.

Kvaliteta tla

Sadržaj organske tvari u tlu ovisi o sastavu tla, klimatskim uvjetima, topografiji, vegetacijskom pokrovu te sustavu gospodarenja i načinu korištenja zemljišta. Najznačajnije kategorije korištenja zemljišta čine travnjaci i šumsko zemljište koji djeluju kao spremnici ugljika zadržavajući ga u tlu i vegetaciji.

Sukladno smjernicama Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime[14], nužno je održavati i po mogućnosti povećavati kategorije zemljišta koje osiguravaju odliv stakleničkih plinova. S obzirom da intenzivna poljoprivreda negativno utječe na sadržaj organske tvari, teži se održivome gospodarenju tlom i agrotehničkim mjerama koje će umanjiti gubitke organske tvari iz tla te osigurati unos ugljika.

[12] Brošuru izradilo MP, objavljena 2009. godine

[13] Izradilo Ministarstvo poljoprivrede

[14] Ujedinjeni narodi . 1992. godina

Nelektorirana verzija

U sektoru LULUCF[15] (land use, land use change and forestry) jedan od značajnih odliva CO2 čine zalihe ugljika u tlu. Izračunavaju se prema podacima o sadržaju organskoga ugljika u tlu (SOC), sukladno IPCC[16] metodologiji za LULUCF kategorije šumsko zemljište, zemljište pod usjevima, travnjake i naseljena područja (zelene površine u naseljima). Močvare su isključene iz izračuna budući da je tlo pretežno prekriveno vodom, dok ostalo zemljište čine stijene, pijesak i led, odnosno neplodno tlo koje ne sadrži organsku tvar pa tako ni SOC.

Uz očekivano visoke zalihe ugljika u šumskom zemljištu (111,2 C t/ha) i travnjacima (108,5 C t/ha), zemljište pod usjevima u Hrvatskoj sadrži značajne zalihe ugljika (77,3 C t/ha), što je povoljno s obzirom na inače negativan doprinos sektora poljoprivrede u emisiji stakleničkih plinova[17].

Klimatske promjene (Kvaliteta zraka i emisije stakleničkih plinova)

Sektor poljoprivrede jedan je od značajnijih izvora stakleničkih plinova u atmosferu. U stakleničke plinove iz sektora poljoprivrede ubrajaju se ugljični dioksid (CO2) koji nastaje potrošnjom energije, metan (CH4) uzrokovan crijevnom fermentacijom stoke kao i gospodarenjem stajskim gnojem te dušikov oksid (N2O) iz kultiviranog poljoprivrednog tla i stajskog gnoja.

U 2011. godini emisije iz poljoprivrede[18] iznosile su 3 318,52 Gg CO2-eq, što predstavlja 11,75% ukupne nacionalne emisije. To je neznatan pad u odnosu na 2010., ali i nastavak trenda smanjivanja emisija iz sektora poljoprivrede uzrokovanog smanjenjem stočnog fonda i potrošnje mineralnih gnojiva te intenzivnijim uvođenjem dobrih praksi na poljoprivrednim gospodarstvima.

Korištenje energije i obnovljivi izvori energije

Republika Hrvatska ima izvrsne prirodne mogućnosti za iskorištavanje obnovljivih izvora energije. Obnovljivi izvori energije su domaći izvor energije i njihova je uporaba sredstvo poboljšanja sigurnosti opskrbe energijom, poticaj razvoju domaće proizvodnje energetske opreme i usluga, te način ostvarenja ciljeva zaštite okoliša. U Strategiji energetskog razvoja Republike Hrvatske i energetskom zakonodavnom okviru korištenje obnovljivih izvora energije, koje uključuje energiju vjetra, sunca, vodotokova, biomase i geotermalnu energiju, utvrđeno je kao poseban interes Republike Hrvatske.
Razvoj i korištenje obnovljivih izvora dugoročno doprinosi: diversifikaciji proizvodnje energije i sigurnosti opskrbe, smanjenju ovisnosti o uvozu energenata, smanjenju utjecaja uporabe fosilnih goriva na okoliš, povećanju konkurentnosti, otvaranju novih radnih mjesta i razvitku poduzetništva, poticanju razvitka novih tehnologija i domaćeg gospodarstva u cjelini i ulaganju u ruralna područja.
Strategijom energetskog razvoja Republika Hrvatska je postavila cilj da iz poljoprivredne proizvodnje do 2020 u energetske svrhe iskoristi ekvivalent od barem 20% ukupnih uvjetnih grla i da tako proizvede oko 2,6 PJ[19] energije iz bioplina, odnosno oko 100 milijuna m^3 bioplina. Republika Hrvatska potiče proizvodnju i uporabu bioplina u svrhu racionalnog korištenja energije (supstitucija fosilnih s OIE[20]), zbrinjavanja otpada iz poljoprivredne i prehrambene proizvodnje, smanjenja emisije stakleničkih plinova te poticanja razvoja poljoprivrednih gospodarstva.
Prema podacima Energetskog instituta Hrvoje Požar i Hrvatske elektroprivrede proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije u 2012. godini iznosila je 510,75 GWh.

[15] u kontekstu Kyoto protokola, LULUCF je sektor koji se bavi smanjenjem emisija stakleničkih plinova neutralizacijom bilo povećanjem uklanjanja stakleničkih plinova iz atmosfere (pošumljavanje, upravljanje šumama) ili smanjenjem emisija (obuzdavanjem sječe šuma).

[16] Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (međunarodni panel o klimatskim promjenama)

[17] Izvor: Odabrani pokazatelji stanja okoliša u Republici Hrvatskoj; AZO 2012.).

[18] Izvor: Inventar stakleničkih plinova (NIR 2013) objavljuje Agencija za zaštitu okoliša

[19] Petajoule, energetska jedinica

[20] Obnovljivi izvori energije

Elektronička verzija

U 2012. godini je proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora činila 4,9 posto ukupne proizvodnje, uz izuzetak velikih hidroelektrana.

Prehrambeno-prerađivačka industrija

Strukturni pokazatelji

U prehrambeno-prerađivačkoj industriji (proizvodnji hrane, pića i duhanskih proizvoda) registrirano je oko 1.200 poslovnih subjekata koji zapošljavaju oko 49.000 zaposlenih od čega 70% zaposlenih radi u tvrtkama u kategoriji srednjih i velikih poduzeća. Svega 3% poslovnih subjekata su u kategoriji velikih poduzeća, međutim oni drže oko 70% tržišnog udjela u ukupnom prihodu prehrambeno–prerađivačke industrije, dok više od 90% subjekata čine male tvrtke (<50 zaposlenih). Takva struktura uzrokuje slabu konkurentnost, a na stanje sektora utjecala je i globalna kriza, (2009. godine bilježi se pad proizvodnje, rast troškova i smanjenje investicija). (Tablica 2.)
Unutar sektora prehrambeno-prerađivačke industrije proizvodnja prehrambenih proizvoda čini oko 76,2%, a proizvodnja pića 17,2% vrijednosti proizvodnje, dok 6,6% otpada na duhanske proizvode. Prema skupinama prehrambenih proizvoda najveći udio (25,3%) ima prerada svih vrsta mesa i mesnih proizvoda, zatim (19,1%) mlinski, pekarski, slastičarski proizvodi, kolači, keksi i tjestenine, dok je (17,3%) mlijeko, sir mliječni proizvodi. Kod pića najveći dio (43,8%) su osvježavajući napici i voda, (33,2%) proizvodnja piva, dok je vino od grožđa (13,8%) vrijednosti proizvodnje. (Tablica 1.)
Obzirom na takvu strukturu prehrambeno-prerađivačke industrije pozitivna vanjskotrgovinska bilanca prisutna je samo kod 9 skupina proizvoda (homogenizirani prehrambeni pripravci i dijetetska hrana; šećer; začini i prilozi hrani; duhanski proizvodi; slad; pivo; osvježavajući napitci i voda; proizvodi od mesa i mesa peradi;sladoled). (Tablica 6. prema Nomenklaturi industrijskih proizvoda/NIP -a) Pokrivenost uvoza izvozom kod prehrambenih proizvoda iznosi svega 52,4%, i jedino je izvoz pića i duhanskih proizvoda veći od uvoza. (Tablica 4.)

Prehrambeno-prerađivačka industrija - Konkurentnost sektora

Konkurentnost sektora prehrambeno-prerađivačke industrije RH u odnosu na EU 27 je vrlo niska, a to je vidljivo iz sljedećih pokazatelja:

- mali udio vrijednosti domaće proizvodnje (0,5% vrijednosti proizvodnje, 0,5% prometu, 0,6% dodana vrijednost i 0,6% bruto poslovni višak u odnosu na EU 27)
- manja vrijednost pokazatelja učinkovitosti domaće proizvodnje (-61,2% kod prometa po zaposlenom i -55,2% proizvodnosti rada u odnosu na razinu prosjeka EU 27)
- manja razina investicija (-49,3% u odnosu na razine prosjeka EU 27),
- veći troškovi po zaposlenom (23,5% u odnosu na prosjek EU 27). (Tablica 3.)

Potrebno je kompenzirati postojeće slabosti prehrambeno-prerađivačke industrije snižavanjem troškova po zaposlenom, povećanjem udjela domaće proizvodnje i povećanjem konkurentnosti i učinkovitosti prehrambeno-prerađivačke industrije, uz očuvanje broja radnih mjesta i povećanje zapošljavanja.

Šumarstvo stanje

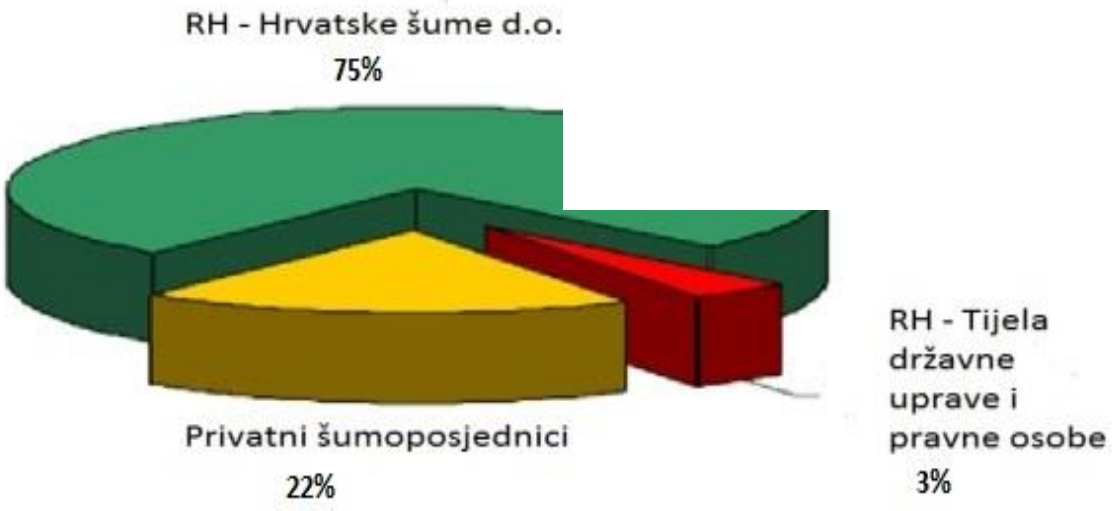
Neslužbena verzija

Šumarski sektor

Šume i šumska zemljišta dobra su od interesa za RH te imaju njezinu osobitu zaštitu. Pojam „šumarski sektor“ u PRR RH 2014.-2020. obuhvaća šumarstvo, lovstvo i preradu drva. Šumom[21] se smatra zemljište obraslo šumskim drvećem u obliku sastojine na površini većoj od 0,1ha, a šumskim zemljištem zemljište na kojem se uzgaja šuma ili koje je zbog svojih prirodnih obilježja i uvjeta gospodarenja predviđeno za uzgajanje šume.

Održivo gospodarenje šumama u RH ima višestoljetnu tradiciju očuvanja i unaprjeđenja zaštite, bioraznolikosti te općekorisnih funkcija šuma (forest ecosystem services). Šumarstvo kao gospodarska grana izrazito utječe na razvoj ruralnih područja iako čini tek 1,11% udjela u nacionalnom BDP[22].

Ukupna površina šuma i šumskih zemljišta u RH iznosi 2,688.688 ha, što čini 48% ukupne kopnene površine.

Sl. 1. Struktura vlasništva šuma i šumskog zemljišta u RH

U RH 78% šuma i šumskih zemljišta je u državnom vlasništvu, dok na privatne šume otpada 22%. Na 96% šuma i šumskih zemljišta u državnom vlasništvu sukladno ZOŠ-u gospodari trgovačko društvo Hrvatske šume d.o.o., neovisno o državnom proračunu, a svoje poslovanje financira iz prihoda od obavljanja djelatnosti (Sl. 1).

Drvna zaliha iznosi 398 milijuna m³, godišnji prirast je 10,5 milijuna m³, a propisani etat[23] (sječiva drvna zaliha) 6,6 milijuna m³/god. Šumskogospodarska osnova područja RH (ŠGOP) i ostali šumskogospodarski planovi temelj su stručnog, znanstveno utemeljenog i održivog gospodarenja šumama u RH.

Prosječna veličina privatnog šumskog posjeda zbog rascjepkanosti i usitnjenosti iznosi svega 0,43 ha[24]. Nužno je podići kvalitetu privatnih šuma, izgraditi i obnoviti šumske prometnice (sadašnja

[21] Narodne novine br. 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12

[22] State of European Forests, 2011

[23] Šumskogospodarska osnova područja RH 2006-2015.

[24] Procjena prema Pravilniku o uređivanju šuma, NN 111/06 i 141/08

otvorenost 6,5km/1000ha), urediti tržište drvnih proizvoda i biomase, okrupnjavati šumoposjede, izraditi šumskogospodarske planove[25], povećati ulaganja u otpornost, okolišne i gospodarske vrijednosti šuma.

S obzirom na prirodno bogatstvo RH, ekološka mreža NATURA 2000 predviđa obuhvat od 37% nacionalnog kopnenog teritorija s najvećim udjelom (68%) šumskih ekosustava[26].

Degradirani oblici šumskih sastojina (panjače, šikare, šibljaci, makije i garizi) pokrivaju 1.046.972 ha ili 43,58% šuma i šumskih zemljišta[27]. Velik dio tih šuma nalazi se na kršu s najvažnijom ulogom pružanja ekoloških, zdravstvenih, turističkih, rekreativnih i drugih usluga[28]. Šumsko-uzgojnim radovima (konverzije šuma) poboljšava se otpornost i okolišna vrijednost tih šuma i doprinosi ublažavanju klimatskih promjena odlivom ugljika u drvo. S obzirom da ove šume imaju prvenstveno zaštitnu a ne gospodarsku ulogu, održivo gospodarenje ovisno je o stalnim potporama. Zajedno s povećanim ulaganjima u protupožarnu preventivu i zaštitu[29], ovime će se prirodni rizici svesti na najnižu razinu.

U državnim i dijelu privatnih šuma gospodari se prema standardima FSC certifikata[30]. Izvođači radova u šumarstvu[31], zbog visoke nabavne cijene strojeva i alata, često koriste ekološki nepovoljne i za ljudsko zdravlje manje prihvatljive strojeve, alate i postupke. Ulaganjem u sigurnije, ekološki prihvatljivije tehnike i tehnologije poboljšat će se gospodarenje te ekonomska i ekološka vrijednost šuma. Korištenje šumske biomase kao OIE predstavlja iskorak prema modernim i energetski učinkovitijim izvorima energije.

Lovstvo uz bogatu tradiciju i raznolika staništa ima velik turistički potencijal.

Prerada drva i proizvodnja namještaja imaju značajnu ulogu u nacionalnom gospodarstvu[32], u čijoj strukturi prevladavaju mali gospodarski subjekti[33]. Promocija uporabe drva kao obnovljivog i ekološki prihvatljivog materijala u industriji i graditeljstvu te malim tradicijskim obrtima, preduvjet je održanja i razvoja ruralnih područja. Preradu drva karakterizira niska produktivnost, profitabilnost i razina finalizacije te zaostajanje u tehnološkom razvoju zbog nedostatnog investiranja u nove, učinkovitije i ekološki prihvatljive tehnologije. U preradi drva 1990. godine bilo je 35.060 zaposlenih dok je u 2011. godini taj broj pao na 10.839 zaposlenih[34].

4.1.2. Jake strane

Prioritet 1 - Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima:

- Dostupnost stručno savjetodavnih službi na području cijele države
- Elementarni obrazovni i znanstveni sustav u poljoprivredi i šumarstvu

25 Šumskogospodarska osnova područja RH 2006-2015. (345.445ha ili 60% privatnih šuma nema izrađene ŠGP-ove)

26 Prijedlog ekološke mreže NATURA 2000, 2012.

27 Šumskogospodarska osnova područja RH 2006-2015.

28 Šumskogospodarska osnova područja RH 2006-2015.

29 Registar šumskih požara (Na krškom području RH nastaje 80% šumskih požara u kojima godišnje izgori prosječno 9.000 ha).

30 www.fsc.hr

31 Hrvatska komora inženjera šumarstva i drvne tehnologije (326 licenciranih izvoditelja)

32 Državni zavod za statistiku (7% u ukupnoj razmjeni RH, 1/3 ukupnog broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji, 186 mil.eura ili 0,4% učešća u BDP u 2009.)

33 Državni zavod za statistiku (1.331)

34 Državni zavod za statistiku

Nelektorirana verzija

Prioritet 2 - Poboljšanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava te konkurentnosti svih vrsta poljoprivrednih djelatnosti u svim regijama, promovirajući pri tome i inovacijske poljoprivredne tehnologije, kao i održivo upravljanje šumama:

- Zainteresiranost poljoprivrednih gospodarstva za promjenu svoje strukture i povećanje sudjelovanja na tržištu
- Poljoprivreda i šumarstvo tradicionalno značajne i najzastupljenije aktivnosti stanovnika ruralnih područja
- Raspolaganje dovoljnim količinama poljoprivrednog zemljišta, šuma i voda
- Povoljni klimatski i geografski uvjeti te visok prirodni potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i korištenje obnovljivih izvora energije

Prioritet 3 - Promicanje organiziranja lanca prehrane, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi:

- Kvalitetni izvorni domaći proizvodi poznatog podrijetla
- Dobri prirodni uvjeti za proizvodnju proizvoda visoke kvalitete
- Rast interesa proizvođača za ekološkom proizvodnjom
- Dobro razvijen sustav osiguravajućih društava i dosadašnja pozitivna iskustva poljoprivrednih korisnika

Prioritet 4 - Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo:

- Značajni udio zaštićenih područja prirode i krajobraza
- Bogatstvo biološke i biogeografske raznolikosti
- Raspoloživost dostatnih količina vode zadovoljavajuće kakvoće 250-godišnja tradicija šumarstva na načelima održivog gospodarenja šumama, rezultat čega je FSC certifikat na 76% površine šuma
- Rast interesa proizvođača za ekološku i integriranu poljoprivredu

Prioritet 5 - Promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru:

- Povoljni klimatski i geografski uvjeti te visok prirodni potencijal za proizvodnju i korištenje obnovljivih izvora energije
- 48% površine države pod šumama, uz veliki proizvodni potencijal šumske biomase kao OIE (šumarstvo i prerada drva)

Prioritet 6 - Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj u ruralnim područjima:

- Tradicija zanatstva i poslovanja kroz obrte
- Visokovrijedni prirodni resursi i kulturna baština za razvoj turizma
- Povoljni klimatski, geografski uvjeti te visok prirodni potencijal za proizvodnju i korištenje obnovljivih izvora energije
- Razvijen sustav lokalne samouprave

Nelektorirana verzija

4.1.3. <u>Slabe strane</u>

Prioritet 1 - Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima:

- Nizak stupanj obrazovanja i stručne osposobljenosti poljoprivrednika i šumoposjednika
- Nedovoljno poznavanje i korištenje informatičkih sustava u poljoprivredi i šumarstvu
- Nedostatak programa neformalnog obrazovanja
- Slaba suradnja obrazovnog i istraživačkog sustava u poljoprivredi i šumarstvu s gospodarstvom u cilju razvoja, testiranja, primjene i širenja najnovijih znanja i inovacija
- Nedovoljna educiranost savjetnika u primjeni novih tehnika i tehnologija koje doprinose učinkovitijem korištenju raspoloživih prirodnih resursa
- Nedovoljna informiranost i educiranost javnosti o važnosti i koristima održivog gospodarenja ekosustavima u poljoprivredi i šumarstvu
- 60% privatnih šuma nema izrađene šumsko-gospodarske planove

Prioritet 2 – Poboljšanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava te konkurentnosti svih vrsta poljoprivrednih djelatnosti u svim regijama, promovirajući pri tome i inovacijske poljoprivredne tehnologije, kao i održivo upravljanje šumama:

- Nepovoljna starosna i obrazovna struktura poljoprivrednika i šumoposjednika
- Slaba uključenost mladih u poljoprivredi
- Nepovoljna struktura poljoprivrednih gospodarstava – veliki broj malih poljoprivrednih gospodarstva na granici gospodarske održivosti
- Nepovoljna struktura poljoprivredne proizvodnje
- Usitnjenost posjeda u poljoprivredi i šumarstvu
- Nedostatak pristupnih cesta i ostale infrastrukture u poljoprivredi i šumarstvu
- Nizak stupanj investicijskog potencijala poljoprivrednih, šumarskih i prerađivačkih gospodarstava uz nedostatak kvalitetnih sredstava potpore na nacionalnoj razini
- Niska produktivnost i profitabilnost u poljoprivredi, šumarstvu i prerađivačkoj industriji - zastarjela tehnologija, strojevi, oprema, objekti
- Neorganiziranost proizvođača
- Mali udio poljoprivrednih površina pod navodnjavanjem
- Niska razina izgrađenosti infrastrukture za dovod vode za potrebe navodnjavanja u poljoprivredi (sustavi navodnjavanja) Objekti i tehnologije niske energetske učinkovitosti i okolišne prihvatljivosti u poljoprivredi i šumarstvu
- Niska razina korištenja energije iz obnovljivih izvora
- Nizak stupanj dodane vrijednosti poljoprivrednih i šumarskih proizvoda

Prioritet 3 - Promicanje organiziranje lanca prehrane, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi:

- Neorganiziranost proizvođača u sektoru poljoprivrede i šumarstva
- Nizak stupanj dodane vrijednosti poljoprivrednih, drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda
- Nedostatna informiranost, marketing i uključenost poljoprivrednih i šumarskih proizvođača u sustave kvalitete
- Nekonkurentnost u poljoprivredi i preradi drva
- Visoki udio posredničke prodaje
- Nepostojanje komercijalnih polica osiguranja za štete od suše i divljači
- Mala pokrivenost poljoprivredne i šumarske proizvodnje policama osiguranja od šteta

Nelektorirana verzija

Prioritet 4 - Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo:

- Gubitak tla i smanjenje plodnosti tla uslijed erozije
- Smanjenje organske tvari u tlu
- Nedovoljni kapaciteti za adekvatno zbrinjavanja stajskog gnoja na farmi
- Narušavanje krajobraza i smanjenje bioraznolikosti uslijed napuštanja poljoprivrednog zemljišta
- Napuštanje poljoprivrednog zemljišta i šumoposjeda na područjima s prirodnim i specifičnim ograničenjima
- Veliki udio degradiranih oblika šuma
- Velik udio miniranih šumskih i poljoprivrednih područja
- Nizak udio površina privatnih šuma s međunarodnim certifikatom za održivo gospodarenje
- Mali broj drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda s međunarodnim certifikatom za održivo gospodarenje i ekološko podrijetlo
- Nedovoljno oplemenjivanje šumskih ekosustava rijetkim i ugroženim autohtonim vrstama drveća i grmlja
- 60% privatnih šuma nema izrađene šumsko-gospodarske planove
- Nedovoljno administrativno iskustvo u planiranju, praćenju i procjeni poljoprivredno-okolišnih mjera

Prioritet 5 - Promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru:

- Zastarjeli i zapušteni sustavi za melioracijsku odvodnju
- Nedostupnost dovoljnih količina vode za navodnjavanje na poljoprivrednim površinama. Zastarjeli i energetski neučinkoviti objekti, tehnike i tehnologije u poljoprivredi i šumarstvu
- Niska razina korištenja OIE
- Nedovoljni kapaciteti za adekvatno zbrinjavanja stajskog gnoja na farmi
- Nedovoljna promocija i poticanje korištenja šumske biomase
- Veliki udio degradiranih oblika šumskih sastojina
- 60% privatnih šuma nema izrađene šumsko-gospodarske planove

Prioritet 6 - Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj u ruralnim područjima:

- Velik broj malih poljoprivrednih gospodarstava i privatnih šumskih posjeda
- Visoka stopa nezaposlenosti
- Dugogodišnji pad zaposlenosti
- Slabo razvijena lokalna komunalna, društvena i komunikacijska infrastruktura
- Nedostatak sadržaja kulturne, sportske i zabavne prirode u ruralnim područjima
- Loša prometna povezanost udaljenih ruralnih područja s većim lokalnim i županijskim centrima
- Nerazvijeno poduzetništvo u ruralnim područjima
- Nedovoljno razvijene osnovne usluge
- Nedostatak integriranih lokalnih strategija i planova razvoja
- Nizak administrativni, stručni i financijski kapacitet JLS
- Nedovoljna pokrivenost područja lokalnim akcijskim grupama

Neslektorirana verzija

- Energetski neučinkoviti objekti i tehnologije
- Niska razina korištenja obnovljivih izvora energije

4.1.4. <u>Mogućnosti</u>

Prioritet 1 – Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima:

- Dostupnost sredstava EAFRD-a, kao i ESI fondova
- Olakšan pristup informacijama o najnovijim tehnološkim rješenjima i inovacijama u EU
- Rastuća osviještenost javnosti o posljedicama klimatskih promjena te potrebi povećanja otpornosti i bioraznolikosti šumskih i poljoprivrednih ekosustava kao i odliva ugljika

Prioritet 2 - Poboljšanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava te konkurentnosti svih vrsta poljoprivrednih djelatnosti u svim regijama, promovirajući pri tome i inovacijske poljoprivredne tehnologije, kao i održivo upravljanje šumama:

- Dostupnost sredstava EAFRD-a
- Olakšan pristup poljoprivredno-prehrambenih i šumarskih proizvoda EU tržištu
- Olakšan pristup informacijama o najnovijim tehnološkim rješenjima i inovacijama u EU

Prioritet 3 - Promicanje organiziranja lanca prehrane, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi:

- Dostupnost sredstava EAFRD-a
- Rast interesa potrošača (turisti) za proizvodima dodane vrijednosti
- Povećan interes za ekološkim proizvodima u zemljama EU
- Veća mogućnost promocije i plasmana lokalnih proizvoda iz poljoprivrede i šumarstva na EU tržištu

Prioritet 4 - Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo:

- Zaštita i bolje gospodarenje prirodnim resursima korištenjem sredstava EAFRD-a
- Pojačan interes za područja visoke krajobrazne vrijednosti ruralnih krajeva kao osnove za razvoj turističkih potencijala
- Rast interesa potrošača za proizvodima iz ekološke i integrirane poljoprivrede

Prioritet 5 - Promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru:

- Dostupnost sredstava EAFRD-a
- Porast interesa za učinkovitije i ekološki prihvatljive tehnologije u poljoprivredi i šumarstvu (zelene tehnologije)
- Nacionalni sustavi potpore za proizvedenu energije iz obnovljivih izvora
- Potreba za povećanjem iskoristivosti potencijala šumske biomase sa svrhom ostvarivanja cilja povećanja potrošnje energije iz OIE na 20% do 2020. godine
- Očekivani porast cijena fosilnih goriva
- Dostupnost iskustava i primjera dobre prakse iz EU

Nelektorirana verzija

Prioritet 6 - Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj u ruralnim područjima:

- Dostupnost sredstava EAFRD-a kao i ESI fondova
- Olakšan pristup informacijama i razmjenama iskustava među lokalnim partnerstvima u EU i regiji
- Porast svih oblika turističke potražnje u ruralnom području
- Raspoloživi zapušteni gospodarski objekti, mjesni domovi, škole
- Stvaranje radnih mjesta kroz poduzetništvo
- Bolje povezivanje ljudi i poduzeća korištenjem informacijskih tehnologija

4.1.5. <u>Opasnosti</u>

Prioritet 1 - Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima:

- Nepovoljna starosna struktura
- Migracije i depopulacija ruralnih područja
- Slab interes za cjeloživotno učenje i suradnju
- Nedovoljno razvijena svijest javnosti i gospodarskih subjekata prema održivom i ekološki učinkovitom gospodarenju u poljoprivredi i šumarstvu

Prioritet 2 - Poboljšanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava te konkurentnosti svih vrsta poljoprivrednih djelatnosti u svim regijama, promovirajući pri tome i inovacijske poljoprivredne tehnologije, kao i održivo upravljanje šumama:

- Globalna financijska kriza
- Nesređen katastar/imovinsko-pravni odnosi
- Nelegalno sagrađeni poljoprivredni objekti
- Miniranost poljoprivrednih i šumskih površina
- Konkurencija iz susjednih država i EU

Prioritet 3 - Promicanje organiziranja lanca prehrane, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi:

- Visok trošak ulaska poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u velike trgovačke lance
- Jeftiniji proizvodi iz susjednih država i EU
- Globalna financijska kriza
- Negativan utjecaj klimatskih promjena i učestale elementarne nepogode
- Visoki EU standardi
- Nedostatak zakonskog okvira za uspostavu uzajamnog fonda
- Neravnoteža pregovaračke moći između proizvođača i prerađivačko-distribucijskog lanca
- Nedovoljna zainteresiranost poljoprivrednih proizvođača za udruživanjem zbog negativnog iskustva iz prošlosti

Prioritet 4 - Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo:

- Globalna financijska kriza i slab investicijski potencijal

Nelektorirana verzija

- Depopulacija ruralnih krajeva i napuštanje poljoprivrednog zemljišta uz nastajanje sukcesija i posljedično smanjenje intenziteta gospodarenja šumskim ekosustavima
- Utjecaj globalnih klimatskih promjena na stabilnost proizvodnje, kvalitetu proizvoda te očuvanje i stabilnosti poljoprivrednih i šumskih ekosustava
- Miniranost poljoprivrednih i šumskih površina
- Nedovoljno razvijen sustav praćenja upravljanja poljoprivrednim i šumskim resursima

Prioritet 5 - Promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru:

- Globalna financijska kriza
- Utjecaj globalnih klimatskih promjena i globalni porast onečišćenja vode, zraka i tla
- Miniranost poljoprivrednih i šumskih površina
- Nedovoljan stupanj finalizacije i prerade drvne sirovine na domaćem tržištu

Prioritet 6 - Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj u ruralnim područjima:

- Globalna financijska kriza
- Migracije i depopulacija ruralnih područja
- Nesređen katastar/imovinsko pravni odnosi

4.1.6. Kontekst pokazatelji

Zajednički pokazatelji stanja[35] strukturirani su u tri skupine: Društveno-gospodarsko stanje i ruralni prostor (ukupno dvanaest pokazatelja); Poljoprivreda, šumarstvo i prehrambeno-prerađivačka industrija (ukupno osamnaest pokazatelja); Okoliš i klima (ukupno petnaest pokazatelja). Prilikom službenog slanja ovog Programa oni će biti direktno provjereni od strane EK iz Eurostat-a (Prilog X).

4.1.7. Strukturirana tablica hrvatskih specifičnih pokazatelja stanja

Za politiku ruralnog razvoja Republike Hrvatske od posebne su važnosti donji pokazatelji, koji nisu obuhvaćeni listom zajedničkih pokazatelja (vidi poglavlje 4.1.6.).

Društveno-gospodarski i ruralni pokazatelji			
Ime pokazatelja	Mjerna jedinica	Vrijednost pokazatelja/godina	Komentar (izvor, učestalost mogućeg praćenja)
Sektorski pokazatelji			
Ime pokazatelja	Mjerna jedinica	Vrijednost pokazatelja /godina	Komentar

[35] *"Context indicators" – CI* su obuhvaćeni kroz SWOT analizu

Radna elektronska verzija

Okolišni pokazatelji			
Ime pokazatelja	Mjerna jedinica	Vrijednost pokazatelja/godina	Komentar

Izvor: MP, 2013.

Nelektorirana verzija

4.2. IDENTIFIKACIJA POTREBA

4.2.1. Povećanje stupnja stručne osposobljenosti, informiranosti te prijenosa znanja

Prioriteti i fokusi

Prioritet 1

Fokus područja: 1a, 1c

Prioritet 5

Fokus područja: 5a, 5b, 5c, 5d, 5e

Prioritet 4

Fokus područja: 4a, 4b, 4c,

Prioritet 2

Fokus područja: 2a, 2b

Prioritet 6

Fokus područja 6a, 6b, 6c .

Prioritet 3

Fokus područja: 3a, 3b

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, klima, inovacije

Opis potrebe

Obrazovna struktura u sektorima poljoprivrede, prehrambene industrije, šumarstva (u dijelu privatnih šuma) i ruralnih područja u cjelini, je vrlo niska. Evidentno je ,također, i slabo korištenje informacijskih tehnologija. Iako u Republici Hrvatskoj postoji razvijena infrastruktura obrazovnih ustanova, prisutan je nedostatak programa neformalnog obrazovanja i stručnog usavršavanja primjeren profesionalnim i ostalim potrebama odraslih osoba na ruralnom području. Sustav cjeloživotnog učenja i obrazovanja nije razvijen.

Prisutna je i slaba suradnja istraživačkog sektora, savjetodavne službe i proizvođača što za posljedicu ima slabu dostupnost, uvođenje i korištenje inovacija kao i slabu aktivnosti na razvoju projekata inovacija.

Još uvijek nedovoljno izgrađen sustav informiranja kojim bi se, putem radionica, seminara, razmjene iskustava i upoznavanjem primjera dobre prakse, proizvođači kontinuirano i potpuno upoznavali s najboljim i najnovijim rješenjima i iskustvima u proizvodnji, ali i nužnosti upravljanja poljoprivrednim i šumskim ekosustavima na održiv i ekološki prihvatljiv način.

Sve to ima izravan negativan utjecaj na razvoj i unapređenje poljoprivrede, gospodarstva i kvalitete života na ruralnim područjima. Slabi njihovu ekonomsku i ekološku učinkovitost te predstavlja ograničenje njihove prilagodbe tržištu EU.

4.2.2. Jačanje savjetodavnih usluga u poljoprivredi i šumarstvu te povećanje stručnosti osoba koje obavljaju savjetodavnu djelatnost

Prioriteti i fokusi

Prioritet 1

Fokus područja: 1A i 1C

Prioritet 4

Fokus područja: 4A, 4B i 4C

Prioritet 2

Fokus područja: 2A i 2B

Prioritet 3

Fokus područja: 3A i 3B

Prioritet 5

Fokus područja: 5A, 5B, 5C, 5D i 5E

Prioritet 6

Fokus područja 6A, 6B i 6C .

Pokrivenost horizontalnim tema

Klima, okoliš i inovacije

Opis potrebe

Obrazovna struktura u sektorima poljoprivrede, prehrambeno-prerađivačke industrije i šumarstva je slaba. Na nizak stupanj obrazovanja indirektno se nadovezuje slabo korištenje informacijskih tehnologija te slaba povezanost istraživačkog sustava s gospodarstvom. Zbog neznanja primjenjuje se zastarjela tehnologija čiji je rezultat manja produktivnost, ekonomska održivost i štetan utjecaj na okoliš. Također, zamjetan je i manjak ekonomsko-financijskih znanja koji se očituje u lošem upravljanju kratkotrajnom i dugotrajnom imovinom, upravljanju financijama i povećanju rizika u investiranju. U uvjetima sve veće specijalizacije u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i šumarstvu, važno je da ljudi uključeni u te sektore imaju pomoć kvalificiranih stručnjaka iz područja gospodarstva, korištenja novih tehnologija, odgovornog upravljanja prirodnim resursima kao i ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama.

Najvažniji oblik prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, prehrambeno–prerađivačkoj industriji, šumarstvu su savjetodavne usluge. Pred savjetodavna tijela postavljeni su novi zahtjevi: smanjenje

Nelektorirana verzija

upotrebe pesticida sukladno Nacionalnom akcijskom planu, zaštita tla i vode, implementacija poljoprivredno-okolišnih mjera, povećanje produktivnosti i učinkovitosti poljoprivrede i šumarstva uvođenjem novih tehnika i tehnologija, smanjenje zagađenja zraka i ublažavanje klimatskih promjena, gospodarenje na Natura 2000 područjima, korištenje fondova EU itd. Isto tako, postojećem savjetodavnom sustavu u RH nedostaje veći broj savjetnika na svim razinama kako bi mogle biti zadovoljene brojne potrebe korisnika usluga.

4.2.3. Jačanje suradnje istraživačkog sustava u poljoprivredi i šumarstvu s gospodarstvom sa ciljem razvoja, testiranja, primjene i širenja najnovijih znanja i inovacija

Prioriteti i fokusi

Prioritet 1

Fokus područje 1a, 1b

Prioritet 2

Fokus područje 2a

Prioritet 3

Fokus područje 3a

Prioritet 4

Fokus područje 4a, 4b, 4c

Prioritet 5

Fokus područje 5a, 5b, 5c, 5d, 5e

Pokrivenost horizontalnih tema

Inovacije, klima, okoliš

Opis potrebe

Strukturu poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj, uglavnom čine mala obiteljska poljoprivredna gospodarstava s slabom međusobnom povezanošću što ukazuje na slabu suradnju poljoprivrednih proizvođača, neorganiziranost proizvođača, nizak stupanj investicijskog potencijala, a samim time i nisku razinu tehnološko-tehničke opremljenosti. Slijedom negativnog povijesnog nasljeđa u okvirima bivših socijalističkih zadruga, ideja zadružnog organiziranja je uvelike kompromitirana i broj zadruga je drastično smanjen. Slaba suradnja istraživačkog i privatnog sektora sprječava dostupnost inovacijama i njihovoj primjeni u praksi.

4.2.4. Unaprjeđenje gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika

Prioriteti i fokusi

Prioritet 1

Fokus područje 1a, 1b

Nelektorirana verzija

Prioritet 4

Fokus područje 4a, 4b, 4c

Prioritet 5

Fokus područje 5c, 5e

Pokrivenost horizontalnih tema

Klima, okoliš

Opis potrebe

U RH 60% privatnih šuma nema izrađene šumskogospodarske planove koji su osnovni preduvjet za održivo gospodarenje u privatnim šumama. Izradom šumskogospodarskih planova osigurava se postojanost prihoda, ekološko i društveno odgovorno gospodarenje šumama uz očuvanje i povećanje biološke raznolikosti, općekorisnih funkcija šuma te dugoročno i gospodarske vrijednosti šumskih ekosustava. Male površine privatnih šuma s međunarodnim certifikatom za održivim gospodarenjem te mali broj za ekološko podrijetlo certificiranih drvnih i ne drvnih šumskih proizvoda (gljive, ljekovito bilje, šumski plodovi i dr.). Na taj način će se na osnovu kvalitetnih stručnih podloga pokrenuti proces prevođenja (konverzije) degradiranih šuma u stabilne šumske ekosustave bogatije bioraznolikošću te općekorisnim i dugoročno gospodarskim funkcijama, otpornije na biotske i abiotske utjecaje osiguravajući pritom maksimalnu zaštitu i potrebe šumovlasnika.

4.2.5. Generacijska obnova u poljoprivredi

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2b

Pokrivenost horizontalnih tema

Inovacije, okoliš

Opis potrebe

Starosna struktura nositelja poljoprivrednog gospodarstva u Hrvatskoj je vrlo nepovoljna. Preko 58,8% nositelja OPG-a su starosne dobi iznad 54 godine. Gospodarska kriza i prethodna ratna zbivanja još su više doprinijela migracijskim kretanjima, naročito mlađe populacije, iz ruralnih u urbana područja. Takva zbivanja ostavila su traga na naseljenost tih područja i predstavljaju ozbiljnu prijetnju njihovom daljnjem razvoju i opstanku. Mladi ljudi su ključni resurs za razvoj moderne i konkurentne poljoprivrede, prije svega zbog njihove spremnosti lakšem prilagođavaju tehnološkim promjenama i tržišnim uvjetima što je preduvjet za podizanje produktivnosti rada i konkurentnosti poljoprivrede. Razvoj poljoprivrede i diversifikacija poljoprivrednih gospodarstava doprinosi zadržavanju i zapošljavanju mladih u poljoprivredi i smanjenju negativnog trenda nekontrolirane migracije u gradove. Iz navedenog proizlazi potreba za stvaranjem uvjeta za povećanje učešća mladih u poljoprivredi, stvaranje boljih radnih i životnih uvjeta za mlade ljude koji se žele baviti poljoprivredom, pomoć pri upotrebi novih tehnologija te stvaranje pozitivnog ozračja za poduzetništvo u poljoprivredi.

Nelektorirana verzija

4.2.6. Jačanje održivosti gospodarstava sa značajnim strukturnim poteškoćama

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2a, 2b

Prioritet 6

Fokus područje 6b

Prioritet 5

Fokus područje 5a, 5b, 5c, 5d

Prioritet 3

Fokus područje 3a

Pokrivenost horizontalnih tema

Klima, inovacije, okoliš

Opis potrebe

U strukturi poljoprivrednih gospodarstva Republike Hrvatske iznimno je veliki broj malih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (141.020 ili 60,05 % , do 4000 € godišnje vrijednosti proizvodnje), koja su na granici ekonomske održivosti. Takva gospodarstva imaju nizak stupanj investicijskog potencijala, pa samim time zaostaju u pogledu modernizacije, tehnološko-tehničke opremljenosti, diverzificiranosti te energetske i okolišne učinkovitosti.

Istovremeno, ta gospodarstva su vrlo važna sa stanovišta ukupne poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske obzirom da raspolažu značajnim resursima. Ona raspolažu sa 197.099 ha ili 14,98 % korištenog poljoprivrednog zemljišta, 137.782,87 ili 13,71 % uvjetnih grla stoke, odnosno participiraju sa 240.290.773,00 eura ili 11,33 % u vrijednosti poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske.

Mala poljoprivredna gospodarstva su značajna i sa stanovišta naseljenosti ruralnih područja, očuvanja i zaštite životne sredine, nacionalnog kulturnog i tradicijskog nasljeđa ruralnih zajednica, te proizvodnje lokalnih proizvoda.

4.2.7. Promjena strukture poljoprivredne proizvodnje i povećanje produktivnosti

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2a, 2b

Prioritet 5

Fokus područje 5a, 5b, 5c, 5d

Prioritet 3

Nelektorirana verzija

Fokus područje 3a

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, klima, inovacije

Opis potrebe

Poljoprivredu RH karakterizira mala prosječna veličina gospodarstva i usitnjenost posjeda. Takva gospodarstva imaju nizak stupanj investicijskog potencijala, pa samim time zaostaju u pogledu modernizacije, tehnološko-tehničke opremljenosti, te energetske i okolišne učinkovitosti. U strukturi poljoprivrednih gospodarstava u RH prisutan je manji broj srednjih i velikih gospodarstava (52,6% koristi do 2 ha zemljišta, 42,7 koristi od 2 do 20 ha i 4,7 % poljoprivrednih gospodarstava koristi više od 20 ha poljoprivrednog zemljišta). Zbog ekonomske krize i nedostataka kvalitetnih investicijskih sredstava na nacionalnoj razini i ta gospodarstva su u fazi stagnacije i zaostajanja u pogledu razvoja, modernizacije objekata, opreme, energetske učinkovitosti i zaštite okoliša što je često vezano na dostizanja standarda Zajednice.

Nerazmjerno velika proizvodnja u segmentima žitarica, kukuruza i drugih niskoprofitnih kultura u odnosu na nedovoljnu proizvodnju visokoprofitnih i radno intenzivnih kultura kao povrće i voće (svega 3% od kultiviranih površina) čija proizvodnja ne pokriva potrebe stanovništva, prehrambeno-prerađivačke industrije i turizma kao ni u segmentu proizvodnje uljarica te mlijeka i mesa osim u peradarstvu (potrebne investicije u poboljšanje uvjeta držanja peradi i manipulacije gnojivom). Problem u proizvodnji, kako primarnoj tako i sekundarnoj, je i nedovoljno praćenje i uvođenje novih tehnika i tehnologija što direktno utječe na kvalitetu i cijenu finalnog proizvoda.

Proizvodnja voća i povrća odvija se na manjim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, dok se mali dio proizvodnje odvija na većim specijaliziranim gospodarstvima. Takva struktura proizvodnje ima izravan utjecaj na stupanj produktivnosti i kvalitete proizvoda. Stočarska proizvodnja također je nedostatna. Najveći dio stočarske proizvodnje još uvijek se odvija na obiteljskim gospodarstvima malog proizvodnog kapaciteta koje karakterizira usitnjenost posjeda, nedostatnost poljoprivrednih površina, neadekvatni uvjeti držanja stoke te primjena zastarjele tehnologije.

4.2.8. Povećanje konkurentnosti sektora prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2a

Prioritet 5

Fokus područje 5b , 5c

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, klima, inovacije

Opis potrebe

Nelektorirana verzija

Prehrambeno-prerađivačka industrija važan je subjekt u ukupnom zapošljavanju, naročito ruralnog stanovništva. Iz toga razloga važno je omogućiti potporu investicijama mikro, malih, srednjih i srednje-velikih poduzeća koja svojim razvojem izravno mogu osigurati porast zapošljavanja na ruralnim područjima, a neizravno i dodatna zapošljavanja u primarnoj proizvodnji kroz povećanu potražnju sirovine za preradu. Prehrambeno-prerađivačka sektor dodatno djeluje na razinu povezivanja i organiziranja proizvođača u proizvođačke i sektorske organizacije, podizanje tehnološke razine u proizvodnji, povećanje potražnje kao i povećanje ukupne razine kakvoće i sigurnosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i na ukupnu tržišnu konkurentnost poljoprivredne proizvodnje. Putem njega ukupna poljoprivreda ima održivu tržišnu perspektivu kroz otvorenu mogućnost rasta udjela kako na domaćem tako i na globalnom tržištu, a to je naročito važno za tako velik udio malih subjekata.

Obzirom na postojeće trendove smanjenja upotrebe konvencionalnih izvora energije i razvoj korištenja obnovljivih izvora energije u skoroj budućnosti prelaskom prehrambeno-prerađivačke industrije na korištenje obnovljivih izvora energije otvorit će se povećana potreba proizvodnje goriva iz poljoprivrednih izvora kao i racionalno iskorištavanje bioloških nusproizvoda koji nastaju u prehrambeno-prerađivačkoj industriji.

Do srpnja 2013. tržište zemalja CEFTA-e činilo je oko 45% tržišta izvoza za poljoprivrednu i prehrambeno-prerađivačku industriju. Ulaskom Hrvatske na jedinstveno EU tržište i promjenom trgovinskog režima poljoprivredno-prehrambenih proizvoda očekivano je došlo do djelomičnog gubitka i smanjenja izvoza na ta tržišta, iz toga razloga postoji naglašena potreba orijentacije na nova tržišta, stvaranje novih prepoznatljivih prehrambenih proizvoda kako za zajedničko tako i za globalno tržište, te potreba učinkovite uspostave sustava oznaka proizvoda i jačeg marketinga za poljoprivredno-prehrambene proizvode.

Republika Hrvatska je neto uvoznica poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, dakle vlastitom proizvodnjom ne pokriva vlastite potrebe niti u primarnim poljoprivrednim proizvodima, niti u proizvodima prehrambeno-prerađivačke industrije. Uzroci su veoma različiti, od visokih troškova proizvodnje, nepovoljne strukture i specijaliziranosti subjekata u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, nedostatne povezanosti s prehrambeno-prerađivačkim sektorom, nedostatnih i nedovoljno opremljenih prerađivačkih kapaciteta sve do nedostatne ekonomije obujma, nedostatnih skladišnih i logističkih kapaciteta u lancu otkupa i lancu prodaje, malog broja i slabe raznovrsnosti proizvoda.

Uvjet za postizanje konkurentne pozicije je povećanje investicija u modernizaciju prerade poljoprivredno-prehrambenih proizvoda radi povećanja učinkovitosti proizvodnje, razvijati nove i modernizirati postojeće kapacitete prehrambeno-prerađivačke industrije na razini standarda Zajednice u pogledu kvalitete i sigurnosti hrane kroz unapređivanje tehnološkog procesa i uvođenje novih tehnologija s ciljem postizanja kvalitetnije kontrole procesa, učinkovitog korištenje sirovina, smanjenja utroška energije i poboljšavanja energetske učinkovitosti, smanjenja negativnih utjecaja na okoliš uz osiguravanje zaštite zdravlja ljudi, životinja i biljaka, s prelaskom na energetski učinkovite i obnovljive izvore energije, uz ulaganje u obrazovanje zaposlenih.

Nadalje radi unapređenja kvalitete proizvoda certificiranjem proizvodnoga procesa i/ili certificiranjem proizvoda potrebno je investirati u razvoj i uspostavu novih inovativnih tehnologija, uspostavu sustava zaštite autohtonih proizvoda (s oznakom izvornosti, zemljopisnog podrijetla, zajamčeno tradicionalnih specijaliteta) kao i u razvoj novih i razvoj novih tehnologija i prehrambenih proizvoda uz značajna ulaganja u obrazovanje i usavršavanje ljudskih resursa, te uz uspostavu sustavnog povezivanja proizvođača u organizacije poljoprivrednih i prehrambenih proizvođača.

Nekontrolirana verzija

4.2.9. Okrupnjavanje poljoprivrednog i šumskog zemljišta

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2a

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, klima

Opis potrebe

Okrupnjavanje poljoprivrednog posjeda je vrlo važna aktivnost u RH jer obuhvaća postupke kupoprodaje, zamjene i zakupa poljoprivrednog zemljišta radi povećanja ukupne površine poljoprivrednog zemljišta koje koristi jedno poljoprivredno gospodarstvo, odnosno radi grupiranja katastarskih čestica poljoprivrednog zemljišta u veće i pravilnije proizvodne parcele radi ekonomičnijeg iskorištavanja i stvaranja povoljnijih uvjeta za obradu.

Sadašnja veličina i rascjepkanost posjeda je vrlo nepovoljna i glavni je ograničavajući čimbenik napretka obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i razvitka cjelokupne hrvatske poljoprivrede. Tome u korist govori podatak iz Upisnika poljoprivrednih gospodarstva kojeg vodi APPRRR, u 2012. godini bilo je upisano 192.365 poljoprivrednih gospodarstava koja su u posjedu imala 1.019.483 ha poljoprivrednog zemljišta. Zemljišni posjed, koji je ionako premalen (5,6 ha prosjek po gospodarstvu), dodatno je podijeljen u veliki broj malih parcela (poljoprivredna proizvodnja prosječnog poljoprivrednog gospodarstva odvijala se u prosjeku na 15 čestica).

U strukturi veličine poljoprivrednih gospodarstva izrazito su dominantna poljoprivredna gospodarstva kategorije ispod 2 ha (52,6%) (CI-17). Unatoč prisutnom trendu povećanja broja poljoprivrednih gospodarstava u kategorijama od 20 do 100 ha (7,8%) i od 100 do750 ha (24,1%) njihova zastupljenost je i dalje mala, odnosno u strukturi veličine poljoprivrednih gospodarstava još uvijek su izrazito dominantna poljoprivredna gospodarstva manja od 20 ha. Ovakvo stanje prosječne veličine i strukture gospodarstva u RH ukazuje na pitanje njihove ekonomske održivosti.

U usporedbi s podacima o veličini poljoprivrednih gospodarstva zemalja članica EU iz 2010. godine (Eurostat-FSS 2007/2010), prosječna veličina hrvatskog poljoprivrednog gospodarstva je ispod prosjeka EU. U periodu od 2006.-2009. godine pokušalo sa pilot projektima okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta ali bez većeg uspjeha. Prosječna veličina privatnog šumskog posjeda zbog izrazite rascjepkanosti i usitnjenosti iznosi 0,43 ha. Za velik dio poljoprivredne i šumarske proizvodnje veličina posjeda je presudan faktor održivosti. Ovakvo stanje prosječne veličine i strukture gospodarstva u RH ukazuje na pitanje njihove ekonomske održivosti.

4.2.10. Izgradnja pristupnih cesta u poljoprivredi i šumarstvu

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2a

Pokrivenost horizontalna tema

Okoliš, klima

Nepotpisana verzija

Opis potrebe

Općenito je nedostatna otvorenost prometnicama poljoprivrednog i šumskog zemljišta neovisno o vlasništvu. U privatnim šumama otvorenost šumskim prometnicama je mala i iznosi 6,5 km/1000 ha. Uslijed velike rasparceliranosti poljoprivrednog zemljišta sličan je problem i kod brojnih parcela kao i zbog nedostatka pristupnih cesta javnim prometnicama. Postojanje kvalitetne mreže poljoprivrednih i šumskih prometnica doprinosi povećanju šumske i poljoprivredne proizvodnje, dostupnosti šumskih resursa, očuvanju i povećanju okolišne i dugoročno gospodarske vrijednosti privatnih šuma.

4.2.11. Povećanje učinkovitog korištenja vode u poljoprivredi i prilagodba klimatskim promjenama

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2a

Prioritet 5

Fokus područje 5a

Prioritet 4

Fokus područje 4b

Prioritet 1

Fokus područje 1c

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, klima

Opis potrebe

Prema raspoloživoj količini i kvaliteti vode, Republika Hrvatska je u prednosti pred mnogim zemljama iz naše i šire regije, što proizlazi iz činjenice kako na cijelom svom prostoru obiluje postojećim brojnim vodotocima, jezerima, akumulacijama i lokalnim izvorima. U Republici Hrvatskoj trenutno se navodnjava svega oko 1.10% poljoprivrednih površina što je puno manje u odnosu na prosjek zemalja EU-27 (5,82%). Vlada Republike Hrvatske 2005. godine pokrenula je projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u RH s ciljem gospodarenja sa prirodnim resursima, odnosno cilj je izgradnja sustava za navodnjavanje za cca 65.000 ha do 2020.godine.

U poljoprivrednoj proizvodnji, gotovo redovito dolazi do pojave velikih šteta uslijed nepovoljnih vremenskih prilika, odnosno pojave viška vode i poplava, te manjka vode i suše. Manjkovi vode iako sve učestaliji nisu svake godine jednaki, kao što nisu jednaki ni na cijelom prostoru naše zemlje tijekom vegetacijskog razdoblja. Sve se to negativno odražava na sigurnost i kvalitetu proizvodnju.

Zato se kao jedan od gorućih problema hrvatske poljoprivredne proizvodnje svakako nameće i problematika navodnjavanja površina za uspješnu biljnu proizvodnju. Potrebe ovise u prvom redu o: količini oborina, intenzitetu proizvodnje, regiji, uzgajanoj kulturi, sastavu i svojstvima odnosno tipu tla. Redukcije prinosa poljoprivrednih kultura uzgajanih bez navodnjavanja na području RH, u prosječnim klimatskim godinama iznose od 10-60%, a u sušnim godinama i do 90% od biološkog potencijala uzgajanih kultura, tipu tla i regiji.

Neuređena verzija

4.2.12. Bolje upravljanje rizicima u poljoprivredi

Prioriteti i fokusi

Prioritet 3

Fokus područje 3b

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, klima

Opis potrebe

Štete od abiotskih i biotskih čimbenika u poljoprivredi i šumarskom sektoru svake se godine procjenjuju na iznos od nekoliko stotina milijuna do nekoliko milijardi kuna. Tek mali dio tih šteta, nadoknadi se kroz sustav pomoći kojim država isplaćuje novac nakon prijave štete. Štetama od prirodnih nepogoda valja pridodati i druge rizike u poljoprivrednom i šumarskom sektoru, od kojih su najznačajnije razne bolesti što mogu zahvatiti kako biljke, tako i životinje. Jedan od djelotvornih načina zaštite od svih tih rizika je i osiguranje usjeva, biljaka i životinja jer se samo tako šteta može nadoknaditi u potpunosti što doprinosi sprečavanju rizika i upravljanju rizicima u poljoprivrednom gospodarstvu , a time i smanjenju eventualnih gubitaka na poljoprivrednom i šumskom gospodarstvu. Višegodišnje iskustvo i navika među poljoprivrednim proizvođačima u korištenju nacionalno sufinanciranih polica osiguranja u poljoprivrednoj proizvodnji predstavlja veliki potencijal za još veće korištenje ovakve potpore i orijentaciju na promišljeno bolje upravljanje rizicima u proizvodnji koje je nemoguće izbjeći.

4.2.13. Organiziranje proizvođača i njihovo jače pozicioniranje na tržištu

Prioriteti i fokusi

Prioritet 3

Fokus područje 3a

Pokrivenost horizontalnih tema

Klima, okoliš, inovacije

Opis potrebe

Rascjepkanost poljoprivrednih gospodarstava i neorganiziranost proizvođača u sektoru poljoprivrede i šumarstva sprječava pružanje potrebne količine i kvalitete poljoprivrednih i šumskih proizvoda na tržištu. U Hrvatskoj jedini oblik udruživanja su zadruge čiji broj se u 2011 godini u odnosu na 2010 prepolovio. Zbog odsustva procesa uključivanja gospodarstava u više organizacijske oblike u Republici Hrvatskoj ne postoji niti jedna proizvođačka grupa i organizacija. Visok udio posredničke prodaje značajno utječe na ekonomske efekte gospodarstva koji su ionako loši.

Nelektorirana verzija

4.2.14. Razvoj sustava kvalitete i veća uključenost proizvođača u sheme kvalitete

Prioriteti i fokusi

Prioritet 3

Fokus područje 3a

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš

Opis potrebe

Postojeći sustav kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i ekološke proizvodnje nije dovoljno razvijen zbog složenosti postupka i nedovoljne zainteresiranosti proizvođača.

Do kraja 2013. godine Republika Hrvatska ima na nacionalnoj razini zaštićeno 15 proizvoda s oznakama (6 proizvoda oznakom izvornosti i 9 proizvoda oznakom zemljopisnog podrijetla), a 2 proizvoda s oznakom izvornosti su u postupku registracije na EU razini. Valja naglasiti da se radi se o malom obujmu proizvodnje ekoloških proizvoda i proizvoda s oznakom kvalitete, a razlog tomu je što članovi skupina i udruge nemaju financijskih mogućnosti za pokretanje postupka certificiranja, a skupina i udruge proizvođača nemaju dovoljno sredstava za marketinške i promidžbene aktivnostima u svrhu boljeg pozicioniranja ovih proizvoda na tržištu, a time i izraženog interesa potrošača za njihovom kupnjom. Navedeni razlozi su glavna prepreka razvoja sustava kvalitete po uzoru na razvijene zemlje EU unatoč potencijalima koje Republika Hrvatska ima.

4.2.15. Sprečavanje erozije tla i povećanje plodnosti tla i organske tvari u tlu

Prioriteti i fokusi

Prioritet 4

Fokus područje 4C

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, klima, inovacije

Opis potrebe

Erozija javlja se uslijed djelovanja vjetra i vode na nagnutim terenima, pri čemu dolazi do odnošenja površinskog sloja tla, oštećenja i smanjenja korijenovog sustava i nadzemnih dijelova biljaka.

Osobito je negativan efekt erozije na tlima koja se obrađuju i koja su tijekom dijela godine bez vegetacijskog pokrova. Nestankom površinskog sloja nestaje i najvredniji dio tla – organska tvar

Nelektorirana verzija

koja je temelj plodnosti. Istovremeno, formiranjem brazdi i jaruga otežava se kretanje mehanizacije i umanjuje neto površinu pogodnu za korištenje.

Dugogodišnje korištenje samo sintetskih, mineralnih gnojiva i pesticida nepovoljno djeluje na organsku komponentu tla čime se u konačnici tlo osiromašuje te gubi kvalitetu i u drugim segmentima (vodozračni režim, zbijenost tla, pH tla).

4.2.16. Održavanje kvalitete vode, tla i zraka

Prioriteti i fokusi

Prioritet 4

Fokus područje 4B i 4C

Prioritet 5

Fokus područje 5D

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, klima

Opis potrebe

Voda, tlo i zrak kao glavne sastavnice okoliša pod znatnim su utjecajem poljoprivrede, osobito u slučaju intenzivne poljoprivredne proizvodnje koja nije zamisliva bez korištenja velikih količina mineralnih gnojiva te pesticida.

Ispiranje mineralnih gnojiva, osobito lako topljivih nitrata, utječe na kvalitetu vode. Kvaliteta tla umanjuje se dugogodišnjim korištenjem mineralnih gnojiva, a isto tako i korištenjem pesticida u uobičajenoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Staklenički plinovi zagađuju zrak najviše nepravilnom primjenom gnojiva i nepravilnim skladištenjem stajskog gnoja.

4.2.17. Očuvanje krajobraza i bioraznolikosti

Prioriteti i fokusi

Prioritet 4

Fokus područje 4A

Prioritet 5

Fokus područje 5E

Nelektorirana verzija

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, klima

Opis potrebe

Hrvatska je izuzetno bogata biljnim i životinjskim vrstama, te vrijednim krajobraznim karakteristikama koje su rezultat klimatskih i reljefnih raznolikosti, ali i tradicijskog i kulturološkog nasljeđa.

Genetski potencijal kojim raspolažemo vrlo je vrijedan, osobito u kontekstu klimatskih promjena, kao osnova za stvaranje novih i poboljšanja osobina postojećih sorata poljoprivrednog bilja i pasmina domaćih životinja.

Očuvanje prirodnih ekosustava korištenjem načina proizvodnje koji umanjuju negativni pritisak poljoprivrede na okoliš dugoročno se vraća kroz kvalitetu poljoprivrednih proizvoda ali i kroz kvalitetu života ruralnih zajednica.

4.2.18. Održavanje kontinuiteta poljoprivredne proizvodnje na područjima s prirodnim i specifičnim ograničenjima u poljoprivredi

Prioriteti i fokusi

Prioritet 4

Fokus područje 4A

Pokrivenost horizontalnih tema

Klima, okoliš

Opis potrebe

Teški klimatski ili pedološki uvjeti dovode poljoprivrednike koji na takvim prostorima rade i žive u nepovoljni položaj u usporedbi s ostalim dijelom zemlje.

Na područjima s ograničenjima troškovi su veći a prinos manji, obim poljoprivredne proizvodnje se s vremenom smanjuje. Rezultat smanjenog interesa za poljoprivredu je postepena promjena u izgledu krajobraza čime se mijenja i bioraznolikost određenog područja.

Krajnji negativni efekt je u činjenici da se stanovništvo iseljuje pa time propada ruralni prostor kojemu posebnost daje ne samo krajobraz već i tradicijski život čime se osiromašuje kulturološko bogatstvo jedne zemlje.

Nelektorirana verzija

4.2.19. Obnova šumskih površina konverzijom i oplemenjivanjem

Prioriteti i fokusi

Prioritet 4

Fokus područje 4a

Fokus područje 4b

Fokus područje 4c

Prioritet 5

Fokus područje 5e

Pokrivenost horizontalnih tema

Klima, okoliš, inovacije

Opis potrebe

Najvažnija uloga šuma, uz onu gospodarsku, je osiguravanje ekoloških i socijalnih usluga koje šumski ekosustavi pružaju za ljude i okoliš. Najstabilnije, zdravstveno najotpornije i ekološki najvrjednije šumske sastojine su klimatogene šumske zajednice koje zahvaljujući svom načinu postanka, sastavu vrsta i strukturi pripadaju ekološkom optimumu. Visoke šume, u čijem sastavu je optimalan udio glavnih klimatogenih te sporednih vrsta drva, grmlja i sloja prizemnog rašća predstavljaju terminalnu fazu vegetacijske sukcesije, a time i najvrjednije šumske sastojine s gledišta usluga koje nam pružaju, a dugoročno i s gospodarskog gledišta. Za razliku od degradiranih oblika šumskih sastojina, čiji je razvoj sukcesije iz nekih razloga zaustavljen, dobro formirane šumske sastojine nedvojbeno su otpornije na nepovoljne klimatske promjene i djelovanje ostalih štetnih biotskih i abiotskih faktora. Degradacijski oblici šumskih sastojina pokrivaju preko milijun ha tvoreći tako 44% ukupne površine šuma u RH. U privatnim šumama RH, uz visok udio panjača od 48%, postoji značajna površina sastojina koje su zbog nestručnog gospodarenja u prošlosti izgubile optimalan omjer glavnih vrsta drveća i najpovoljniju sastojinsku strukturu, zbog čega su prešle u različite degradacijske sastojinske oblike u kojima nedostaje glavna vrsta drveća. Takve sastojine imaju slabu otpornost prema današnjim općim klimatskim promjenama. Šumske kulture u RH (70 021 ha), također, zbog prevladavanja uglavnom samo jedne vrste drveća, vrlo su ranjive u smislu otpornosti prema klimatskim promjenama i djelovanja nepovoljnih biotskih i abiotskih faktora u odnosu na stabilne visoke mješovite šume autohtonih vrsta drveća.

4.2.20. Modernizacija tehnologija, strojeva i opreme za izvođenje radova u šumarstvu i preradi drva

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2a

Prioritet 5

Fokus područje 5c, 5e

nelektorirana verzija

Prioritet 6

Fokus područje 6a

Pokrivenost horizontalnih tema

Klima, okoliš, inovacije.

Opis potrebe

Zbog sve veće potražnje za drvom potrebno je povećati produktivnost i učinkovitost pridobivanja drva i predindustrijske prerade drva ali istovremeno zaštititi i očuvati šumske ekosustave, nužno je uvođenje novih tehnika i tehnologija te primjena i razvoj inovacija. Zbog velike površine šuma i šumskih zemljišta značajan dio stanovništva u RH, osobito u ruralnim područjima, zaposlen je u sektoru šumarstva. Privatni izvođači radova u pridobivanju drva (326 licenciranih izvoditelja) te mali i srednji subjekti u predindustrijskoj preradi drva (1.331), zbog skupe nabavne cijene strojeva, alata i opreme, često koriste slabo učinkovite, ekološki nepovoljne i za ljudsko zdravlje i okoliš štetne strojeve, alate i postupke što uzrokuje povremena prekomjerna oštećenja šumskih ekosustava, narušavanja zdravlja izvođača radova, smanjenje konkurentnosti i značajan pad zaposlenosti u drvoprerađivačkoj djelatnosti. Od 1990. godine do 2011. godine broj zaposlenih se smanjio za gotovo 70%. Zbog velikog udjela degradiranih šumskih sastojina u privatnim šumama, naročito panjača (278 554 ha) koje čine 48% privatnih šuma u RH privatnim šumoposjednicima nužno je osigurati dostupnost ekonomski i ekološki prihvatljivih strojeva pomoću kojih će se kvalitetno pripremiti tlo za sadnju šumskih vrsta drveća s ciljem konverzije panjača u visoke šume.

4.2.21. Povećanje razine proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora energije

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2a

Prioritet 5

Fokus područje 5b, 5c

Prioritet 1

Fokus područje 1a, 1b

Pokrivenost horizontalnih tema

Inovacije, okoliša, klima

Opis potrebe

Obnovljivi izvori energije u Republici Hrvatskoj se koriste za proizvodnju toplinske i električne energije. Za proizvodnju električne energije najviše se iskorištava energija vode, dok se ostali izvori relativno malo koriste, posebno sunce, vjetar i biomasa. Obnovljivi izvori energije su jedan od strateških prioriteta RH s obzirom na ovisnost o uvozu energenata, energetske sigurnosti, zaštite okoliša, te isti predstavljaju razvojnu priliku domaćoj industriji kroz otvaranje novih radnih mjesta i jedina su prava alternativa fosilnim gorivima. Hrvatska ima gotovo idealne insolacijske i klimatske uvjete za iskorištavanje energije sunca.

Nelektorirana verzija

Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske, planirano je da će udio obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije u 2020. godini iznositi 20%. Republika Hrvatska raspolaže sa zadovoljavajućim količinama biomase koja predstavlja najsloženiji oblik obnovljivih izvora energije jer kao sirovina obuhvaća šumsku, 2,75 milijuna m³ u šumama i 1,5 milijuna m³ šumske biomase kao nusprodukt prerade drva i poljoprivrednu biomasu (drvo, kora, drvni otpad, lišće, nedrvne stabljike), biomasu nastalu prilikom proizvodnih procesa i dr., kao i mogućnošću proizvodnje bioplina gdje se koristi stajski gnoj, gnojovka i gnojnica, žetveni ostaci, organski otpad iz mulja koji nastaje pročišćavanjem otpadnih voda i dr.

4.2.22. Povećanje proizvodnje šumske biomase

Prioriteti i fokusi

Prioritet 5

Fokus područje 5c, 5e

Prioritet 6

Fokus područje 6a

Pokrivenost horizontalnih tema

Klima, okoliš, inovacije

Opis potrebe

Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske, planirano je da će udio obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije u 2020. godini iznositi 20%. Plan RH je do 2020. godine upotrebljavati oko 26 PJ energije iz biomase. Biomasa je najsloženiji oblik obnovljivih izvora energije jer kao sirovina obuhvaća šumsku, poljoprivrednu biomasu, biomasu nastalu prilikom proizvodnih procesa i dr.

RH ima veliki, do sada nedovoljno iskorišteni potencijal za proizvodnju šumske biomase, 2,75 milijuna m³ u šumama dok preradom drva nastaje 1,5 milijuna m³ šumske biomase Značajan potencijal za proizvodnju šumske biomase nalazi su u privatnim šumama u kojima se uglavnom proizvodi ogrjevno drvo. Zbog sve veće potražnje, velikog potencijala za povećanje proizvodnje šumske biomase (drvna sječka) i ispunjenja planova RH potrebno je razviti i povećati primjenu novih tehnologija za proizvodnju i skladištenje šumske biomase te u upotrebu uvesti nove strojeve za njeno ekonomski isplativo pridobivanje, osobito iz nedovoljno otvorenih i trenutno nepristupačnih šumskih područja.

4.2.23. Daljnji razvoj i jačanje lokalnih razvojnih inicijativa

Prioriteti i fokusi

Prioritet 6

Fokus područje 6b

Nelektorirana verzija

Pokrivenost horizontalnih tema

Klima, okoliš, inovacije

Opis *potrebe*

Republika Hrvatska se suočava s nedovoljnim i neadekvatnim administrativnim kapacitetima koji su potrebni za apsorpciju EU fondova osobito na lokalnoj razini. Nedostatak administrativnih kapaciteta na svim razinama javne uprave i korisnika, kao i nedovoljna suradnja i koordinacija između svih dionika negativno utječe na učinkovitost provedbe i iskorištenost sredstava. Dosadašnja suradnja javnog i civilnog sektora kroz proces socijalnog dijaloga nije omogućavala učinkovito donošenje i provedbu lokalnih politika i planova.

Nedovoljan razvoj lokalnih razvojnih inicijativa nije omogućio lokalnim dionicima pripremu i provedbu lokalnih razvojnih strategija, te na taj način sudjelovati u razvoju svoga područja.

Iako je provedba LEADER pristupa u Republici Hrvatskoj započela unutar IPARD programa, pokrivenost područja sa odabranim LAG-ovima još uvijek nije dovoljna. Odabrana 42 LAG-a pokrivaju oko 69% površine i uključuju 34% svih stanovnika Republike Hrvatske.

4.2.24. Diversifikacija djelatnosti i otvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima

Prioriteti i fokusi

Prioritet 2

Fokus područje 2a

Prioritet 5

Fokus područje 5c

Prioritet 6

Fokus područje 6a

Pokrivenost horizontalnih tema

Klima, okoliš, inovacije

Opis potrebe

U posljednjih nekoliko godina udio poljoprivrednog sektoru u BDP-a i udio zaposlene radne snage slijedi negativan trend. Poljoprivredni sektor u ukupnom BDP-u čini 5,5% dok udio zaposlenih u poljoprivredi čini 13,8% od ukupne radne snage. Negativna gospodarska i populacijska kretanja odrazili su se i na to da sve veći broj obiteljskih gospodarstava više ne mogu ekonomski održivo poslovati samo od primarne poljoprivredne proizvodnje bez dodatnog prihoda na gospodarstvu. Također, još uvijek je zanemariv broj obiteljskih gospodarstava koji osim poljoprivredne proizvodnje pokreću nove kao što su djelatnosti povezane s ulaganjem u obnovljive izvore energije, usluge, razvoj turizma, preradu i trženje proizvoda. Postojeća razina poljoprivredne proizvodnje ne može omogućiti održavanje postojećih i otvaranje novih radnih mjesta sa ciljem zadržavanja stanovništva i održivi razvoj ruralnih područja.

neelektorirana verzija

4.2.25. Razvoj lokalne komunalne, društvene, prometne i turističke infrastrukture

Prioriteti i fokusi

Prioritet 6

Fokus područje 6b

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, inovacije

Opis potrebe

Slabo naseljeni ruralni prostori su ostali na nižoj razini razvoja komunalne i prometne infrastrukture u odnosu na urbana područja.

Slaba povezanost nerazvijenih ruralnih područja s lokalnim i regionalnim centrima, nedovoljna kvaliteta i izgrađenost postojeće komunalne i prometne infrastrukture još uvijek ne omogućava potrebne uvjete za održivi razvoj ruralnih područja i kvalitetu života na tom području. Priključenost stanovništva na sustave javne odvodnje u ruralnim područjima je nedovoljna i znatno manja u odnosu na urbana područja. U područjima s manje od 2000 ES (ekvivalenta stanovnika), priključenost stanovništva na sustave javne odvodnje iznosi svega 7% što je posljedica tehničke i financijske zahtjevnosti takvih projekata ali i slabog financijskog kapaciteta JLS-a na ruralnim područjima. U jedinicama lokalne samouprave prisutan je nedostatak kvalitetnog strateškog planske-dokumentacije i neusklađenost istih sa nadređenim strateškim dokumentima.

U ruralnim područjima nedovoljan je broj kvalitetnih turističkih destinacija koje omogućavaju jačanje prepoznatljivosti ukupne turističke ponude određenog područja i njihovo tzv. brendiranje: tematskih ruta i parkova, turističkih atrakcija i objekata povijesnog i kulturnog značenja, prirodnih turističkih atrakcija.

4.2.26. Razvoj osnovnih usluga za ruralno stanovništvo

Prioriteti i fokusi

Prioritet 6

Fokus područje 6b

Pokrivenost horizontalnih tema

Okoliš, inovacije

Opis potrebe

U Hrvatskoj prisutan je izraziti trend nepovoljnih demografskih kretanja, starenja stanovništva, rasta broja starijih u odnosu na aktivno stanovništvo kao i rasta udjela samačkih kućanstava. Već je u 1981. godini 80% površine Hrvatske bilo zahvaćeno depopulacijom ili približno 90,0% svih sela. Stanovništvo Republike Hrvatske pod dugotrajnim je procesom starenja, što je vidljivo iz brojnih pokazatelja starenja stanovništva. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine broj stanovnika starih 65 i više godina prvi je put premašio broj mladih od 0 do 14 godina. Udio osoba starih 65 i više godina iznosio je 17,7%, a udio mladih od 0 do 14 godina 15,2%. Prirodni prirast

Nelektorirana verzija

stanovništva je negativan za čitavu Hrvatsku, dok je u pretežno ruralnim područjima opadanje stanovništva znatno izraženije nego u pretežno urbanim.

Nedostatak i ne odgovarajuće stanje i opremljenost , društvenih, kulturno - zabavnih i sportsko - rekreacijskih objekata kao što su društveni i vatrogasni domovi, dječji vrtići, domovi za starije osobe ne omogućavaju zadržavanje postojećih i doseljavanje novih stanovnika te kvalitetnije življenje u ruralnim područjima. Navedeni negativni trendovi posebno utječu i na radno aktivno stanovništvo koje je osnova za održivi razvoj ruralnih područja.

Nelektorirana verzija

5. OPIS STRATEGIJE

5.1. Obrazloženje prepoznatih potreba koje će se rješavati PRR te izbor ciljeva, prioriteta i fokus područja temeljenih na SWOT analizi i procjeni potreba

Sukladno načelima Strategije Europa 2020 o pametnom, održivom i uključivom rastu, a poštujući ciljeve, prioritete i mjere Uredbe EP i Vijeća o potpori ruralnom razvoju, Ministarstvo poljoprivrede izradilo je ovu strategiju ruralnog razvoja Republike Hrvatske.

Vizija Republike Hrvatske je konkurentna i održiva poljoprivredna proizvodnja integrirana u EU okvire, razvijeno ruralno gospodarstvo s trendom povećanja zaposlenosti, proizvodnje visokokvalitetne hrane, razvojem nepoljoprivrednih gospodarskih aktivnosti36 u ruralnim područjima te održivom korištenju raspoloživih prirodnih potencijala u funkciji osiguravanja ruralnih područja kao sigurnog i privlačnog mjesta za život i rad.

Strategija obuhvaća programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine, a zaključci su doneseni sukladno analizama društvene, gospodarske i ekološke situacije temeljenih na dostupnim statističkim podatcima.

Izbor ciljeva koji se žele postići, kao i prioriteti i fokusna područja, temeljeni su na izrađenoj SWOT analizi te procijeni potreba. Također RH će koristiti mogućnost financiranja dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja čime će dio EPFRR biti prebačeno u I stup.

Prepoznate potrebe RH:

1) povećanje stupnja stručne osposobljenosti, informiranosti te prijenosa znanja;
2) jačanje savjetodavnih usluga u poljoprivredi i šumarstvu te povećanje stručnosti osoba koje obavljaju savjetodavnu djelatnost;
3) jačanje suradnje istraživačkog sustava u poljoprivredi i šumarstvu s gospodarstvom, s ciljem razvoja, testiranja, primjene i širenja najnovijih znanja i inovacija;
4) unaprjeđenje gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika izradom šumsko-gospodarskih planova.

Naime, smanjivanjem jaza između istraživačkog sektora i poljoprivrednika ili šumoposjednika te boljom izobrazbom poljoprivrednika, treba se potaći uporaba novih tehnika i tehnologija u proizvodnji.

Također, povezivanjem više mjera, većom potporom razvoju inovativnih tehnologija i istraživanjima, kao i poticanjem osnivanja i razvoja klastera, partnerstava i operativnih grupa (EIP), otvaraju se mogućnosti za jačanje tehnološkog razvoja. Za povećanje znanja i inovacija, neophodno potrebnih u vremenu brzog napretka, nužno je povećanje stupnja stručne osposobljenosti, informiranosti, stjecanje navika cijeloživotnog učenja te razmjena iskustva o najboljim praksama svih onih koji su uključeni u sektor poljoprivrede, šumarstva, prehrambeno-prerađivačke industrije ili su poduzetnici u ruralnom području. Javna stručno savjetodavna služba dostupna je na cijelom području Hrvatske, a kvalitetnom edukacijom njenih savjetnika, s ciljem daljnjeg širenja znanja o povećanju gospodarske i ekološke učinkovitosti poljoprivrednih gospodarstava bit će, u konačnici, u korist svim akterima u ruralnom području. Jačanjem suradnje između obrazovnog i istraživačkog sustava s gospodarstvom u cilju razvoja, testiranja, primjene i širenja najnovijih znanja i inovacija indirektno, ali dugoročno dolazi do povećanja rasta cjelokupnog gospodarstva. Ispunjenje mjera ovoga prioriteta doprinijeti će se razvoju znanja unutar svih ostalih prioriteta.

[36] Razvoj nepoljoprivrednih aktivnosti kod postojećih entiteta sukladno Zakonu o poljoprivredi

Nelektorirana verzija

Time se stremi i postizanju tematskog cilja: obrazovanje, vještine i cijeloživotno učenje.

Za potrebe Prioriteta 2 osigurano je 31,82% sredstava.

Prepoznate potrebe RH su:

5) generacijska obnova u poljoprivredi
6) jačanje održivosti gospodarstava sa značajnim strukturnim poteškoćama
7) promjena strukture poljoprivredne proizvodnje i povećanje produktivnosti
8) povećanje konkurentnosti sektora prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda
9) okrupnjavanje poljoprivrednog i šumskog zemljišta
10) izgradnja pristupnih cesta u poljoprivredi i šumarstvu
11) povećanje učinkovitog korištenja vode u poljoprivredi i prilagodba klimatskim promjenama

Restrukturiranjem proizvodnje, te poboljšanjem održivosti i konkurentnosti gospodarstava cilj je dobiti konkurentne proizvođače.

U Hrvatskoj je prisutan velik broj poljoprivrednih gospodarstava suočenih s problemima koje donose procesi strukturnih promjena. Veliki su problem i rascjepkani posjedi, a u poljoprivrednom i šumarskom sektoru sve češće ostaje samo starije stanovništvo. Poljoprivredna gospodarstva u proizvodnji često koriste tehniku koju su koristili još prije 1990. godine, a zbog nedostatka osnovnih preduvjeta potrebnih za razvoj, često ne mogu razvijati suvremenu tehnologiju.

Za potrebe Prioriteta 3 RH je osigurala 6,03% sredstava.

Prepoznate potrebe RH:

12) bolje upravljanje rizicima u poljoprivredi
13) organiziranje proizvođača i njihovo jače pozicioniranje na tržištu
14) razvoj sustava kvalitete i veća uključenost proizvođača u sheme kvalitete

Poljoprivredna proizvodnja je više od ijedne druge proizvodne grane podložna utjecaju prirodnih nepogoda i katastrofa, a poljoprivredna gospodarstva nisu u mogućnosti dodatno se opterećivati visokim troškovima polica osiguranja, što direktno utječe na gospodarski potencijal proizvodnje u godinama koje slijede nakon takvih nepogoda.

Loša iskustva, iz razdoblja prije 1990.g., utjecala su na nizak stupanj zajedničkog sudjelovanja proizvođača na tržištu.

Boljom organiziranošću poljoprivrednika te smanjivanjem broja karika u prehrambenom lancu postiže se bolje i lakše sudjelovanje na tržištu, a upravljanjem rizicima osigurava se stabilnost sudjelovanja u proizvodnji i u godinama nakon štetama uništenog potencijala.

Za potrebe Prioriteta 4, RH je osigurala 26,40% sredstava.

Prepoznate potrebe RH:

15) sprječavanje erozije tla i povećanje plodnosti tla i organske tvari u tlu;
16) održavanje kvalitete vode, tla i zraka;
17) očuvanje krajobraza i bioraznolikosti;
18) održavanje kontinuiteta poljoprivredne proizvodnje s ograničenjima;
19) obnova šumskih površina konverzijom i oplemenjivanjem.

Poljoprivredna i šumarska proizvodnja direktno utječu na kvalitetu vode, zraka i tla, pa je stoga cilj RH očuvati prirodna bogatstva i njihovu raznolikost.

Nelektorirana verzija

Jedno od glavnih prirodnih bogatstava RH jesu brojna nalazišta bogata velikim količinama kvalitetne i nezagađene vode. Uz to, RH je bogata biološkim i biogeografskim raznolikostima, na čijoj je zaštiti potrebno kontinuirano raditi, te razvijati agrotehničke mjere.

Svako intenziviranje proizvodnje za sobom povlači intenziviranje agrotehničkih mjera, pa je stoga neophodno uložiti dodatne napore kako one ne bi imale negativni utjecaj na očuvanje bioraznilikosti i krajobraza.

Za potrebe Prioriteta 5 RH je osigurala 9,22% sredstava.

Prepoznate potrebe RH:

20) Modernizacija tehnologija, strojeva i opreme za izvođenje radova u šumarstvu i preradi drva;
21) Povećanje razine proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora energije;
22) Povećanje proizvodnje šumske biomase.

Porast energetske učinkovitosti poljoprivrednih i prerađivačkih gospodarstva, kao i povećanje proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora, također će doprinijeti povećanju njihove ukupne gospodarske učinkovitosti. Velika pažnja posvećuje se uspješnim inovativnim rješenjima, praksama, procesima i tehnologijama kao i širenju informacija o njima kako na lokalnom, nacionalnom, tako i na nivou Europske unije.

Za potrebe Prioriteta 6 RH je osigurala 26,52% sredstava.

Prepoznate potrebe RH:

23) Daljnji razvoj i jačanje lokalnih razvojnih inicijativa;
24) Diversifikacija djelatnosti i otvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima;
25) Razvoj lokalne komunalne, društvene i prometne infrastrukture;
26) Razvoj osnovnih usluga za ruralno stanovništvo.

Diversifikacijom djelatnosti i poticanjem lokalnog razvoja potaknut će se stvaranje šireg spektra kvalitetnijih radnih mjesta.

Uravnoteženi razvoj ruralnih područja jedan je od ciljeva Hrvatske, ali i europske politike ruralnog razvoja. Hrvatska je više nego svjesna procesa migracija i depopulacije ruralnih područja. Ovim programom Hrvatska će ih pokušati zaustaviti, kroz poticanje razvoja komunalne i društvene infrastrukture u ruralnim područjima te poboljšanjem osnovnih usluga u ruralnom području, kao nužnih preduvjeta za stvaranje okruženja privlačnog za život i rad modernog čovjeka.

Nadalje, podrška razvoju poduzetništva i otvaranju novih radnih mjesta u ruralnim područjima, mjere su kojima PRR Republike Hrvatske također utječe na ostanak mladih u ruralnim područjima, a dugoročno i na povratak onih koji su ga napustili. Razvoj lokalnih zajednica dugoročno je održiv samo ako je inicijativa pokrenuta i prepoznata od svih aktera u zajednici. Stoga se ovim programom potiče razvoj lokalnih inicijativa i stvaranje lokalnih akcijskih grupa.

Kako bi postigla zadane tematske ciljeve, a pri tome ciljajući na fokus područja, Republika Hrvatska je izabrala i razradila niz mjera s dozvoljenim ulaganjima, potencijalnim korisnicima i ograničenjima u prihvatljivim troškovima.

neelektronska verzija

5.2. Izbor, kombinacija i obrazloženje mjera

5.2.1. Izabrane mjere

Za postizanje zadanih ciljeva RH će koristiti sljedeće mjere, no ne sve tijekom cijelog programskog razdoblja 2014.-2020.

Mjere koje će RH provoditi u razdoblju 2014.-2020. su:
M04 – Ulaganja u fizičku imovinu
M06 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
M07 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
M10 – Poljoprivreda, zaštita okoliša i klimatski uvjeti
M11 – Ekološki uzgoj
M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
M17,1 - Osiguranje usjeva, životinja i biljaka
M20 – Tehnička pomoć
M19 – LEADER

Uz navedene, u razdoblju 2015.-2020. RH će provoditi i sljedeće mjere:
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja
M02 - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima
M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu
M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti
M08 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma
M09 – Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača
M17,2; M17,3 Uzajamni fondovi
M16 – Suradnja

5.2.2. Kombinacija i opravdanost mjera

Prioritet 1: „Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima“

Fokus područje 1A: „Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima“

Odabrane mjere:

- M01
- M02
- M16

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, ulaganjima u sklopu navedenih mjera utjecat će se na povećanje stupnja obrazovanja u sektoru poljoprivrede i šumarstva koji će indirektno utjecati i na učinkovitije korištenje tehnologija te bolju povezanost istraživačkog sustava s gospodarstvom.

Ulaganjima u promicanje znanja i inovacija, cijeloživotnim učenjem i stručnim usavršavanjem, u poljoprivrednom i šumarskom sektoru doprinijet će se većoj vrijednosti proizvoda poljoprivrede, šumarstva i prerade što u konačnici utječe na povećanje konkurentnosti i gospodarsku vrijednost. Ovo će imati velikog utjecaja i na ruralni razvoj uopće, kao i na zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima.

Elektronička verzija

Također, mjerom stalne izobrazbe savjetnika u poljoprivrednom sektoru osigurat će se stalno praćenje inovativnih tehnologija i procesa proizvodnje koji doprinose produktivnosti i boljoj iskoristivosti prirodnih resursa, što u konačnici pridonosi očuvanju okoliša.

Mjerama pružanja savjetodavnih usluga dionicima poljoprivrednog, prehrambenog i šumarskog sektora, doprinijet će se kvalitetnijem finalnom proizvodu i smanjenju onečišćenja kao i boljem korištenju prirodnih resursa.

Fokus područje 1B: „Jačanje veze između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, uključujući poboljšano upravljanje okolišem“
Odabrane mjere:

- M16
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, ulaganjima navedenim u mjeri 35 utjecat će se na bolju suradnju dionika poljoprivrednog i šumarskog sektora, ali i na razvoj istraživanja i inovacija u tim sektorima.

Razvoj poljoprivredne proizvodnje temeljene na znanju i inovacijama jedan je od ključnih čimbenika društvenog i gospodarskog razvoja. Ulaganjima će se omogućiti direktni prijenos tehničkog i tehnološkog znanja te primjena istraživanja u praksi.

Razvoj inovativnih tehnologija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru znatno je slabije izražen u odnosu na druge sektore, a primjena novih tehnologija često nailazi na poteškoće koje proizlaze iz raznih društveno-gospodarskih i tehničkih čimbenika.

Prijenosom znanja do krajnjih korisnika, kao i boljom suradnjom i povezivanjem doći će do bolje primjene inovacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru.

Također boljom suradnjom šumoposjednika i izradom zajedničkih gospodarskih planova utjecat će se na bolje gospodarenje šumskim resursima.

Fokus područje 1C: „Poticanje cijeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva“
Odabrane mjere:

- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, ulaganjima u sklopu navedenih mjera utjecat će se na bolju izobrazbu djelatnika u poljoprivrednom i šumarskom sektoru.

Tržišno natjecanje u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru svakim je danom sve izraženije, pa su inovativnost i kreativnost izuzetno važne, zbog podizanja konkurentnosti i boljeg pozicioniranja na tržištu. Radi brzog razvoja tehnologija neophodno je osigurati cijeloživotno usavršavanje poljoprivrednika i šumoposjednika za usvajanje novih vještina i znanja.

Modernizacija tehnologija i stalno praćenje novih dostignuća omogućit će se ulaganjima ovih mjera.

Prednost hrvatske poljoprivrede u ispunjavanju ovog cilja je dobro razvijena savjetodavna služba (državna i dijelom privatni sektor) i veliki broj obrazovnih institucija i nevladinih organizacija koje mogu pružati savjetodavne usluge dionicima poljoprivrednog, prehrambenog i šumarskog sektora.

Prioritet 2: „Poboljšanje održivosti i konkurentnosti poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama“

Nelektorirana verzija

Fokus područje 2A: „Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja tržišnog sudjelovanja i usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije“
Odabrane mjere:

- M04
- M06
- M01
- M02
- M16

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, ulaganjima kroz ove mjere utjecat će se na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje produktivnosti rada. Ulaganja u fizičku imovinu i naprednu tehnologiju omogućit će ravnopravno sudjelovanje poljoprivrednika na zahtjevnom tržištu. Ulaganja u nove tehnologije povećavaju gospodarsku učinkovitost poljoprivrednih gospodarstava, a također utječu i na smanjenje emisije stakleničkih plinova, a time i na učinkovitu zaštitu okoliša.

Također, ulaganjima u okrupnjavanje zemljišta utjecat će se na okrupnjavanje poljoprivrednih površina, a time i na smanjenje praznog hoda u korištenju poljoprivredne mehanizacije. Ulaganjima u restrukturiranje proizvodnje, kako uvođenjem napredne tehnologije tako i promjenom strukture poljoprivredne proizvodnje i proizvodnjom visokoprofitnih kultura utjecat će se na bolje sudjelovanje na tržištu.

Uzimajući u obzir održivo korištenje prirodnih resursa i utjecaja na klimatske promjene utjecat će se na povećanja kvantitete i kvalitete proizvodnje.

Ulaganjima u razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava i prelaskom na tržišno orijentiranu proizvodnju doprinijet će se gospodarskoj održivosti tih gospodarstava.

Velika većina poljoprivrednih gospodarstava u RH obrađuje male, gotovo zanemarive površine, na kojima je nemoguće uspostaviti profitabilnu proizvodnju. Čak 52,6% poljoprivrednih gospodarstava posjeduje manje od 2ha obradivih površina. Kako bi riješila problem poljoprivrednih gospodarstava s malim obradivim poljoprivrednim površinama, RH je osnovala Agenciju za poljoprivredno zemljište čija zadaća je raspolaganje, gospodarenje te posredovanje u prometu poljoprivrednim zemljištem.

Fokus područje 2B: „Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede te generacijska obnova“
Odabrane mjere:

- M06
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba RH će ulaganjima kroz ovu mjeru utjecati na zadržavanje mladih u poljoprivrednoj djelatnosti.

Mladi poljoprivrednici jamče budućnost poljoprivrede i unose inovacije u svoje poslovanje, ali se suočavaju s različitim poteškoćama, osobito kada je riječ o dostupnosti obradivih površina i dostupnosti kreditima banaka. Iz ovih razloga mladi teže pokreću poljoprivrednu djelatnost, kupuju poljoprivrednu mehanizaciju, poljoprivredno zemljište, odnosno, proširuju postojeću proizvodnju. Ulaganjima u sklopu ove mjere, mladim bi se poljoprivrednicima trebala osigurati početna financijska sredstava, potrebna kod pokretanja poljoprivredne djelatnosti, ali i ona za generacijsku obnovu u poljoprivredi.

Prioritet 3: „Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi“

Nelektorirana verzija

Fokus područje 3A: „Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodanom vrijednošću poljoprivrednih proizvoda, promoviranjem na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija te međustrukovnih organizacija“
Odabrane mjere:

- M03
- M09.1
- M16
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na bolju organiziranost poljoprivrednika te postići veće prihode kao i smanjenje broja karika prehrambenih lanaca.

Kako bi proizvođači plasirali proizvode u velike trgovačke lance moraju zadovoljiti određenu kvalitetu i kvantitetu proizvoda čemu će doprinijeti ulaganja u poticanje udruživanja proizvođača i osnivanje proizvođačkih grupa i organizacija.

Poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda direktno je povezano s mogućnošću dobivanja oznake kvalitete što utječe na lakše plasiranje proizvoda na tržište i rast dodane vrijednosti tih proizvoda.

Stoga će se ulaganjima i uključivanjem proizvođača s oznakom zemljopisnog podrijetla, oznake izvornosti i oznake tradicionalnog specijaliteta u korištenju navedenih mjera, doprinijeti ispunjenju ovog cilja.

Ulaganjima u horizontalnu i vertikalnu suradnju između dionika poljoprivredno-prehrambenog i šumarsko-drvnog lanca doprinijet će se ostvarivanju zajedničkih ciljeva u cilju udruživanja iskustava i načela rada.

Integracijom primarnih proizvođača s manjom proizvodnjom te smanjenjem broja koraka u lancu opskrbe doprinijet će se boljem plasmanu poljoprivrednih proizvoda na tržište što će direktno utjecat na povećanje gospodarske dobiti.

S obzirom na trenutnu situaciju u stočarstvu (a koja je ispod standarda EU), mjeru Dobrobit životinja - usmjerenu na poboljšanje uvjeta u odnosu na standard, planira se provoditi u kasnijim godinama provedbe PRR.

Fokus područje 3B: „Poticanje sprečavanja rizika i upravljanja rizikom“
Odabrane mjere:

- M17
- M05
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na upravljanje rizicima u proizvodnji na otvorenom.

Zbog niskog investicijskog potencijala, poljoprivrednici ne osiguravaju svoje nasade, koji nerijetko trpe velike štete zbog čestih elementarnih nepogoda izazvanih naglim klimatskim promjenama. Štete utječu na stabilnost prihoda i gospodarsku održivost poljoprivredne proizvodnje.

Mjerama osiguranja proizvodnje doprinijet će se većem broju sklopljenih polica osiguranja te smanjiti gubitke dobiti proizvođača i osigurati dio sredstava za buduću proizvodnju.

Nelektorirana verzija

Također, ulaganjima u obnovu poljoprivrednog potencijala uništenog uslijed elementarnih prirodnih nepogoda osigurat će se nastavak proizvodnje.

Jedan dio potreba osiguranja pokrit će se naknadama polica osiguranja, a također će se koristiti mogućnosti koje pruža uzajamni fond u nepovoljnih klimatskih prilika, bolesti životinja i biljaka, najezdi nametnika i okolišnih incidenata. Za korištenje ove mjere u RH je potrebno stvoriti određene preduvjete zakonski i podzakonski akti na kojima se radi.

Prioritet 4: „Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom"

Fokus područje 4A: „Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000, područja s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima te poljoprivrede velike prirodne vrijednosti te stanja europskog krajobraza"

Odabrane mjere:

- M04
- M08
- M10
- M11
- M13
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na očuvanje biološke raznolikosti poljoprivrednih i šumskih ekosustava. Svojim geografskim položajem RH ima dobre preduvjete za uzgoj različitih kultura, a k tome je i prirodno stanište velikom broju različitih biljnih i životinjskih vrsta.

Kroz ulaganja u sklopu ovih mjera omogućit će se plaćanja za poljoprivredne površine koje se uvode u proizvodnju ili na kojima se proizvodnja nastavlja, ali u skladu s načelima koja imaju za cilj zaštitu okoliša i očuvanje prirodnih resursa.

Ulaganjima će se poticati proizvodnja u gorsko planinskim područjima, područjima s prirodnim ograničenjima u poljoprivredi i područjima sa specifičnim ograničenjima u poljoprivredi. Na ovaj će se način u poljoprivrednu proizvodnju uključiti nekorišteno poljoprivredno zemljište, a utjecat će se i na očuvanje krajobraza i bioraznolikosti.

Isto tako, održivo gospodarenje šumama omogućuje održivost bioraznolikosti šumskih ekosustava.

Republika Hrvatska bogata je autohtonim pasminama domaćih životinja i sortama biljnih vrsta koje su se prilagodile specifičnim životnim uvjetima u različitim dijelovima RH.

Intenziviranjem poljoprivredne proizvodnje i proizvodnjom istih vrsta u ravničarskom dijelu te napuštanje poljoprivrednih površina u planinskim dijelovima i na otocima, negativno se utječe na bioraznolikost RH. Mjerama uvođenja poljskih traka, tradicijskih voćnjaka i očuvanjima obilježja krajobraza stvorit će se uvjeti za život i razvoj insekata korisnih za oplodnju u poljoprivredi te će se stvoriti uvjeti za bolji uvjeti za životinje.

Republika Hrvatska je u mnogim svojim priobalnim dijelovima bogata suhozidima, koji osim krajobrazne, imaju i ekološku vrijednost kao prostor za rast brojnih biljnih vrsta, ali i utočište za brojne životinje, poput guštera, pčela i raznih rijetkih kukaca, čiji je doprinos bioraznolikosti nemjerljiv.

Prekomjerna primjena pesticida i gnojiva, uz neke druge, abiotičke čimbenike, dovela je do prorjeđenja životinjskih i biljnih vrsti naših šuma, što ukazuje na potrebu njihova oplemenjivanja

Neslektorirana verzija

rijetkim i ugroženim vrstama drveća, s naglaskom na šumske voćarice što će pozitivno utjecati i na životinjski svijet u šumama. Uz to je neophodno uvesti i unaprijediti biološke metode zaštite šuma.

Neke od mjera navedenih u sklopu ovog fokus područja (NATURA, Šumsko-okolišne i klimatske usluge i očuvanje šuma), RH planira provoditi u kasnijoj fazi provedbe programa, kada se stvore svi preduvjeti uspješne provedbe.

Fokus područje 4B: „Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima“

Odabrane mjere:

- M04
- M08
- M10
- M11
- M03
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na poboljšanje upravljanja vodama.

Republika Hrvatska je bogata prirodnim, nezagađenim vodnim resursima, koje je potrebno stalnim nadzorom i prilagođavanjem aktivnosti poljoprivredne proizvodnje, očuvati od svakog mogućeg onečišćenja.

To se planira postići poticanjem agrotehničkih zahvata koji umanjuju negativne efekte biljne i stočarske proizvodnje na okoliš.

Također, izgradnjom novih sustava za navodnjavanje omogućit će se ciljano korištenje vode u poljoprivredi.

Fokus područje 4C: „Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom“

Odabrane mjere:

- M08
- M10
- M11
- M13
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na poboljšanje upravljanja tlom.

Pravilnom primjenom agrotehničkih mjera u poljoprivredi i šumarstvu utjecat će se smanjenje prekomjerne i nepotrebne obrade tla što bi trebalo dovesti do poboljšanja kvalitete zemljišta, smanjenje erozije i gubitka zdravice bogate organskom tvari.

Poboljšanje strukture i kvalitete tla uporabom prirodnih gnojiva, uz istodobno smanjenje uporabe zaštitnih sredstava i umjetnih gnojiva, ima veliki utjecaj na zaštitu voda i tla. Ulaganjima u novu tehniku u šumarskom sektoru kao i integriranom proizvodnjom u poljoprivrednoj proizvodnji utjecat će se na kakvoću vodnih resursa RH, posebice u dijelovima RH koja su posebnim zakonima[37]

[37] Zakon o potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 80/13),

Zakon o vodama (NN 153/09, 63/11, 130/11 i 56/13),

Pravilnik o dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima (NN 65/13),

Nelektorirana verzija

proglašena kao područja od posebne važnosti. Također, dodatnim plaćanjima za proizvodnju na terenima s nagibom, smanjit će se negativni utjecaji erozije, koja je posebice izražena na neobrađenim površinama.

Prioritet 5: „Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika, otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru „
Fokus područje 5A: „Povećanje učinkovitosti u korištenju vode u poljoprivredi“
Odabrane mjere:

- M04
- M01
- M02
- M16

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na

povećanje navodnjavanih površina, a primjenom novih tehnologija navodnjavanja, smanjit će se potrošnja vode, kojom neka područja RH itekako oskudijevaju. Zbog klimatskih promjena i učestalih suša tijekom ljetnih mjeseci, neophodno je provesti ulaganja u sustave za navodnjavanje, kako bi se voda koristila u fazama u kojima učinkovito djeluje na kvalitetu i kvantitetu proizvoda.

Također, nužno je dodatnim plaćanjima potaći provedbu agrotehničkih zahvata koji pozitivno utječu na smanjenje gubitka voda iz tla.

Ulaganja usmjerena u modernizaciju postojeće zastarjele tehnologije sustava navodnjavanja, osigurati će učinkovitije korištenje resursa.

Fokus područje 5B: „Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane“
Odabrane mjere:

- M04
- M07
- M01
- M02
- M16

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na

stalno povećanje korištenja energije iz obnovljivih izvora, čime će se smanjiti korištenje fosilnih energenata koji negativno utječu na okoliš.

Energetska učinkovitost bitna je za gospodarsku učinkovitost jer se smanjenjem troškova proizvodnje kroz smanjenje troškova energije pozitivno se utječe na ukupno poslovanje.

Smanjenjem korištenja fosilnih goriva kao izvora energije, pozitivno se utječe i na zaštitu okoliša, budući je smanjena emisija štetnih plinova, što ima direktan učinak na ublažavanje klimatskih promjena.

Ulaganja u učinkovitije korištenje energije iz obnovljivih izvora te njihova primjena u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i sektoru šumarstva imaju za cilj pokrivanje potreba ovog fokusa.

Fokus područje 5C: „Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarenja“
Odabrane mjere:

Odluka o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj (NN 130/12).

Nelektorirana verzija

- M04
- M07
- M06
- M08
- M16
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na proizvodnju i korištenje energije iz obnovljivih izvora.

Biomasa iz poljoprivrede i šumarstva bitna je za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Proizvodnjom energije iz biomase smanjuje se ovisnost o uvozu energije, smanjuju se emisije stakleničkih plinova, smanjuje se onečišćenje podzemnih voda, a učinak na klimu, tlo, zrak i vodu je nemjerljiv.

Proizvodnja energije treba se temeljiti na nusproizvodima poljoprivrede i šumarstva, čime se postiže i veći ukupni prihod.

Potporom izgradnji objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora doprinijet će se povećanju učinkovitog korištenja energije te pomoći opskrbu i uporabu energije iz obnovljivih izvora iz nusprodukata, otpada, ostataka i ostalog biootpada u svrhu biogospodarenja.

Osim direktne povezanosti s poljoprivredom i šumarstvom, proizvodnja energije iz obnovljivih izvora u sklopu nepoljoprivrednih aktivnosti u ruralnom području, može znatno utjecati na ostanak stanovništva u ruralnim područjima, budući se kroz ovu djelatnost može omogućiti otvaranje velikog broja radnih mjesta.

Fokus područje 5D: „Smanjenje emisije stakleničkih plinova i amonijaka iz poljoprivrede“
Odabrane mjere:

- M04
- M16
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na smanjenje emisije dušikovih oksida i metana iz poljoprivrede.

Zamjenom zastarjele i energetski neučinkovite tehnologije novom smanjit će se emisija štetnih plinova.

Fokus područje 5E: „Poticanje pohrane i vezivanje ugljika u poljoprivredi i šumarstvu“

Odabrane mjere:

- M08
- M10
- M16
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na poticanje vezivanja ugljika u poljoprivredi i šumarstvu.

Ugljični dioksid najznačajniji je staklenički plin i ima daleko najveći udio u ukupnim emisijama stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj. Ulaganjima u mjere razvoja šuma i konverziju šumskih vrsta i oplemenjivanjem degradiranih šumskih sastojina doprinijet će se smanjenju štetnih ugljičnih

Neelektorirana verzija

plinova. Mjerama zatravnjivana trajnih nasada, očuvanjem travnjaka velike prirodne vrijednosti, sjetvom zimskog zelenog pokrova te održavanjem tradicionalnih maslinika ptiče se pohrana i vezivanje ugljika u poljoprivredi.

Prioritet 6: „Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima“
Fokus područje 6A: „Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća i otvaranje radnih mjesta“
Odabrane mjere:

- M06
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na diversifikaciju djelatnosti i stvaranje radnih mjesta.

Diversifikacija nepoljoprivrene djelatnosti u ruralnim područjima osim gospodarskih učinaka, ima i socijalni aspkekt, budući nepoljoprivredne aktivnosti omogućavaju otvaranje radnih mjesta, čime dolazi do sprječavanja depopulacije ruralnih područja.

Također, kroz samozapošljavanje u poljoprivrenom sektoru, dolazi do ostanka mladih u ruralnom području, ali i naseljavanja svih onih koji sve češće perpektivu i realizaciju svojih poslovnih ideja vide u poljoprivredi.

Fokus područje 6B: “ Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima“

Odabrane mjere:

- M07
- M19
- M01
- M02

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, RH će ulaganjima kroz ove mjere utjecati na razvoj osnovne komunalne, prometne i društvene infrastrukture kao i očuvanje kulturne i prirodne baštine. Time će biti stvoreni preduvjeti za kvalitetan život u ruralnim područjima.

Lokalni razvoj temelji se na uključenosti stanovništva i njihovu odlučivanju o lokalnom razvoju. Lokalno stanovništvo najbolje može odrediti svoje prioritete, kao i odlučiti o načinu na koji će se isti realizirati.

Transparentno djelovanje partnerstava pozitivno utječe na lokalni razvoj te je potrebno podići razinu znanja i vještina lokalnih akcijskih grupa za upravljanje partnerstvima.

5.3. Opis rješavanja horizontalnih tema

Inovacije

Inovacije su povezane sa svim prioritetima politike ruralnog razvoja. Svrha programa ruralnog razvoja je prije svega stvoriti prikladno okruženje za promicanje inovacija . Kako bi se doprinijelo postizanju ciljeva Europskog partnerstva za inovacije (EPI) za produktivnost i održivost u poljoprivredi, potrebno je osnovati mrežu EPI-a kako bi se povezale operativne skupine, savjetodavne službe i istraživači uključeni u provedbu aktivnosti vezanih uz inovacije u

Nelektorirana verzija

poljoprivredi. EPI bi trebao stvarati dodanu vrijednost povećavanjem korištenja i učinkovitosti instrumenata vezanih uz inovacije te jačanjem njihove uzajamne sinergije. Također bi trebao popuniti praznine boljim povezivanjem istraživanja i praktične poljoprivredne djelatnosti. Inovativne projekte za produktivnost i održivost u poljoprivredi trebale bi provoditi operativne skupine koje okupljaju poljoprivrednike, upravitelje šuma, ruralne zajednice, istraživače, savjetnike nevladinih organizacija, poduzeća i druge sudionike koji se bave inovacijom u poljoprivrednom sektoru. Kako bi se osiguralo da cjelokupni sektor ima koristi od rezultata takvih projekata, trebali bi se objaviti njihovi rezultati na području inovacija i razmjene znanja unutar Unije i s trećim zemljama. Potrebno je potaknuti poduzetnike da investiraju, inoviraju, sudjeluju u suradnji s istraživačkim institucijama, povećaju produktivnost i na kraju diversificiraju gospodarstvo te stvore i održe više radnih mjesta u poljoprivredno-prehrambenom i šumarskom sektoru. Inovacije, ne samo u smislu novih proizvoda, nego i procesa, usluga, tehnologija i ideja, odigrati će ključnu ulogu prema modernizaciji i povećanju produktivnosti.

Okoliš

Briga za zaštitu okoliša je važna horizontalna tema koja se dotiče svih prioritetnih područja obuhvaćenih PRR 2014-2020. Provođenjem većeg dijela odabranih mjera PRR daje se snažan naglasak na zaštitu okoliša, posebno agro-okolišnim mjerama. Aktivnosti u okviru ove mjere biti će usmjerene na prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena kroz uvođenje obnovljivih izvora energije, smanjenje emisije stakleničkih plinova iz poljoprivredne proizvodnje. Također provođenjem mjera koje se odnose na prijenos znanja, te specijaliziranog savjetovanja utječe se na svijest proizvođača na održivo i učinkovito korištenje prirodnih resursa koji osim utjecaja na okoliš ima i gospodarski utjecaj. Negativan utjecaj na okoliš nastoji se spriječiti i investicijskim mjerama kroz primjenu novih tehnika i tehnologija.

Klimatske promjene

Aspekt ublažavanja klimatskih promjena uključen je u sve prioritete kojima se bavi PRR 2014-2020. Mjerama smanjenja emisije stakleničkih plinova, kontroliranim unosom dušičnih gnojiva te općenito primjenom novih tehnika i tehnologija kroz sve mjere program ima za cilj pozitivno utjecati i dijelom utjecati na ublažavanje klimatskih promjena koje nastaju poljoprivrednom proizvodnjom.

Nelektorirana verzija

5.4. Sažeti prikaz intervencijske logike koja prikazuje prioritete i fokus područja odabranih Programom, ciljeve i kombinacije mjera kojima bi se ciljevi trebali postići

Prioritet 2 - Poboljšanje održivosti i konkurentnosti poljoprivrede u svim regijama, te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama		
Fokus područje	**Kvantificirani cilj**	**Kombinacija mjera**
2A	Broj poljoprivrednih gospodarstava koji su dobili potporu iz PRR za ulaganja u rekonstrukciju	**Kod 4** **Kod 6** **Kod 1** **Kod 2** **Kod 16** **Kod 16**
2B	% Poljoprivrednih gospodarstava s potporom iz RDP za poslovni plan razvoja / investicija za mlade poljoprivrednike	**Kod 6** **Kod 1** **Kod 2**
Prioritet 3 - Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi		
Fokus područje	**Kvantificirani cilj**	**Kombinacija mjera**
3A	% Poljoprivrednih gospodarstava koji su dobili potporu u sklopu programa sheme kvalitete, lokalne trgovine i kratki lanci opskrbe i proizvođačkim grupama/organizacijama	**Kod 3** **Kod 9.1** **Kod 14** **Kod 1** **Kod 2** **Kod 16**
3B	% Poljoprivrednih gospodarstava koji sudjeluju u programu upravljanja rizicima	**Kod 17** **Kod 5** **Kod 1** **Kod 2**
Prioritet 4 - Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom		
Fokus područje	**Kvantificirani cilj**	**Kombinacija mjera**
4A	% Poljoprivrednog zemljišta na koje se utjecalo da doprinosi bioraznolikosti	**Kod 4** **Kod 8** **Kod 10** **Kod 11** **Kod 12** **Kod 13** **Kod 1** **Kod 2**
4B	% Poljoprivrednog zemljišta na kojem je došlo do poboljšanjea upravljanja vodnim	**Kod 4** **Kod 8** **Kod 10** **Kod 11** **Kod 13** **Kod 1** **Kod 2**
4C	% Poljoprivrednog zemljišta na kojem je došlo do poboljšanja upravljanja tlom i ili sprječavanje erozije tla (ha)	**Kod 8** **Kod 10** **Kod 11** **Kod 13** **Kod 1** **Kod 2**
Prioritet 5 - Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na kimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru		
Fokus područje	**Kvantificirani cilj**	**Kombinacija mjera**
5A	% Navodnjavanih površina koji su prešli na učinkovitije korištenje vode	**Kod 4** **Kod 7** **Kod 1** **Kod 2** **Kod 16**
5B	Ukupna ulaganja u uštedu energije i bolju učinkovitost (€)	**Kod 4** **Kod 7** **Kod 6** **Kod 8** **Kod 1** **Kod 2** **Kod 16**
5C	Ukupna investicija u obnovljive izvore energije (€)	**Kod 4** **Kod 16** **Kod 1** **Kod 2**
5D	% Poljoprivrednog zemljišta na koje je utjecalo smanjenje stakleničkih plinova i/ili emisije amonijaka % uvjetnih grla obuhvaćen ulaganjem na gospodarstvu s ciljem smanjenja N2O i emisije metana	**Kod 4** **Kod 16**
5E	% Poljoprivrednog i šumskog zemljišta na kojem se povećanlo vezivanje ugljika	**Kod 8** **Kod 10** **Kod 16** **Kod 1** **Kod 2**
Prioritet 6 - Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarski razvoj u ruralnim područjima		
Fokus područje	**Kvantificirani cilj**	**Kombinacija mjera**
6A	Broj radnih mjesta stvorenih kroz sufinancirane projekte	**Kod 1** **Kod 2** **Kod 6**
6B	% Ruralnog stanovništva obuhvaćenog lokalnim strategijama razvoja	**Kod 7** **Kod 19** **Kod 1** **Kod 2**

Nelektorirana verzija

5.5. Opis planiranih aktivnost koje će omogućiti provedbu programa i opis savjetodavnih kapaciteta

Jedan od preduvjeta za kvalitetnu provedbu PRR je pravodobno informiranje potencijalnih korisnika o mogućnostima koje im pružaju mjere programa, koja dokumentacija je potrebna za prijavu te koje uvjete moraju zadovoljiti.
Informacijske aktivnosti provodit će se putem predavanja i prezentacija, te medijskih informacija (novine, televizija, web).
Tijekom programskog razdoblja Upravljačko tijelo će koristiti sve moguće raspoložive oblike informiranja potencijalnih korisnika mjera programa ruralnog razvoja.
Informacije krajnjim korisnicima bit će dostupne putem web stranica Upravljačkog tijela i Agencije za plaćanja.
Osim Upravljačkog tijela i Agencije za plaćanja kao savjetodavni kapacitet informacije krajnjim korisnicima bit će dostupne putem Savjetodavne službe koja je kao krovna ustanova zadužena za pružanje savjeta i naobrazbe iz područja višestruke sukladnosti te će davati opće informacije o mogućnostima i uvjetima koji trebaju biti zadovoljeni za odabrane mjere iz programa.
Također Uredi državne uprave u županijama unutar svojih odjela za poljoprivredu te njihove razvojne agencije kao dobro organizirana mreža širom Hrvatske služit će kao kanal za distribuciju svih osnovnih informacija o Programu.
Kroz mjere ruralnog razvoja RH je planirala stalnu izobrazbu savjetnika Savjetodavne službe kako bi pratili stalni napredak novih tehnika i tehnologija. Također planirane su radionice za savjetnike koji će biti direktna potpora potencijalnim korisnicima prilikom javljanja na natječaje budući će se prijave moći podnijeti isključivo elektronskim putem.
Kako bi savjetodavna služba mogla davati točne i stručne informacije potencijalnim korisnicima Upravljačko tijelo u suradnji s Agencijom za plaćanja planira redovitu izobrazbu Savjetodavne službe.
Potencijalni korisnici će se na natječaje prijavljivati elektroničkim putem za što će u RH biti oformljena četiri regionalna centra u Splitu, Osijeku, Rijeci i Bjelovaru te centralni ured u Zgrebu, moguće je koristit sredstva mjere Tehnička pomoć za opremanje i najam prostora koji služe kao podrška potencijalnih korisnika pri prijavljivanju za natječaj.
Putem mjere Tehnička pomoć dio sredstava bit će alociran na Mrežu ruralnog razvoja koja će usko surađivati sa EIP mrežom te će služiti kao podrška u promicanju inovacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru.
Također kroz sve dostupne mjere izobrazbu će pohađati i svi djelatnici Upravljačkog tijela i Agencije za plaćanja koji su uključeni u rad PRR.

Nelektorirana verzija

6. PROCJENA EX-ANTE UVJETOVANOSTI

6.1. Identifikacija primjenjivih ex-ante uvjetovanosti i procjena njihovog ispunjenja (primjenjivih prioritetnih i općih ex-ante uvjetovanosti)

Bit će ažurirano naknadno.

Nelektorirana verzija

primjenjiva Ex-ante uvjetovanost	Prioriteti/Fokus područja i mjere na koje se odnosi uvjetovanost	Ex-ante uvjetovanost ispunjena: da/ne/djelomično	Kriterij	Ispunjenost kriterija da/ne	Reference	Objašnjenje
Sprečavanje rizika i upravljanje rizicima: postojanje nacionalnih ili regionalnih procjena rizika za potrebe upravljanja kriznim situacijama, uzimajući u obzir prilagodbu klimatskim promjenama	Prioritet: 3 Fokus područje 3b Mjere: 18,37,38	Da	– Primjenjuje se nacionalna ili regionalna procjena rizika sa sljedećim elementima: - opis procesa, metodologije, metoda i neosjetljivih podataka koji se koriste za procjenu rizika, kao i kriterija utemeljenih na rizicima za određivanje prioriteta ulaganja; – opis mogućih razvoja događaja s jednim ili više rizika; – uzimanje u obzir nacionalne strategije za	Da	Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda ("Narodne novine", 73/97) Metodologija za procjenu štete od elementarnih nepogoda ("Narodne novine", 96/98)	

Nelektorirana verzija

			prilagodbu na klimatske promjene, gdje je to primjereno.			

Nelektorirana verzija

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (DPEU): na nacionalnoj razini uspostavljeni su standardi dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta zemljišta iz glave VI. poglavlja I. Uredbe (EU) 1305/13	Prioritet: 4 Fokus područje: 4a, 4b, 4c, 5d, 5e Mjere: 29	Da	Standardi dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta određeni su u nacionalnim zakonima te navedeni u programu.	Da	Višestruka sukladnost (engl. cross compliance) predstavlja niz zahtjeva i uvjeta koje poljoprivredni proizvođač mora ispuniti kako bi ostvario pravo na izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja. Višestrukom sukladnosti obuhvaćeni su zahtjevi i uvjeti: dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC) i propisani zahtjevi upravljanja (SMR). Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti definirani su Pravilnikom o dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima („Narodne novine“, broj 65/13) koji je donesen na temelju Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju („Narodne novine“, broj 120/12, 136/12). Obveznici ispunjavanja uvjeta propisanih Pravilnikom su korisnici izravnih plaćanja i IAKS mjera ruralnog razvoja. ,	Pravilnik je preuzeo odredbe članka 6. (Dodatka III.) Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 od 19. siječnja 2009. godine o uspostavljanju zajedničkih propisa za shemu direktne potpore za poljoprivrednike koji se nalaze unutar zajedničke poljoprivredne politike i uspostavljanju određenih shema potpore za poljoprivrednike. * Pravilnikom o višestrukoj sukladnosti koji je u izradi ukinuti će se Pravilnik o dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima („Narodne

Nelektorirana verzija

						novine“, broj 65/13). Donošenje Pravilnika planirano je najkraćem mogućem roku. Navedenim Pravilnikom obuhvatiti će se promijene nastale uslijed donošenja reformskog paketa, među kojim i Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br.

Nelektorirana verzija

						2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008.

Nelektorirana verzija

Minimalni zahtjevi u vezi s gnojivima i proizvodima za zaštitu biljaka: minimalni zahtjevi u vezi s gnojivima i proizvodima za zaštitu biljaka iz glave III. poglavlja I. članka 28. ove Uredbe definirani su na nacionalnoj razini	Prioritet: 4 Fokus područje: 4a, 4b, 4c, 5d, 5e Mjere: 29	Da	Minimalni zahtjevi u vezi s gnojivima i proizvodima za zaštitu biljaka iz glave III. poglavlja I. ove Uredbe navedeni su u programu	Da	Zahtjevi koji se odnose na korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja odnose se na primjenu SMR 4 i SMR 9. koji su propisani Pravilnikom o višestrukoj sukladnosti u poljoprivrednoj proizvodnji („Narodne novine“, broj 10/10).	* Pravilnikom o višestrukoj sukladnosti koji je u izradi ukinuti će se Pravilnik o dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima („Narodne novine“, broj 65/13). Donošenje Pravilnika planirano je najkraćem mogućem roku. Navedenim Pravilnikom obuhvatiti će se promijene nastale uslijed donošenja reformskog paketa, među kojim i Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.o financiranju,

Nelektorirana verzija

						upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008.

Nelektorirana verzija

Ostali relevantni nacionalni standardi: u smislu glave III. poglavlja I. članka 28. ove Uredbe definirani su značajni obvezni nacionalni standardi	Prioritet: 4 Fokus područje: 4a, 4b, 4c, 5d, 5e Mjere: 29	Da	Relevantni obvezni nacionalni standardi navedeni su u programu.	Da	Višestruka sukladnost (engl. cross compliance) predstavlja niz zahtjeva i uvjeta koje poljoprivredni proizvođač mora ispuniti kako bi ostvario pravo na izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja. Višestrukom sukladnosti obuhvaćeni su zahtjevi i uvjeti: dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC) i propisani zahtjevi upravljanja (SMR). Člankom 5. Dodatka II. Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 definirani su propisani zahtjevi upravljanja koji su za Republiku Hrvatsku obvezni u primjeni prema rasporedu utvrđenim Pristupnim ugovorom Hrvatske s Europskom unijom: 1. zahtjevi iz Točke A. Dodatka II. (SMR 1 – 8) od 01. siječnja 2014.; 2. zahtjevi iz točke B Dodatka II. (SMR 9 – 15) od 01. siječnja 2016.; 3. zahtjevi iz točke C Dodatka II. (SMR 16 – 18) od 01. siječnja 2018. Propisani zahtjevu upravljanja	*Pravilnikom o višestrukoj sukladnosti koji je u izradi ukinuti će se Pravilnik o višestrukoj sukladnosti u poljoprivrednoj proizvodnji („Narodne novine“, broj 10/10). Donošenje Pravilnika planirano je najkraćem mogućem roku. Navedenim Pravilnikom obuhvatiti će se promijene nastale uslijed donošenja reformskog paketa, među kojim i Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.o financiranju,

Nelektorirana verzija

					definirani su Pravilnikom o višestrukoj sukladnosti u poljoprivrednoj proizvodnji („Narodne novine“, broj 10/10) koji je donesen na temelju Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju („Narodne novine“, broj 83/09, 153/09).	upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008.

Nelektorirana verzija

Energetska učinkovitost: Provedene su aktivnosti promicanja isplativih poboljšanja energetske učinkovitosti i isplativih ulaganja u energetsku učinkovitost pri izgradnji ili obnavljanju zgrada.	Prioritet: 5 Fokus područje: 5b, 6a Mjere: 17, 19, 20, 35		Aktivnosti obuhvaćaju: - mjere kojima će se osigurati primjena minimalnih zahtjeva povezanih s potrebnom energetskom učinkovitošću zgrada u skladu s člancima 3., 4. i 5. Direktive 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća. - mjere nužne za uspostavu sustava ovjere energetske učinkovitosti zgrada u skladu s člankom 11. Direktive 2010/31/EU - mjere kojima će se osigurati strateški plan o energetskoj učinkovitosti, u skladu s člankom 3. Direktive 2012/27 EU Europskog parlamenta i Vijeća . - mjere u skladu s člankom 13. Direktive 2006/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o energetskoj učinkovitosti		1. EPBD 2010/31/EU članci 3., 4. i 5. - Zakon o gradnji (NN 159/13) - Metodologija za provođenje energetskih pregleda građevina - Tehnički propis o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama (NN 110/08, 89/09, 79/13, 90/13) (trenutno preneseno jedino za kategoriju jednoobiteljske zgrade; u fazi izrade izračun troškovno optimalnih razina minimalnih zahtjeva energetske učinkovitosti za ostale vrste zgrada, nakon čega će se u tehnički propis prenijeti i ostatak zahtjeva iz članka 5. Direktive) 2. EPBD 2010/31/EU članak 11. - Zakon o gradnji (NN 159/13) - Pravilnik o energetskim pregledima građevina i energetskom certificiranju zgrada (NN 81/12, 29/13, 78/13) - Pravilnik o uvjetima i mjerilima za osobe koje provode energetske preglede građevina i energetsko certificiranje zgrada (NN 81/12, 64/13)	

Nelektorirana verzija

			i energetskim uslugama kako bi se osiguralo da krajnji korisnici dobiju pojedinačna brojila u mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, financijski razumno i razmjerno u odnosu na potencijalnu uštedu energije.		3. EED 2012/27/EU članak 3. Direktive Biti će obuhvaćen novim Zakonom o energetskoj učinkovitosti koji je u izradi (treba biti usvojen do kraja ožujka 2014.) i 3. Nacionalnim akcijskim planom koji će se usvojiti do kraja prvog polugodišta 2014 4. EED 2012/27/EU članak 13 reguliran je: - Zakon o energetskoj učinkovitosti u neposrednoj potrošnji (NN152/2008 članak 28) i sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji (55/2012 članak 23). - Individualno mjerenje potrošnje energije propisano je pripadajućim energetskim zakonima koji uređuju pojedina tržišta (Zakon o tržištu električne energije NN 22/13, Zakon o tržištu plina NN 28/13) a zasebno je razrađena obveza ugradnje uređaja za mjerenje potrošnje toplinske energije u članku 33. Zakona o tržištu toplinske energije (NN 80/13). - Pravilnik o metodologiji za	

Nelektorirana verzija

					praćenje , mjerenje i verifikaciju ušteda energije u neposrednoj potrošnji (NN 77/2012)	

Nelektorirana verzija

Vodni sektor: postojanje a) politike određivanja cijene vode koja daje prikladne poticaje korisnicima za učinkovito korištenje vodnih resursa i b) prikladnog doprinosa različitih načina korištenja voda u povratu troškova vodnih usluga, po stopi koja je utvrđena u odobrenom planu upravljanja riječnim slivom za ulaganja podržana u okviru programa.	Prioritet: 5 Fokus područje: 5a Mjere: 17, 35	Da	U sektorima koje podupire EPFRR, država članica osigurala je doprinos različitih načina korištenja vode u povratu troškova vodnih usluga prema sektoru u skladu s člankom 9. stavkom 1. prvom alinejom Okvirne direktive o vodama uzimajući u obzir, ako je potrebno, društvene, okolišne i ekonomske učinke povrata kao i zemljopisne i klimatske uvjete u zahvaćenoj regiji ili regijama.	Da	Zakon o vodama („Narodne novine“ 153/2009, 130/2011, 56/2013) i Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva („Narodne novine“ 153/2009, 56/2013) usklađeni su u potpunosti sa člankom 9. Okvirne direktive o vodama (2006/60/EC), osiguravajući primjenu određivanja cijene vodnih usluga (vodoopskrbe i odvodnje sa pročišćavanjem otpadnih voda) prema načelima punoga povrata troškova za sve korisnike uz osiguranje socijalne prihvatljivosti cijene vode za navedene usluge. Zaštita i korištenje voda temelje se, između ostaloga, na načelima »onečišćivač plaća«, odnosno »korisnik plaća«, čime su dati principi također preneseni u navedena dva zakonodavna akta vodnoga gospodarstva, kao i pripadajuće podzakonske akte: Uredbu o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva („Narodne	

Nelektorirana verzija

					novine“ 112/2010) te Uredbu o mjerilima ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga („Narodne novine“ 112/2010). Plan upravljanja vodnim područjima usvojen je od strane Vlade Republike Hrvatske u lipnju 2013 („Narodne novine“ 82/2013). Sastavni dio navedenog Plana je i ekonomska analiza (Istraživanje ekonomskih aspekata plana upravljanja vodnim područjima, Ekonomski Institut, Zagreb, 2011. godina) kojom su obuhvaćene procjene volumena, cijena i troškova povezanih sa vodnim uslugama uključujući i operativne troškove. Pravilnikom o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje („Narodne novine“ 83/2010) definiran je način izračuna godišnjih troškova rada i održavanja sustava javnog navodnjavanja. Isti se sastoje od fiksnog i varijabilnog dijela. Varijabilni trošak uključuje trošak energije potrebne za rad sustava, kao i trošak naknade za korištenje voda čime se potiče učinkovito korištenje vodnih	

Nelektorirana verzija

					resursa u navodnjavanju.	

Nelektorirana verzija

Obnovljiva energija: provedene su radnje za promicanje proizvodnje i distribucije obnovljivih izvora energije	Prioritet: 5 Fokus područje: 5c Mjere: 17, 19, 20, 35	Da	Postoje transparentni programi potpora,prioritet u pristupu mreži ili zajamčeni pristup i prioritet u otpremi, kao i objavljena standardna pravila u vezi sa snošenjem i podjelom troškova tehničkih prilagodbi u skladu s člankom 14. stavkom 1. i člankom 16. stavcima 2. i 3. Direktive 2009/28/EZ. Država članica usvojila je nacionalni akcijski plan za obnovljivu energiju u skladu s člankom 4. Direktive 2009/28/EZ.	Da	Pravilnik o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije NN 132/2013) Pravilnik o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN 88/2012) Nacionalni akcijski plan za obnovljive izvore energije do 2020. godine	
Antidiskriminacija Postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu antidiskriminacijskog zakona i politike Unije u području ESI fondova	Prioritet: 6 Fokus područje: 6b Mjere: 14, 15, 35, LEADER	Da	Mjere u skladu s institucionalnim i pravnim okvirom država članica za sudjelovanje tijela nadležnih za promicanje ravnopravnosti svih osoba u pripremi i provedbi programa, uključujući i pružanje	Da	Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN br. 85/08, 112/12) Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 82/08) Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje 2013-2016	Zakon o suzbijanju diskriminacije uveo je pučkog pravobranitelja kao nacionalno tijelo za ravnopravnost.

Nelektorirana verzija

			savjeta o jednakosti u aktivnostima vezanim uz ESI fondove			

Nelektorirana verzija

			Mjere za edukaciju zaposlenih u tijelima koja su uključena u upravljanje i kontrolu ESI fondova u području antidiskriminacijskog zakona i politike Unije		Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje 2013-2016	Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje 2013.-2016. sadrži mjere koje će osigurati organizaciju i provedbu seminara i treninga prema odredbama nacionalnog i europskog zakonodavstva u antidiskriminacijskom području. Oni će također usmjeriti upravljačka tijela, posrednička tijela, tijela za ovjeravanje i revizijska tijela uključena u upravljanje i kontrolu ESI fondova u antidiskriminacijskom području. Novi Anti-

Nelektorirana verzija

						diskriminacijski plan, koji će biti usvojen u 2014. godini za razdoblje od pet godina (2014-2018), sadržavat će plan izobrazbe prema nacionalnom i EU antidiskriminacijskom zakonu i politici, koja obuhvaća sve zaposlenike uključene u provedbu ESI fondovi (MAs, IBs, CAs i AAs) na svim relevantnim razinama.

Nelektorirana verzija

Ravnopravnost spolova Postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu zakona i politike Unije o ravnopravnosti spolova u području ESI fondova	Prioritet: 6 Fokus područje: 6a, 6b Mjere: 14, 15, 19, 20, 35, LEADER	Da	Mjere u skladu s institucionalnim i pravnim okvirom država članica za sudjelovanje tijela nadležnih za promicanje ravnopravnosti spolova tijekom pripreme i provedbe programa, uključujući i pružanje savjeta o ravnopravnosti spolova u aktivnostima vezanim uz ESI fondove	Da	Nacionalna politika za ravnopravnost spolova za razdoblje 2011-2015. (NN br. 88/11)	Predviđena je izmjena nacionalne politike od 2016. godine.
			Mjere za edukaciju zaposlenih u tijelima koja su uključena u upravljanje i kontrolu ESI fondova o zakonu i politici Unije u području ravnopravnosti spolova kao i o uvođenju načela ravnopravnosti spolova.			

Nelektorirana verzija

Invalidnost Postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) u području ESI fondova u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EC	Prioritet: 6 Fokus područje: 6a, 6b Mjere: 19, 20, 35, LEADER	Da	Mjere u skladu s institucionalnim i pravnim okvirom država članica o konzultacijama i uključivanjem tijela zaduženih za zaštitu prava osoba s invaliditetom ili predstavnicima organizacija osoba s invaliditetom i drugim relevantnim dionicima tijekom pripreme i provedbe programa. Mjere za edukaciju zaposlenih u tijelima uključenim u upravljanje i kontrolu ESI fondova u području, gdje je primjenjivo, nacionalnog i Unijinog zakona i politike o invalidnosti , uključujući dostupnost i praktičnu primjenu UNCRPD kao što je u nacionalnom zakonodavstvu i zakonodavstvu Unije, prema potrebi	Da	Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007-2015 (NN 63/07)	Razvitak Nacionalnog akcijskog plana 2013-2015

Nelektorirana verzija

			Mjere koje će osigurati praćenje provedbe članka 9. UNCRPD u odnosu na ESI fondove tijekom pripreme i provedbe programa.			
Javna nabava Postojanje plana za učinkovitu primjenu zakona o javnoj nabavi unije u području ESI fondova.	Prioritet: 2,5,6 Fokus područje: 2a, 5a, 5b, 5c, 6b Mjere: 14, 15, 17, 19, 20, 21(e), 35, LEADER	Da	Mjere za učinkovitu primjenu propisa o javnoj nabavi Unije uz pomoć odgovarajućih mehanizama	Da	Učinkovita provedba i primjena Direktiva 2004/18/EC i 2004/17/EC osigurana kroz Zakon o javnoj nabavi (NN 090/2011, NN 083/2013)	
			Mjere koje će osigurati transparentnije postupke dodjele ugovora		Učinkovita provedba i primjena Direktiva 2004/18/EC i 2004/17/EC osigurana kroz Zakon o javnoj nabavi (NN 090/2011, NN 083/2013)	
			Mjere za obuku i širenje informacija za zaposlenike koji su uključeni u provedbu ESI fondova		Učinkovita provedba i primjena Direktiva 2004/18/EC i 2004/17/EC osigurana kroz Zakon o javnoj nabavi (NN 090/2011, NN 083/2013)	
			Mjere koje će osigurati administrativne kapacitete za provedbu i primjenu propisa o javnoj nabavi Unije.		Učinkovita provedba i primjena Direktiva 2004/18/EC i 2004/17/EC osigurana kroz Zakon o javnoj nabavi (NN 090/2011, NN 083/2013)	
Državne potpore Postojanje plana	Sva fokus područja i mjere, pod uvjetom da	Da	Mjere za učinkovitu primjenu propisa o državnim potporama Unije	Da	Zakon o državnim potporama (Narodne novine broj 72/13)	Hrvatska Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Nelektorirana verzija

za učinkovitu primjenu propisa Unije o državnim potporama u području ESI fondova.	operacije u okviru njih potpadaju pod čl. 42. Ugovora		Mjere za edukaciju i širenje informacija za osoblje koji su uključeni u provedbu ESI sredstava; Mjere koje će osigurati administrativne kapacitete za provedbu i primjenu pravila Unije o državnim potporama.			(AZTN) je u potpunosti operativno i funkcionalno neovisna. Novi Zakon o državnim potporama osigurat će potpunu implementaciju EU Zakona o državnim potporama od 1. srpnja 2013.
Propisi o zaštiti okoliša koji se odnose na procjene utjecaja na okoliš (EIA) i stratešku procjenu utjecaja na okoliš (SEA) Postojanje plana za učinkovitu primjenu zakonodavstva Unije o okolišu	Prioritet: 2, 3, 4, 5, 6 Fokus područje: 2a, 3a, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 5c, 5d, 5e, 6a, 6c Mjere: 17, 19, 20, 21, 21(d), 21(e), 28, 29, 31, 35	Da	Mjere za učinkovitu primjenu Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća (EIA) i Direktive 2001/42/EC Europskoga parlamenta i Vijeća (SEA)	Da	Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/07) Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/08, 67/09) Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine, broj 64/08) Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa (NN 64/08) Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu (NN br. 70/08)	

Nelektorirana verzija

koji se odnosi na EIA i SEA.			Mjere za edukaciju i širenje informacija za zaposlenike koji su uključeni u provedbu EIA i SEA direktiva	Djelomično	IPA 2010 projekt Tehničke pomoći "Jačanje kapaciteta za SEA na regionalnoj i lokalnoj razini", CARDS 2003 projekt "Procjena utjecaja na okoliš - smjernice i obuka Nacionalni program za Hrvatsku u okviru programa IPA - Pomoć u tranziciji i jačanje institucija za 2010 (pod izgradnjom civilnog društva)	
			Mjere koje će osigurati dovoljne administrativne kapacitete.	Djelomično	http://puo.mzoip.hr/default.aspx?id=1511	
Statistički sustavi i pokazatelji rezultata: Postojanje statističke baze potrebne za procjenu učinkovitosti i utjecaja programa.		Ne	Mjere za pravodobno prikupljanje statističkih podataka sa sljedećim elementima: - Identifikacija izvora i mehanizama kako bi se osigurala statistička valjanost - Mjere za objavljivanje i javnu dostupnost prikupljenih podataka	Ne	Program statističkih istraživanja Republike Hrvatske 2013 - 2017 (NN br. 69/13)	

Nelektorirana verzija

Postojanje sustava pokazatelja rezultata potrebnih za odabir akcija koje će najučinkovitije dovesti do željenih rezultata, za praćenje napredovanja prema rezultatima i poduzimanje procjene utjecaja.		Ne	Učinkovit sustav pokazatelja rezultata, uključuje: - Izbor pokazatelja rezultata za svaki program koji pružaju informacije o tome što motivira izbor aktivnosti koje se financiraju pomoću programa - Uspostava ciljeva za pokazatelje -Dosljednost svakog pokazatelja uključujući: otpornost na manja odstupanja i statističku validaciju, jasnoću normativnog tumačenja, odgovornost prema politici, pravodobno prikupljanje podataka - Postavljanje procedura kojima se osigurava da sve aktivnosti koje se financiraju programom imaju učinkovit sustav pokazatelja	Ne		

Nelektorirana verzija

6.2. Opis aktivnosti za ispuvanje ex ante uvjetovanosti, odgovorna tijela i vremenski plan aktivnosti

6.2.1. Aktivnosti koje treba poduzeti kako bi se ispunili primjenjivi opći ex-ante uvjeti

Primjenjivi opći ex-ante uvjeti koji nisu ispunjeni u potpunosti ili djelomično	**Kriteriji koji nisu zadovoljeni**	**Predviđene aktivnosti**	**Rok (datum)**	**Odgovorna tijela za ispunjenje**

Tablica 1: Aktivnosti koje treba poduzeti – opći ex-ante uvjeti

6.2.2. Aktivnosti koje treba poduzeti kako bi se ispunili primjenjivi ex-ante uvjeti vezani uz prioritete

Primjenjivi ex-ante uvjeti vezani uz prioritete koji nisu ispunjeni u potpunosti ili djelomično	**Kriteriji koji nisu zadovoljeni**	**Predviđene aktivnosti**	**Rok (datum)**	**Odgovorna tijela za ispunjenje**

Tablica 2: Aktivnosti koje treba poduzeti – s prioritetom povezeni ex-ante uvjeti

Ažurirat će se naknadno.

Nelektorirana verzija

7. OKVIR ZA PROCJENU OSTVARENJA POSTIGNUĆA

7.1. Opis okvira za procjenu ostvarenja postignuća

Prioritet 2: Poboljšanje održivosti i konkurentnosti poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama

Prioritet 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

Prioritet 4: Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom

Prioritet 5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika, otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru

Prioritet 6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima

Prioritet	Indikator	Mjerna jedinica, ako je primjenjivo	Međucilj za 2018	Cilj za 2023	Pričuva za ostvarenje postignuća
Prioritet 2	Ukupna javna potpora	€	50%		6%
	Broj PG sa potporom iz PRR za investicije u restrukturiranje				
	Broj PG sa potporom iz PRR za poslovni plan za mlade poljoprivrednike				
Prioritet 3	Ukupna javna potpora	€	50%		6%
	Broj PG sa potporom vezanom uz sheme kvalitete, lokalna tržišta i kratke opskrbne lance te proizvođačke organizacije				

Nelektorirana verzija

	Broj PG koja sudjeluju u shemama procjena rizika				
Prioritet 4	Ukupna javna potpora	€	50%		6%
	Poljoprivredne površine pod ugovorima o korištenju koje doprinose bioraznolikosti	ha	90%		
	Poljoprivredne površine pod ugovorima o korištenju koje pridonose upravljanju vodama	ha			
	Poljoprivredne površine pod ugovorima o korištenju koje pridonose upravljanju tlom	ha			
Prioritet 5	Ukupna javna potpora	€	50%		6%
	Navodnjavane površine koje prelaze na učinkovitije sisteme navodnjavanja	ha			
	Ukupne investicije u očuvanje i učinkovitost energije	€			
	Ukupne investicije u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora	€			
	Ukupna javna potpora pod fokus područjem 5D	€			

Nelektorirana verzija

	„Smanjenje emisije stakleničkih plinova i amonijaka iz poljoprivrede“				
	Poljoprivredne i šumske površine pod upravljanjem u svrhu pohrane i sekvestracije ugljika	ha			
Prioritet 6	Ukupna javna potpora	€	40%		6%
	Ukupna javna potpora realizirana za LEADER				

Tablica 3: Okvira za procjenu ostvarenja postignuća

7.2. Obrazloženje alokacije za rezervu procjene učinka

U cilju jednostavnosti financijskim upravljanja Program odabrana je jedinstvena stopa za rezervu od 6% za svaki prioritet.

Nelektorirana verzija

8. OPIS IZABRANIH MJERA

8.1. Opis općih uvjeta

Ažurirati će se naknadno, nakon usvajanja provedbene regulative od strane EK.

8.2. Opis mjera

8.2.0. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja

8.2.1. Pravna osnova

Članak 14. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005

Delegirani akt xxxxxx

Implementacijski akt xxxxx

8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Cilj mjere je stručno osposobiti poljoprivrednike nositelje PG i dionike u sektoru šumarstva što će doprinijeti konkurentnosti njihovih gospodarstava i bržem rastu i razvoju ruralnih područja.

Za razvoj sektora poljoprivrede, prehrambene industrije i šumarstva važno je stručno osposobljavanje svih sudionika. Viša obrazovanost će pridonijeti podizanju produktivnosti i konkurentnosti u navedenim sektorima, lakšem postizanju usklađenosti sa standardima Europske unije kao i sa složenim zahtjevima zaštite okoliša, kvalitete i sigurnosti hrane te dobrobiti životinja.

Doprinos fokus područjima

Mjera doprinosi svim prioritetima i fokus područjima:

Prioritet 1. poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima s naglaskom na sljedeća područja:

Programirano fokus područje

1C: poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva.

Prioritet 2. Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama, s naglaskom na sljedeća fokus područja:

Fokus područje 2A: poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije;

Nelektorirana verzija

- podizanjem razine znanja poljoprivrednika na području restrukturiranja i modernizacije gospodarstva doći će do povećanja sudjelovanja na tržištu, optimalnog korištenja proizvodnje i povećanju tržišne orijentacije.

Fokus područje 2B: olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove.

-mladim poljoprivrednicima koji prvi put pokreću poljoprivrednu djelatnost potrebna su dodatna znanja uključujući i praktična znanja.

Prioritet 3. Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 3A: poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija;

- povećanje osposobljenosti primarnih proizvođača s naglaskom na potrebe udruživanja rezultirat će boljom integracijom u poljoprivrednom, prehrambenom, prerađivačkom, šumarskom i drvnom sektoru.

Fokus područje 3B: potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizicima u poljoprivrednom gospodarstvu.

- podizanje razine znanja u sprječavanju i upravljanju rizicima s kojima se suočavaju poljoprivredna gospodarstva.

Prioritet 4. Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, s naglaskom na sljedeće:

Fokus područje 4A: obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000 i područja s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima u poljoprivredi velike prirodne vrijednosti, kao i stanja europskih krajobraza;

- prijenos znanja i informiranje će biti usmjereni na poljoprivrednike, poljoprivredna gospodarstva i dionike u sektoru šumarstva koji žele ili su već uključeni u agro – okolišne i ekološke mjere. Poseban naglasak biti će na informiranju o negativnim učincima industrije na prirodnim resursima i bioraznolikost. Poljoprivrednici, poljoprivredna gospodarstva i dionici u sektoru šumarstva će biti upoznati i s ciljevima agro-okolišnih mjera, ekološkom poljoprivredom te obvezama koje moraju poštivati,

Fokus područje 4B: bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima;

Fokus područje 4C: sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom.

- aktivnosti prijenosa znanja i informiranja rezultirati će podizanju razine znanja i informiranosti o utjecaju poljoprivrednih aktivnosti vezano na kvalitetu vode i zemljišta, načinima gospodarenja tlom, osobito u smislu smanjenja unosa sredstava za zaštitu bilja i gnojiva , evapotranspiraciju, itd. Uporaba odgovarajućih agrotehničkih metoda za smanjenje erozije tla.

Prioritet 5. Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru, s naglaskom na sljedeće:

Neslužbena verzija

Fokus područje 5A: povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi;

- prijenos znanja i informiranja doprinijeti će povećanju znanja o važnosti i metodama za učinkovito i održivo korištenje voda, njeno prikupljanje, pročišćavanje, ponovno korištenje, važnosti učinkovitog sustava za navodnjavanje s ciljem smanjenja gubitaka vode i utjecaju navodnjavanja na okoliš .

Fokus područje 5B: povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane;

- aktivnosti će biti usmjerene na povećanje energetske učinkovitosti u poljoprivrednoj, prehrambenoj proizvodnji i šumarstvu te učinkovito korištenje energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije.

Fokus područje 5C: olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva;

- prijenos znanja i aktivnosti informiranja će doprinijeti povećanju znanja o važnosti zamjene fosilnih goriva s obnovljivim izvorima energije te prednostima i poslovnim prilikama koje proizlaze iz proizvodnje i uporabe obnovljivih izvora energije;

Fokus područje 5D: smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost;

Fokus područje 5E: poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu;

- posebna će se pozornost obratiti na ublažavanje klimatskih promjena. Aktivnosti će imati za cilj povećanje svijesti o izvorima stakleničkih plinova i amonijaka u poljoprivredi kao i moguće načine za smanjenje emisija dušikovog oksida i emisija metana iz poljoprivrede, vezivanje ugljika u tlima, pravilno skladištenje gnojiva itd.

Prioritet 6. Promicanje socijalne uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 6A: olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta;

Fokus područje 6B: poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima;

- podizanje razine znanja i aktivnosti informiranja važno je za poticanje poduzetničke inicijative u ruralnim područjima. Nedostatak znanja i točnih informacija često je glavni čimbenik koji ometa razvoj djelatnosti i malog poduzetništva u ruralnim područjima. To je osobito važno za razvoj ranjivih područja u kojima je stopa nezaposlenosti viša. Aktivnosti u okviru ove mjere će podići razinu znanja i vještina lokalnih akcijskih grupa u upravljanju partnerstvima i provedbu pristupa LEADERA-a kao i diversifikaciji gospodarstava kao načinu promicanja poduzetništva i stvaranju novih radnih mjesta kao bitnom preduvjetu lokalnog razvoja, a time i podizanje sposobnosti za početak novih aktivnosti u ruralnim područjima.

Fokus područje 6C: jačanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijsko-komunikacijskih tehnologija (ICT) u ruralnim područjima.

- informatička osposobljenost poljoprivrednika i dionika u sektoru šumarstva.

Nelektorirana verzija

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, okoliš i inovacije.

Klimatske promjene – Aktivnosti u okviru ove mjere će biti usmjerene na prijenos znanja i informiranje vezano za prilagodbu klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje.

Zaštita okoliša – Radionice i drugi oblici edukacije doprinijeti će povećanju svijesti o zaštiti okoliša, stupnju zaštite prirodnih resursa i biološke raznolikosti, zaštiti voda te potencijalnim utjecajima (pozitivnim i negativnim) poljoprivrede i gospodarenja šumama na okoliš.

Inovacije – Učinkovit prijenos znanja, vještina i informacija je osnovni preduvjet za izgradnju stručne baze, a time i za formiranje pogodnog okruženja za promicanje inovacija u ruralnim područjima.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Ova mjera se sastoji od dvije podmjere:

M01.1 Potpora za strukovno osposobljavanje i aktivnosti za stjecanja vještina

M01.2 Potpora za demonstracijske i informativne aktivnosti

M01.1 Strukovno osposobljavanje i aktivnosti za stjecanja vještina

Opis operacije

Usluge su namijenjene osobama koje se bave poljoprivrednom, prehrambeno-prerađivačkom i šumarskom proizvodnjom te osobama uključenim u upravljanje zemljištem i ostalim sudionicima koji djeluju kao mikro mala i srednja poduzeća u ruralnim područjima. Oni će kroz program za strukovno osposobljavanje i aktivnosti za stjecanje vještina putem tečajeva, radionica, poduka i sl. podići svoja znanja čime će ojačati svoju konkurentnosti, povećati učinkovitost, poboljšati ekološku aktivnost, čime će doprinijeti održivom razvoju ruralnih područja.

Usluga nije namijenjena programima koji se financiraju iz drugih javnih sredstava, koji čine sastavni dio uobičajenih obrazovnih programa i koji su dio redovitog obrazovanja na srednjoškolskoj i višoj razini. Sadržaj, minimalna duljina treninga, najmanji broj sudionika i drugi uvjeti biti će prilagođeni vrsti treninga.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku jednokratne bespovratne financijske pomoći pružateljima usluga strukovnog osposobljavanja i aktivnosti za stjecanja vještina.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11.)
- Zakon o obrazovanju odraslih (NN 17/07, 107/07, 24/10)
- Pravilnik o standardima i normativima te načinu i postupku utvrđivanja ispunjenosti uvjeta u ustanovama za obrazovanje odraslih (NN 129/08, 52/10)

Nelektorirana verzija

- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12)

Korisnici

Korisnici potpore su subjekti (pravne osobe - privatne i javne) provoditelji osposobljavanja ili drugih aktivnosti prijenosa znanja i informiranja.

Ciljna skupina su osobe koje se bave poljoprivrednom, prehrambeno-prerađivačkom, šumarskom djelatnošću, posjednici zemljišta te mikro, mala i srednja poduzeća koja djeluju u ruralnim područjima.

Korisnici u okviru ove mjere biraju se sukladno Zakonu o javnoj nabavi.

Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi su troškovi organiziranja i provođenja strukovnog osposobljavanja ili drugih aktivnosti prijenosa znanja i informiranja.

Troškovi se priznaju kao trošak rada, materijala i usluga.

Uvjeti prihvatljivosti

Potencijalni korisnici moraju:

- imati na raspolaganju odgovarajuće kvalifikacije/reference za pružanje usluga prijenosa znanja i informiranja;

- imati na raspolaganju dovoljan broj kvalificiranih djelatnika i raspoloživih kapaciteta za pružanje usluga strukovnog osposobljavanja i aktivnosti za stjecanja vještina;

- imati program za pružanje usluga strukovnog osposobljavanja i provedbu aktivnosti za stjecanja vještina putem treninga, radionica, tečajeva i drugih oblika prijenos znanja. Sadržaj programa mora doprinijeti horizontalnim ciljevima (inovacije, zaštita okoliša i klimatske promjene) i bar jednom fokus području.

Da bi korisnik potpore mogao polazniku isplatiti troškove, polaznik treba u potpunosti završiti program osposobljavanja.

Reference i broj osoblja će se definirati s obzirom na tematiku natječaja. Svi detalji biti će definirani Pravilnikom.

Kriteriji odabira

Kriteriji rangiranja prijavljenih projekata biti će propisani Pravilnikom kroz slijedeće parametre:

- sadržaj programa

- kvaliteta programa

- programi strukovnog osposobljavanja i informiranja koji se odnose na zaštitu okoliša, prirode i prilagođavanje klimatskim promjenama

Visina i intenzitet potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

Nelektorirana verzija

Stopa sufinanciranja iz EAFRD-a iznosi 90%, dok se 10% navedenog iznosa financira iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

-max vrijednost javne potpore po korisniku iznosi 200.000 € (primjenjuju se „de minimis“ pravila potpore)

Operativni troškovi ne mogu iznositi više od 15% dokumentiranih troškova osposobljavanja

M01.2 Potpora za demonstracijske i informativne aktivnosti

Opis operacije

Jedan od oblika prijenosa znanja i informacija su demonstracijske i informativne aktivnosti. Demonstracijske i informativne aktivnosti namijenjene su za prikaz praktične primjene novih tehnologija, korištenja novih ili znatno poboljšanih strojeva i tehnika, novih načina zaštite bilja ili određenih tehnika proizvodnje odnosno tehnologija izvođenja radova, korištenja IT tehnologija – istraživački centri i slično. Aktivnost se može odvijati na gospodarstvu ili na drugim mjestima, kao što su istraživački centri, izložbene zgrade, itd. Sadržaj, minimalno trajanje demonstracijskih aktivnosti, najmanji broj sudionika i drugi uvjeti će biti prilagođeni određenom demonstracijskom projektu.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratne financijske pomoći provoditeljima demonstracijskih i informativnih aktivnosti.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11.)

Zakon o obrazovanju odraslih NN 17/07, 107/07, 24/10

Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12)

Korisnici

Korisnici potpore su subjekti (pravne osobe - privatne i javne) provoditelji osposobljavanja ili drugih aktivnosti prijenosa znanja i informiranja. Ciljna skupina su osobe koje se bave poljoprivrednom, prehrambeno-prerađivačkom i šumarskom djelatnošću, posjednici zemljišta te mikro, mala i srednja poduzeća koja djeluju u ruralnim područjima.

Korisnici u okviru ove mjere biraju se sukladno zakonu o javnoj nabavi.

Korisnik potpore provoditelj je osposobljavanja ili druge aktivnosti prijenosa znanja ili informacija.

Prihvatljivi troškovi

Opravdani troškovi su troškovi organiziranja i provođenja prijenosa znanja i informiranja kroz demonstracijske aktivnosti. Troškovi se priznaju kao trošak rada, materijala i usluga.

Nelektorirana verzija

Uvjeti prihvatljivosti

Potencijalni korisnici moraju:

- imati na raspolaganju odgovarajuće kvalifikacije/reference za pružanje usluga prijenosa znanja i informiranja;

- imati na raspolaganju dovoljan broj kvalificiranih djelatnika i raspoloživih kapaciteta za pružanje usluga prijenosa znanja putem demonstracijskih aktivnosti;

- imati program za pružanje usluga prijenosa znanja i informiranja putem demonstracijskih i informativnih aktivnosti. Sadržaj programa mora doprinijeti horizontalnim ciljevima (inovacije, zaštita okoliša i klimatske promjene) i bar jednom fokus području.

Da bi korisnik potpore mogao polazniku isplatiti troškove, polaznik treba u potpunosti završiti program osposobljavanja.

Reference i broj osoblja će se definirati s obzirom na tematiku natječaja. Svi detalji biti će definirani Pravilnikom.

Kriteriji odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja.

Kriteriji rangiranja prijavljenih projekata biti će propisani Pravilnikom kroz slijedeće parametre:

- sadržaj programa

- kvaliteta programa

- programi osposobljavanja koji se odnose na zaštitu okoliša, prirode i prilagođavanje klimatskim promjenama

Visina i intenzitet potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

Stopa sufinanciranja iz EAFRD-a iznosi 90%, dok se 10% navedenog iznosa financira iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

-max vrijednost javne potpore po korisniku iznosi 200.000 € (primjenjuju se „de minimis“ pravila potpore)

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Kontrolu mjere u odnosu na ostvarivanje prava na plaćanje provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. U skladu s člankom 62. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Upravljačko tijelo i Agencija za plaćanje izradili su preliminarnu procjenu provjerljivosti mjere. Ukoliko procjena pokaže da su zahtjevi koji se odnose na provjerljivost nisu ispunjeni, mjera će se prilagoditi.

Nelektorirana verzija

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

Rizici u provedbi mjere su u tome što provedba postupka javna nabave može biti vremenski zahtjevna, zbog mogućih žalbi i pritužbi te kontrole i revizije projekata.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Aktivnosti za umanjenje rizika su pravovremeno pokretanje postupaka javne nabave za odabir projekta, dobro pripremljen ugovor i natječajna dokumentacija i dobra analiza stanja prije početka procedure.

Identificirani potencijalni rizici mogu se svesti na minimum, uzimajući u obzir mjere ublažavanja rizika.

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Nije primjenjivo za ovu mjeru.

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Sve relevantne informacije su dane u prethodnim poglavljima.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

U slučaju promjena u nacionalnom i EU zakonodavstvu, mjera Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja uskladiti će se s tim promjenama.

Tijekom implementacije mjere može doći do podešavanja mjere radi opravdanih ciljeva. Opravdani ciljevi su korištenje novih tehnologija i alata, a time se može produžiti trajanje obveze. Ako korisnik ne prihvaća nastale promjene, mjera prestaje, a dodijeljena financijska sredstva mora vratiti.

Razgraničenje s člankom 15.

Glavna razlika između aktivnosti koje se financiraju ne temelju članka 14. Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja i članka 15. leži u specifičnosti i opsegu djelovanja. Članak 14. ima za cilj pružanje informacija i osposobljavanje s obzirom na sve subjekte koji rade u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i šumarstvu te MSP na ruralnim područjima kako bi se poboljšala njihova učinkovitost. Što se opsega tiče cilj je doseći što veći broj ljudi koji će postati svjesni novih informacija i poboljšati njihove vještine. Taj redoviti servis orijentiran je na informiranje ciljanih skupina o aktualnim rezultatima istraživanja provedenih o određenim područjima i obučavanje o novim alatima koji mogu biti korisni za razvoj njihovog poslovanja.

Nasuprot tome, savjeti podržani temeljem članka 15 više su orijentirani na specifična pitanja koja su direktno postavljena od strane korisnika savjeta. Iako to može biti djelomično osigurano u skupini, savjet treba osigurati stvarnu procjenu specifične situacije svakog posebno, trebalo bi biti jasno da to nije samo puko širenje informacija . Ta je usluga orijentirana rješavanju specifičnih zahtjeva poljoprivrednika (vlasnika šuma ili MSP) u pogledu pojedinih pitanja. To je servis

Nelektorirana verzija

izrađen po mjeri orijentiran na rješavanje specifičnih zahtjeve farmera (vlasnika šuma ili MSP) glede određenih pitanja. To je pravovremena, točna i kvalitetna procjena tehničkog stanja koja treba biti obavljena od dobro obučenog osoblja.

Nelektorirana verzija

8.2.0. M02 - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima

8.2.1.Pravna osnova

Članak 15. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirani akt xxxxxx

Implementacijski akt xxxxx

8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

U uvjetima sve veće specijalizacije u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i šumarstvu, važno je da ljudi uključeni u te sektore imaju pomoć kvalificiranih stručnjaka iz područja gospodarstva, korištenja novih tehnologija, odgovornog upravljanja prirodnim resursima kao i ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama. Najvažniji oblik prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, prehrambeno–prerađivačkoj industriji i šumarstvu su savjetodavne usluge. Uspostavljen sustav savjetovanja pomaže poljoprivrednicima, šumoposjednicima kao i mikro, malim i srednjim poduzetnicima u ruralnim područjima da poboljšaju održivo upravljanje i ukupnu učinkovitost svog posla.

U Hrvatskoj postoji jedna javna savjetodavna služba. Međutim, pred savjetodavna tijela postavljeni su novi zahtjevi: smanjenje upotrebe pesticida sukladno Nacionalnom akcijskom planu, zaštita tla i vode, implementacija poljoprivredno-okolišnih mjera, povećanje produktivnosti i učinkovitosti poljoprivrede i šumarstva uvođenjem novih tehnika i tehnologija, smanjenje zagađenja zraka i ublažavanje klimatskih promjena, gospodarenje na Natura 2000 područjima, korištenje fondova EU itd. Isto tako, u postojećem savjetodavnom sustavu nedostaje veći broj savjetnika na svim razinama kako bi mogle biti zadovoljene brojne potrebe korisnika usluga. Stoga je potrebno razviti i nadograditi kvalitetan savjetodavni sustav.

Šume su prirodno dobro od posebne važnosti za očuvanje okoliša jer reguliraju klimatske prilike i ublažavaju „efekt staklenika“, štite kvalitetu voda i tla jedan su od glavnih rasadnika i čuvara biološke raznolikosti. Međutim, praksa samostalnog izvođenja radova iskorištavanja šuma koja je dobrim dijelom uvjetovana ograničenom mogućnošću šumoposjednika za angažiranjem licenciranih tvrtki za radove u šumarstvu po povoljnim cijenama (uglavnom se iz šuma u privatnom vlasništvu priprema i koristi ogrjevno drvo), dovodi do devastacije šuma. Stoga je edukacija i osposobljavanje šumoposjednika, kao i mikro, malih i srednjih poduzetnika iz sektora šumarstva za stručan i siguran rad na postulatima učinkovite primjene 5E načela (energetski, ekološki, ekonomski, ergonomski i estetski učinkovito izvođenje šumskih radova) također jedan od zadataka stavljenih pred savjetodavna tijela. Navedeno je potrebno primijeniti na poslovima vezanim ne samo uz radove iskorištavanja šuma, već jednako tako uz radove vezane za uzgajanje i zaštitu šuma, što ujedno predstavlja jedan od važnih preduvjeta za razvoj tržišno konkurentnog i u potpunosti prihvatljivog šumarstva u ruralnim područjima.

Nacrt elektronička verzija

Dobro organizirana i učinkovita savjetodavna služba je jedan od temeljnih čimbenika koji će utjecati na razvoj poljoprivrede, prehrambeno-prerađivačke industrije i šumarstva, na podizanje kvalitete življenja u ruralnim prostorima i na ostvarivanje ciljeva ruralne politike.

Doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi svim prioritetima i svim fokus područjima:

Prioritet 1: Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima

Fokus područje 1a: Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima

Razvoj poljoprivredne proizvodnje temeljene na znanju i inovacijama jedan je od ključnih čimbenika društvenog i gospodarskog razvoja. Savjetodavne usluge pomoći će stvaranju baza znanja u ruralnim područjima koje su osnovni preduvjet za promicanje inovacija.

Fokus područje 1c: Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva

Savjetodavne usluge olakšat će prijenos znanja do krajnjih korisnika i stjecanje navike cjeloživotnog učenja i usavršavanja.

Prioritet 2: Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama

Fokus područje 2a: Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja na tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije

Savjetodavne usluge će pomoći poljoprivrednim gospodarstvima da poboljšaju svoju gospodarsku i ekološku učinkovitost te na taj način postignu veću orijentiranost tržištu, veću konkurentnost, bolje korištenje prirodnih resursa kao i bolju prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena. To će se omogućiti savjetovanjem o preustroju poljoprivrednih gospodarstava kao i diversifikacijom gdje je to potrebno.

Fokus područje 2b: Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove.

Savjetodavne usluge će poseban naglasak staviti na mlade poljoprivrednike koji preuzimaju poljoprivredno gospodarstvo i one koji prvi puta pokreću posao.

Prioritet 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

Fokus područje 3a: Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija;

Zajednički nastupi na tržištu zahtijevaju od poljoprivrednih proizvođača znanje i osposobljenost u promociji i trženju njihovih proizvoda. Uključivanje u sheme kvalitete kao i udruživanje u proizvođačke organizacije također zahtjeva odgovarajuće stručno znanje. Stoga će radionice, treninzi i druge vrste obuke u okviru ove mjere omogućiti stjecanje potrebnih znanja i vještina.

Nelektorirana verzija

Fokus područje 3b: Potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizikom na poljoprivrednom gospodarstvu.

Zbog samog karaktera poljoprivredne proizvodnje koja je ovisna o vanjskim utjecajima učinkovito upravljanje rizicima od velike je važnosti za poljoprivrednike. Savjetodavne usluge pomoći će poljoprivrednicima u rješavanju najčešćih vrsta rizika s kojima se susreću (nepovoljne klimatske prilike, bolesti životinja i biljaka, najezde nametnika te u slučaju ekoloških incidenata) kao i stabilizaciji prihoda poljoprivrednicima koji su suočeni s velikim padom prihoda.

Prioritet 4: Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom

Fokus područje 4a: Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000, područja s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti te stanje europskih krajobraza;

Savjetodavne usluge pomoći će u prijenosu znanja o održivom korištenju prirodnih resursa, očuvanju i povećanju bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000, područja s posebnim ograničenjima i područja visoke prirodne vrijednosti. Poseban naglasak bit će stavljen na savjetovanja o agro-okolišnim plaćanjima jer proizvođač koji razumije logiku određenih zakonskih obveza bit će više sklon ispunjavanju istih. Istovremeno se smanjuje rizik od kršenja preuzetih zakonskih obveza.

Fokus područje 4b: Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima

Poboljšanje strukture i kvalitete tla uporabom prirodnih gnojiva i smanjenjem uporabe sredstava za zaštitu bilja i umjetnih gnojiva neophodno je za zaštitu tla i vode. U tom smislu savjetodavne usluge omogućit će poljoprivrednim proizvođačima i šumoposjednicima da ispoštuju sve obaveze koje su preuzeli uključivanjem u posebne sheme plaćanja (ekološku, integriranu proizvodnju) kao i uvođenje posebnih tehnika u šumarskom sektoru. Osim toga savjetodavne usluge unaprijedit će znanja o učinkovitom i sigurnom korištenju sredstava za zaštitu bilja kako bi se smanjila upotreba pesticida opasnih za zdravlje i okoliš u skladu s Nacionalnim akcijskim planom za postizanje održive uporabe pesticida.

Fokus područje 4c: Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom.

Mjera će pomoći dostizanju ciljeva Okvirne direktive o vodama kako bi se zaštitili voda i tlo od negativnih utjecaja poljoprivrede osobito u područjima koja su posebnim zakonima proglašena područjima od velike važnosti.

Prioritet 5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru

Fokus područje 5a :Povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi
Visoka razina izloženosti klimatskim promjenama u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru zahtijeva veliki angažman u prilagodbi i ublažavanju istih. Savjetodavne usluge će pružiti odgovarajuća znanja krajnjim korisnicima o učinkovitoj upotrebi vode u poljoprivredi
Fokus područje 5b: Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane
Savjetodavne usluge će pomoći učinkovitijoj upotrebi energije u poljoprivredi, preradi hrane i šumarstvu prijenosom novih znanja, tehnika i tehnologija na krajnje korisnike.

Nelektorirana verzija

Fokus područje 5c: Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije,nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva
Savjetodavne usluge omogućit će prijenos znanja o proizvodnji energije iz obnovljivih izvora za potrebe gospodarstava uz ekološki prihvatljivo zbrinjavanja otpada.

Fokus područje 5d: Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost
Savjetodavne usluge prenijet će znanja o smanjenje emisije stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost.

Fokus područje 5e: Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu
Gospodarenje zemljištem i šumama predstavlja veliki izvor oslobađanja CO2. Savjetovanje o „obrađivanju zemlje za očuvanje“ koje uključuje neobrađivanje, minimalno obrađivanje, oranje i gnojenje tla za sadnju, ostavljanje ostatatak uroda na poljima nakon berbe kako bi se povećala količina ugljika pohranjena u tlu, doprinijet će sekvestraciji ugljika u poljoprivredi. Isto tako očuvanje šuma kojima prijeti uništenje ima značajnu ulogu u ublažavanju oslobađanja CO2.

Prioritet 6: Promicanje socijalne uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima
Fokus područje 6a: Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća i otvaranje radnih mjesta
Savjetodavne usluge ojačat će poduzetničku inicijativu u ruralnim područjima što će rezultirati otvaranjem novih malih poduzeća koja generiraju stvaranje novih radnih mjesta.

Fokus područje 6b: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Savjetodavne usluge.podići će razinu znanja i vještina lokalnih akcijskih grupa u upravljanju partnerstvima i provedbu pristupa LEADER.

Fokus područje 6c: Jačanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijsko-komunikacijskih tehnologija (ICT) u ruralnim područjima

Za kvalitetan život u ruralnim područjima i za razvoj gospodarstva uopće neophodan je pristup širokopojasnom internetu koji omogućuje brzu razmjenu podataka u kratkom vremenu. Isto tako je važno i podizanje svijesti stanovništva o istom.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, okoliš i inovacije:

Klimatske promjene - Pristup savjetodavnim uslugama omogućit će promicanje brže prilagodbe i ublažavanje klimatskih promjena.

Zaštita okoliša - Jedno od najznačajnijih područja savjetovanja bit će briga za okoliš preko agrookolišnih plaćanja, ekološke poljoprivredne proizvodnje s osobitim naglaskom na područja ranjiva na nitrate kao i o novijim, ekološki prihvatljivim tehnikama i tehnologijama u poljoprivredi i šumarstvu.

Inovacije - Pristup kvalitetnim i specijaliziranim savjetodavnim uslugama će omogućiti brzi protok znanja i informacija kao i promicanje inovacija.

Neslužbena verzija

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Ova mjera se sastoji od dvije podmjere:

M02.1. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga

M02.3. Potpora za osposobljavanje savjetnika

M02.1. Potpora za pružanje savjetodavnih usluga

Opis operacije

Ova operacija obuhvaća pružanje savjetodavnih usluga sljedećim subjektima:

1. Poljoprivrednicima, mladim poljoprivrednicima i posjednicima zemljišta
2. Šumoposjednicima
3. Mikro, malim i srednjim poduzećima koji posluju u ruralnim područjima

Potpora se odobrava subjektima koji su registrirani za pružanje savjetodavnih usluga za pokrivanje troškova koji nastaju pružanjem tih usluga. Savjetovanje se provodi individualno. Ako je opravdano savjetovanje se može provoditi skupno.

Opći cilj ove operacije je: osigurati usklađenost poljoprivrednih i šumarskih gospodarstava sa zakonskom regulativom EU, poboljšati prijenos znanja i informacija u poljoprivredi i šumarstvu, pomoći u prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena, očuvanja bioraznolikosti uz zaštitu vode i tla; poboljšanje ekonomske učinkovitosti i otpornosti poljoprivrednih i šumarskih gospodarstava kao i mikro malih i srednjih poduzeća koje posluju u ruralnim područjima; korištenje novih tehnika i tehnologija, udruživanje kao i ekonomično gospodarenje šumskim ekosustavima.

Putem individualnih i grupnih savjetovanja ova operacija će pomoći krajnjim korisnicima u stjecanju znanja i vještina za ispravnu primjenu naprijed navedenog.

Putem individualnih i grupnih savjetovanja ova operacija će pomoći krajnjim korisnicima u stjecanju znanja i vještina za ispravnu primjenu naprijed navedenog.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratne financijske potpore pružateljima savjetodavnih usluga.

Veza s drugim zakonskim propisima

Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11 i 83/13)

Zakon o savjetodavnim službama (NN. 50/12; 148/13)

Zakon o zaštiti osobnih podataka (NN 103/03; 118/06; 41/08; 130/11; 106/12)

Zakon o šumama (NN 140/05., 82/06., 129/08., 80/10, 124/10., 25/12 i 68/12)

Nacionalna kvalifikacija djelatnosti 2007

Nelektorirana verzija

Korisnici

Korisnici potpore su:

subjekti (pravne osobe - privatne i javne) registrirani za pružanje savjetodavnih usluga poljoprivrednicima, šumoposjednicima, mikro, malim i srednjim poduzećima u ruralnim područjima.

Korisnici u okviru ove operacije biraju se sukladno Zakonu o javnoj nabavi.

Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u okviru ove operacije su troškovi nastali od strane savjetodavne službe za pružanje savjetodavnih usluga.

Troškovi se priznaju kao trošak rada, materijala i usluga.

Uvjeti prihvatljivosti

Potencijalni korisnici moraju:

- imati odgovarajuće kvalifikacije/reference osoblja za pružanje savjetodavnih usluga
- imati dovoljan broj osoblja koji su redovito osposobljavani za pružanje savjetodavnih usluga
- imati program savjetovanja

1) Program savjetovanja za pojedine poljoprivrednike, mlade poljoprivrednike i ostale posjednike zemljišta mora biti vezan uz najmanje jedan prioritet Unije za ruralni razvoj i obuhvaćati najmanje jedan od sljedećih elemenata:

   (a) obveze na razini poljoprivrednog gospodarstva koje proizlaze iz propisanih uvjeta upravljanja i/ili standarda za dobre uvjete u poljoprivredi i uvjete zaštite okoliša iz glave VI. poglavlja I. Uredbe (EU) br.1306/2013 od 17. prosinca 2013.(višestruka sukladnost);

   (b) poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako je utvrđeno u glavi III. poglavlju 3. Uredbe (EU) br. 1307/2013 [DP] te održavanje poljoprivredne površine iz članka 4. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) br. 1307/2013 od 17. prosinca 2013. ;

   (c) mjere na razini poljoprivrednog gospodarstva predviđene u programima ruralnog razvoja za modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava, razvijanje konkurentnosti, sektorsku integraciju, inovacije, tržišnu orijentaciju i poticanje poduzetništva;

   (d) zahtjeve kako ih definiraju države članice za provedbu članka 11. stavka 3. Okvirne direktive o vodama;

   (e) zahtjeve kako ih definiraju države članice za provedbu članka 55. Uredbe (EZ) br. 1107/2009, posebno usklađenost s općim načelima integrirane zaštite bilja iz članka 14. Direktive 2009/128/EZ;

   (f) standarde sigurnosti na radu ili standarde sigurnosti vezane uz poljoprivredno gospodarstvo;

   (g) posebno savjetovanje za poljoprivrednike koji po prvi put uspostavljaju poljoprivredno gospodarstvo.

Neslužbena verzija

Savjeti se također mogu odnositi na druga pitanja, a posebno informacije vezane uz prilagodbu klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje, bioraznolikost i zaštitu voda kako je utvrđeno u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 1306/2013 [HR] od 17. prosinca 2013. ili pitanja vezana uz gospodarske rezultate te ekološku učinkovitost poljoprivrednog gospodarstva, uključujući aspekte konkurentnosti. To može uključivati savjete o razvoju kratkih lanaca opskrbe, ekološkom uzgoju i zdravstvenim aspektima stočarske proizvodnje.

2) Program savjetovanja posjednicima šuma mora minimalno obuhvaćati važeće obveze iz okvira Direktiva 92/43/EEZ, 2009/147/EZ i Okvirne direktiva o vodama. Savjetovanje također može obuhvaćati druga pitanja vezana uz gospodarske rezultate i okolišnu učinkovitost šumarskog gospodarstva, gospodarenje šumoposjedom prema Zakonu o šumama, o Natura 2000 područjima, o standardima sigurnosti na radu; o potrebi prostorne organiziranosti šumoposjednika kroz udruživanje; o kontroli kvalitete proizvoda te plasmanu proizvoda na tržište.
3) Program savjetovanje mikro, malim i srednjim poduzećima može obuhvaćati pitanja vezana uz gospodarske rezultate i okolišnu učinkovitost.

Kvalifikacije/reference i broj osoblja će se definirati s obzirom na tematiku natječaja. Svi detalji biti će definirani Pravilnikom.

Kriteriji odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji rangiranja prijavljenih projekata biti će propisani Pravilnikom kroz sadržaj programa, kvalitetu programa kao i aspekt zaštite okoliše, prirode i klime .

Visina i intenzitet potpore

Maksimalna vrijednost savjetodavne usluge po savjetovanju iznosi 1.500,00 €; broj savjetovanja nije ograničen.

Stopa sufinanciranja iz EAFRD-a iznosi 85% dok je 15 % sredstava osigurano iz Državnog proračuna RH.

Svi detalji će biti definirani Pravilnikom.

M02.3 Potpora za osposobljavanje savjetnika

Opis operacije

Ova operacija obuhvaća stručno osposobljavanja savjetnika.

Potpora u okviru ove operacije odobrava se subjektima koji su registrirani za stručno osposobljavanje savjetnika za pokrivanje troškova koji nastaju tim osposobljavanjem.

Opći cilj operacije je osposobiti što veći broj savjetnika za potrebe: usklađivanja sa globalnim standardima kvalitete i sigurnosti proizvoda uz očuvanje prirodnih resursa s što manjim posljedicama na prirodni okoliš; potrebe prijenosa znanja i inovacija o novim tehnologijama i procesima koji doprinose učinkovitom korištenju prirodnih resursa; potrebe povećanja konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva kao i potrebe ekonomičnoga gospodarenja šumskim ekosustavima

Neelektorirana verzija

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratne financijske potpore pravnim osobama (privatnim i javnim) koji pružaju usluge stručnog osposobljavanja savjetnika.

Veza s drugim zakonskim propisima

Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11, 83/13)

Zakon o obrazovanju odraslih (NN 17/07, 107/07, 24/10)

Korisnici

Korisnici potpore su subjekti (pravne osobe - privatne i javne) registrirani za stručno osposobljavanje.

Korisnici u okviru ove operacije biraju se sukladno Zakonu o javnoj nabavi.

Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u okviru ove operacije su troškovi nastali stručnim osposobljavanjem savjetnika. Troškovi se priznaju kao trošak rada, materijala i usluga.

Uvjeti prihvatljivosti

Potencijalni korisnici moraju:

- imati odgovarajuće kvalifikacije/reference osoblja za stručno osposobljavanje
- imati dovoljan broj osoblja za stručno osposobljavanje . To osoblje također mora biti redovito osposobljavano.
- imati program osposobljavanja

Program osposobljavanja savjetnika mora biti povezan s najmanje jednim prioritetom EU za ruralni razvoj i pokrivati najmanje jedan od sljedećih elemenata:

(a) obveze na razini poljoprivrednog gospodarstva koje proizlaze iz propisanih uvjeta upravljanja i/ili standarda za dobre uvjete u poljoprivredi i uvjete zaštite okoliša iz glave VI. poglavlja I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 od 17. prosinca 2013. (višestruka sukladnost);

(b) poljoprivrednu praksu korisne za klimu i okoliš, kako je utvrđeno u glavi III. poglavlju 2. Uredbe (EU) br. 1307/2013. te održavanje poljoprivredne površine iz članka 4. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) br. 1307/2013 od 17. prosinca 2013.

(c) mjere na razini poljoprivrednog gospodarstva predviđene u programima ruralnog razvoja za modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava, razvijanje konkurentnosti, sektorsku integraciju, inovacije, tržišnu orijentaciju i poticanje poduzetništva;

(d) zahtjeve koje su definirale države članice za provedbu članka 11. stavka 3. Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike;

(da) zahtjeve definirane od strane država članica za provedbu članka 55. Uredbe (EZ) br. 1107/2009, posebno usklađenost s općim načelima integrirane zaštite bilja iz članka 14. Direktive 2009/128/EZ o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju

Nekontrolirana verzija

održive upotrebe pesticida;

(e) standarde sigurnosti na radu ili standarde sigurnosti vezane uz poljoprivredno gospodarstvo te gospodarenje šumama;

(ea) obuku za savjetovanje poljoprivrednika koji po prvi put uspostavljaju poljoprivredno gospodarstvo.

Osposobljavanje savjetnika može obuhvatiti i druga područja vezana uz ekonomsko, proizvodno-tehnološko i okolišno prihvatljivo poslovanje poljoprivrednoga i šumarskog gospodarstva.

Kvalifikacije/reference i broj osoblja koje mora imati subjekt za osposobljavanje će se definirati s obzirom na tematiku natječaja. Svi detalji biti će definirani Pravilnikom.

Kriteriji odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji rangiranja prijavljenih projekata biti će propisani Pravilnikom kroz slijedeće parametre: sadržaj programa, kvalitetu programa i aspekt zaštite okoliše, prirode i klime.

Visina i intenzitet potpore

Stopa sufinanciranja iz EAFRD-a iznosi 85% dok je 15 % sredstava osigurano iz Državnog proračuna RH.

- max vrijednost potpore po korisniku za izobrazbu savjetnika iznosi 200.000,00 € kroz 3 godine.
- Ukupna potpora male vrijednosti koja se dodjeljuje bilo kojem pojedinom poduzetniku ne smije premašivati 200 000 EUR tijekom razdoblja od tri fiskalne godine.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Način provjere i kontrole svih uvjeta i kriterija prihvatljivosti bit će opisani Pravilnikom, a provodi ih Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

Rizici u provedbi mjere su posebno dugo razdoblje potrebno za provedbu postupka javne nabave, pritužbe i reviziju.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Aktivnosti za umanjenje rizika su pravodoban početak provedbe mjere, analiza tržišta prije raspisivanja natječaja, potpuno jasni kriteriji, točno definiran sadržaj ugovora i transparentnost.

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

Nelektorirana verzija

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Nije primjenjivo za ovu mjeru

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Da bi se korisnicima pružilo kvalitetno savjetovanje osoblje tijela koje pruža savjetodavne usluge mora imati najmanje visoku stručnu spremu odgovarajućeg smjera i najmanje dvije godine radnog iskustva iz područja savjetovanja.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Glavna razlika između aktivnosti koje se financiraju ne temelju članka 14. Prijenos znanja i informacija i članka 15 Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima je u specifičnostima i opsegu djelovanja. Mjera iz članka 14. Prijenos znanja i informacija ima za cilj pružanje informacija i osposobljavanje svih subjekata koji rade u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i šumarstvu te mikro, malim i srednjim poduzećima u ruralnim područjima kako bi se poboljšala njihova učinkovitost. Cilj joj je doseći što veći broj korisnika koji će dobiti nove informacije i poboljšati svoje vještine. Orijentirana je na informiranje ciljanih skupina o aktualnim rezultatima istraživanja provedenim u određenim područjima i obučenih o novim alatima koji mogu biti korisni za razvoj njihovog poslovanja. Nasuprot tome, savjeti podržani temeljem članka 15 više su orijentirani na specifična pitanja koja su direktno postavljena od strane korisnika savjeta. Iako to može biti djelomice osigurano u skupini, savjet treba osigurati stvarnu procjenu specifične situacije svakog posebno odnosno orijentiran je na rješavanje specifičnih zahtjeva poljoprivrednika , posjednika šuma te mikro, malih i srednjih poduzetnika koje posluju u ruralnim područjima To je pravovremena, točna i kvalitetna procjena tehničkog stanja koje treba biti obavljena od dobro obučenog osoblja.

Nelektorirana verzija

8.2.0. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu

8.2.1. Pravna osnova

članak 16. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Osnova politike kvalitete je stvaranje sustava zaštite i podizanja vrijednosti posebnih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda s oznakom izvornosti i oznakom zemljopisnog podrijetla čija svojstva nastaju pod utjecajem posebnih prirodnih i ljudskih čimbenika određene zemljopisne sredine te sustava za zaštitu proizvoda s posebnim svojstvima koja proizlaze iz tradicionalnih načina njihove proizvodnje te njihovih tradicionalnih obilježja.

Cilj je potaknuti poljoprivredne proizvođače na sudjelovanje u poboljšanju kvalitete i standardizacije poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda čime se doprinosi povećanju dodane vrijednosti, te poticanje raznolikosti u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji, kao i zaštita proizvoda s oznakom kvalitete od zlouporabe i imitacije.

Učinkovitost dostizanja cilja podrazumijeva prepoznavanje proizvoda te spremnost potrošača na plaćanje veće cijene za proizvode s oznakom kvalitete. Prepoznatljiva razina proizvoda koji su uključeni u programe kvalitete je niska, što ne daje mogućnost proizvođačima za ostvarivanje većeg prihoda od prodaje proizvoda s oznakom kvalitete.

Uz poticanje raznolikosti, bolja informiranost, marketing i uključenost poljoprivrednih proizvođača u sheme kvalitete omogućuju bolju prepoznatljivost proizvoda s oznakom kvalitete što utiče i na spremnost potrošača za plaćanje veće cijene za takve posebne proizvode.

Doprinos fokus područjima

Mjera služi više ciljeva i može doprinijeti različitim prioritetima ruralnog i fokus područjima tako što se, jačajući položaj proizvođača i kroz marketing u prehrambenom lancu, povećava mogućnost zapošljavanja i održivi razvoj ruralnih područja.

Međutim, ova mjera je najrelevantnija za:

Prioritet 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 3A: Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno- prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija.

Potpore predviđene u okviru ove mjere doprinijeti će povećanju broja priznatih oznaka korisnika proizvoda namijenjenih za prehranu ljudi registriranih na razini EU ili zaštićenih prema

Nelektorirana verzija

nacionalnim programima kvalitete hrane ili sukladno navodima dobrovoljnih sustava certificiranja.

Kroz sheme kvalitete potrošačima se jamči da je takav proizvod proizveden i nadziran sustavom iznad propisanog standarda, što je jamstvo i njegove kvalitete. Uključivanjem većeg broja proizvođača u sustave kvalitete te potporom njihovim dodatnim troškovima žele se smanjiti ukupni troškovi proizvodnje što će povećati njihovu konkurentnost i dostupnost tih proizvoda.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, zaštitu okoliša i inovacije.

Klimatske promjene – aktivnosti u okviru ove mjere kroz prihvaćene standarde doprinose smanjenju klimatskih promjena.

Zaštita okoliša - uspostavljanje sustava kvalitete i viših normi od propisanih standarda uključuje i brigu za okoliš naročito u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Inovacija - sustav kvalitete sve više se temeljeni na istraživanju i inovacijama koje imaju važnu ulogu u osiguranju kontinuiteta i kvalitete proizvodnje.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Mjera se sastoji od 2 podmjere:

M03.1. Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode

M03.2 Potpora za troškove informiranja i promoviranja

M03.1. Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode

Opis operacije

Potpora se dodjeljuje za sudjelovanje proizvođača uključenih u jedan od slijedećih sustava:

- sustav kvalitete sukladno zakonodavstvu EU
- sustav kvalitete sukladno nacionalnom zakonodavstvu
- sustav ekološke proizvodnje sukladno EU i nacionalnom zakonodavstvu
- dobrovoljni sustav certifikacije

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava za uključivanje i sudjelovanje u sustavima kvalitete sukladno zakonodavstvu EU i nacionalnom zakonodavstvu, ~~i~~ dobrovoljnim sustavima certifikacije te u sustav ekološke proizvodnje sukladno EU i nacionalnom zakonodavstvu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Nelektorirana verzija

Veza sa drugim zakonskim propisima

- Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
- Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda
- Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 06/2013)
- Zakon o poljoprivredi (NN 12/2009)
- Zakon o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 80/2013)

Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj mjeri su poljoprivredna gospodarstva u skladu sa Zakonom o poljoprivredi (pravne i fizičke osobe nove i one koje su manje od 5 godina) uključene:

- u sustav kvalitete proizvođača sukladno Zakonu o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda,
- u sustav ekološke poljoprivredne proizvodnje sukladno Zakonu o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda
- u dobrovoljni sustav certificiranja
- sustav kvalitete sukladno nacionalnom zakonodavstvu

Prihvatljivi troškovi

- troškovi ulaska u sustav kvalitete,
- troškovi prve i ostalih godišnjih kontrola za potvrđivanje sukladnosti sa specifikacijom,
- troškovi stručne kontrole i certifikacije ovlaštenog kontrolnog tijela (za ekološke proizvođače),
- troškovi provođenja organoleptičkih, mikrobioloških ili fizikalno-kemijskih analiza,
- administrativni troškovi.

Prihvatljiva ulaganja i s njima povezani troškovi bit će dodatno razrađeni u Pravilniku.

Uvjeti prihvatljivosti

Prihvatljivi korisnici moraju biti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava koji vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju sukladno Zakonu o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda ili Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Nelektorirana verzija

Korisnik mora imati certifikat ili potvrdu o sukladnosti proizvoda sa specifikacijom o provedenoj kontroli, kojom se dokazuje da su uključeni u sustav kvalitete.

Svaki poljoprivredni ili prehrambeni proizvod iz sustava kvalitete koji se prodaje na tržištu mora biti označen:

- EU zaštitnim znakom iz sustava kvalitete
- nacionalnim zaštitnim znakom iz sustava kvalitete
- navodom koji koristi dobrovoljni sustav certificiranja

Poljoprivredni i prehrambeni proizvod iz sustava ekološke proizvodnje koji se prodaju na tržištu moraju biti označeni znakom ekološkog proizvoda.

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira primjenjivat će se u slučajevima kada sredstva nisu dovoljna za sve prihvatljive prijave. Kriteriji odabira bit će propisani provedbenim aktom.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje s do 85% udjela, a Republika Hrvatska s minimalno 15% udjela.

Intenzitet potpore iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Maksimalni iznos javne potpore ne prelazi iznos od 3.000 EUR/ godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu. Iznos godišnje potpore odredit će se na temelju valjano dokumentiranih prihvatljivih troškova.

Potpora se odobrava kao bespovratno godišnje poticajno plaćanje čija se razina određuje u skladu s razinom nepromjenjivih troškova nastalih sudjelovanjem u programima koji se podupiru, u maksimalnom trajanju do pet godina.

M03.2 Potpora za troškove informiranja i promoviranja

Opis operacije

Operacija obuhvaća :

- sustav kvalitete sukladno zakonodavstvu EU
- sustav kvalitete sukladno nacionalnom zakonodavstvu
- sustav ekološke proizvodnje sukladno EU i nacionalnom zakonodavstvu
- dobrovoljni sustav certifikacije

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava za troškove informiranja i promoviranja proizvoda skupini proizvođača uključenoj u sustav kvalitete sukladno

Nelektorirana verzija

zakonodavstvu EU, sustav kvalitete sukladno nacionalnom zakonodavstvu, sustav ekološke proizvodnje sukladno EU i nacionalnom zakonodavstvu, te dobrovoljni sustav certifikacije.

Veza sa drugim zakonskim propisima

- Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
- Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda
- Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 06/2013)
- Zakon o poljoprivredi (NN 12/2009)
- Zakon o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 80/2013)

Korisnici

- skupine (udruženja) proizvođača sukladno Zakonu o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda,
- Udruge ekoloških poljoprivrednih proizvođača čiji su članovi u sustavu ekološke proizvodnje sukladno Zakonu o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda
- skupine (udruženja) proizvođača dobrovoljnih sustava certifikacije
- skupine (udruženja) proizvođača iz sustava kvalitete sukladno nacionalnom zakonodavstvu

Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi obuhvaćaju troškove informiranja i promoviranja proizvoda koji su u:

- sustavu kvalitete sukladno zakonodavstvu EU
- sustavu kvalitete sukladno nacionalnom zakonodavstvu
- sustavu ekološke proizvodnje sukladno EU i nacionalnom zakonodavstvu
- dobrovoljnom sustavu certifikacije

Uvjeti prihvatljivosti

Prihvatljivi korisnici moraju biti organizirani i nastupati kao skupina (udruženje) proizvođača sukladno Zakonu o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, ili kao udruga ekoloških poljoprivrednih proizvođača čiji su članovi u sustavu ekološke proizvodnje sukladno Zakonu o provedbi Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj

Neslektorirana verzija

proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda, ili kao skupina u skladu s propisima koje koriste dobrovoljni sustav certificiranja ili sustav kvalitete sukladno nacionalnom zakonodavstvu.

Kriteriji odabira

Kriteriji rangiranja primjenjivat će se u slučajevima kada sredstva nisu dovoljna za sve prihvatljive prijave. Kriteriji odabira bit će propisani pravilnikom.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Potpora za troškove informiranja i promoviranja koji se tiču proizvoda koji su u sustavima kvalitete, ekološke proizvodnje i dobrovoljnim sustavima certificiranja iznosi do 70% prihvatljivih troškova, ali ne prelazi iznos od 50.000 EUR / godišnje po skupini (udruženju) ili udruzi proizvođača.

Iznos godišnje potpore odredit će se na temelju programa i predračuna, koji će se priložiti uz zahtjev.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Način provjere i kontrole svih uvjeta i kriterija prihvatljivosti bit će opisani provedbenim aktom, a provodi ih Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

Rizici u provedbi mjere su u mogućoj prijavi proizvođača koji su za sudjelovanje u sustavu kvalitete već primili sredstva potpore (ekološki proizvođači po članku 29), te udruga koje ne udovoljavaju propisanim zahtjevima. Skupine (udruženja) u promotivnim kampanjama ne smiju koristiti proizvode koji nisu sukladni zadanim kriterijima.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Aktivnosti za smanjenje rizika su dobro pripremljen natječaj i jasno definirani kriteriji kroz podzakonske akte.

Kriteriji kojima će biti ublaženi rizici jasno će isključiti korisnike koji su ostvarili potporu za istu svrhu u okviru drugih mjera (sustav ekološke proizvodnje).

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

Obzirom na navedene rizike i aktivnosti za umanjenje rizika provedba navedene mjere u periodu 2014-2020 može biti uspješna.

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Nije primjenjivo za ovu mjeru.

Nelektorirana verzija

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Korisnici unutar podmjere M03.1. mogu dobiti potporu među ostalima kroz mjere za prijenos znanja, savjetodavne usluge, ulaganja u fizičku imovinu, ekološki uzgoj i suradnju. Korisnici podmjere M03.2. mogu dobiti potporu kroz mjeru suradnje.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

U slučaju promjena u nacionalnom i EU zakonodavstvu, mjera Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu uskladiti će se s tim promjenama.

Tijekom implementacije mjere može doći do podešavanja mjere radi opravdanih ciljeva. Opravdani ciljevi su korištenje novih tehnologija i alata, a time se može produžiti trajanje obveze. Ako korisnik ne prihvaća nastale promjene, mjera prestaje, a dodijeljena financijska sredstva mora vratiti.

Nelektorirana verzija

8.2.0. M04 – Ulaganja u fizičku imovinu

8.2.1. Pravna osnova

Članak 17. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005

Delegirani akt XX

Implementacijski akt XX

8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Mjera je usmjerena na ulaganje u izgradnju novih proizvodnih kapaciteta za proizvodnju poljoprivrednih proizvoda, restrukturiranje, okrupnjavanje, infrastrukturu i modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava, preradu, razvoj i trženje poljoprivrednih proizvoda kao i razvoj i unaprjeđenje infrastrukture u funkciji razvoja i prilagodbe poljoprivrede i šumarstva (pristup poljoprivrednom i šumskom zemljištu, okrupnjavanje, opskrba energijom, gospodarenje vodama), izgradnju objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, te neproizvodna ulaganja vezana uz učinkovito korištenje resursa i očuvanje okoliša Na taj način, dovodi se poljoprivredna proizvodnja i prerada na nivo konkurentnosti i samoodrživosti. Mjera će također doprinijeti povećanju dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda i njihovom promoviranju na lokalnom tržištu i u kratkim krugovima opskrbe. Investicije u dugotrajnu imovinu izravno će utjecati na nastavak procesa restrukturiranja prema održivom modelu razvoja u poljoprivredi.

Okrupnjavanjem šumoposjeda stječu se preduvjeti za održivo gospodarenje šumama, povećanje gospodarske vrijednosti i općekorisnih funkcija prvenstveno u privatnim šumama. Izgradnjom i održavanjem šumske infrastrukture (šumskih cesta, vlaka) povećava se mogućnost dobave drva i ostale šumske biomase, učinkovitost zaštite šuma te rast potencijala za održivo gospodarenje šumama s dugoročnim gospodarskim koristima kao i jačanje općekorisnih funkcija šuma.

Kako bi se smanjio negativan utjecaj predatora na domaće životinje u skladu s Planovima upravljanja vukom i risom u Hrvatskoj, stočarima u tim područjima potrebno je osigurati električne pastire i autohtonog pastirskog psa (tornjaka). Drugi najveći razlog ugroženosti bioraznolikosti predstavljaju invazivne strane vrste, od kojih najznačajniji utjecaj na poljoprivrednom zemljištu imaju invazivne biljne vrste ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*), čivitnjača (*Amorpha fruticosa*), jednogodišnja krasolika (*Erigeron annuus*), gustocvjetna i velika zlatnica (*Solidago canadensis* i *S. gigantea).*

S obzirom na strukturu poljoprivredne proizvodnje nameće se potreba da se osigura potpora do 5 milijuna eura kao gornje granice potpore po projektu, omogućava se pristup sredstvima i gospodarstvima te tvrtkama sa većim obradivim površinama i proizvodima i prerađivačkim pogonima koji imaju potrebu za restrukturiranjem i modernizacijom kao i zajedničkim i integriranim projektima. Ujedno se potiče i preorijentiranje manjih gospodarstava na više profitabilnu proizvodnju kao što su voće i povrće za kojima postoji potražnja, a zahtijevaju i veća ulaganja po jedinici površine.

Uredničko radna verzija

Doprinos fokus područjima

U okviru strateškog programiranja potpora ulaganju je ključna višenamjenska mjera koja poljoprivrednom sektoru pomaže u pronalaženju odgovora na stare i nove izazove prije svega po pitanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava na europskom i globalnom tržištu, poticanju inovativnosti te spajanju ekonomskih dobitaka s zdravom okolišnom dimenzijom. Stoga je mjera ulaganja važna jer pokriva nekoliko prioriteta Unije:

Prioritet 2. Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama
Fokus područje 2A Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
Mjera je usmjerena na olakšavanje restrukturiranja i modernizacije poljoprivrednih gospodarstava posebice poljoprivrednih gospodarstava s niskim stupnjem sudjelovanja na tržištu, tržišno orijentiranih poljoprivrednih gospodarstava u pojedinim sektorima i poljoprivrednih gospodarstava koja zahtijevaju poljoprivrednu diversifikaciju.

Prioritet 3. Promicanje organizacije lanaca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobiti životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

Fokus područje 3A Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, ali skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija. Mjera je usmjerena na bolju integraciju primarnih proizvođača u prehrambeni lanac putem prerade i plasiranja poljoprivrednih proizvoda na tržište, promicanja lokalnog tržišnog lanca i kratkih krugova opskrbe.

Prioritet 4. Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom
Fokus područje 4A Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000 i u područja s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao i stanje europskih krajobraza
Mjera je namijenjena za radove u okviru agro-okolišno-klimatskih obveza kroz zaštitu, održavanje i unapređenje bioraznolikosti šumskih ekosustava te ostalih prirodnih vrijednosti kao što je obnova staništa i krajobraza, uključujući izgradnju i ponovno vraćanje infrastrukture kako bi se omogućilo upravljanje staništima.
Fokus područje 4B Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima. Mjera je usmjerena na bolje gospodarenje vodom, gnojivima i pesticidima, a u cilju ispravnog korištenja stajskog gnojiva i pesticida i s time zaštita podzemnih i površinskih voda od nitrata.

Prioritet 5 Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru posredno doprinose navedenim prioritetima i fokus područjima
Fokus područje 5A Povećanje učinkovitosti korištenja voda u poljoprivredi

Nelektorirana verzija

Usmjereno na povećanje učinkovitosti korištenja vode u postojećim i novim sustavima za navodnjavanje te uzgoj biljaka u zatvorenim prostorima (plastenici, staklenici).
Fokus područje 5B Povećanje učinkovitosti korištenja energije u poljoprivredi i preradi hrane
Mjera je usmjerena na ulaganja u energetski učinkovite sustave grijanja, u smanjenje toplinskih gubitaka u izgradnji objekata i kupnju opreme za uštedu energije. Ovim ulaganjima smanjit će se troškovi proizvodnje te povećati konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava i prehrambeno-prerađivačke industrije.
Fokus područje 5C Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu bio gospodarstva Mjera je usmjerena na zamjenu fosilnih goriva s obnovljivim izvorima energije za vlastite potrebe poljoprivrednih gospodarstava i pogona za preradu hrane. U okviru ove mjere prihvatljiva proizvodnja obnovljive energije iz poljoprivrednih izvora je do 20% hrane za životinje (kukuruz za silažu), a preporuča se korištenje drugih obnovljivih izvora energije, kao što su biomasa, geotermalna, solarna i energija vjetra. Olakšan pristup novoizgrađenim i održavanim šumskim prometnicama doprinijet će i učinkovitijem pridobivanju, dobavi i mobiliziranju šumske biomase kao obnovljivog izvora energije.
Fokus područje 5D Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost
Namijenjeno ulaganjima u poboljšanje učinkovitosti korištenja dušičnih gnojiva kao što su: izgradnja objekata za skladištenje životinjskog gnoja i kupnju pripadajuće opreme, kupnju posebne poljoprivredne mehanizacije za racionalno korištenje dušika, tehnološku modernizaciju štala, izgradnju komposta i kupnju opreme za stočne izlučevine

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, okoliš i inovacije

Zaštita okoliša - U okviru ove mjere poticat će se ulaganja u povećanje okolišne učinkovitosti poljoprivrednih gospodarstava i prehrambeno-prerađivačke industrije. Iako je mjera namijenjena restrukturiranju ono neće biti na teret onečišćenja okoliša, gubitka prirodnih staništa i krajobraza odnosno bioraznolikosti.
Klimatske promjene - U okviru ove mjere poticat će se ulaganja u povećanje energetske učinkovitosti, zaokruživanje i bolje upravljanje poljoprivrednim zemljištem, šumama i šumskih zemljištem osobito u privatnom vlasništvu, smanjenje emisija metana iz poljoprivredne proizvodnje osobito stočarstva, uvođenje i povećanje mobilizacije obnovljivih izvora energije te u mehanizme prevencije (mreže protiv tuče, montaža plastenika)
Inovacije - U okviru ove mjere potpore su namijenjene razvojno sposobnim poljoprivrednim gospodarstvima i prehrambeno-prerađivačkom sektoru koji su motivirani za stjecanje novih znanja i inovativnog pristupa u proizvodnji, preradi i prodaji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te povećavanju dodane vrijednosti i uključuju se u EIP operativne grupe

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Ova mjera se sastoji od 4 podmjere:

M04.1. Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva,

Nelektorirana verzija

M04.2. Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda,

M04.3. Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva,

M04.4. Potpora neproizvodnim ulaganjima vezanim uz postizanje agro-okolišnih i klimatskih ciljeva.

M04.1. Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva
4.1.1. restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Opis operacije

Cilj operacije je povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kroz izgradnju novih proizvodnih kapaciteta, povećanje postojećih proizvodnih kapaciteta, modernizaciju postojećih gospodarstava, poboljšanje kvalitete proizvoda uvođenjem novih tehnologija i inovacija i stvaranje na tržištu održivih gospodarstava, odnosno, uspostava novih gospodarstava koja prate napredne tehnike i tehnologije. Suvremenom mehanizacijom, strojevima i opremom koja koristi novija tehnološka i informatička dostignuća te obnovom i izgradnjom objekata i pripadajuće infrastrukture podići će se nivo proizvodnje na nivo konkurentnosti na tržištu i samoodrživosti gospodarstava. Potporom za ulaganja u sustave navodnjavanja, doprinosi se povećanju učinkovitosti u potrošnji vode u poljoprivredi. Potpore su ovdje namijenjene svim poljoprivrednim gospodarstvima, posebice, onim koji su produktivniji i imaju intenzivniju proizvodnju. Osim toga, povećanim intenzitetom potpore mladim poljoprivrednicima ove aktivnosti potiču ulaganje mladih u sektor poljoprivrede.

Operacija doprinosi fokus području 2A kroz olakšavanje restrukturiranja i modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava posebice poljoprivrednih gospodarstava s niskim stupnjem sudjelovanja na tržištu, tržišno orijentiranih poljoprivrednih gospodarstava u pojedinim sektorima i poljoprivrednih gospodarstava koja zahtijevaju poljoprivrednu diversifikaciju.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Plaćanja mogu biti u ratama, maksimalan broj rata je 3, a način isplate vršit će se na slijedeći način: prava rata 50%, druga rata 30 %, a treća rata 20%.

Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.
Ukoliko nema mogućnosti avansnog plaćanja, isplata će se vršiti sukladno plaćanju u ratama.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)
Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13)

nelektorirana verzija

Zakon o gradnji (NN 153/13)

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)

Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13),

Smjernice Zajednice o državnim potporama u poljoprivredi i šumarstvu 2014-2020,

Smjernice Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (UL C 244, 1.10.2004).

Korisnici

Prihvatljivi korisnici ove operacije su sva poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi, osim poljoprivrednih gospodarstava ispod 4000 € vrijednosti godišnje proizvodnje.

Pčelari i vinogradari su isključeni iz potpore ove operacije u dijelu aktivnosti koje su propisane Nacionalnim pčelarskim programom i Nacionalnim programom pomoći sektoru vina.
Potpora se može dodijeliti i mladim poljoprivrednicima korisnicima potpore iz članka 19(1)(a)(i) Uredbe za ulaganja u cilju dostizanja standarda Unije, koja se odnose na poljoprivrednu proizvodnju, uključujući sigurnost na radu. Potpora za ulaganja u cilju dostizanja tih standarda može se dodijeliti u najduljem roku od 24 mjeseca od datuma preuzimanja poljoprivrednog gospodarstva.

Ukoliko zakonodavstvo nameće nove standarde za poljoprivredna gospodarstva, potpora se može dodijeliti za dostizanje tih novouvedenih standarda na najduže vrijeme od 12 mjeseci od kada je standard postao obvezan.

Prihvatljivi troškovi

a) Materijalni
- ulaganje u kupnju i/ili izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za držanje, tov i uzgoj stoke, peradi i ostalih životinja, proizvodnju konzumnih jaja uključujući opremu za sprečavanje širenja bolesti ptica i ostala ulaganja sa pripadajućom opremom i infrastrukturom, te oprema i objekti za provođenje biosigurnosnih mjera,
- ulaganje u kupnju i/ili izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za skladištenje i/ili pripremu hrane za životinje s pripadajućom opremom i infrastrukturom uključujući tvornice za proizvodnju hrane za životinje,
- ulaganje u kupnju i/ili izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata i pripadajuće opreme za proizvodnju usjeva, vrtnog i ukrasnog bilja,
- ulaganje u kupnju i/ili izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje upravne zgrade s pripadajućim sadržajima i opremom i infrastrukturom,
- u smanjenje potrošnje energije kroz npr. renoviranje električne instalacije ili bolje izolacije zgrada (energetska učinkovitost)
- u smanjenje potrošnje vode – rekonstrukcija vodovodnih instalacija,
- izgradnja i/ili rekonstrukcija mreže putova unutar farme/nasada, ograde oko farme/nasada i dezinfekcijskih barijera,

Neslužbena verzija

- ulaganja u kupnju poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme za primarnu proizvodnju i gospodarskih vozila,
- ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje staklenika i plastenika sa pripadajućom opremom i infrastrukturom,
- ulaganje u kupnju i/ili izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za skladištenje, hlađenje, čišćenje, sušenje, sortiranje i pakiranje poljoprivrednih proizvoda sa pripadajućom opremom i infrastrukturom uključujući silosne kapacitete za žitarice i uljarice,
- ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje građevina za obradu otpadnih voda, popratnih energetskih objekata, uključujući uređaje za obradu otpadnih voda i opremu za sprječavanje onečišćenja zraka sa pripadajućom opremom i infrastrukturom,
- ulaganja u sustave za zaštitu od padalina i štetočina sa pripadajućom opremom i infrastrukturom,
- ulaganja u podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada,
- ulaganja u izgradnju, obnovu i/ili opremanje sustava (infrastruktura) za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu,
- uređenje poljoprivrednog zemljišta – privođenje kulturi (krčenje jednogodišnjeg i višegodišnjeg raslinja, uklanjanje kamenja i dr.).
- u kupnju zemljišta radi realizacije projekta, do 10% vrijednosti ukupnih prihvatljivih troškova projekta

b) Nematerijalni troškovi: računalni programi, autorska prava, zaštićene trgovačke marke ili procesi, nabava licenci, patenata, robnih žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem

c) Opći troškovi: usluge arhitekata, inženjera (uključujući geodete) i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi), kupnja prava na patente i licence do 15% vrijednosti ukupne javne potpore, troškovi izrade planova gospodarenja šumama i njihov ekvivalent.

d) Neprihvatljivi troškovi obuhvaćaju:
- PDV i drugi porezi, naknade (komunalna i vodna), doprinosi,
- kamate,
- rabljena: mehanizacija, gospodarska vozila, strojevi i oprema,
- jednostavne zamjene investicije,
- troškovi vezani uz ugovor o najmu, kao što su zakupnina, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja,
- kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja te kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja,
- troškovi nastali prije prijave na natječaj, osim općih troškova.

Uvjeti prihvatljivosti

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:
- podnošenje poslovnog plana kojeg poljoprivredna gospodarstva pripremaju na temelju stvarnih prihoda i rashoda. Iznimka važi za poljoprivredna gospodarstva u restrukturiranju koja ne vode knjigovodstvo te poslovni plan mogu pripremiti na temelju vođenja knjigovodstva po metodologiji FADN,
- postojanje knjigovodstva na poljoprivrednom gospodarstvu koje se vodi po stvarnim prihodima i rashodima odnosno korisnik mora voditi poslovne knjige za najmanje jednu godinu koja je

Nefektorirana verzija

završila prije podnošenja prijave na javni natječaj osim za novoosnovana poljoprivredna gospodarstva,
- nisu prihvatljiva trgovačka društva u teškoćama u smislu smjernica Unije za državne potpore u poljoprivredi i šumarstvu, te smjernica Unije o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama,
- poljoprivredna gospodarstva u postupku restrukturiranja koja ne vode knjigovodstvo moraju ga uspostaviti najkasnije do podnošenja posljednjeg (konačnog) zahtjeva za isplatu sredstava.

Kada je izgledno da će investicija imati negativan utjecaj na okoliš, ulaganju mora prethoditi procjena utjecaja na okoliš u skladu sa propisima (zakonodavstvom, regulativom) specifičnim za tu vrstu ulaganja.

Kriteriji odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, gospodarske, regionalne, okolišne, klimatske te inovativne parametre.
Ovi kriteriji se ne odnose na mlade poljoprivrednike koji su dobili potporu u podmjeri prema članku 19(1)(a)(i) planirane za mlade poljoprivrednike. U ovom slučaju radi se o integriranom projektu.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.
Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja. Intenzitet potpore za ulaganja iznosi do 50% od ukupnih prihvatljivih troškova.
Intenzitet potpore za ulaganja u provedbu Direktive Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla iznosi 75% iznosa prihvatljivog ulaganja i to u razdoblju najviše četiri godine od dana pristupanja RH u EU na temelju članka 3. stavka 2. i članka 5. stavka 1. te Direktive.
Navedeni intenzitet potpore može biti uvećan za dodatnih 20 postotnih bodova u slijedećim slučajevima:
- za ulaganja koja provode mladi poljoprivrednici (do 40 godina) i mladi poljoprivrednici koji su uspostavili poljoprivredno gospodarstvo tijekom 5 godina prije prijave za potporu,
- za zajednička ulaganja i integrirane projekte, uključujući one povezane sa spajanjem organizacija proizvođača,
- za ulaganja u područja s prirodnim i ostalim posebnim ograničenjima iz članka 32. Uredbe,
- za ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva EIP za poljoprivrednu produktivnost i održivost
- za ulaganja povezanim s djelatnostima u okviru članka 28. i 29. Uredbe.

Maksimalni intenzitet potpore u ovoj operaciji ne smije prijeći 90% od ukupno prihvatljivih troškova.

Nelektorirana verzija

Visina potpore

- minimalna vrijednost javne potpore (apsolutni iznos) po projektu iznosi 3.500 €,
- maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 3 mil. €, osim za ulaganja u sektor voća i povrća, stočarstva i peradarstva do 5 mil. €,

Ukoliko projekt sadrži više operacija unutar podmjere, maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 3 mil €, osim za ulaganja u sektor voća i povrća, stočarstva i peradarstva do 5 mil €.
Integrirani projekti su oni koji obuhvaćaju najmanje dvije operacije unutar najmanje dvije različite mjere ili pomjere uključujući i one iz članka 17. pod uvjetom da je u pitanju isti korisnik i da zajednička provedba operacija ostvaruje bolji rezultat nego da su se provodile odvojeno.

Zajednički projekti su oni u kojima je više korisnika mjere/podmjere uključeno u jedan projekt.

4.1.2. povećanje okolišne učinkovitosti
Pravilno zbrinjavanje i čuvanje stajskog gnoja vrlo je važno u današnje vrijeme. Stajski gnoj je izuzetno vrijedan proizvod za cjelokupnu biljnu proizvodnju pa je važno shvatiti da ga treba pravilno skladištiti i čuvati od ispiranja jer se tako smanjuje njegova vrijednost. Pravilnom primjenom i korištenjem stajskog gnoja nema negativnog utjecaja na okoliš. Spremnici, lagune odnosno jame za stajski gnoj moraju biti vodonepropusni tako da ne dođe do izlijevanja, ispiranja ili otjecanja stajskog gnoja u okoliš i onečišćenja podzemnih i površinskih voda. Cilj operacije je izgradnja i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj te učinkovitije korištenje gnojiva u smislu smanjene uporabe gnojiva u poljoprivredi, a time zaštite podzemnih i površinskih voda od nitrata. Operaciji doprinosi fokus područje 4A kroz zaštitu podzemnih i površinskih voda od nitrata.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Plaćanja mogu biti u ratama, maksimalan broj rata je 3, a način isplate vršit će se na slijedeći način: prva rata 50%, druga rata 30 %, a treća rata 20%.
Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.
Ukoliko nema mogućnosti avansnog plaćanja, isplata će se vršiti sukladno plaćanju u ratama.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)
Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13)
Zakon o gradnji(NN 153/13)
Zakon o prostornom uređenju(NN 153/13)
Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)
Smjernice Zajednice o državnim potporama u poljoprivredi i šumarstvu 2014-2020
Smjernice Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (UL C 244, 1.10. 2004).

Neslektorirana verzija

Korisnici

Prihvatljivi korisnici ove operacije su sva poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi, osim poljoprivrednih gospodarstava ispod 4000 € vrijednosti godišnje proizvodnje.

Pčelari i vinogradari su isključeni iz potpore ove operacije u dijelu aktivnosti koje su propisane Nacionalnim pčelarskim programom i Nacionalnim programom pomoći sektoru vina.
Potpora se može dodijeliti i mladim poljoprivrednicima korisnicima potpore iz članka 19(1)(a)(i) Uredbe za ulaganja u cilju dostizanja standarda Unije, koja se odnose na poljoprivrednu proizvodnju, uključujući sigurnost na radu. Potpora za ulaganja u cilju dostizanja tih standarda može se dodijeliti u najduljem roku od 24 mjeseca od datuma preuzimanja poljoprivrednog gospodarstva.

Ukoliko zakonodavstvo nameće nove standarde za poljoprivredna gospodarstva, potpora se može dodijeliti za dostizanje tih novouvedenih standarda na najduže vrijeme od 12 mjeseci od kada je standard postao obvezan.

Prihvatljivi troškovi

a) Materijalni
- ulaganje u kupnju i/ili izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj/ digestate uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja/ digestata,
- u poboljšanje učinkovitost korištenja gnojiva (npr. smanjena uporaba, oprema, precizna poljoprivreda, proizvodnja organskih gnojiva).

b) Nematerijalni troškovi: računalni programi, autorska prava, zaštićene trgovačke marke ili procesi, nabava licenci, patenata, robnih žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

c) Opći troškovi: usluge arhitekata, inženjera (uključujući geodete) i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi), kupnja prava na patente i licence do 15% vrijednosti ukupne javne potpore, troškovi izrade planova gospodarenja šumama i njihov ekvivalent.

d) Neprihvatljivi troškovi obuhvaćaju:
- PDV i drugi porezi, naknade (komunalna i vodna), doprinosi,
- kamate,
- rabljena: mehanizacija, gospodarska vozila, strojevi i oprema,
- jednostavne zamjene investicije,
- troškovi vezani uz ugovor o najmu, kao što su zakupnina, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja,
- kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja te kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja,
- troškovi nastali prije prijave na natječaj, osim općih troškova.

Neslužbena verzija

Uvjeti prihvatljivosti

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:
- podnošenje poslovnog plana kojeg poljoprivredna gospodarstva pripremaju na temelju stvarnih prihoda i rashoda. Iznimka važi za poljoprivredna gospodarstva u restrukturiranju koja ne vode knjigovodstvo te poslovni plan mogu pripremiti na temelju vođenja knjigovodstva po metodologiji FADN,
- postojanje knjigovodstva na poljoprivrednom gospodarstvu koje se vodi po stvarnim prihodima i rashodima odnosno korisnik mora voditi poslovne knjige za najmanje jednu godinu koja je završila prije podnošenja prijave na javni natječaj osim za novoosnovana poljoprivredna gospodarstva,
- nisu prihvatljiva trgovačka društva u teškoćama u smislu smjernica Unije za državne potpore u poljoprivredi i šumarstvu, te smjernica Unije o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama,
- poljoprivredna gospodarstva u postupku restrukturiranja koja ne vode knjigovodstvo moraju ga uspostaviti najkasnije do podnošenja posljednjeg (konačnog) zahtjeva za isplatu sredstava.

Kada je izgledno da će investicija imati negativan utjecaj na okoliš, ulaganju mora prethoditi procjena utjecaja na okoliš u skladu sa propisima (zakonodavstvom, regulativom) specifičnim za tu vrstu ulaganja.

Kriteriji odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, gospodarske, regionalne, okolišne, klimatske te inovativne parametre.
Ovi kriteriji se ne odnose na mlade poljoprivrednike koji su dobili potporu podmjere prema članku 19(1)(a)(i) planirane za mlade poljoprivrednike. U ovom slučaju radi se o integriranom projektu.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.
Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja. Intenzitet potpore za ulaganja iznosi do 50% od ukupnih prihvatljivih troškova.
Intenzitet potpore za ulaganja u provedbu Direktive Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla iznosi 75% iznosa prihvatljivog ulaganja i to u razdoblju najviše četiri godine od dana pristupanja RH u EU na temelju članka 3. stavka 2. i članka 5. stavka 1. te Direktive.
Navedeni intenzitet potpore može biti uvećan za dodatnih 20 postotnih bodova u slijedećim slučajevima:
- za ulaganja koja provode mladi poljoprivrednici (do 40 godina) i mladi poljoprivrednici koji su uspostavili poljoprivredno gospodarstvo tijekom 5 godina prije prijave za potporu,
- za zajednička ulaganja i integrirane projekte, uključujući one povezane sa spajanjem organizacija proizvođača,

Nelektorirana verzija

- za ulaganja u područja s prirodnim i ostalim posebnim ograničenjima iz članka 32. Uredbe,
- za ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva EIP za poljoprivrednu produktivnost i održivost
- za ulaganja povezanim s djelatnostima u okviru članka 28. i 29. Uredbe.

Maksimalni intenzitet potpore u ovoj operaciji ne smije prijeći 90% od ukupno prihvatljivih troškova.

Visina potpore

- minimalna vrijednost javne potpore (apsolutni iznos) po projektu iznosi 3.500 €,
- maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 1 mil. €

Integrirani projekti su oni koji obuhvaćaju najmanje dvije operacije unutar najmanje dvije različite mjere ili pomjere uključujući i one iz članka 17. pod uvjetom da je u pitanju isti korisnik i da zajednička provedba operacija ostvaruje bolji rezultat nego da su se provodile odvojeno.

Zajednički projekti su oni u kojima je više korisnika mjere/podmjere uključeno u jedan projekt.

4.1.3. korištenje obnovljivih izvora energije

Potporom izgradnji objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za korištenje na poljoprivrednom gospodarstvu, doprinosi povećanju učinkovitog korištenja energije te pomaže opskrbu i uporabu energije iz nusprodukata obnovljivih izvora (otpada, ostataka i ostalog bio-otpada) u svrhu bio-gospodarenja. U okviru ove operacije proizvodnja obnovljive energije iz poljoprivrednih izvora je prihvatljiva do 20% hrane za životinje (kukuruz za silažu), a preporuča se korištenje drugih obnovljivih izvora energije, kao što su biomasa, geotermalna, solarna i energija vjetra.

Cilj operacije je izgradnja postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za vlastite potrebe na farmi što dovodi do neovisnosti o energentima, a time povećanja konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. Operaciji doprinosi fokus područje 5C kroz usmjeravanje na zamjeni fosilnih goriva s obnovljivim izvorima energije za vlastite potrebe poljoprivrednih gospodarstava i pogona za preradu hrane.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Plaćanja mogu biti u ratama, maksimalan broj rata je 3, a način isplate vršit će se na slijedeći način: prva rata 50%, druga rata 30 %, a treća rata 20%.

Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.

Nelektorirana verzija

Ukoliko nema mogućnosti avansnog plaćanja, isplata će se vršiti sukladno plaćanju u ratama.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)
Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13)

Zakon o gradnji (NN 153/13)

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)

Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)

Smjernice Zajednice o državnim potporama u poljoprivredi i šumarstvu 2014-2020

Smjernice Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (UL C 244, 1.10. 2004).

Korisnici

Prihvatljivi korisnici ove operacije su sva poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi, osim poljoprivrednih gospodarstava ispod 4000 € vrijednosti godišnje proizvodnje.

Pčelari i vinogradari su isključeni iz potpore ove operacije u dijelu aktivnosti koje su propisane Nacionalnim pčelarskim programom i Nacionalnim programom pomoći sektoru vina.

Potpora se može dodijeliti i mladim poljoprivrednicima korisnicima potpore iz članka 19(1)(a)(i) Uredbe za ulaganja u cilju dostizanja standarda Unije, koja se odnose na poljoprivrednu proizvodnju, uključujući sigurnost na radu. Potpora za ulaganja u cilju dostizanja tih standarda može se dodijeliti u najduljem roku od 24 mjeseca od datuma preuzimanja poljoprivrednog gospodarstva.

Ukoliko zakonodavstvo nameće nove standarde za poljoprivredna gospodarstva, potpora se može dodijeliti za dostizanje tih novouvedenih standarda na najduže vrijeme od 12 mjeseci od kada je standard postao obvezan.

Prihvatljivi troškovi

a) Materijalni
- ulaganja u izgradnju i/ili opremanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za vlastite potrebe na farmi sa pripadajućom opremom i infrastrukturom,

Neelektronska verzija

- ulaganje u izgradnju objekata i opreme za prijem, obradu i skladištenje sirovina za proizvodnju energije iz nusprodukata, otpada, ostataka i ostalog biootpada s farmi i poljoprivrednih postrojenja te objekata i opreme za obradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu na poljoprivrednim površinama.

b) Nematerijalni troškovi: računalni programi, autorska prava, zaštićene trgovačke marke ili procesi, nabava licenci, patenata, robnih žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

c) Opći troškovi: usluge arhitekata, inženjera (uključujući geodete) i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi), kupnja prava na patente i licence do 15% vrijednosti ukupne javne potpore, troškovi izrade planova gospodarenja šumama i njihov ekvivalent.

d) Neprihvatljivi troškovi obuhvaćaju:
- PDV i drugi porezi, naknade (komunalna i vodna), doprinosi,
- kamate,
- rabljena: mehanizacija, gospodarska vozila, strojevi i oprema,
- jednostavne zamjene investicije,
- troškovi vezani uz ugovor o najmu, kao što su zakupnina, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja,
- kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja te kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja,
- troškovi nastali prije prijave na natječaj, osim općih troškova.

Uvjeti prihvatljivosti

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- podnošenje poslovnog plana kojeg poljoprivredna gospodarstva pripremaju na temelju stvarnih prihoda i rashoda. Iznimka važi za poljoprivredna gospodarstva u restrukturiranju koja ne vode knjigovodstvo te poslovni plan mogu pripremiti na temelju vođenja knjigovodstva po metodologiji FADN,

- postojanje knjigovodstva na poljoprivrednom gospodarstvu koje se vodi po stvarnim prihodima i rashodima odnosno korisnik mora voditi poslovne knjige za najmanje jednu godinu koja je završila prije podnošenja prijave na javni natječaj osim za novoosnovana poljoprivredna gospodarstva,

- nisu prihvatljiva trgovačka društva u teškoćama u smislu smjernica Unije za državne potpore u poljoprivredi i šumarstvu, te smjernica Unije o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama,

- poljoprivredna gospodarstva u postupku restrukturiranja koja ne vode knjigovodstvo moraju ga uspostaviti najkasnije do podnošenja posljednjeg (konačnog) zahtjeva za isplatu sredstava.

Nelektorirana verzija

Dopušteno je ulaganje u postrojenja obnovljivih izvora energije na poljoprivrednom gospodarstvu pod stopama intenziteta potpore koje se odnose na ovu operaciju ako je bioenergija proizvedena za vlastitu potrošnju na gospodarstvu. Tako proizvedena količina energije smatra se poluproizvodom poljoprivrednog proizvodnog ciklusa i ubraja se u proizvode pod Dodatkom I. (tj. poljoprivrednih proizvoda).

Poljoprivrednim gospodarstvima dopušta se prodaja el. energije u mrežu ako se poštuju ograničenja vezana uz vlastitu potrošnju (tj. prodaja struje u mrežu jednaka je prosjeku uzete struje iz mreže tijekom jedne godine). Proizvedeni iznos energije u ovom slučaju je poluproizvod poljoprivrednog proizvodnog ciklusa te se smatra proizvodom iz Dodatka I.

Za proizvodnju bioenergije prihvatljivo je korištenje do 20% hrane za životinje (kukuruz za silažu), a preporuča se korištenje drugih obnovljivih izvora energije, kao što su biomasa, geotermalna, solarna i energija vjetra.

Ulaganja u postrojenja za primarnu svrhu proizvodnje električne energije iz biomase su isključena iz potpore, ako ista ne koriste minimalni postotak toplinske energije.

Kada je izgledno da će investicija imati negativan utjecaj na okoliš, ulaganju mora prethoditi procjena utjecaja na okoliš u skladu sa propisima (zakonodavstvom, regulativom) specifičnim za tu vrstu ulaganja.

Kriteriji odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, gospodarske, regionalne, okolišne, klimatske te inovativne parametre.

Ovi kriteriji se ne odnose na mlade poljoprivrednike koji su dobili potporu podmjere prema članku 19(1)(a)(i) planirane za mlade poljoprivrednike. U ovom slučaju radi se o integriranom projektu.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja. Intenzitet potpore za ulaganja iznosi do 50% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Nelektorirana verzija

Intenzitet potpore za ulaganja u provedbu Direktive Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla iznosi 75% iznosa prihvatljivog ulaganja i to u razdoblju najviše četiri godine od dana pristupanja RH u EU na temelju članka 3. stavka 2. i članka 5. stavka 1. te Direktive.

Navedeni intenzitet potpore može biti uvećan za dodatnih 20 postotnih bodova u slijedećim slučajevima:

- za ulaganja koja provode mladi poljoprivrednici (do 40 godina) i mladi poljoprivrednici koji su uspostavili poljoprivredno gospodarstvo tijekom 5 godina prije prijave za potporu,

- za zajednička ulaganja i integrirane projekte, uključujući one povezane sa spajanjem organizacija proizvođača,

- za ulaganja u područja s prirodnim i ostalim posebnim ograničenjima iz članka 32. Uredbe,

- za ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva EIP za poljoprivrednu produktivnost i održivost

- za ulaganja povezanim s djelatnostima u okviru članka 28. i 29. Uredbe.

Maksimalni intenzitet potpore u ovoj aktivnosti ne smije prijeći 90% od ukupno prihvatljivih troškova.

Visina potpore

- minimalna vrijednost javne potpore (apsolutni iznos) po projektu iznosi 3.500 €,
- maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 1 mil. €,

Integrirani projekti su oni koji obuhvaćaju najmanje dvije operacije unutar najmanje dvije različite mjere ili pomjere uključujući i one iz članka 17. pod uvjetom da je u pitanju isti korisnik i da zajednička provedba operacija ostvaruje bolji rezultat nego da su se provodile odvojeno.

Zajednički projekti su oni u kojima je više korisnika mjere/podmjere uključeno u jedan projekt.

M04.2. Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda

Opis operacije

4.2.1. povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda kroz modernizaciju, preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda

U okviru operacije potiču se ulaganja usmjerena na povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda iz Dodatka I kroz modernizaciju i poboljšanje učinkovitosti prerade, trženja, razvoja i promoviranja prerade poljoprivrednih proizvoda pri čemu rezultat proizvodnog procesa može biti

Nelektorirana verzija

proizvod iz Dodatka I Ugovora osim proizvoda ribarstva. Također rezultat proizvodnog procesa može biti proizvod koji nije obuhvaćen Dodatkom I Ugovora. Osim toga tu je i uvođenje novih tehnologija i inovacija, učinkovito korištenje resursa i smanjenje troškova proizvodnje, prilagodba na novouvedene standarde, otvaranje novih tržišnih mogućnosti s naglaskom na kvalitetu. Zajednička ulaganja omogućuju bolju iskorištenost proizvodnih kapaciteta te omogućuju raspodjele troškova između nekoliko ulagača, a time pridonose jačanju kratkih lanaca opskrbe. Operaciji doprinosi fokus područje A3 kroz usmjeravanje na bolju integraciju primarnih proizvođača u prehrambeni lanac putem prerade i plasiranja poljoprivrednih proizvoda na tržište, promicanja lokalnog tržišnog lanca i kratkih krugova opskrbe.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Plaćanja mogu biti u ratama, maksimalan broj rata je 3, a način isplate vršit će se na slijedeći način: prva rata 50%, druga rata 30%, a treća rata 20%.
Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.
Ukoliko nema mogućnosti avansnog plaćanja, isplata će se vršiti sukladno plaćanju u ratama

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)
Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13)
Zakon o gradnji (NN 153/13)
Zakon o prostornom uređenju(NN 153/13)
Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)
Smjernice Zajednice o državnim potporama u poljoprivredi i šumarstvu 2014-2020
Smjernice Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama(UL C 244, 1.10. 2004).

Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su sva obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti, zadruge, trgovačka društva koja se bave preradom proizvoda iz Dodatka 1 Ugovora o EU i pamuka osim proizvoda ribarstva.

Pčelari i vinari su isključeni iz potpore ove operacije u dijelu aktivnosti koje su propisane Nacionalnim pčelarskim programom i Nacionalnim programom pomoći sektoru vina.
Rezultat proizvodnog procesa može biti proizvod koji nije pokriven Dodatkom I Ugovora.

Neslužbena verzija

Prihvatljivi troškovi

a) Materijalni
- u kupnju i/ili gradnju i/ili rekonstrukciju i/ili adaptaciju/modernizaciju objekata za prikupljanje, prijem, čišćenje, sušenje, sortiranje, pakiranje, skladištenje, hlađenje, kondicioniranje i trženje proizvoda i pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;
- u kupnju i/ili gradnju i/ili rekonstrukciju i/ili adaptaciju/modernizaciju objekata za preradu proizvoda s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;
- u kupnju mehanizacije, gospodarskih vozila, strojeva i opreme (uključujući tehnološku i informatičku opremu) za preradu, skladištenje, manipulaciju i trženje proizvoda;
- ulaganje u tehnologije i postupke s ciljem razvoja novih ili kvalitetnijih proizvoda i otvaranje novih tržišta posebno u kontekstu kratkih lanaca opskrbe;
- ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju objekata te opremu za obradu otpadnih voda u preradi i trženju, filtriranje zraka i rashladne sustave;
- ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje centara (sabirališta) za sakupljanje otpada i nusproizvoda proizvodnog procesa,
- u organizaciju i provedbu kvalitete i sustava upravljanja sigurnošću hrane, ako se odnose na materijalna ulaganja u projekt;
- ulaganje u laboratorij i laboratorijsku opremu za potrebe kemijske analize proizvoda;
- za ulaganja u prilagodbu novouvedenim standardima;
- u kupnju zemljišta radi realizacije projekta, do 10% vrijednosti ukupnih prihvatljivih troškova projekta;

b) Nematerijalni troškovi: računalni programi, autorska prava, zaštićene trgovačke marke ili procesi, nabava licenci, patenata, robnih žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

c) Opći troškovi: Opći troškovi: usluge arhitekata, inženjera (uključujući geodete) i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi), kupnja prava na patente i licence do 15% vrijednosti ukupne javne potpore, troškovi izrade planova gospodarenja šumama i njihov ekvivalent.

d) Neprihvatljivi troškovi obuhvaćaju:
- PDV i drugi porez, naknade (komunalna i vodna), doprinosi i kamate,
- rabljena: mehanizacija, gospodarska vozila, strojevi i oprema,
- jednostavna zamjenska ulaganja,
- ostali troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što je marža najmodavca, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja
- kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja te kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja,
- troškovi nastali prije prijave na natječaj, osim općih troškova

Uvjeti prihvatljivosti

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

Nelektorirana verzija

- podnošenje poslovnog plana pripremljenog na temelju stvarnih prihoda i rashoda. Iznimka važi za poljoprivredna gospodarstva koje ne vode knjigovodstvo te poslovni plan mogu pripremiti na temelju vođenja knjigovodstva po metodologiji FADN,
- korisnik mora na početku ulaganja biti registriran za obavljanje određene prerađivačke djelatnosti za proizvode iz Dodatka 1 Ugovora osim proizvoda ribarstva. Ako nije registriran na početku mora to biti na kraju ulaganja u trenutku podnošenja posljednjeg zahtjeva za isplatu,
-ulaganje se mora odnositi na preradu, trženje i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda iz Dodatka I. Ugovora osim proizvoda ribarstva i mora biti u skladu s minimalnim EU standardima,
- za potporu su neprihvatljivi poduzetnici u teškoćama u smislu Smjernica Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u poteškoćama.

Kada je izgledno da će investicija imati negativan utjecaj na okoliš, ulaganju mora prethoditi procjena utjecaja na okoliš u skladu sa propisima (zakonodavstvom, regulativom) specifičnim za tu vrstu ulaganja.

Kriteriji odabira

Bespovratna financijska potpora se dodjeljuje na temelju javnog natječaja.
Kriterij odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz ekonomske društvene, regionalne, okolišne, klimatske te inovacijske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja.
Intenzitet potpore za ulaganja iznosi do 50% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Navedeni intenzitet potpore kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije može biti povećan za dodatnih 20 postotnih bodova za djelatnosti podržane u sklopu programa EIP ili one povezane s povezivanjem organizacija proizvođača.

Visina potpore:

- minimalna vrijednost javne potpore (apsolutni iznos) po projektu iznosi 3.500 €,
- maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 5 mil. €.

Ukoliko projekt sadrži više operacija unutar podmjere, maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 5 mil €.
Integrirani projekti su oni koji obuhvaćaju najmanje dvije operacije unutar najmanje dvije različite mjere ili pomjere uključujući i one iz članka 17. pod uvjetom da je u pitanju isti korisnik i da zajednička provedba operacija ostvaruje bolji rezultat nego da su se provodile odvojeno.

Neelektronička verzija

Zajednički projekti su oni u kojima je više korisnika mjere/podmjere uključeno u jedan projekt

4.2.2. Korištenje obnovljivih izvora energije

Opis operacije

U okviru operacije potiču se ulaganja usmjerena na zamjeni fosilnih goriva s obnovljivim izvorima energije za vlastite potrebe poljoprivrednih gospodarstava i pogona za preradu hrane. Olakšan pristup novoizgrađenim i održavanim šumskim prometnicama doprinijet će i učinkovitijem pridobivanju, dobavi i mobiliziranju šumske biomase kao obnovljivog izvora energije. Cilj operacije je izgradnja postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za vlastite potrebe na farmi što dovodi do neovisnosti o energentima, a time povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. Operaciji doprinosi fokus području 5C kroz usmjeravanje na zamjeni fosilnih goriva s obnovljivim izvorima energije za vlastite potrebe poljoprivrednih gospodarstava i pogona za preradu hrane.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Plaćanja mogu biti u ratama, maksimalan broj rata je 3, a način isplate vršit će se na slijedeći način: prva rata 50%, druga rata 30 %, a treća rata 20%.
Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.
Ukoliko nema mogućnosti avansnog plaćanja, isplata će se vršiti sukladno plaćanju u ratama.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)
Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13)
Zakon o gradnji (NN 153/13)
Zakon o prostornom uređenju(NN 153/13)
Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)
Smjernice Zajednice o državnim potporama u poljoprivredi i šumarstvu 2014-2020
Smjernice Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama(UL C 244, 1.10. 2004).

Korisnici

Elektronska verzija

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su sva obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti, zadruge, trgovačka društva koja se bave preradom proizvoda iz Dodatka 1 Ugovora o EU i pamuka osim proizvoda ribarstva.

Pčelari i vinari su isključeni iz potpore ove operacije u dijelu aktivnosti koje su propisane Nacionalnim pčelarskim programom i Nacionalnim programom pomoći sektoru vina.

Rezultat proizvodnog procesa može biti proizvod koji nije pokriven Dodatkom I Ugovora.

Prihvatljivi troškovi

a) Materijalni
- ulaganje u postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (izgradnja i oprema) za potrebe proizvodnog procesa na poljoprivrednom gospodarstvu;

b) Nematerijalni troškovi: računalni programi, autorska prava, zaštićene trgovačke marke ili procesi, nabava licenci, patenata, robnih žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

c) Opći troškovi: usluge arhitekata, inženjera (uključujući geodete) i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi), kupnja prava na patente i licence do 15% vrijednosti ukupne javne potpore , troškovi izrade planova gospodarenja šumama i njihov ekvivalent.

d) Neprihvatljivi troškovi obuhvaćaju:
- PDV i drugi porez, naknade (komunalna i vodna), doprinosi i kamate,
- rabljena: mehanizacija, gospodarska vozila, strojevi i oprema,
- jednostavna zamjenska ulaganja,
- ostali troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što je marža najmodavca, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja
- kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja te kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja,
- troškovi nastali prije prijave na natječaj, osim općih troškova.

Uvjeti prihvatljivosti

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:
- podnošenje poslovnog plana pripremljenog na temelju stvarnih prihoda i rashoda. Iznimka važi za poljoprivredna gospodarstva koje ne vode knjigovodstvo te poslovni plan mogu pripremiti na temelju vođenja knjigovodstva po metodologiji FADN,
- korisnik mora na početku ulaganja biti registriran za obavljanje određene prerađivačke djelatnosti za proizvode iz Dodatka 1 Ugovora osim proizvoda ribarstva. Ako nije registriran na početku mora to biti na kraju ulaganja u trenutku podnošenja posljednjeg zahtjeva za isplatu,

Neslužbena verzija

- ulaganje se mora odnositi na preradu, trženje i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda iz Dodatka I. Ugovora osim proizvoda ribarstva i mora biti u skladu s minimalnim EU standardima,
- za potporu su neprihvatljivi poduzetnici u teškoćama u smislu Smjernica Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u poteškoćama.

Kada je izgledno da će investicija imati negativan utjecaj na okoliš, ulaganju mora prethoditi procjena utjecaja na okoliš u skladu sa propisima (zakonodavstvom, regulativom) specifičnim za tu vrstu ulaganja.

Kriteriji odabira

Bespovratna financijska potpora se dodjeljuje na temelju javnog natječaja
Kriterij odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz ekonomske društvene, regionalne, okolišne, klimatske te inovacijske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja.
Intenzitet potpore za ulaganja iznosi do 50% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Navedeni intenzitet potpore kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije može biti povećan za dodatnih 20 postotnih bodova za djelatnosti podržane u sklopu programa EIP ili one povezane s povezivanjem organizacija proizvođača.

Visina potpore:

- minimalna vrijednost javne potpore (apsolutni iznos) po projektu iznosi 3.500 €,
- maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 1 mil. €.

Integrirani projekti su oni koji obuhvaćaju najmanje dvije operacije unutar najmanje dvije različite mjere ili pomjere uključujući i one iz članka 17. pod uvjetom da je u pitanju isti korisnik i da zajednička provedba operacija ostvaruje bolji rezultat nego da su se provodile odvojeno.

Zajednički projekti su oni u kojima je više korisnika mjere/podmjere uključeno u jedan projekt

M04.3. Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva

4.3.1. razvoj i unapređenje infrastrukture u funkciji razvoja i prilagodbe poljoprivrede i šumarstva

Neslektorirana verzija

Opis operacije

U okviru operacije dodjeljuju se bespovratna sredstva za potporu ulaganju u provedbu komasacije, agromelioracije (okretanje mase tla, dubinsko rahljenje, gnojidba i dr.), kalcifikacije, izgradnje sustava (infrastrukture) za navodnjavanje i melioracijsku odvodnju te njihova tehnološka modernizacija kao i kupnja opreme, izgradnje i održavanja infrastrukture na poljoprivrednim gospodarstvima i prehrambeno - prerađivačkim pogonima te šumama i šumskim zemljištima (uređenje pristupa javnoj infrastrukturi, regulacija vodoopskrbe, izgradnja i rekonstrukcija i održavanje šumskih cesta te ostale šumske infrastrukture). Ulaganjima u navodnjavanje smanjuje se šteta nanesena sušom ili poplavom, povećava poljoprivredni potencijal zemljišta ali i brine o okolišnoj učinkovitosti. Ulaganja u izgradnju i održavanje šumske infrastrukture omogućuju povećanje vrijednosti šuma i šumskih zemljišta te povećanje korištenja šumske biomase koja je zbog nedovoljne otvorenosti šumskim cestama u privatnim šumama nedostupna. Olakšani pristup šumama povećanjem njihove otvorenosti doprinosi lakšoj dobavi drva, smanjenju troškova proizvodnje i povećanju mobilizacije šumske biomase kao i učinkovitijoj zaštiti šuma, osobito protupožarnoj. Okrupnjavanjem prvenstveno privatnih šumskih posjeda stvorile bi se pretpostavke za održivo gospodarenje šumama te dugoročno povećanje ekonomske vrijednosti kao i općekorisnih funkcija šuma.
Operaciji doprinosi fokus područje 2A kroz olakšavanje restrukturiranja i modernizacije poljoprivrednih gospodarstava posebice poljoprivrednih gospodarstava s niskim stupnjem sudjelovanja na tržištu, tržišno orijentiranih poljoprivrednih gospodarstava u pojedinim sektorima i poljoprivrednih gospodarstava koja zahtijevaju poljoprivrednu diversifikaciju kao i povećanju konkurentnosti u održivom gospodarenju privatnih šuma izgradnjom i održavanjem šumske infrastrukture te okrupnjavanjem šumoposjeda.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Plaćanja mogu biti u ratama, maksimalan broj rata je 3, a način isplate vršit će se na slijedeći način: prva rata 50%, druga rata 30 %, a treća rata 20%.

Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.
Sredstva koja je javno tijelo priložilo kao jamstvo smatraju se jednakima jamstvu iz gornjeg stavka, pod uvjetom da to tijelo pristane na plaćanje iznosa pokrivena jamstvom ako im nije odobreno pravo na primanje avansa.

U slučaju javnih ustanova koje primaju potporu, avans se isplaćuje općinama, regionalnim vlastima i njihovim udruženjima te javnopravnim tijelima.
Ukoliko nema mogućnosti avansnog plaćanja, isplata će se vršiti sukladno plaćanju u ratama.

Nelektorirana verzija

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)
Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13)
Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12)
Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)
Zakon o vodama (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13)
Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva (NN 153/09, 90/11, 56/13)
Zakon o lovstvu (NN 140/05, 75/09, 153/09).

Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su :

- jedinice regionalne (područne) samouprave u projektima navodnjavanja i melioracijske odvodnje,
- privatni šumoposjednici i njihove udruge, vlasnici šuma, pravni subjekti koji gospodare šumama i šumskim zemljištem u privatnom i/ili vlasništvu RH, lovoovlaštenici za izgradnju i održavanje šumskih cesta i vlaka te ostale šumske infrastrukture,
- obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti, zadruge, trgovačka društva za izgradnja pristupnih cesta poljoprivrednom zemljištu, za izgradnja infrastrukture do farme i pogona za preradu i za projekte komasacije, kalcifikacije i agromelioracija.

Prihvatljivi troškovi

a) Materijalni
- izgradnja i modernizacija sustava (infrastrukture) za navodnjavanje i ukupnog obuhvata do 1500 ha i melioracijsku odvodnju,
- komasaciju, kalcifikaciju, agromelioracije,
- izgradnja pristupnih cesta poljoprivrednom zemljištu,
- izgradnju i održavanje šumskih cesta i vlaka te ostale šumske infrastrukture,
- izgradnja infrastrukture od distribucijske mreže do farme i pogona za preradu.

b) Nematerijalni troškovi: računalni programi, autorska prava, zaštićene trgovačke marke ili procesi, nabava licenci, patenata, robnih žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

Opći troškovi: usluge arhitekata, inženjera (uključujući geodete) i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi), kupnja prava na patente i licence do 15% vrijednosti ukupne javne potpore.

d) Neprihvatljivi troškovi obuhvaćaju:
- PDV i drugi porez, naknade (komunalna i vodna), doprinosi i kamate,
- rabljena: mehanizacija, gospodarska vozila, strojevi i oprema,
- jednostavna zamjenska ulaganja,

Nelektorirana verzija

- ostali troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što je marža najmodavca, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja
- kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja te kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja,
- troškovi nastali prije prijave na natječaj, osim općih troškova

Uvjeti prihvatljivosti

- Sustav navodnjavanja

U slučaju navodnjavanja na novim i već postojećim navodnjavanim područjima, prihvatljivim troškovima smatraju se samo ulaganja koja ispunjavaju sljedeće uvjete:
(a) Komisiji je dostavljen Plan upravljanja vodnim područjima čija je izrada propisana Direktivom 2000/60/EZ, za cijelo područje na kojem će se ulagati, kao i za sva druga područja na čiji bi okoliš ulaganje moglo imati utjecaja. Sukladno članku 11. naprijed navedene Direktive, Mjere koje stupaju na snagu prema Planu upravljanja vodnim područjima, a koje su važne za poljoprivredni sektor moraju biti specificirane u relevantnom programu.
(b) uspostavljeno je ili se mora uspostaviti mjerenje potrošnje vode na razini ulaganja koje prima potporu (ili koje se sufinancira).
(c) ulaganje u poboljšanje (ili obnovu) postojeće instalacije za navodnjavanje ili element infrastrukture za navodnjavanje prihvatljivo je samo ako je ex-ante ocijenjeno da je moguća ušteda vode od najmanje 5-25% u odnosu na tehničke parametre postojeće instalacije ili infrastrukture.
Za ulaganja koja imaju utjecaj na podzemne ili površinske vode čije je stanje utvrđeno kao manje od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjima zbog razloga povezanih s količinom vode:
i. ulaganjem se mora osigurati učinkovito smanjenje korištenja vode, na razini ulaganja, od najmanje 50 % potencijalne uštede koju omogućuje ulaganje;
ii. u slučaju ulaganja na jednom poljoprivrednom gospodarstvu, ulaganje mora dovesti i do smanjenja ukupnog korištenja vode na posjedu od najmanje 50% potencijalne uštede koju omogućuje ulaganje. Ukupna količina vode koju gospodarstvu koristi uključuje i vodu koju gospodarstvo prodaje.
Niti jedan uvjet iz točke (c) ne primjenjuje se na ulaganje u postojeću instalaciju koje je usmjereno (ili koja utječe) samo na energetsku učinkovitost ili na ulaganje u izgradnju akumulacije ili na ulaganje u korištenje reciklirane vode koja ne utječe na tijelo podzemne ili površinske vode.
d) ulaganje koje dovodi do neto povećanje navodnjavane površine koje djeluje na određeno tijelo podzemne ili površinske vode prihvatljivo je jedino ako:
i. u relevantnom planu upravljanja vodnim područjem stanje vodnog tijela nije identificirano kao manje od dobrog zbog razloga povezanih s količinom vode; i
ii. procjena utjecaja zahvata na okoliš pokazuje da ulaganje neće i imati značajnijeg negativnog utjecaja na okoliš; takvu analizu utjecaja na okoliš, koja se može odnositi i na skupinu gospodarstava, mora provesti ili odobriti nadležno tijelo.

Nelektorirana verzija

Područja koja se ne navodnjavaju, ali na kojima je instalacija za navodnjavanje bila u uporabi u nedavnoj prošlosti, kako bi se uspostavila i bila opravdana programom, mogu se smatrati navodnjavanim područjima u svrhu određivanja neto povećanja navodnjavane površine.
Iznimno od podstavka i., ulaganja čiji je rezultat neto povećanje navodnjavane površine mogu biti prihvatljiva ako:
- je ulaganje povezuje s ulaganjem u postojeće instalacije za navodnjavanje ili element infrastrukture za navodnjavanje za koji je ex-ante procijenjeno da nudi potencijalnu uštedu vode od najmanje 5 do 25 % u skladu s tehničkim parametrima postojeće instalacije ili infrastrukture i
- ulaganje osigurava učinkovito smanjenje korištenja vode, na razini ulaganja u cjelini, za barem 50 % potencijalne uštede vode koja se omogućuje ulaganjem u postojeću instalaciju za navodnjavanje ili element infrastrukture.
Nadalje, i iznimno, uvjeti iz podstavka d) podtočke i. ne primjenjuju se na ulaganja u uspostavu nove instalacije za navodnjavanje koje se opskrbljuje vodom iz postojeće akumulacije, koja su nadležna tijela odobrila prije 31. listopada 2013. godine ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- predmetna akumulacija je identificirana relevantnim planom upravljanja vodnim područjima te je podložan uvjetima nadzora iz članka 11. stavka 3. točke (e) Direktive 2000/60/EZ;
- dana 31. listopada 2013. godine na snazi je bilo ili najviše ograničenje na ukupna zahvaćanja iz rezervoara ili najmanja potrebna razina toka u vodenim tokovima koji su zahvaćeni rezervoarom;
- maksimalno dopuštena količina zahvaćanja ili minimalno potrebni protok je u skladu s uvjetima propisanim člankom 4. Direktive 2000/60/EZ; i
- predmetno ulaganje ne dovodi do zahvaćanja većih količina od maksimalno dopuštene koja je na snazi od 31. listopada 2013. godine niti do smanjivanja protoka u vodnim tijelima ispod minimalno potrebne razine koja je na snazi od 31. listopada 2013. godine

- Kupnja šuma i okrupnjavanje šumoposjeda

Korisnik mjere treba biti upisan u Upisnik šumoposjednika. Preduvjet korištenju ove podmjere je minimalno 20 ha površine šume ili šumskog zemljišta u vlasništvu šumoposjednika.

- Uređenje šumske infrastrukture (šumske ceste i vlake)

Ulaganje mora biti u skladu sa šumskogospodarskim planovima i odredbama Zakona o šumama, Zakona o lovstvu i odgovarajućim podzakonskim aktima.
Šumski posjed korisnika na kojem se provodi mjera ne smije biti manji od 0,5 hektara.
Šumska cesta koja je predmet potpore omogućuje godišnji promet od najmanje 10m³ drva na 100 metara šumskih cesta.
Šumska cesta koja je predmet potpore omogućuje godišnji promet od najmanje 3m³ drva na 100 metara šumske vlake.

Kada je izgledno da će investicija imati negativan utjecaj na okoliš, ulaganju mora prethoditi procjena utjecaja na okoliš u skladu sa propisima (zakonodavstvom, regulativom) specifičnim za tu vrstu ulaganja.

Kriteriji odabira

Za predmetna ulaganja bespovratna financijska pomoć dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriterij odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz regionalne, okolišne, klimatske, gospodarske parametre izuzimajući navedene parametre za šumarski sektor.

Nelektorirana verzija

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.
Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije.

Intenzitet potpore iznosi:

- do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova za neproduktivna ulaganja u poljoprivrednu i šumsku infrastrukturu, komasaciju,
- do 50 % kalcifikaciju, agromelioracije, izgradnja infrastrukture od distribucijske mreže do farme i pogona za preradu.

Visina potpore:

minimalna vrijednost javne potpore (apsolutni iznos) po projektu iznosi 3,500 €,
maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 5 mil €.
Maksimalna vrijednost javne potpore po korisniku za navodnjavanje iznosi do15 mil € za programsko razdoblje.

Integrirani projekti su oni koji obuhvaćaju najmanje dvije operacije unutar najmanje dvije različite mjere ili pomjere uključujući i one iz članka 17. pod uvjetom da je u pitanju isti korisnik i da zajednička provedba operacija ostvaruje bolji rezultat nego da su se provodile odvojeno.
Zajednički projekti su oni u kojima je više korisnika mjere/podmjere uključeno u jedan projekt.

M04.4. Potpora neproizvodnim ulaganjima vezanim uz postizanje agro-okolišnih i klimatskih ciljeva

4.4.1. neproizvodna ulaganja vezana uz očuvanje okoliša

Opis operacije

Operacija je usmjerena na kapitalne radove u okviru agro-okolišno-klimatskih obveza s ciljem očuvanja i obnove bioraznolikosti odnosno vrsta i staništa vezanih uz poljoprivredne površine i ovisnih o poljoprivrednim aktivnostima. Operacija će se realizirati kroz ulaganja u obnovu staništa i krajobraznih obilježja, uključujući izgradnju i obnovu zelene infrastrukture, zaštitu stoke od velikih zvijeri, te obnovu vlažnih staništa (lokve i šaranski ribnjaci). Time bi se osiguralo očuvanje vrsta i staništa kroz upravljanje i korištenje.
Operaciji doprinosi fokus područje 4A kroz radove u okviru agro-okolišno-klimatskih obveza kroz zaštitu, održavanje i unapređenje bioraznolikosti šumskih ekosustava te ostalih prirodnih vrijednosti kao što je obnova staništa i krajobraza, uključujući izgradnju i ponovno vraćanje infrastrukture kako bi se omogućilo upravljanje staništima.

neelektronična verzija

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Plaćanja mogu biti u ratama, maksimalan broj rata je 3, a način isplate vršiti će se na slijedeći način: prva rata 50%, druga rata 30 %, a treća rata 20%.
Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa. U slučaju javnih ustanova koje primaju potporu, avans se isplaćuje općinama, regionalnim vlastima i njihovim udruženjima te javnopravnim tijelima.
Ukoliko nema mogućnosti avansnog plaćanja, isplata će se vršiti sukladno plaćanju u ratama.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)
Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13)
Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)
Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)
Uredbu o ekološkoj mreži (NN142/13).

Korisnici

- obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti, zadruge, trgovačka društva, javne ustanove, civilne udruge koje se bave zaštitom i promicanjem kulturnih vrijednosti i zaštite okoliša za podizanje terasa, izgradnju suhozida, podizanje živica, uklanjanje invazivnih stranih vrsta na poljoprivrednom zemljištu, obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano sukladno dobroj poljoprivrednoj praksi s obzirom na vrstu uporabe, obnova zapuštenih lokvi za napajanje stoke i obnova zaraslih šaranskih ribnjaka.
- obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti, zadruge, udruge civilnog društva, trgovačka društva koja se bave stočarskom proizvodnjom za nabavu električnog pastira i autohtonog pastirskog psa (tornjak)
- prihvatljivi korisnici moraju se obvezati na primjenu agrookolišnih mjera i/ili mjera ekološke poljoprivredne proizvodnje.

Prihvatljivi troškovi

a) Materijalni
- izgradnja terasa,
- podizanje suhozida,

Neslektorirana verzija

- podizanje živica,
- uklanjanje invazivnih stranih vrsta na poljoprivrednom zemljištu,
- nabava električnog pastira i autohtonog pastirskog psa (tornjak),
- obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano sukladno dobroj poljoprivrednoj praksi s obzirom na vrstu uporabe,
- obnova zaraslih šaranskih ribnjaka.

b) Nematerijalni troškovi: računalni programi, autorska prava, zaštićene trgovačke marke ili procesi, nabava licenci, patenata, robnih žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

Opći troškovi: usluge arhitekata, inženjera (uključujući geodete) i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi), kupnja prava na patente i licence do 15% vrijednosti ukupne javne potpore, troškovi izrade planova gospodarenja šumama i njihov ekvivalent.

d) Neprihvatljivi troškovi obuhvaćaju:
- PDV i drugi porez, naknade (komunalna i vodna), doprinosi i kamate,
- rabljena: mehanizacija, gospodarska vozila, strojevi i oprema,
- jednostavna zamjenska ulaganja,
- ostali troškovi vezani uz ugovor o leasingu, kao što je marža najmodavca, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja
- kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, te kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja,
- troškovi nastali prije prijave na natječaj, osim općih troškova.

Uvjeti prihvatljivosti

Ulaganje mora biti u skladu sa standardima vezanim uz zaštitu okoliša i prirode te sa odredbama članka 79. Zakona o vodama. Korisnici sredstava moraju poštivati mjere višestruke sukladnosti, izuzev korisnika koji obnavljaju livade i pašnjake, te šaranske ribnjake, za koje se ovaj uvjet primjenjuje nakon što obnove stanište odnosno najkasnije godinu dana od početka korištenja ove podmjere, kad trebaju započeti s primjenom agrookolišne mjere ili mjera ekološke poljoprivredne proizvodnja.

- Izgradnja terasa
- podrazumijeva privođenje kulturi nagnutih terena u svrhu omogućavanja poljoprivrednog korištenja istog. Ono podrazumijeva mjere zaravnavanja i/ili podupiranja zemljišta suhozidima, biljnim materijalom ili nekim drugim prirodnim materijalima iz neposredne okolice, terasiranja.

- Podizanje suhozida
- podizanje suhozida moguća su samo na lokacijama gdje su suhozidi bili tradicionalno prisutni i gdje je ranija lokacija suhozida jasno vidljiva, koristiti tradicionalne konstrukcije, materijale i način izrade te za slaganje kamena ne smije se koristiti vezivo.

Neslužbena verzija

- Podizanje živica
- živicu treba podići u razdoblju između studenog i ožujka, treba sastojati od najmanje pet različitih zavičajnih biljnih vrsta, (definirati nadležno tijelo) i na svakih 25 metara živice treba biti zasađeno jedno stablo.

- Uklanjanje invazivnih stranih vrsta na poljoprivrednom zemljištu:
- prisutnost invazivnih vrsta na poljoprivrednom zemljištu. Popis invazivnih vrsta bit će naveden u provedbenim aktima (Pravilnik).

- Nabava električnog pastira i autohtonog pastirskog psa (tornjak)
- za područja prirodne rasprostranjenosti velikih zvijeri. Područja rasprostranjenosti veliki zavjeri biti će navedena u provedbenim aktima (Pravilnik).

- Obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano sukladno dobroj poljoprivrednoj praksi s obzirom na vrstu uporabe
- zaraslo poljoprivredno zemljište ili poljoprivredno zemljište u procesu zaraštavanja

- Obnova zaraslih šaranskih ribnjaka
- zarasle površine na šaranskim ribnjacima

Kriteriji odabira

Za predmetna ulaganja bespovratna financijska pomoć dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriterij odabira rangiranja prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz regionalne, društvene, okolišne te klimatske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.
Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije i iznosi 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- minimalna vrijednost javne potpore (apsolutni iznos) po projektu iznosi 1.500 €,
- maksimalna vrijednost javne potpore po investiciji iznosi 150.000 €,

Integrirani projekti su oni koji obuhvaćaju najmanje dvije operacije unutar najmanje dvije različite mjere ili pomjere uključujući i one iz članka 17. pod uvjetom da je u pitanju isti korisnik i da zajednička provedba operacija ostvaruje bolji rezultat nego da su se provodile odvojeno.

Neelektorirana verzija

Zajednički projekti su oni u kojima je više korisnika mjere/podmjere uključeno u jedan projekt.

Neproizvodna ulaganja predviđaju jednokratnu potporu za kapitalne investicije, a važno je da su te aktivnosti jasno povezane s određenim operacijama iz agrookolišnih mjera.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Kontrolu mjere u odnosu na ostvarivanje prava na plaćanje provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. U skladu s člankom 62. Uredbe. Upravljačko tijelo i Agencija za plaćanje izradili su preliminarnu procjenu provjerljivosti mjere. Ukoliko procjena pokaže da su zahtjevi koji se odnose na provjerljivost nisu ispunjeni, mjera će se prilagoditi.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

- Provedba javnog natječaja. Postupci mogu biti dugotrajni (više od pola godine).
- Veliki broj korisnika koji će aplicirati na mjeru. Postoji opasnost da će biti veliki broj prijava na javni natječaj sa relativno malim troškovima ulaganja
- Elektronska prijava i elektronska dostava dokumentacije na javni natječaj. Najveći broj korisnika nema adekvatno znanje i opremu da bi mogli kvalitetno aplicirati na javni natječaj putem elektorske prijave.
- Bankovno jamstvo. Postoji želja za ulaganjem, međutim može doći do nemogućnosti bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa ulaganja.
- Sustav kontrole. Poradi nedovoljno kvalitetne povezanosti sustava javne uprave može doći do dvostrukog financiranja istih opravdanih troškova.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

- Izvršiti pravovremeno obavješćivanje korisnika o terminima raspisivanja i duljini trajanja javnih natječaja za kalendarsku godinu. Propisati potpuno jasne kriterije.
- Pojačati timove koji će raditi na projektima.
- Pružiti pomoć svim zainteresiranima korisnicima koji nemaju znanja i opremu za elektronsku prijavu i dostavu dokumentacije na javni natječaj putem raznih institucija (Savjetodavna služba i dr.),
- Usavršiti povezivanje baza podataka na nivou javne uprave kako bi s izbjeglo duplo financiranje istih opravdanih troškova.

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

Kroz mjeru ne vidimo velike probleme u provedbi i kontroli same mjere. Rizike treba shvatiti ozbiljno te ih pokušati svesti na minimum.

Nelektorirana verzija

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Nije primjenjivo za ovu mjeru.

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Nema

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Nema

Razgraničenje s člankom 19.

Glavna razlika između aktivnosti koje mogu biti predmet potpore na temelju članka 17. i članka 19. leži u činjenici da je na temelju članka 17. ulaz za preradu / trženje / razvoj uvijek proizvod iz Dodatka I, odnosno poljoprivredni proizvod. Također treba napomenuti da je opseg članka 19. širi u tom smislu i da također pokriva bilo koju aktivnost diverzifikacije. U konkretnom slučaju podupire se osnivanje trgovine na farmi, ako je prodaja potpuno ograničena na poljoprivredne proizvode, samo na temelju članka 17 (1) (b), uz intenzitet potpore koja je predmet maksimalnog iznosa utvrđenog u Dodatku I. Uredbe o ruralnom razvoju. S druge strane, ako se u trgovini na farmi prodaju i drugi proizvodi koji nisu u Dodatku I vrši će se sufinanciranje - čak i ako isti čine mali iznos ukupne prodaje, potpora za njihovu uspostavu može biti osigurana na temelju članka 17. (1) (b) ili članka 19. (1) (b): u oba slučaja, opća pravila državne potpore će se primjenjivati u pogledu intenziteta potpore.

Razgraničenje s člankom 20.

Što se tiče ulaganja u infrastrukturu, samo privatne ceste su prihvatljive na temelju članka 17. Ako su šumske ceste dio javne ceste (opće mreže) takve javne ceste mogu biti predmet potpore u okviru članka 20. Potpora za male sheme obnovljive energetske infrastrukture može se dodijeliti na temelju članka 20.

Razgraničenje s člankom 35.

Razvoj poljoprivrednih proizvoda uglavnom se odnosi na dodavanje vrijednosti poljoprivrednim proizvodima, poboljšanje kvalitete iznad standarda, primjenu inovativnih tehnologija, poboljšanje predstavljanja proizvoda, itd. Na temelju članka 17. razvoj proizvoda može biti predmet potpore na razini pojedinog gospodarstva ili poduzeća, dok se članak 35. uglavnom odnosi na aktivnosti suradnje.

Prerada proizvoda koji nisu u Dodatku I

Prerada proizvoda koji nisu u Dodatku I, kao ulaznih proizvoda koji se prerađuju, ne ispunjava uvjete iz članka 17., ali je ipak dozvoljena za potporu proširenju prerade proizvodima koji nisu u Dodatku I u kojoj oni predstavljaju manji dio sastavnog dijela izlaznog proizvoda u okviru

Nelektorirana verzija

aktivnosti prerade i neophodni su iz prerađivačkih razloga, npr. mali postotak aditiva. Kako bi se utvrdilo da li je korišten proizvod koji nije u Dodatku I upotrebljavan samo za dio koji se računa za neznatan, potrebno je da nacionalno / regionalno nadležno tijelo provede pojedinačnu procjenu predmetnog projekta.

Nelektorirana verzija

8.2.0. M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti

8.2.1. Pravna osnova

Članak 18. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005

Delegirani akt xxxxxx

Implementacijski akt xxxxx

8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

U Republici Hrvatskoj najveće materijalne štete uslijed elementarnih nepogoda zabilježene su od suše, poplave, požara i iznenadne pojave bolesti životinja i biljaka koje poprime razmjere epidemije i ugrožavaju zdravlje ljudi kao i slučajevi kada predstavljaju ozbiljan gospodarski gubitak određenoj skupini poljoprivrednih proizvođača.

Cilj ove mjere je obnavljanje potencijala poljoprivredne proizvodnje oštećenog elementarnim nepogodama.

Doprinos fokus područjima

Mjera doprinosi prioritetu 3 Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi, fokus području 3B Potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizikom u poljoprivrednom gospodarstvu.

Doprinosi upravljanju rizikom na poljoprivrednom gospodarstvu kroz obnavljanje potencijala poljoprivredne proizvodnje oštećenog prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene i zaštitu okoliša.
Klimatske promjene: Aktivnosti u okviru ove mjere će biti usmjerene u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala oštećenog prirodnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima.

Neslektorirana verzija

Zaštita okoliša: Nužno je potrebno raditi na povećanju svijesti o zaštiti okoliša, stupnju zaštite prirodnih resursa, biološke raznolikosti, zaštiti voda kako bi se smanjile nepovoljne klimatske prilike i katastrofalni događaji.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Ova mjera sastoji se od podmjere:

M05.2. Potpora za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima.

Opis operacije

Poljoprivredni sektor je više nego drugi sektori podložan oštećenju proizvodnog potencijala prouzročenim prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima. S toga je potrebno poljoprivrednicima pružiti potporu u obliku pomoći pri obnovi poljoprivrednog potencijala koji je oštećen, s ciljem održivosti proizvodnje i konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku jednokratne bespovratne financijske pomoći.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/97, 174/04)

Metodologija za procjenu štete od elementarnih nepogoda (NN 96/98)

Korisnici

Potpora se dodjeljuje pravnim i fizičkim osobama, sukladno Zakonu o poljoprivredi.

Potpora se može dodijeliti i javnim tijelima kada je utvrđena poveznica između ulaganja tih tijela i potencijala poljoprivredne proizvodnje.

Prihvatljivi troškovi

- obnova poljoprivrednog zemljišta i tla,

- ponovna uspostava ili obnova nasipa,

Nelektorirana verzija

- ponovna uspostava sustava odvodnje,

- obnova proizvodnog potencijala (npr. obnova ili kupnja stroja, kupnja životinja, kupnja višegodišnjih biljaka)

Uvjeti prihvatljivosti

Kod ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala, potpora ovisi o potvrdi nadležnoga javnog tijela države članice o tome da se dogodila elementarna nepogoda te da je ta nepogoda ili mjera prihvaćena u skladu s Direktivom 2000/29/EZ za iskorjenjivanje ili zaustavljanje pojave bolesti biljaka ili nametnika (štetočina) koji su uzrokovali štetu najmanje 30% relevantnoga poljoprivrednog potencijala.

U sklopu ove mjere ne odobrava se potpora za gubitak prihoda koji je posljedica elementarne nepogode.

Kriteriji odabira

Potpora će se dodjeljivati na temelju javnog poziva koji će biti otvoren tijekom cijele godine.

U slučaju nedostatka sredstava predviđenih za predmetnu godinu, sredstva će se raspodijeliti razmjerno svim ponesenim zahtjevima.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore iznosi do 100 % prihvatljivih troškova za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala oštećenog prirodnom katastrofom, nepovoljnim klimatskim prilikama, katastrofalnim događajima.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Kontrolu mjere u odnosu na ostvarivanje prava na plaćanje provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

Nelektorirana verzija

Postoji rizik da raspoloživa sredstva za ovu mjeru neće biti dovoljna za sve prijavljene štete nastale uslijede elementarne nepogode.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Nije primjenjivo za ovu mjeru jer nije moguće utjecati.

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

S obzirom da provedba ovisi o količini elementarnih nepogoda i katastrofa u jednoj godini, mjeru nije moguće procijeniti.

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Izračun iznosa ovisi o broju predanih zahtjeva u financijskoj godini.

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Sve relevantne informacije su dane u prethodnim poglavljima.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Posebnu pozornost treba posvetiti izbjegavanju prekomjernog ili dvostrukog financiranja s nacionalnim i europskim potporama ili privatnim programima osiguranja.

Nelektorirana verzija

8.2.0. M06 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja

8.2.1. Pravna osnova

Članak 19. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

S obzirom na fizičke i gospodarske pokazatelje struktura poljoprivrednog gospodarstva u Hrvatskoj je vrlo nepovoljna i u usporedbi s drugim europskim zemljama je na začelju. Gotovo 60% nositelja OPG-a su starosne dobi 55 i više godina. Razlog tome su značajna migracijska kretanja mlađe populacije. Tako na primjer u 2012. najveći broj preseljenog stanovništva unutar Republike Hrvatske bio je u dobi od 20 do 39 godina starosti i iznosi 46,0 %. Odlazak stanovništva iz ruralnih područja je rezultat relativnog i/ili apsolutnog pogoršanja životnih i radnih uvjeta za mlade obitelji i rastućeg trenda seljenja u urbane centre ili perspektivnije ruralne/turističke regije. Uz to postoji i iznimno veliki broj malih poljoprivrednih gospodarstava na granici gospodarske održivosti (od ukupnog broja gospodarstva prema FSS 2010 52,6% PG koristi do 2 ha poljoprivrednog zemljišta).
Ovakva struktura poljoprivrednih gospodarstava dovodi do problema nedovoljne zaposlenosti nositelja i članova OPG-a, na vlastitom gospodarstvu, što dodatno povećava problem nezaposlenosti u ruralnim područjima. Prema podacima DZS u 2011. stopa nezaposlenosti (15-74 g) iznosila je 31% u ruralnim područjima. Promicanje i razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti jedan je od najvažnijih načina rješavanja gospodarskih problema ruralnih područja. Diversifikacija u nepoljoprivredne djelatnosti doprinosi stvaranju novih radnih mjesta kao odgovor na pad gospodarskih aktivnosti s kojim se ruralna područja suočavaju.

Polazeći od navedenih problema, a imajući u vidu postojeći potencijal za gospodarski razvoj u ruralnom području te da bi se usporila depopulacija potrebno je:

- osigurati dio sredstava početnog kapitala neophodnog za početak poljoprivredne proizvodnje mladim poljoprivrednicima kao i malim poljoprivrednim gospodarstvima za njihov prijelaz na tržišno orijentiranu proizvodnju.
- omogućiti intenzivniji razvoj već postojećih poljoprivrednih gospodarstava koji se bave nepoljoprivrednom djelatnošću u ruralnim područjima;
- omogućiti proširenje asortimana proizvodnje (diversifikaciju) na OPG-u, u nepoljoprivrednu djelatnost.

Doprinos fokus područjima

Nelektorirana verzija

Mjera služi više ciljeva i može doprinijeti različitim ruralnim razvojnim prioritetima i fokus područjima.

Prioritet 2: Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama, s naglaskom na sljedeća područja:
Fokus područje 2B: olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove.

Doprinosi generacijskoj obnovi poljoprivrednog gospodarstva, što je preduvjet za veću produktivnost rada u poljoprivredi i brži razvoj gospodarstva.

Fokus područje 2A: Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije;

- Opstanak i razvoj malih gospodarstava temelji se na potrebi restrukturiranja i povećanju dodane vrijednosti.

Prioritet 6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 6A: Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća i otvaranje radnih mjesta;

Budući da sve veći broj obiteljskih gospodarstava više ne mogu ekonomski održivo poslovati samo od primarne poljoprivredne proizvodnje bez dodatnog prihoda na gospodarstvu, cilj podmjere 6.2. je stvoriti alternativu za nedovoljno iskorištenu radnu snagu za zapošljavanje na gospodarstvu u nepoljoprivrednim djelatnostima i uslugama. Potpora ulaganju u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti kroz podmjeru 6.4. doprinosi unapređenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima, održavanju i stvaranju novih radnih mjesta i povećanje prihoda gospodarskih subjekata.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene i inovacije

Klimatske promjene – aktivnosti u okviru ove mjere bit će usmjerena na ulaganja koja su povezano s povećanjem energetske učinkovitosti iz obnovljivih izvora energije. Promocija takve aktivnosti, važna je iz perspektive postupne zamjene fosilnih goriva koja izbacuju u atmosferu stakleničke plinove, pogotovo ugljik dioksid. Isto tako, potpora za promicanje većeg korištenja lokalnih potencijala i razvoj kratkih lanaca opskrbe i šumsko-drvne lanaca i lokalnih tržišta, što će rezultirati smanjenju prometnih pravaca, troškova skladištenja i logistike, a time i smanjenju emisije ugljika. Potpora u okviru ove mjere moći će dizajnirati ulaganja u energetsku

Nelektorirana verzija

učinkovitost, ublažavanje klimatskih promjena i njihovu prilagodbu, osobito u kontekstu ulaganja u restrukturiranje gospodarstva podržane od strane start-up potpore mladim poljoprivrednicima.

Inovacija - Osnivanje PG od strane mladih poljoprivrednika doprinijeti će generacijskoj obnovi poljoprivrednog sektora kako bi se poboljšala sposobnost razvoja poljoprivredne ekonomije, što je važno s aspekta bržeg prijenosa i uvođenje novih znanja i inovacija. Promicanje nepoljoprivrednih aktivnosti u ruralnim područjima će se stvoriti okruženje za raspoređivanje na primjer : eko-društvene inovacije i slično. Nepoljoprivrednih aktivnosti mogu imati jaki inovativni naboj, to je zadatak ove mjere kako bi stvorili prave uvjete u kojima oni mogu formirana inovacija.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Ova mjera se sastoji od 4 podmjere

M06.1. Potpora mladim poljoprivrednicima,

M06.2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti na Obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu,

M06.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava.,

M06.4. Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

M06.1.Potpora mladim poljoprivrednicima

Opis operacije

Operacija potpora mladim poljoprivrednicima obuhvaća Podmjeru M06.1. Potpora mladim poljoprivrednicima.

Potpora je usmjerena na poticanje mladih osoba, osobito više obrazovanih članova poljoprivrednih gospodarstava da se odluče baviti poljoprivrednim djelatnostima. Time doprinosimo generacijskoj obnovi poljoprivrednog gospodarstva, što je preduvjet za veću produktivnost rada u poljoprivredi i brži razvoj gospodarstva. Provodit će se kroz potporu mladim poljoprivrednicima za pokretanje poljoprivrednih djelatnosti. Potpora može pokrivati razne gospodarske aktivnosti navedene u poslovnom planu.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratne financijske pomoći, na osnovu poslovnog plana.

Nelektorirana verzija

Isplata potpore vršiti će se u najmanje dvije rate (i to prva rata u iznosu od 80%, a druga rata u iznosu od 20%) u periodu do najviše 5 godina od datuma donošenja Odluke o dodjeli potpore. Uvjet za isplatu zadnje rate je dokaz o provedbi svih ciljeva koje je korisnik postavio u poslovnom planu.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)

Korisnici

- fizičke osobe koje su u trenutku podnošenja prijave starije od 18 i mlađe od 40 godina, posjeduju odgovarajuće profesionalne vještine i znanja o poljoprivredi i prvi put pokreću poljoprivredno gospodarstvo kao nositelji poljoprivrednog gospodarstva.
- registrirani kao poljoprivredni proizvođači prema Zakonu o poljoprivredi u razdoblju od maksimalno 15 mjeseci prije dana podnošenja zahtjeva;
- korisnik mora imati odgovarajuća stručna znanja i vještine za obavljanje poljoprivredne djelatnosti. Ako ne ispunjava zahtjeve u pogledu stručnog znanja i sposobnosti, isto mora realizirati u roku od 36 mjeseci od dana donošenja Odluke o dodjeli potpore, pod uvjetom da se te potrebe navedu u poslovni plan;
- korisnik ove podmjere ima obvezu unutar 18 mjeseci od dana osnivanja gospodarstva, svoje gospodarstvo urediti sukladno definiciji aktivnog poljoprivrednog gospodarstva (farmera) definiranom člankom 9. Uredbe (EU) o izravnim plaćanjima br. 1307/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009.

Prihvatljivi troškovi

Unutar ove potpore prihvatljive su sve djelatnosti poljoprivredne proizvodnje sukladno Zakonu o poljoprivredi.
Start-up potpora može pokrivati kupnju vlasničkih prava, stoke, materijalne imovine, strojeva, kupnju ili najma poljoprivrednog zemljišta i sl. Nema specifikacije prihvatljivih ulaganja, troškovi ulaganja moraju biti u skladu s poslovnim planom podnesenim od strane korisnika u kojem će biti prikazan plan na koji način će investicija osigurat njihov održiv rast i razvoj.

Uvjeti prihvatljivosti

Nelektorirana verzija

Realizacija poslovnog plana treba započeti u roku od 9 mjeseci od datuma donošenja Odluke o dodjeli potpore. Potpora se odnosi na mikro i mala poljoprivredna gospodarstva. Sadržaj poslovnog plana mora sadržavati:

- početno stanje poljoprivrednog gospodarstva,
- ključne točke i mjere za razvoj djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu,
- detaljni opis aktivnosti potrebnih za razvoj djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu, kao što su materijalna ulaganja, trening, savjeti ili bilo koje druge aktivnosti.

Detaljan sadržaj poslovnog plana biti će propisan Pravilnikom.
Veličina gospodarstva uvjetovana je veličinom malih gospodarstava. Donja granica gospodarstva ne smije biti ispod gornje granice propisane za potporu malim gospodarstvima, što znači da vrijednost godišnje proizvodnje mora biti iznad 4.000€ i ne smije prelazit 50.000€.
Potpora korisniku unutar ove mjere može se dodijeliti samo jednom.
U narednoj godini od potpisivanja ugovora o dodjeli sredstava korisnik je dužan uspostaviti knjigovodstvo po FADN metodologiji.

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, regionalne, okolišne te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije i iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- minimalna vrijednost javne potpore po korisniku iznosi 3.500 €,
- maksimalna vrijednost javne potpore po korisniku iznosi 70.000 €

M06.2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

Nelektorirana verzija

Opis operacije

Operacija potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu obuhvaća Podmjeru M06.2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

Poljoprivredna gospodarstva u Republici Hrvatskoj imaju mnoge prednosti koje se mogu koristiti za razvoj novih aktivnosti. Budući da sve veći broj obiteljskih gospodarstava više ne mogu ekonomski održivo poslovati samo od primarne poljoprivredne proizvodnje bez dodatnog prihoda na gospodarstvu, cilj ove podmjere je stvoriti alternativu za nedovoljno iskorištenu radnu snagu za zapošljavanje na gospodarstvu u nepoljoprivrednim djelatnostima i uslugama. Turizam na ruralnom području je dobar primjer komplementarne djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima, a mnogim obiteljskim gospodarstvima može pružiti priliku razviti održivu djelatnost na gospodarstvu

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih sredstava za pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Nacionalni propisi iz područja poljoprivrede, šumarstva, turizma, obrte i zanate i ostali provedbeni propisi vezani uz obavljanje djelatnosti

Korisnici

Korisnici unutar ove podmjere su nositelj ili članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva.

Prihvatljiva ulaganja

- ulaganja u turizam u ruralnom području
- izravnu prodaju proizvoda
- ulaganja u obrte vezane uz poljoprivredu, šumarstvo, tradiciju, izradu suvenira
- prerada proizvoda,

Prihvatljiva ulaganja će biti prikazana u poslovnom planu koji mora uključivati sve pojedinosti vezane uz ulaganje.

Nelektorirana verzija

Uvjeti prihvatljivosti

Podnošenje poslovnog plana čija realizacija treba započeti u roku od 9 mjeseci od datuma donošenja Odluke o dodjeli potpore. Proizvodi iz Dodatka I i izvan Dodatka I prihvatljivi su kao ulaz procesa prerade/trženja ukoliko je produkt izlaznog procesa prerade/trženja proizvod koji nije obuhvaćen Dodatkom I Ugovora o EU

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira primjenjivati će se u slučajevima kada sredstva nisu dovoljna za sve prihvatljive prijave. Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, regionalne, okolišne te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja i iznosi do 100%

Visina potpore:

- minimalna vrijednost javne potpore po korisniku iznosi 3.500 €
- maksimalna vrijednost javne potpore po korisniku iznosi 70.000 €.

Potpora se isplaćuje u najmanje dvije u razdoblju koje ne prelazi pet godina. Isplata zadnje rate uvjetovana je izvršenjem svih aktivnosti sadržanih u poslovnom planu.

M06.3 Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava

Opis operacije

Operacija potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava obuhvaća Podmjeru MO6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava.

Pružanje pomoći malim potencijalno održivim farmama koje su orijentirane na tržišnu proizvodnju u skladu sa zahtjevima koje postavlja tržište, ali im nedostaju glavni resursi. Potpora

Nelektorirana verzija

može pokrivati razne gospodarske aktivnosti navedene u poslovnom planu. Na taj način će se pomoć takvim gospodarstvima u njihovu prijelazu na tržišno orijentiranu proizvodnju. Potpora će pomoći da ista postanu komercijalno održiva, što je preduvjet za postizanje konkurentnosti u poljoprivrednom sektoru.
Opstanak i razvoj malih gospodarstava temelji se na potrebi restrukturiranja i povećanju dodane vrijednosti (P2a).

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratne financijske pomoći, na osnovu poslovnog plana.
Isplata potpore vršiti će se u najmanje dvije rate i to prva rata u iznosu od 80%, a druga rata u iznosu od 20% u periodu do najviše 5 godina od datuma donošenja Odluke o dodjeli potpore. Uvjet za isplatu zadnje rate je dokaz o provedbi svih ciljeva koje je korisnik postavio u poslovnom planu.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)

Korisnici

Korisnici ove potpore su mala poljoprivredna gospodarstva.
Mala poljoprivredna gospodarstva za Hrvatsku su definirana kao poljoprivredna gospodarstva koja imaju 1.000-4.000 € vrijednosti godišnje proizvodnje(SO).

Prihvatljivi troškovi

Unutar ove potpore prihvatljive su sve djelatnosti poljoprivredne proizvodnje sukladno Zakonu o poljoprivredi. Prihvatljive su investicije koje mogu osigurati održiv rast i razvoj malih gospodarstava, a to obuhvaća materijalnu imovinu, stoku, poljoprivredno zemljište, strojeve, opremu i sl. Sve aktivnosti moraju biti navedene u poslovnom planu.

Uvjeti prihvatljivosti

Realizacija poslovnog plana treba započeti u roku od 9 mjeseci od datuma donošenja Odluke o dodjeli potpore. Sadržaj poslovnog plana biti će propisan Pravilnikom.
Podnositelj zahtjeva mora dostaviti plan razvoja iz kojeg je vidljivo da će na kraju petogodišnjeg razdoblja dostići ekonomsku veličinu od najmanje 4 ESU.
Potpora korisniku unutar ove mjere može se dodijeliti samo jednom.

Nelektorirana verzija

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, regionalne, okolišne te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja i iznosi do 100%

Visina potpore:

- minimalna vrijednost javne potpore po korisniku iznosi 3.500 €
- maksimalna vrijednost javne potpore po korisniku iznosi 15.000 €

M06.4 Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

Opis operacije

Potpora ulaganju u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti doprinosi unapređenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima, održavanju i stvaranju novih radnih mjesta i povećanje prihoda gospodarskih subjekata. Cilj diversifikacije je pružiti ekonomsku aktivnost koja će privući ljude da žive i rade u ruralnim područjima.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava za razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području.

Veza sa drugim propisima

Nelektorirana verzija

Nacionalni propisi iz područja poljoprivrede, šumarstva, turizma, obrta, zanata i ostali provedbeni propisi vezani uz obavljanje djelatnosti

Korisnici

Korisnici unutar ove podmjere su mikro i mali gospodarski subjekti koje se bave nepoljoprivrednom djelatnošću osnovani kao OPG-i, obrti, trgovačka društva ili zadruge.

Prihvatljiva ulaganjaobuhvaćaju:

- ulaganja u turizam na ruralnom području
- preradu i trženje proizvoda
- ulaganja u tradicijske obrte, suvenire
- ulaganja u obnovljive izvore energije
- pružanje usluga u ruralnim područjima, poljoprivredi i šumarstvu (IT centri, radionice za popravak poljoprivrednih i šumarskih strojeva, dječji vrtići, igraonica za djecu, sportsko-rekreativnih centara za mlade i odrasle, veterinarske usluge, pružanje usluga opskrbe stanovništva ruralnih područja, usluga skrbi za starije i nemoćne osobe, ..)

Uvjeti prihvatljivosti

Proizvodi iz Dodatka I i izvan Dodatka I prihvatljivi su kao ulaz procesa prerade/trženja ukoliko je produkt izlaznog procesa prerade/trženja proizvod koji nije obuhvaćen Dodatkom I Ugovora o EU.
U slučaju potpore ulaganju u postrojenja na obnovljive izvore energije s kapacitetom proizvodnje koja prelazi godišnju potrošnju korisnika, primjenjuju se pravila državne potpore.

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira primjenjivati će se u slučajevima kada sredstva nisu dovoljna za sve prihvatljive prijave. Kriteriji odabira prijavljenih projekata biti će propisani Pravilnikom kroz društvene, regionalne, okolišne te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Neelektorirana verzija

Intenzitet potpore iskazan kao udio sredstava javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije iznosi do 70 % prihvatljivih troškova.

Visina potpore

- min vrijednost javne potpore po investiciji iznosi 3.500 €
- max vrijednost javne potpore po korisniku iznosi 200.000 € (primjenjuju se „de minimis“ pravila potpore)

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Način provjere i kontrole svih uvjeta i kriterija prihvatljivosti biti će propisani provedbenim aktom, a provodit će ih Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

Potencijalni rizik u provedbi ove mjere je neodrživ poslovni plan koji je preduvjet za ostvarenje potpore.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Edukacija potencijalnih korisnika.

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

Provedba podmjere 6.2. i 6.4. u periodu 2014-2020 može biti uspješna obzirom na stečena iskustva kroz provedbu IPARD mjere 302 „Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti“

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Nije primjenjivo

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Korisnici unutar podmjere 6.1. mogu kombinirati i druge mjere u zaseban program, gdje poslovni plan referira na dodatna ulaganja koja su potrebna u okviru mjere 18 ili povezana s drugim ulaganjima. Npr: Prijenos znanja, Savjetodavne usluge, Suradnja, Ulaganja u fizičku imovinu.
Podmjera M06.3 može se koristiti u kombinaciji s drugim mjerama, kao što su Prijenos znanja, Savjetodavne usluge, Suradnja, Ulaganja u fizičku imovinu.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Sve relevantne informacije su dane u prethodnim poglavljima.

Neelektorirana verzija

8.2.0. M07 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima

8.2.1. Pravna osnova

Članak 20. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Razlike između urbanih i ruralnih načina života još uvijek su prilično očite. U usporedbi s urbanim područjima, sela imaju specifične razvojne potrebe, probleme i prilike koje zahtijevaju različite razvojne pristupe. Loša kvaliteta života, uključujući dostupnost usluga i uvjeta za život i prateće infrastrukture značajno je dovelo do depopulacije i socijalno nepoželjnih iskrivljavanja kulturne i krajobrazne vrijednosti ruralnih područja. Osim toga, ova situacija utječe na razinu spremnosti ranije prognanih stanovnika na povratak, kao i predanost mladih obitelji da žive i rade u ruralnim područjima. Ruralna područja Hrvatske su bogata prirodnim, društvenim i kulturnim nasljeđem koje jedobra osnova za pokretanje novih i diversifikaciju postojećih aktivnosti usmjerenih na povećanje zaposlenosti. Ruralna naselja imaju veliki broj društvenih i vatrogasnih domova i drugih javnih vrlo slabo iskorištenih objekata koje, adaptacija i opremanje, može pretvoriti u višenamjenske objekate za razne društvene, socijalne, kulturne i ekonomske aktivnosti lokalnog stanovništva.

Doprinos fokus područjima

Prioritet 6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima

Mjera doprinosi stvoranju temelja za razvoj kvalitete društvenog, kulturnog i gospodarskog života u kvalitetnom okolišu, uz istodoban razvoj gospodarstva. Ulaganja kroz ovu mjeru su bitna jer kroz očuvanje i razvoj regionalnih identiteta,ekonomski i prostorno dobro uravnotežen održivi ruralni razvoj i zaštitu okoliša,doprinosi kvalitetnijim uvjetima života za cijelokupno ruralno stanovništvo.

Fokus područje 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Razvoj lokalne infrastrukture i osnovnih lokalnih usluga u ruralnim područjima, uključujući i slobodno vrijeme i kulturu, rehabilitaciju sela i aktivnosti usmjerene na obnovu i unapređenje kulturne i prirodne baštine sela i ruralnih krajolika su ključni čimbenici u bilo kojem nastojanju da se ostvari potencijal rasta i promiče održivost ruralnih područja.

Aktivnosti vezane za izgradnju i rekonstrukciju objekata koji poboljšavaju kvalitetu života u ruralnim područjima će poticati razvoj i pristup raznim robama i uslugama, koje će zajedno s infrastrukturnim vezama osigurati pomak na višu razinu življenja u ruralnim područjima.

Neelektorirana verzija

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalih ciljeva vezanih uz okoliš i inovacije.

Zaštita okoliša - U okviru ove mjere poticat će se ulaganja lokalnu infrastrukturu koja će utjecati na smanjenje onečišćenja okoliša i očuvanje ruralnog krajobraza.

Inovacije - U okviru ove mjere potpore su namijenjene obnovi sela koja kroz nova znanja i inovativan pristup u organizacijii osnovnim uslugama trebaju doprinijeti očuvanju i razvoju ruralnih prostora.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Ova mjera se sastoji od 4 podmjere:

M07.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i naselja u ruralnim područjima

M07.2. Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture

M07.4. Ulaganja u uspostavu, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

M07.5. Ulaganja za javno korištenje u rekreativnu infrastrukturu, turističke informacije i malu turističku infrastrukturu

M07.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i naselja u ruralnim područjima

Opis operacije

Operacija ima za cilj izradu i ažuriranje strateških dokumenata

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava za sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i naselja u ruralnim područjima.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Nacionalni propisi iz područja prostornog uređenja i gradnje, lokalne samouprave te ostali važeći propisi vezani uz provedbu operacije.

Korisnici

Korisnici unutar ove podmjere su jedinice lokalne samouprave za ulaganja u naseljima do 5.000 stanovnika.

Neelektorirana verzija

Prihvatljivi troškovi

- troškovi izrade i ažuriranja lokalnih razvojnih planova

Uvjeti prihvatljivosti

Troškovi izrade i ažuriranja lokalnih razvojnih planova su prihvatljivi samo u naseljima do 5.000 stanovnika.

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira primjenjivati će se u slučajevima kada sredstva nisu dovoljna za sve prihvatljive prijave. Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, regionalne, okolišne te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije i iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- min. vrijednost javne potpore po investiciji (projektu) iznosi 3.500 €
- max.vrijednost javne potpore po investiciji iznosi 1 mil €

Plaćanja mogu biti u ratama, a maksimalan broj rata je tri. Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore.

M07.2. Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture

Opis operacije

Operacija ima za cilj izgradnju i/ili razvoj male infrastrukture

Nelektorirana verzija

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava za ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Nacionalni propisi iz područja prostornog uređenja i gradnje, lokalne samouprave te ostali važeći propisi vezani uz provedbu operacije.

Korisnici

Korisnici unutar ove podmjere su jedinice lokalne samouprave za ulaganja u naseljima do 5.000 stanovnika te komunalna poduzeća u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave za ulaganja u naseljima do 5 000 stanovnika.

Prihvatljivi troškovi

- izgradnja i /ili rekonstrukciju lokalnih cesta i mostova
- izgradnja i/ili rekonstrukcija sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda

Uvjeti prihvatljivosti

Troškovi izgradnje i/ili rekonstrukcije sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda su prihvatljivi samo u naseljima do 2.000 stanovnika.

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira primjenjivati će se u slučajevima kada sredstva nisu dovoljna za sve prihvatljive prijave. Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, regionalne, okolišne te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije i iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- min. vrijednost javne potpore po investiciji (projektu) iznosi 3.500 €

Nelektorirana verzija

- max.vrijednost javne potpore po investiciji iznosi 1 mil €

Plaćanja mogu biti u ratama, a maksimalan broj rata je tri. Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore.

M07.4. Ulaganja u uspostavu, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

Opis operacije

Operacija je usmjerena na ulaganja u uspostavu, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava ulaganja u uspostavu, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Nacionalni propisi iz područja prostornog uređenja i gradnje, lokalne samouprave te ostali važeći propisi vezani uz provedbu operacije.

Korisnici

a) jedinice lokalne samouprave
b) komunalna poduzeća u većinskom vlasništvu ljedinica lokalne samouprave
c) javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave
d) udruge dobrovoljnih vatrogasnih društava i Crvenog križa koje obavljaju poslove od posebnog interesa za jedinice lokalne samouprave

Prihvatljivi troškovi

- ulaganja u objekte za predškolsko (vrtić) obrazovanje, domove za starije osobe i za osobe s posebnim potrebama
- objekti za kulturu, sport, slobodno vrijeme kao društveni domovi,vatrogasni domovi, muzeji, turistički i kulturni centri
- igrališta (dječja, sportska), sportski tereni i prateći objekti, biciklističke staze, izletišta, rekreacijske zone i kupališta
- ulaganje u javne površine (javne zelene površine, pješačke staze, otvoreni odvodni kanali, trgovi, parkovi, pješačke zone, tržnice, stajališta za javni prijevoz, nogostupi, parkirališta)
- rekonstrukcija i/ili prenamjena postojećih objekata zgrada javne namjene

Neelektronična verzija

Uvjeti prihvatljivosti

Navedeni prihvatljivi troškovi su prihvatljivi u naseljima do 5.000 stanovnika.

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira primjenjivati će se u slučajevima kada sredstva nisu dovoljna za sve prihvatljive prijave. Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, regionalne, okolišne te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije i iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- min. vrijednost javne potpore po investiciji (projektu) iznosi 3.500 €
- max.vrijednost javne potpore po investiciji iznosi 1 mil €

Plaćanja mogu biti u ratama, a maksimalan broj rata je tri. Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore.

M07.5. Ulaganja za javno korištenje u rekreativnu infrastrukturu, turističke informacije i malu turističku infrastrukturu

Opis operacije

Operacija je usmjerena na ulaganja za javno korištenje u rekreativnu infrastrukturu, turističke informacije i malu turističku infrastrukturu.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava za ulaganja u rekreativnu infrastrukturu, turističko-informativnu infrastrukturu malih razmjera za javnu uporabu.

Nelektorirana verzija

Veza sa drugim zakonskim propisima

Nacionalni propisi iz područja prostornog uređenja i gradnje, lokalne samouprave te ostali važeći propisi vezani uz provedbu operacije.

Korisnici

e) jedinice lokalne samouprave
f) komunalna poduzeća u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave
g) javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave

Prihvatljivi troškovi

- ulaganja u turističke info centre
- označavanje turističkih lokaliteta
- uspostava elektroničkih rezervacijskih sustava za turističke usluge
- ulaganje u tematske puteve i staze

Uvjeti prihvatljivosti

Navedeni prihvatljivi troškovi su prihvatljivi u naseljima do 5.000 stanovnika.

Kriteriji odabira

Kriteriji odabira primjenjivati će se u slučajevima kada sredstva nisu dovoljna za sve prihvatljive prijave. Kriteriji odabira prijavljenih projekata bit će propisani Pravilnikom kroz društvene, regionalne, okolišne te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima investicije i iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- min. vrijednost javne potpore po investiciji (projektu) iznosi 3.500 €
- max.vrijednost javne potpore po investiciji iznosi 1 mil €

Nelektorirana verzija

Plaćanja mogu biti u ratama, a maksimalan broj rata je tri. Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Kontrolu prijavljenih projekata provoditi će Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

Rizici u provedbi mjere su u tome što provedba postupka javna nabave vremenski zahtjeva dug vremenski period zbog mogućih žalbi i pritužbi te kontrole i revizije projekata.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Mjere za ublažavanje rizika su pravovremeno pokretanje postupaka javne nabave za odabir projekta, dobro pripremljen ugovor i natječajna dokumentacija i dobra analiza stanja prije početka procedure. Identificirani potencijalni rizici mogu svesti na minimum, uzimajući u obzir mjere ublažavanja rizika.

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

Obzirom na navedene rizike i aktivnosti za umanjenje rizika provedba navedene mjere u periodu 2014-2020 može biti uspješna obzirom na stečena iskustva kroz provedbu IPARD mjere 301 „Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture“.

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Nije primjenjivo za ovu mjeru.

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Ulaganja u okviru ove mjere će biti prihvatljiva ako se investicije provode u skladu razvojnom i planskom dokumentacijom općina i s važećim zakonima vezanima za karakter investicije te planovima i odredbama koji se odnose na nju što će biti propisano Pravilnikom.

Nelektorirana verzija

Korisnik u poslovnom planu ili u investicijskoj studiji mora pokazati da neće imati značajan neto-prihod. Značajnim neto-prihodom smatra se udio dobiti poslije oporezivanja koji je veći od 25% od ukupnih prihoda projekta u bilo kojoj godini trajanja projekta.

Ako ulaganje ne stvara značajan neto-prihod, javna potpora iznosi do 100% vrijednosti prihvatljivog izdatka.

Ako ulaganje stvara značajan neto-prihod, javna potpora iznosi do 50% vrijednosti prihvatljivog izdatka.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

U slučaju promjena u nacionalnom i EU zakonodavstvu, mjera Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima uskladiti će se s tim promjenama.

Nelektorirana verzija

8.2.0. M08 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma

8.2.1. Pravna osnova

Članak 21., stavak 1d i stavak 1e, članak 25. i članak 26. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005

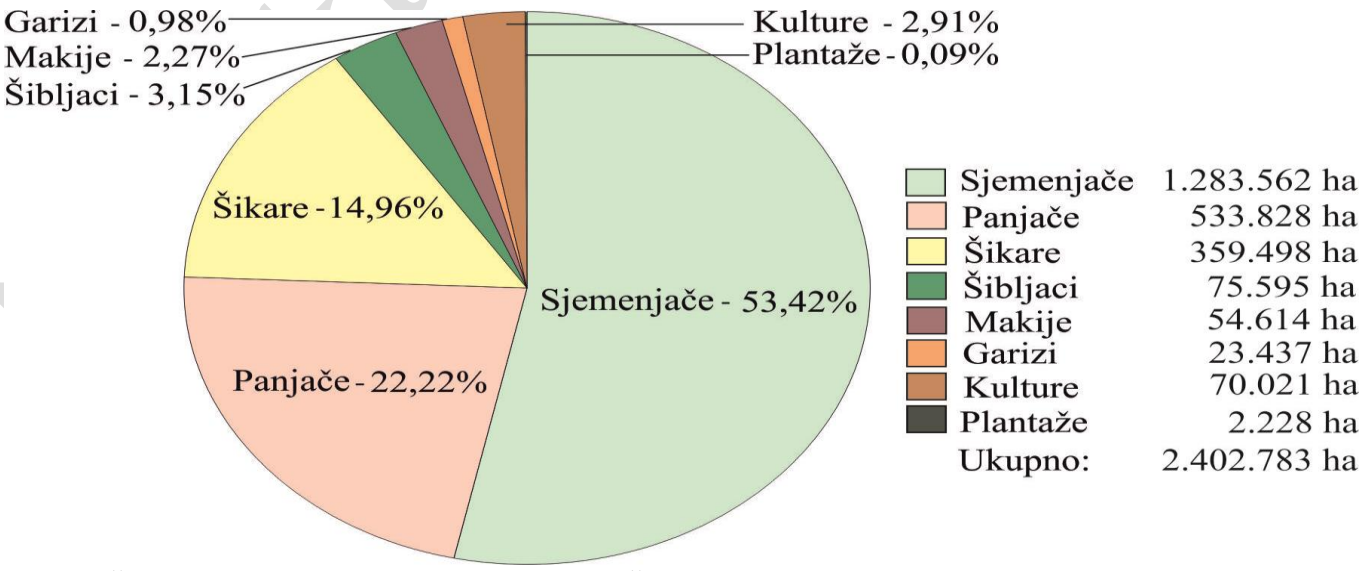
Delegirani akt XX

Implementacijski akt XX

8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Šumski ekosustavi, poglavito uslijed klimatskih promjena, postaju sve osjetljiviji na biotske i abiotske faktore, stoga posebnu pozornost treba posvetiti njihovom očuvanju i povećanju njihove otpornosti, okolišne vrijednosti te općekorisnih funkcija. Šume nemaju samo gospodarsku ulogu već ih se vrednuje zajedno s općekorisnim funkcijama koje nam pružaju. Vrijednost općekorisnih funkcija šuma, naročito u krškom području RH, višestruko nadmašuje vrijednost drva.

Panjače, šikare, šibljaci, makije i garizi predstavljaju degradirane oblike šumskih sastojina koje pokrivaju 1.046.972 ha (ŠGOP 2006-2015) što predstavlja 44% površine šuma u RH (slika 1). Zbog svoje strukture, klimatskih i stanišnih uvjeta degradirane šumske sastojine vrlo su osjetljive, kako na šumske požare, bolesti i štetnike, tako i na ostale abiotske i biotske faktore. S obzirom na veliki udio te potencijal ovih šuma, kako u ekološkom, tako i u gospodarskom smislu, poželjno ih je šumsko-uzgojnim radovima obnoviti, odnosno prevesti u visoki uzgojni oblik (high forest) kako bi se doprinijelo povećanju njihove otpornosti i okolišne vrijednosti te povećanju općekorisnih funkcija, uključujući NATURA 2000 područja.

Slika 2. Šume u RH prema uzgojnom obliku (Izvor: ŠGOP 2006-2015)

radna verzija

U privatnim šumama zbog nestručnog gospodarenja u prošlosti nalazi se značajna površina šuma u kojima su nestale glavne autohtone vrste drveća, kao što su hrast, jasen i dr., koje čine glavni strukturni element prirodnih mješovitih sastojina. Kako bi se poboljšala sastojinska struktura, otpornost, ekološka i dugoročno gospodarska vrijednost, takve sastojine potrebno je vratiti u prvobitno stanje, odnosno zamijeniti s prirodnim mješovitim sastojinama glavnih vrsta drveća.

Šumske kulture, zbog svoje strukture izrazito su osjetljive na biotske i abiotske faktore. Prostiru se na 70.021 ha (ŠGOP 2006-2015), što čini 3% šuma u RH. Poželjno je provesti konverziju dijela šumskih kultura u mješovite šumske sastojine autohtonih vrsta drveća. Mješovite sastojine, zbog svoje strukture, otpornije su na biotske i abiotske faktore od šumskih kultura, imaju veću biološku raznolikost te bolje ispunjavanju općekorisne funkcije.

Kako bi se u vrijeme sve veće potražnje za drvom povećala produktivnost i učinkovitost pridobivanja drva (wood production) i primarne prerade drva (preindustrial wood processing[38]), a istovremeno zaštitili i očuvali šumski ekosustavi, nužno je uvođenje novih tehnika i tehnologija te primjena i razvoj inovacija. Njihovim uvođenjem i primjenom, na održiv će se način povećati ekonomska vrijednost šuma, učinkovitost sustava pridobivanja i primarne prerade drva što će doprinijeti povećanju zaposlenosti u šumarskom sektoru jednog od ključnih za opstanak stanovništva na ruralnim područjima RH.

Zbog velike površine šuma i šumskih zemljišta značajan dio stanovništva u RH, osobito u ruralnim područjima, zaposlen je u sektoru šumarstva. Privatni izvođači radova u pridobivanju drva (326 licenciranih izvoditelja, Izvor: HKIŠDT) te mali i srednji subjekti u primarnoj preradi drva (1.331, Izvor: DZS) zbog skupe nabavne cijene strojeva, alata i opreme, često koriste slabo učinkovite, ekološki nepovoljne i za ljudsko zdravlje i okoliš štetne strojeve, alate i postupke. Nezadovoljavajuća tehnološka razina strojeva, alata i opreme u vlasništvu privatnih šumoposjednika, obrta, malih i srednjih poduzetnika pri izvođenju radova pridobivanja drva i u primarnoj preradi drva, dovodi do smanjenja učinkovitosti i sigurnosti izvođenja radova, povremenih prekomjernih oštećenja šumskih ekosustava, te narušavanja zdravlja izvođača radova. U primarnoj preradi drva kod malih subjekata, zbog navedenih razloga dolazi do smanjenja konkurentnosti i mogućnosti opstanka na sve zahtjevnijem tržištu što uzrokuje stalni i značajan pad zaposlenih u drvoprerađivačkoj djelatnosti. Od 1990. godine do 2011. godine broj zaposlenih se smanjio za gotovo 70% (Izvor: DSZ).

RH ima veliki, do sada nedovoljno iskorišteni potencijal za proizvodnju šumske biomase, 2,75 milijuna mł u šumama (Izvor:ŠGOP 2006-2015), dok se 1,5 milijuna mł šumske biomase nalazi u preradi drva (Izvor:Šumarski fakultet). Značajan potencijal za proizvodnju šumske biomase nalazi su u privatnim šumama u kojima se uglavnom proizvodi ogrjevno drvo. Zbog sve veće potražnje i velikog potencijala za povećanje proizvodnje šumske biomase (drvna sječka), potrebno je razviti i povećati primjenu tehnologija za proizvodnju i skladištenje šumske biomase te u upotrebu uvesti strojeve za njeno ekonomski isplativo pridobivanje, osobito iz nedovoljno otvorenih i trenutno nepristupačnih šumskih područja. Ovime će se na održiv način povećati

38

Predindustrijskom preradom drva u RH smatra se prerada koju obavljaju mali i srednji subjekti registrirani za obavljanje djelatnosti piljenja i blanjanja drva te proizvodnju poluproizvoda od drva, a obuhvaća piljenje, blanjanje, sušenje, izradu furnira, lijepljenih elemenata i dr. (Nacionalna Klasifikacija Djelatnosti 2007. Područje C; Odjeljak 16; Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala)

Nekorigirana verzija

dostupne količine šumske biomase kao obnovljivog izvora energije uz otvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima.

Veliki udio degradiranih šumskih sastojina u privatnim šumama, naročito panjača (278 554 ha) koje čine 48% privatnih šuma u RH (Izvor:ŠGOP 2006-2015), za svoju konverziju u visoku šumu zahtijevaju prethodnu pripremu zemljišta. Privatnim šumoposjednicima nužno je osigurati dostupnost ekonomski i ekološki prihvatljivih strojeva pomoću kojih će se kvalitetno pripremiti tlo za sadnju šumskih vrsta drveća s ciljem konverzije panjača u visoke šume.

Niska razina uporabe šumske biomase kao OIE, nedovoljna primjena drva kao ekološki prihvatljivog materijala i nedovoljno razvijena svijest javnosti o mogućnostima, prednostima i nužnosti njihove primjene, zahtjeva značajna ulaganja u promociju drva.

Specifični ciljevi mjere su:

a) prevođenje degradiranih šumskih sastojina, šumskih sastojina narušene strukture po vrstama drveća i šumskih kultura u mješovite sastojine autohtonih vrsta drveća visokog uzgojnog oblika;
b) modernizacija postojećih te uvođenje učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva i opreme te povećanje sigurnosti radnih procesa u radovima pridobivanja drva, šumsko-uzgojnim radovima i primarnoj preradi drva;
c) promocija drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda;
d) povećanje konkurentnosti šumarskog sektora;
e) otvaranje novih radnih mjesta u šumarskom sektoru.

Opći ciljevi mjere su:

a) poboljšanje općekorisnih funkcija šumskih ekosustava;
b) poboljšanje strukture, stabilnosti i otpornost šumskih ekosustava na klimatske promjene;
c) dugoročno, povećanje gospodarske vrijednosti degradiranih šumskih sastojina te unaprjeđenje korištenja obnovljivih izvora energije (šumska biomasa) u ruralnim područjima.

Doprinos fokus područjima

Prioritet 2. Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama

Fokus područje 2A Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije.

Modernizacija obrta, mikro, malih i srednjih poduzeća u šumarskom sektoru doprinijet će povećanju učinkovitosti i proizvodnje, smanjenju troškova proizvodnje, poboljšanju kvalitete proizvoda i poslovnih procesa.

Prioritet 3. Promicanje organizacije lanaca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobiti životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

Fokus područje 3A Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija.

Nelektorirana verzija

Izradom promotivnih materijala, održavanjem radionica za proizvođače i korisnike, održavanjem specijaliziranih sajmova, izradom programa predstavljanja pojedinih proizvoda i nizom drugih aktivnosti, poticat će se promocija i plasman drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda na tržište.

Prioritet 4. Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom
Fokus područje 4A Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000, područja s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti te stanje europskih krajobraza.

Konverzijom degradiranih oblika šumskih sastojina u visoki uzgojni oblik te konverzijom šumskih kultura u mješovite sastojine autohtonih vrsta drveća, uključujući NATURA 2000 područja, doprinijet će se restauraciji ovih područja, održivom gospodarenju te očuvanju i povećanju bioraznolikosti.

Fokus područje 4B Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima i Fokus područje 4C Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom. Restauracijom degradiranih šumskih sastojina povećat će se povoljan utjecaj šuma na režim voda (pročišćavanje voda), zaštitu tla i povećanje kvalitete tla (edafski uvjeti).

Prioritet 5. Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru

Fokus područje 5C Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva

Ova mjera usmjerena je olakšanom, učinkovitijem i poboljšanom pridobivanju i opskrbi drva i šumske biomase.

Fokus područje 5E Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu
Provođenjem odgovarajućih šumsko-uzgojnih radova (konverzije degradiranih šuma) poboljšat će se stabilnost, struktura, otpornost i zdravstveno stanje šuma čime će poboljšati njihova sposobnost pohrane i sekvestracije ugljika.

Prioritet 6. Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima

Fokus područje 6A Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja novih malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta

Ulaganjem u modernizaciju šumarskih tehnologija u pridobivanju i primarnoj preradi drva poticat će se razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u šumarskom sektoru što će doprinijeti stvaranju novih radnih mjesta u ruralnim područjima.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Klimatske promjene – Aktivnosti u okviru ove mjere usmjerene su prilagodbi šumskih ekosustava na klimatske promjene što predstavlja jedan od ciljeva ove mjere. Restauracijom degradiranih oblika šumskih sastojina poboljšat će se općekorisne funkcije šuma čime će se doprinijeti ublažavanju klimatskih promjena (utjecaj šuma na klimu). Također, aktivnosti u okviru ove mjere poticat će upotrebu učinkovitijih te ekološki pogodnih strojeva, alata i opreme za radove u proizvodnji i primarnoj preradi drva. Nakon provedenih aktivnosti u okviru mjere

Nelektorirana verzija

dugoročno će se povećati dostupnost i korištenje obnovljivih izvora energije što će doprinijeti smanjenju emisije stakleničkih plinova.

Zaštita okoliša – Aktivnosti u okviru ove mjere usmjerene su zaštiti tla (erozija), voda i zraka (šumski ekosustavi u funkciji pročišćavanja voda i zraka), očuvanju i povećanju bioraznolikosti, očuvanju i restauraciji posebnih staništa i prirodnih krajobraza uključujući NATURA 2000 područja. Također, upotrebom ekološki prihvatljivih tehnologija i strojeva smanjuje se oštećivanje tla, zagađenje voda i emisija štetnih ispušnih plinova, a modernizacijom postojećih i uvođenjem novih tehnologija u primarnu preradu drva smanjuje se štetan utjecaj na okoliš kroz povećanje učinkovitosti i racionalnije korištenje resursa.

Inovacije – Aktivnosti u okviru ove mjere poticat će prijenos naprednih tehnologija i inovativnih pristupa u pridobivanju drva, primarnoj preradi drva i marketingu šumskih proizvoda, što ima mnogobrojne učinke na poslovanje, a najčešće omogućuje povećanje produktivnosti i zaposlenosti uz smanjenje troškova proizvodnje, poboljšanje kvalitete proizvoda i poslovnih procesa, povećanje fleksibilnosti proizvodnje i skraćivanje rokova isporuke.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Ova mjera sastoji se od dvije podmjere:

M08.6. Ulaganja u svrhu poboljšanja otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava;

M08.7. Ulaganja u šumarske tehnologije te u proizvodnju i marketing šumskih proizvoda.

M08.6. Ulaganja u svrhu poboljšanja otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava

M08.6.O1. PREVOĐENJE DEGRADIRANIH ŠUMSKIH SASTOJINA I ŠUMSKIH KULTURA U ŠUMSKE SASTOJINE VISOKOG UZGOJNOG OBLIKA

Opis operacije

S obzirom na veliki udio degradiranih šuma u RH, ova operacija usmjerena je prvenstveno aktivnostima prevođenja panjača, šikara, šibljaka i drugih degradiranih oblika šumskih sastojina u privatnom i državnom vlasništvu, u sastojine visokog uzgojnog oblika. Također, šumske sastojine, uglavnom u privatnom vlasništvu, u kojima je zbog nestručnog gospodarenja u prošlosti narušena struktura po vrstama drveća pa su izgubile glavnu vrstu kao što su hrast, jasen i druge, u okviru ove operacije takve će se sastojine prevoditi u mješovite sastojine s povoljnim udjelom glavnih vrsta drveća. Šumske kulture, posebno monokulture alohtonih vrsta drveća, vrlo su neotpornae na biotske i abiotske faktore pa su u takvim šumama uslijed sve izraženijih klimatskih promjena sve učestaliji vjetrolomi i vjetroizvale sa znatnim štetnim posljedicama. Dio takvih sastojina postupno će se kroz ovu operaciju prevesti u mješovite sastojine visokog uzgojnog oblika autohtonih vrsta drveća.

Ovom operacijom poboljšat će se općekorisne funkcije degradiranih šuma i šumskih kultura s naglaskom na zaštitu tla, voda i zraka, pogodan utjecaj šuma na klimu, očuvanje i povećanje biološke raznolikosti, vezivanje ugljika i oslobađanje kisika te estetske funkcije šuma, što će

Elektronična verzija

značajno doprinijeti povećanju njihove otpornosti i okolišne vrijednosti, a dugoročno će se povećati i njihova gospodarska vrijednost.

Operacija doprinosi Fokus području 4A kroz prevođenje degradiranih oblika šumskih sastojina u sastojine visokog uzgojnog oblika te prevođenjem šumskih kultura u mješovite sastojine autohtonih vrsta drveća, uključujući NATURA 2000 područja.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa

Veza s drugim zakonskim propisima

Ulaganja u okviru ove operacije povezana su sa sljedećom zakonskom regulativom:
- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12);
- Zakon o šumskom reprodukcijskom materijalu (NN 75/09, 61/11, 56/13);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13);
- Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13).

Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su privatni šumoposjednici, udruge šumoposjednika te pravni subjekti koji prema Zakonu o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12) gospodare državnim šumama i šumskim zemljištima (Trgovačko društvo, tijela državne uprave i pravne osobe čiji je osnivač RH).

Prihvatljivi troškovi

Za ulaganja u sklopu ove operacije prihvatljivi su sljedeći troškovi i ulaganja:

1) Troškovi pripreme šumskog zemljišta za sjetvu i/ili sadnju šumskog reprodukcijskog materijala (npr. uklanjanje nepoželjne vegetacije, čišćenje tla od korova, obrada tla, odvodnja, troškovi uspostave uzgojnih stazica, troškovi postavljanja zaštitnih ograda u svrhu zaštite šumskog reprodukcijskog materijala od divljači i dr.);
2) Troškovi nabave šumskog reprodukcijskog materijala (sjeme, sadnice i dr.) uključujući skladištenje, transport, troškove rada, štitnike za sadnice, kolci za postavljanje štitnika i dr.;
3) Troškovi usluge radova sjetve i/ili sadnje šumskog reprodukcijskog materijala;

Nelektorirana verzija

4) Troškovi ponovljene sadnje u slučaju opravdanog neuspjeha nakon prve sadnje kako bi se izbjegao gubitak ukupne investicije;
5) Troškovi izrade studija i analiza (npr. izvedivosti, utjecaja na okoliš i druge studije i analize potrebne za pripremu i provedbu projekata);
6) Usluge arhitekata, inženjera, konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekata.

Uvjeti prihvatljivosti

Ulaganja u sklopu ove operacije moraju biti u skladu sa sljedećim šumsko-gospodarskim planovima RH kako slijedi:

- za šume u državnom vlasništvu kojima prema Zakonu o šumama gospodari Trgovačko društvo ulaganje mora biti u skladu s Osnovama gospodarenja gospodarskim jedinicama, odnosno Programima za gospodarenje gospodarskim jedinicama na kršu;

- za šume u državnom vlasništvu kojima gospodare druga tijela državne uprave i pravne osobe čiji je osnivač RH ulaganje mora biti u skladu s Programima za gospodarenje šumama posebne namjene;

- za privatne šume ulaganja moraju biti u skladu s Programima za gospodarenje šumama šumoposjednika.

- Privatni šumoposjednici moraju biti upisani u Upisnik privatnih šumoposjednika Ministarstva poljoprivrede.
- Udruge šumoposjednika moraju biti registrirane sukladno nacionalnim propisima.

Kriterij odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji rangiranja bit će propisani provedbenim aktom (Pravilnikom) kroz regionalne, okolišne, društvene te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja. Intenzitet potpore za ulaganja iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- Maksimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 500.000 €.

Nelektorirana verzija

M08.6.O2. USPOSTAVA I UREĐENJE POUČNIH STAZA, VIDIKOVACA I OSTALE MANJE ODGOVARAJUĆE INFRASTRUKTURE ZA REKREACIJU U JAVNE SVRHE U ŠUMAMA

Opis operacije

Nedovoljno razvijena svijest javnosti o važnosti održivoga gospodarenja te općekorisnim funkcijama šuma potrebno je mijenjati, poglavito u svjetlu klimatskih promjena te rastuće brige za zaštitu okoliša. Projekti iz ove operacije (poučne staze, vidikovci i dr.) približit će rekreativne, turističke i zdravstvene koristi šuma stanovništvu ruralnih, ali i ostalih područja, što će doprinijeti povećanju njihove okolišne vrijednosti. Kroz realizaciju projekata poučnih staza, vidikovaca i sličnih objekata, istaknut će se posebno značajni ili specifični segmenti šumskih ekosustava, a rezultirat će suradnjom lokalne zajednice (uprave), znanstvenih i školskih institucija, javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima prirode te privatnih šumoposjednika i pravnih osoba koje gospodare državnim šumama.

Ovi projekti mogu poslužiti za edukaciju školskim ustanovama (škola u prirodi, šumarska pedagogija), što će doprinijeti informiranosti te širenju svijesti o održivom gospodarenju šumama i važnosti očuvanja bioraznolikosti.

Operacija doprinosi Fokus području 4A kroz edukaciju, informiranje i podizanje svijesti šire javnosti o važnosti očuvanja i održivog gospodarenja šumskim ekosustavima čime će se doprinijeti očuvanju i povećanju bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.

Veza s drugim zakonskim propisima

Ulaganja u okviru ove operacije povezana su sa sljedećom zakonskom regulativom:
- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13);
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13);
- Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13).

Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su privatni šumoposjednici, udruge šumoposjednika, pravni subjekti koji prema Zakonu o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12)

Nelektorirana verzija

gospodare državnim šumama i šumskim zemljištima (Trgovačko društvo, tijela državne uprave i pravne osobe čiji je osnivač RH) te javna tijela koja upravljaju zaštićenim područjima prirode.

Prihvatljivi troškovi

Za ulaganja u sklopu ove operacije prihvatljivi su sljedeći troškovi i ulaganja:

1. Troškovi nabave materijala, opreme, usluga i radova te druge manje odgovarajuće infrastrukture u svrhu uspostave poučnih staza, vidikovaca i manjih objekata za rekreaciju u javne svrhe (npr. uređenje staza, poučne table, panoi, nadstrešnice, drveni namještaj, multimedijalni vodiči, aplikacije i dr.);
2. Troškovi izrade studija i analiza (npr. izvedivosti, utjecaja na okoliš i druge studije i analize potrebne za pripremu i provedbu projekata);
3. Usluge arhitekata, inženjera, konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekata.

Uvjeti prihvatljivosti

Korisnici potpore u sklopu ove operacije moraju prethodno dobiti suglasnost pravnih ili fizičkih osoba koje gospodare šumama i šumskim zemljištem u kojem je planiran projekt.

Kriterij odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji rangiranja bit će propisani provedbenim aktom (Pravilnikom) kroz regionalne, okolišne, društvene te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja. Intenzitet potpore za ulaganja iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- Maksimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 100.000 €.

M08.7. Ulaganja u šumarske tehnologije te u proizvodnju i marketing šumskih proizvoda

Neslektorirana verzija

M08.7.O1. MODERNIZACIJA TEHNOLOGIJA, STROJEVA, ALATA I OPREME U PRIDOBIVANJU DRVA I ŠUMSKO-UZGOJNIM RADOVIMA

Opis operacije

Operacija je usmjerena povećanju učinkovitosti, okolišne prihvatljivosti, ergonomičnosti i sigurnosti radnih procesa u radovima pridobivanja drva i šumsko-uzgojnim radovima kroz modernizaciju postojećih te uvođenje učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva, alata i opreme. Radovi pridobivanja drva obuhvaćaju sječu i izradu drva, privlačenje, izvoženje i iznošenje drva te proizvodnju šumske biomase (drvna sječka).

Ulaganjima u modernizaciju postojećih te uvođenje učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva, alata i opreme za radove pridobivanja drva povećat će se dostupnost i korištenje drva kao materijala, ali i drva kao obnovljivog izvora energije (šumska biomasa). Istovremeno, drvo će se pridobivati na način koji ima neznatno štetan utjecaj na šumske ekosustave.

Modernizacijom postojećih te uvođenjem učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva i alata za izvođenje radova pripreme šumskog tla stvorit će se preduvjeti za učinkovitiju i kvalitetniju sjetvu i sadnju šumskog reprodukcijskog materijala. Ovime će se značajno unaprijediti gospodarenje šumama privatnih šumoposjednika koje su često degradirane i niske gospodarske vrijednosti.

Također, modernizacijom postojećih i uvođenjem učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva, alata i opreme povećat će se konkurentnost privatnih šumoposjednika i njihovih udruga, obrta, trgovačkih društava, mikro, malih i srednjih poduzeća u šumarstvu uz očuvanje i poboljšanje održivog gospodarenja šumama.

Operacija doprinosi Fokus području 5C kroz olakšano, učinkovitije i poboljšano pridobivanje i opskrbu drvom i šumskom biomasom.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.

Veza s drugim zakonskim propisima

Ulaganja u okviru ove operacije povezana su sa sljedećom zakonskom regulativom:
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13);

- Zakon o zaštiti na radu (NN 59/96, 94/96, 114/03, 86/08, 75/09, 143/12).

Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su:
- privatni šumoposjednici

Neleksturirana verzija

- udruge šumoposjednika

- obrti, trgovačka društva, mikro, mala i srednja poduzeća.

Prihvatljivi troškovi

Za ulaganja u sklopu ove operacije prihvatljivi su sljedeći troškovi i ulaganja:

1. Troškovi nabave strojeva, alata, uređaja i opreme za sječu i izradu drva (harvesteri, motorne pile i dr.);
2. Troškovi nabave strojeva, alata, uređaja i opreme za privlačenje, izvoženje i iznošenje drva (forvarderi, skideri, žičare, traktorske ekipaže i dr.);
3. Troškovi nabave strojeva, alata, uređaja i opreme za proizvodnju šumske biomase (iverači, cjepači i dr.);
4. Troškovi nabave strojeva, alata, uređaja i opreme za izvođenje šumsko-uzgojnih radova pripreme šumskog zemljišta za sadnju i sjetvu (malčeri i dr.);
5. Troškovi izgradnje objekata i nabave opreme za skladištenje, zaštitu i sušenje drvnih proizvoda (silosi, spremišta za drvnu sječku, utovarivači, atomizeri i dr.);
6. Troškovi izrade studija i analiza (npr. izvedivosti, utjecaja na okoliš i druge studije i analize potrebne za pripremu i provedbu projekata);
7. Usluge arhitekata, inženjera, konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekata.

Uvjeti prihvatljivosti

Za ulaganja u sklopu ove operacije korisnici moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

-Privatni šumoposjednici moraju biti upisani u Upisnik privatnih šumoposjednika Ministarstva poljoprivrede.

-Udruge šumoposjednika moraju biti registrirane sukladno nacionalnim propisima.

-Obrti, trgovačka društva, mikro, mala i srednja poduzeća moraju biti licencirani izvođači radova u šumarstvu.

Kriterij odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji rangiranja bit će propisani provedbenim aktom (Pravilnikom) kroz regionalne, okolišne, društvene te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Neelektronirana verzija

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja. Intenzitet potpore za ulaganja iznosi 65% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- Maksimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 500.000 €.

M08.7.O2. MODERNIZACIJA TEHNOLOGIJA, STROJEVA, ALATA I OPREME U PRIMARNOJ PRERADI DRVA

Opis operacije

Operacija je usmjerena povećanju učinkovitosti, okolišne prihvatljivosti, ergonomičnosti i sigurnosti radnih procesa u primarnoj preradi drva kroz modernizaciju postojećih te uvođenje učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva, alata i opreme. Modernizacijom će se stvoriti uvjeti za unaprjeđenje proizvodnih procesa, poslovnog okruženja te će se potaknuti gospodarski rast. Istovremeno, modernizacijom tehnologija, strojeva, alata i opreme povećat će se konkurentnost na tržištu, a time će se doprinijeti promjeni dugogodišnjeg negativnog trenda smanjenja broja zaposlenih u primarnoj preradi drva, što ima izraziti utjecaj na stanovništvo ruralnih krajeva.

Također, operacija je usmjerena uvođenju ICT tehnologija u primarnu preradu drva čime će se, uz povećanje proizvodnosti, doprinijeti i racionalnijem korištenju prirodnih resursa što ima direktan pozitivan utjecaj na prirodu i okoliš.

Operacija će imati mnogobrojne pozitivne učinke na poslovanje obrta, trgovačkih društava, mikro, malih i srednjih poduzeća u primarnoj preradi drva, a najčešće će omogućiti povećanje proizvodnje, smanjenje troškova proizvodnje, poboljšanje kvalitete proizvoda i poslovnih procesa, povećanje fleksibilnosti proizvodnje i skraćivanje rokova isporuke.

Operacija doprinosi Fokus području 2A kroz modernizaciju i poboljšanje gospodarskih rezultata obrta, mikro, malih i srednjih poduzeća u primarnoj preradi drva, što će doprinijeti povećanju sudjelovanja na tržištu i tržišne usmjerenosti.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.

Veza s drugim zakonskim propisima

Ulaganja u okviru ove operacije povezana su sa sljedećom zakonskom regulativom:
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13);

- Zakon o zaštiti na radu (NN 59/96, 94/96, 114/03, 86/08, 75/09, 143/12).

Nelektorirana verzija

Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su obrti, trgovačka društva, mikro, mala i srednja poduzeća.

Prihvatljivi troškovi

Za ulaganja u sklopu ove operacije prihvatljivi su sljedeći troškovi i ulaganja:

1. Troškovi nabave strojeva, alata, uređaja i opreme za primarnu preradu drva (blanjalice, pile, strojevi za furnir i dr.);
2. Troškovi nabave strojeva, alata, uređaja i opreme za proizvodnju peleta i briketa (briketirka, peletirka i dr.);
3. Troškovi uvođenja i/ili nabave informacijsko-komunikacijskih tehnologija (ICT) u pridobivanju drva i primarnoj preradi drva (software za optimizaciju iskorištenja drvnih sortimenata i dr.);
4. Troškovi izgradnje objekata i nabave opreme za sušenje, parenje, skladištenje i zaštitu drvnih proizvoda (sušare, parionice, silosi, spremišta za drvnu sječku, utovarivači, atomizeri, i dr.);
5. Troškovi izrade studija i analiza (npr. izvedivosti, utjecaja na okoliš i druge studije i analize potrebne za pripremu i provedbu projekata);
6. Usluge arhitekata, inženjera, konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekata.

Uvjeti prihvatljivosti

Za ulaganja u sklopu ove operacije korisnici moraju ispunjavati sljedeće uvjete:
-Obrti, trgovačka društva, mikro, mala i srednja poduzeća moraju biti registrirani za obavljanje djelatnosti prerade drva.

Kriterij odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji rangiranja bit će propisani provedbenim aktom (Pravilnikom) kroz regionalne, okolišne, društvene te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja. Intenzitet potpore za ulaganja iznosi 65% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- Maksimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 2,5 mil €.

Nelektorirana verzija

M08.7.O3. PROMOCIJA DRVNIH I NEDRVNIH ŠUMSKIH PROIZVODA

Opis operacije

Zbog nezadovoljavajuće razine korištenja velikog broja drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda potrebno je sustavno provoditi njihovu promociju. Operacija je usmjerena osobito na korištenje šumske biomase kao OIE čiji potencijali su neiskorišteni, a informacije i specifična znanja nedostupni široj grupi korisnika, osobito onih u ruralnim područjima. Nedovoljno razvijena svijest javnosti o drvu kao ekološki prihvatljivom materijalu za čiju proizvodnju se troši vrlo malo energije i pri čemu se ne onečišćuje okoliš, može se promijeniti jedino sustavnom promocijom. Informiranje javnosti o mogućnostima, prednostima i pozitivnim učincima uporabe ovih proizvoda dugoročno će poboljšati položaj ruralnih područja razmjerno ulaganju u razvoj i korištenje ovog resursa.

Povoljni učinci korištenja nedrvnih šumskih proizvoda (plodova, ljekovitog bilja, gljiva i drugog biljnog materijala) u prehrani nisu dovoljno poznati niti je dostatno razvijena svijest javnosti o mogućnostima njihovog održivog korištenja, na način da se ne ošteti šumski ekosustav ili naruši biološka raznolikost. To se može promijeniti jedino naprednim promotivnim i edukacijskim aktivnostima koje će se sustavno provoditi na široj populaciji potencijalnih korisnika, ali i potencijalnih proizvođača u ruralnim područjima.

Promotivne aktivnosti u sklopu ove operacije usmjerene su izradi promocijskih materijala, održavanju radionica za proizvođače i korisnike, održavanju specijaliziranih sajmova, izradi programa predstavljanja pojedinih proizvoda, izradi i provođenju projekata istraživanja tržišta za pojedine proizvode, provođenju ispitivanja interesa potencijalnih proizvođača za pokretanje poduzetništva u smislu korištenja ovih proizvoda i interesa potencijalnih korisnika za korištenjem budućih proizvoda, te izradi i provođenju promotivnih programa i aktivnosti za potrebe lokalne i regionalne uprave i samouprave.

Operacija doprinosi Fokus području 3A kroz promociju i plasman drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda na tržište.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.
Korisnik može tražiti avansna plaćanja za investicije i to do 50% ugovorenih sredstava javne potpore. Isplata avansnog plaćanja mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa avansa.

Veza s drugim zakonskim propisima

Ulaganja u okviru ove operacije povezana su sa sljedećom zakonskom regulativom:

- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13).

Nelektorirana verzija

Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su:

- privatni šumoposjednici
- udruge šumoposjednika
- obrti, trgovačka društva, mikro, mala i srednja poduzeća
- jedinice lokalne i regionalne uprave i samouprave.

Prihvatljivi troškovi

Za ulaganja u sklopu ove operacije prihvatljivi su sljedeći troškovi i ulaganja:

1. Troškovi promocije drvnih i nedrvnih (gljive, šumski plodovi i dr.) šumskih proizvoda (npr. promotivni materijali, radionice, multimedija, sajmovi i dr.);
2. Troškovi izrade studija i analiza (npr. troškovi istraživanja tržišta, studije i analize potrebne za pripremu i provedbu projekata i dr.);
3. Usluge arhitekata, inženjera, konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekata.

Uvjeti prihvatljivosti

Za ulaganja u sklopu ove operacije korisnici moraju ispunjavati sljedeće uvjete:
-Privatni šumoposjednici moraju biti upisani u Upisnik privatnih šumoposjednika Ministarstva poljoprivrede;

-Udruge šumoposjednika moraju biti registrirane sukladno nacionalnim propisima;

Kriterij odabira

Bespovratna financijska potpora dodjeljuje se na temelju javnog natječaja. Kriteriji rangiranja bit će propisani provedbenim aktom (Pravilnikom) kroz regionalne, okolišne, društvene te gospodarske parametre.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85% udjela, a Republika Hrvatska s 15% udjela.

Intenzitet potpore izražen je kao udio javne potpore u prihvatljivim troškovima ulaganja. Intenzitet potpore za ulaganja iznosi 65% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Visina potpore:

- Maksimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 50.000 €.

Neelektorirana verzija

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrole mjere

Način provjere i kontrole svih uvjeta i kriterija prihvatljivosti bit će propisani provedbenim aktom, a provodi ih Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

-Sustav provedbe i kontrole. U predpristupnom razdoblju RH nije provodila, a time ni stekla iskustvo u kontroli provedbe šumarskih mjera kroz programe ruralnog razvoja.

-Provedba javnog natječaja. Postupci mogu biti dugotrajni (više od pola godine).

-Elektronska prijava i elektronska dostava dokumentacije na javni natječaj. Veliki broj korisnika nema adekvatno znanje i opremu da bi mogli kvalitetno aplicirati na javni natječaj putem elektronske prijave.

-Bankovno jamstvo. Postoji velika želja za ulaganjem, ali može doći do nemogućnosti bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u stopostotnoj vrijednosti iznosa ulaganja.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

-Pojačat će se edukacija timova za rad na projektima, te zaposlenih u savjetodavnim i kontrolnim tijelima u šumarskom sektoru.

-Izvršit će se pravovremeno obavješćivanje korisnika o terminima raspisivanja i duljini trajanja javnih natječaja za kalendarsku godinu. Propisat će se potpuno jasni kriteriji.

-Pružit će se pomoć svim zainteresiranim korisnicima koji nemaju znanja i opremu za elektronsku prijavu i dostavu dokumentacije na javni natječaj putem raznih institucija (Savjetodavna služba i dr.).

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

Prepoznati problemi i rizici za provođenje ove mjere su umjereni te ih je moguće umanjiti kvalitetnim provođenjem aktivnosti za umanjenje rizika.

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Nije primjenjivo za ovu mjeru.

8.2.6. Dodatne informacije za mjeru

Nema

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Sve je opisano u prethodnim poglavljima

Neelektronska verzija

8.2.0. M09 – Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača

8.2.1. Pravna osnova

Članak 27. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005

Delegirani akt xxxxxx

Implementacijski akt xxxxx

8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Poljoprivrednici imaju slab interes za udruživanje zbog nedostatka informacija i iskustva u takvim tipovima udruživanja, različite razine profesionalnog iskustva, nerazumijevanja zajedničkih ciljeva i načela rada. Udruživanjem u proizvođačke grupe i organizacije poljoprivrednim gospodarstvima s manjom proizvodnjom olakšat će se izlazak na tržište i doprinijeti njihovoj konkurentnosti na tržištu.

Doprinos fokus područjima

Mjera doprinosi prioritetu 3 Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi, fokus području 3A Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija.

Mjera će potaknuti osnivanje i rad proizvođačkih grupa i organizacija, što će dovesti do koncentriranja proizvodnje te usklađivanja proizvodnje (ponude) sa zahtjevima tržišta (potražnje), a time i povećanja dodane vrijednosti u poljoprivredi.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, zaštitu okoliš i inovacije.
Klimatske promjene - Poticanjem osnivanja i rada proizvođačkih grupa i organizacija postići će se centralizacija opskrbe, razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta, što će rezultirati smanjenjem troškova logistike, skladištenja i prijevoza, a time i smanjenju emisije ugljičnog dioksida.
Zaštita okoliša – Sudjelovanjem u radu proizvođačke grupe ili organizacije rast će svijest o važnosti zaštite okoliša te će udružena proizvodnja na nju imati direkan utjecaj.
Inovacije - Udruženo djelovanje kroz proizvođačke grupe i organizacije omogućit će razvoj i primjenu inovacija.

Nelektorirana verzija

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača

Opis operacije

Osnivanje i rad proizvođačkih grupa i organizacija u sektoru poljoprivredne proizvodnje i šumarstva omogućiti će prilagodbu proizvodnje (ponude) zahtjevima tržišta (potražnje), bolje pozicije proizvoda i njegovu konkurentnost na tržištu kao i smanjenje udjela posredničke prodaje.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku paušala u godišnjim ratama, na osnovu Poslovnog plana koji proizvođačka grupa ili organizacija podnosi za period koji ne prelazi 5 godina od datuma kada je proizvođačka grupa ili organizacija priznata.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)

Pravilnik o osnivanju i radu proizvođačkih grupa i organizacija (u pripremi)

Uredba Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda (Jedinstvena Uredba o ZOT-u)

Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (NN br. 82/13)

Nacionalna strategija za održive operativne programe u sektoru voća i povrća za razdoblje od 2014. do 2019.

Korisnici

Prihvatljivi korisnici su proizvođačke grupe ili organizacije iz svih sektora poljoprivredne proizvodnje ili sektora šumarstva priznate od 01.01.2014. godine do 31.12.2020. godine od ministarstva nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo.

Prihvatljivi troškovi

Ulaganja moraju biti u skladu s Poslovnim planom proizvođačke grupe ili organizacije, a mogu obuhvaćati: administrativne troškove, uključujući i troškove uređenja prostora, troškove priznavanja, troškove udruženog stavljanja na tržište (plasiranja) proizvoda, uključujući troškove pripreme za prodaju, centralizaciju prodaje i opskrbu veletrgovine, kupnju informatičke opreme i tehnologije, trošak plaće za stalno zaposlenog djelatnika, kupnju opreme potrebne za zajednički nastup na tržištu proizvođačke grupe ili organizacije.

Nelektorirana verzija

Poslovni plan mora biti odobren od ministarstva nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo koje je priznalo proizvođačku grupu ili organizaciju.

Sadržaj Poslovnog plana bit će definiran Pravilnikom.

Uvjeti prihvatljivosti

Potpora se odobrava za osnivanje i rad proizvođačkih grupa ili organizacija koje su u rangu malih i srednjih poduzeća.

Proizvođačka grupa ili organizacija mora biti osnovana u programskom razdoblju 2014.-2020. te biti priznata od ministarstva nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo sukladno važećim nacionalnim propisima.

Proizvođačka grupa ili organizacija mora imati najmanje 5 članova.

Proizvođačka grupa ili organizacija predaje Poslovni plan za petogodišnje razdoblje koji mora sadržavati:

- jasne ciljeve proizvođačke grupe ili organizacije
- prilagodbu proizvodnje i proizvoda zahtjevima tržišta
- zajednički nastup na tržištu
- zajednička pravila o proizvodnji, posebno u pogledu ubiranja plodova i dostupnosti,
- razvoj poslovnih i marketinških vještina te olakšavanje inovativnih procesa.

Kriteriji odabira

Potpora se dodjeljuje na osnovu Poslovnog plana sukladno slijedećim kriterijima:

- brojem udruženih proizvođača
- većom vrijednosti utržene proizvodnje
- proizvođači proizvoda s oznakom kvalitete
- pravno uređenim članstvom u PG ili PO

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 90% udjela, a Republika Hrvatska s 10% udjela.

Potpora će se isplatiti u paušalnom iznosu jednom godišnje tijekom 5 godina od datuma priznavanja proizvođačke grupe ili organizacije na temelju Poslovnog plana, a izračunava se na osnovu vrijednosti utržene proizvodnje proizvođačke grupe ili organizacije i ima degresivni tok.

Tijekom programskog razdoblja djelovanja ovakav tip potpore proizvođačka grupa ili organizacija može dobiti samo jednom.

Potpora je ograničena na maksimalno 10 % vrijednosti godišnje utržene proizvodnje, a ne može prelaziti 100.000 EUR godišnje bez obzira na stvarni obračun moguće potpore.

Nelektorirana verzija

Najveći iznos potpore za proizvođačku grupu ili organizaciju ne može biti veći od 100.000 EUR godišnje, bez obzira na stvarni obračun moguće potpore.

Iznos potpore izračunava se na osnovu vrijednosti utržene proizvodnje po godini provedbe Poslovnog plana i iznosi:

u 1. godini 10% od utržene proizvodnje
u 2. godini 9% od utržene proizvodnje
u 3. godini 8% od utržene proizvodnje
u 4. godini 7% od utržene proizvodnje
u 5. godini 6% od utržene proizvodnje

Isplata zadnje rate izvršit će se ako je Poslovni plan proizvođačke grupe ili organizacije realiziran u cijelosti.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Kontrolu računa i Poslovnog plana provoditi će Upravljačko tijelo zajedno sa vanjskim suradnicima i Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

Rizik je ukoliko bi članovi proizvođačke grupe ili organizacije prelazili iz jedne u drugu proizvođačku grupu ili organizaciju u istom sektoru, priznatu za istu vrstu proizvoda kako bi koristili potporu više puta.

Također, rizik je gašenje proizvođačke grupe ili organizacije tijekom ili nakon isteka perioda sufinanciranja od 5 godina.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Za proizvođačke grupe ili organizacije iz svih sektora poljoprivredne proizvodnje osnova za izračun potpore bit će godišnja utržena proizvodnja proizvođačke grupe ili organizacije. U prvoj godini nakon osnivanja proizvođačke grupe ili organizacije potpora će se izračunati na temelju

Nelektorirana verzija

prosječne godišnje vrijednosti utržene proizvodnje njihovih članova tri godine prije ulaska u proizvođačku grupu ili organizaciju.

Za proizvođačke grupe ili organizacije iz sektora šumarstva osnova za izračun potpore bit će prosječna vrijednosti utržene proizvodnje članova proizvođačke grupe ili organizacije tijekom posljednjih pet godina prije priznavanja, isključujući najnižu i najvišu vrijednost.

Poslovni plan u cijelosti mora biti realiziran do isplate zadnje rate potpore u suprotnom će slijediti zahtjev za povrat sredstava.

U slučaju da nisu ispunjeni ciljevi iz Poslovnog plana za prethodnu godinu isplata sljedeće rate moguća je uz uvjet da je istu odobrilo Povjerenstvo koje je priznalo proizvođačku grupu ili organizaciju.

Osnova za izračunavanje visine potpore za slijedeće četiri godine bit će vrijednost godišnje utržene proizvodnje proizvođačke grupe ili organizacije.

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Nema.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Proizvođačke grupe i organizacije mogu ostvariti potporu i kroz mjeru Ulaganja u fizičku imovinu i mjeru Suradnja, ali ne za iste prihvatljive troškove.

Proizvođačke organizacije mogu ostvariti potporu i kroz Europski fond za jamstva u poljoprivredi (European Agricultural Guarantee Fund - EAGF).

Nelektorirana verzija

8.2.0. M10 – Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti

8.2.1. Pravna osnova

Članak 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirani akt xxxxxx

Implementacijski akt xxxxx

8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Intenzivna poljoprivredna proizvodnja, uglavnom orijentirana na monokulturu, ima za cilj proizvesti što veći urod po jedinici površine, za što su potrebne velike količine gnojiva i pesticida. Količina humusa s godinama opada, što dovodi do smanjenja plodnosti tla. Moderna mehanizacija zahtijeva velike oranične površine, krčile su se živice i šumarci, orale travnjacima obrasle površine i isušivala močvarna područja. Kroz dugi period postalo je jasno da intezivna poljoprivreda negativno utječe na kvalitetu vode, zraka i tla te dovodi smanjenja bioraznolikosti i krajobraznih karakteristitka.

Cilj mjere je potaknuti poljoprivredne prakse koje su korisne za okoliš i ublažiti negativne učinke poljoprivrede. Također, mjera potiče biološku raznolikost i genetske resurse vezane uz poljoprivredu.

RH nema u sklopu PRR posebnu mjeru za plaćanje poljoprivrednicima u Natura 2000 područjima budući nemamo definirane planove upravljanja. Zato se u ovoj mjeri najstojalo kroz slijedeće operacije ponuditi rješenje za Natura 2000 područja iako su neke od njih primjenjive na čitavom teritoriju: očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti,

Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex), pilot mjera za zaštitu leptira, uspostava poljskih traka, održavanje travnjačkih voćnjaka, održavanje tradicionalnih maslinika, očuvanje obilježja krajobraza – suhozida i živica, zaštita bioraznolikosti na šaranskim ribnjacima.

Doprinos fokus područjima:

Prioritet 4: Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom:

Fokus područje 4A: obnavljanje, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući Natura 2000 područja, područja obuhvaćena prirodnih ili ostalim specifičnim ograničenjima, područja s visokim prirodnim vrijednostima i stanje europskog krajobraza;

Fokus područje 4B: poboljšanje gospodarenja vodom, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima;

Nelektorirana verzija

Fokus područje 4C: zaštita tla od erozije i poboljšanje gospodarenja tlom.

Prioritet 5: Promicanje učinkovitosti resursa i potpora prelasku na privredu s niskim udjelom ugljika i klimatski prilagodljivom u poljoprivrednom, prehrambenom i šumskom sektoru, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 5A: povećanje učinkovitosti korištenja vode u poljoprivredi;
Fokus područje 5E: poticanje očuvanja ugljika i vezivanja CO2 (sekvestracija) u poljoprivredi i šumarstvu;

Prioritet 4: Obnovu, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, s naglaskom na sljedeća područja:

- Korisnici ove mjere moraju poštivati zahtjeve koji su iznad obveznih zahtjeva višestruke sukladnosti i propisanih zahtjeva upravljanja.
- Propisanim agrotehnički zahvatima smanjuje se erozija tla, povećava plodnost tla, učinkovitije upravlja gnojivima i pesticidima te doprinosi očuvanju, obnovi i povećanju biorazolikosti.

Prioritet 5: Promicanje učinkovitosti resursa i potpora prelasku na privredu s niskim udjelom ugljika i klimatski prilagodljivom u poljoprivrednom, prehrambenom i šumskom sektoru, s naglaskom na sljedeća područja:

- zahtjevi propisani ovom mjerom koji se odnose na pokrovnost tla i plodored doprinjeti će učinkovitijem korištenju vode i povećati očuvanje i vezivanje CO2.

Doprinos horizontalnim ciljevima:

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, okoliš i inovacije.

Klimatske promjene i okoliš – nekorištenje ili smanjena uporabu mineralnih gnojiva i pesticida, uvođenje poljoprivrednih praksi koji poboljšavaju zadržavanje vode i pohranu ugljika, te kroz održavanje tradicionalnog krajobraza, sorti i pasmina.

Inovacije - zahtjevi vezani za precizno i održivo korištenje gnojiva i pesticida, nužnost unapređenja poljoprivrednih tehnika i prakse, te revitalizacija tradicionalnih sorata i pasmina.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Mjera se sastoji od 2 podmjere:

M10.1. Plaćanja za agro-okolišne i klimatske obveze

M10.2. Potpora očuvanju genetskih resursa u poljoprivredi

Neelektorirana verzija

M10.1. Plaćanja za agro-okolišne i klimatske obveze:

1.1. Tip operacije: Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture

1.2. Tip operacije: Zatravnjivanje trajnih nasada

1.3. Tip operacije: Održavanje terasa

1.4. Tip operacije: Široki plodored

1.5. Tip operacije: očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti

1.6. Tip operacije: pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex)

1.7. Tip operacije: pilot mjera za zaštitu leptira

1.8. Tip operacije: uspostava poljskih traka

1.9. Tip operacije: održavanje travnjačkih voćnjaka

1.10. Tip operacije: održavanje ekstenzivnih maslinika

1.11. Tip operacije: očuvanje obilježja krajobraza – suhozida

1.12. Tip operacije: očuvanje obilježja krajobraza – živica

1.13. Tip operacije: zaštita bioraznolikosti na šaranskim ribnjacima

1.14. Tip operacije: sjetva zimskog pokrovnog usjeva (catch crop)

1.15. Tip operacije: integrirana poljoprivreda

M10.2. Potpora očuvanju genetskih resursa u poljoprivredi:

2.1. Tip operacije: očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja

2.2. Tip operacije: očuvanje ugroženih autohtonih i tradicijskih sorti poljoprivrednog bilja

Sudjelovanje u mjeri je dobrovoljno uz petogodišnje poštivanje obveza.

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine ili grlu/kljunu kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete. Korisnici moraju poštivati odredbe višestruke sukladnosti kao i druge propisane zahtjeve upravljanja.

Korisnici ove mjere mogu kombinirati operacije kako je navedeno u Tablici koja je u prilogu dokumenta.

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura 2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Minimalna površina ARKOD parcele za koju se može podnijeti Zahtjev je 0,05 ha, a pravo na potporu ostvaruje se ukoliko je površina poljoprivrednog gospodarstva minimalno 0,5 ha.

Nelektorirana verzija

Potpora se računa za svaku od operacija zasebno, na bazi dodatnih troškova i/ili smanjenog prinosa u odnosu na prosječnu poljoprivrednu proizvodnju.

Revizijska klauzula

U slučaju izmjene relevantnih propisanih standarda i zahtjeva, ukoliko bi opseg novih obveza nadilazio obveze navede u opisu mjere, korisnik može odustati od sudjelovanja u mjeri bez povrata sredstava za razdoblje u kojemu je obveza bila na snazi.

Korisnici

Prihvatljivi korisnici ove mjere su poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, koriste zemljište upisano u ARKOD te imaju domaće životinje upisane u Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ).

Od 2015. godine u podmjeru Potpora očuvanju genetskih resursa u poljoprivredi mogu biti uključeni i ostali korisnici čije su obveze vezane uz očuvanje, održivo korištenje i razvoj biljnih i životinjskih genetskih izvora.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Kontrolu mjere provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju; detalji su opisani za svaki tip operacije zasebno.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Neelektronirana verzija

Metodologija za operacije:

- *Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture*
- *Zatravnjivanje trajnih nasada*
- *Održavanje terasa*
- *Široki plodored*
- *Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja*

- *Sjetva pokrovnog usjeva (catch crop)*

Prilikom izrade poštivani su slijedeći osnovni principi:

- U obzir su uzeti dodatni troškovi koje primjena operacije „proizvodi“
- Uračunato je smanjenje prihoda (prinosa), ukoliko se pojavljuje
- Uključeno je smanjenje cijene, ali i njeno povećanje kod nekih operacija (na primjer veća cijena plodova nekih izvornih sorti voća)
- Moguće uštede, koje nastaju primjenom operacija i
- Transakcijski troškovi nisu uračunati, ali su uključeni troškovi vođenja evidencije i treninga u jednom iznosu za svaku operaciju.

Izračuni se temelje na primjeni gross margin kalkulacija. Kalkulacije se temelje na uvažanju promjena cijena proizvoda i inputa u trogodišnjem razdoblju, ali i, gdje to nije dostupno, ekspertnoj procjeni.

Izrada studije uključivala je slijedeće korake:

1. Napravljena je desk analiza literature koja obuhvaća temelju agro-okoliša. Istražena su iskustva i mjere iz različitih država, članica EU. Analizirana je metodologija izračuna visine potpore za agrokolišne mjere.
2. Kreirana je podloga u obliku gross margin kalkulacija za najvažnije poljoprivredne kulture (ratarstvo, povrćarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo)
3. Na dogovorene mjere određeni su kriteriji za izračun visine potpore. Isti su iskomunicirani su sa ekspertima sa Agronomskog fakulteta, koji su dali tehnološku podlogu za provedbu opisanih mjera.
4. Potpore su izračunate slijedeći osnovne metodološke prinicipe dodatnih troškova i/ili izgubljenog prihoda.

Izvori podataka:

- Model kalkulacija pokrića varijabilnih troškova poljoprivredne proizvodnje, Poljoprivredno savjetodavna služba
- Državni zavod za statistiku RH
- Tržišno-informacijski sustav u poljoprivredi
- Interni podaci Zavoda za menadžment i ruralno poduzetništvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i
- Znanstvena i stručna literature.

REZULTATI

1. Operacija: Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture

Tehnički opis

Operacija Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture. Ova mjera ima za cilj sprječavanje erozijskih procesa vodom i vjetrom na ratarskim površinama koje su ugrožene erozijom. Potpore poljoprivrednicima koji kontinuirano koriste poljoprivredno zemljište na terenima s nagibom su nužne kako bi se nadoknadili dodatni troškovi poljoprivredne

Nelektorirana verzija

proizvodnje. Ove će potpore doprinijeti održavanju i promicanju održivih sistema poljoprivredne proizvodnje.

Kalkulacija

Izračun potpore temelji se na usporedbi modelnog poljoprivrednog gospodarstva u ravnici sa tropoljnim plodoredom (baza).

Modelno poljoprivrednog gospodarstvo na terenu sa nagibom proizvodi uz 20% veće troškove agrotehnike i trošak pokrovnog usjeva. Troškovi gnojidbe nešto su niži uslijed bilanciranja unosa hranjiva

Potpora uključuje i troškove edukacija i treninga, izrada plana gnojidbe i izrada plana plodoreda

	Modelno gospodarstvo-ravnica*			Modelno gospodarstvo-nagib			
	prihod	troškovi mehanizacije	ostali var. troškovi	prihod	troškovi mehanizacije	ostali troškovi	pokrovni usjev
Pšenica	7.076	1.487	5.060	7.076	1.642	5.060	
Kukuruz	11.532	1.713	7.474	11.532	1.896	6.987	
DTS	6.970	3.643	4.466	6.970	4.154	4.466	
Pokrovni usjev							-500
Razlika GM							862
Trošak treninga i evidencije**							700
VISINA POTPORE (Razlika GM + trošak treninga i evidencije)							1.562

* Udio pšenice i kukuruza 25% u strukturi sjetve

** Trošak treninga i evidencije uključuje: edukaciju i trening u trajanju od 5 do 10 sati (300 kuna), izrada plana gnojidbei bilanciranja hranjiva (200 kn) i izrada plana plodoreda (200 kn)

2. Operacija: Široki plodored

Tehnički opis

Cilj je ove operacije unapređenje plodnosti tla s obzirom da poboljšava strukturu tla i obogaćuje tlo organskom tvari. Nadalje, širi plodored potiče sveukupnu raznolikost vrsta i staništa. Cilj

Nacrt verzija

plodoreda je smanjiti gubitak hranjiva, smanjiti potrebu za agrokemijskim inputima, poboljšati plodnost tla i povećati ukupnu biološku raznolikost na poljoprivrednim gospodarstvima.

Kalkulacija

Kao baza uzet je peteropoljni plodored sa intenzivnom ratarskom proizvodnjom. Bazni plodored uspoređen je sa ostalim kombinacijama plodoreda od peteropolja do devetopolja

	GM	GM-razlika
GM-bazno modelno gospodarstvo	1.738	
GM-5-polja	424	1.314
GM-6 polja	445	1.292
GM-7 polja	391	1.346
GM-8 polja	468	1.270
GM-9 polja	747	991
Prosjek razlike GM		1.243
Trošak treninga i evidencije		700
Visina potpore		1.943

Bazno modelno gospododarstvo proizvodi uz primjenu peteropoljnog plodoreda sa 20% udjelom pšenice, ječma, soje, uljane repice i kukuruza. Ostali plodoredi poštuju uvjete operacije.

3. Operacija: Sjetva pokrovnog usjeva (catch crop)

Tehnički opis

Operacija ima više ciljeva i nudi rješenje za tematiku koja se proteže na više agro okolišnih problema. Prvenstveno ima svrhu smanjenje ispiranja hranjiva u nadzemne i podzemne vode kao i zašita tla od erozije putem vode i vjetra, uz povećanje organske tvari u tlu. Jednako je važan i utjecaj na bioraznolikost budući tlo pokriveno biljkama pruža dom i izvor hrane znatnom broju organizama, koji imaju važnu ulogu u prirodi.

Kalkulacija

Izračun smo temeljili na tri koraka:

1. Trošak pokrovnog usjeva (sjeme, mehanizacija i održavanje usjeva)
2. Izgubljeni prihod i

Nelektorirana verzija

3. Veći troškovi kontrole korova u narednom usjevu i

Pokrovni usjev	Ječam	Zob	Raž	Pšenica	Uljana repica	DTS	PROSJEK
Trošak pokrovnog usjeva*	2.420	2.336	2.441	2.874	2.629	2.041	
Izgubljeni prihoda slijedećeg usjeva**	593	593	593	593	593	593	
Dodatni troškovi kontrole korova***	113	113	113	113	113	113	
Edukacija i trening i evidencija	500	500	500	500	500	500	
AO plaćanje	3.626	3.542	3.647	4.079	3.835	3.246	3.662

*inputi: sjeme, gnojivo, strojevi

** Dobiveni se iznos odnosi na smanjenje prinosa kukuruza (kao najčešće slijedeće kulture) za 5%

***Povećani troškovi kontrole korova iznose 112,50 kuna (ekspertna procjena).

4. Operacija: Održavanje terasa

Tehnički opis

Terasirane površine sa tradicionalnom poljoprivredom, obilježene uzgojem raznolikih kultura, prostorni su element koji se javlja oko polja. One se izravno vežu na polje, na mjestima gdje teren dobiva nagib, pa se trebao terasirati. Razlozi za ovu podmjeru se sprječavanje erozije u mediteranskim i submediteranskim područjima od erozije. Odnose se na uspostavu novih terasastih nasada i obnovu već postojećih.

Kalkulacija

Izgradnja terasa= 275.598 kuna/ha (Izvor: Nacionalni program pomoći sektora vina 2014.-2018)

Trošak investicijskog i tekućeg održavanja= 2% investicije (uobičajni i preporučeni postotak u literaturi o analizi investicija.

Trošak edukacije i treninga u iznosu 300 kn i trošak evidencije u visini od 200 kn

Prijedlog visine potpore: 6.012 kuna

5. Operacija: Zatravnjivanje trajnih nasada

Tehnički opis

Većina trajnih nasada u Hrvatskoj je na terenima sa nagibom koji omogućava optimalne agroklimatske uvjete za rast i razvoj voćnjaka i vinograda. Mjera ima cilj spriječiti eroziju

Nelektorirana verzija

utjecajem kiše ili vjetra. Smanjenjem erozije zadržati će se humusni sloj a sadnjom jednogodišnjih i višegodišnjih travnjaka bit će postignuta zaštita isušivanja tla u nasadu, povećanje bioraznolikosti te zelena gnojidba.

Kalkulacija

Trošak uspostave travnjaka iznosi 1.550,00 kuna. Ukoliko ovaj trošak raspodijelimo na 5 godina, isti iznosi 310,00 kuna godišnje

Godišnji troškovi malčiranja iznose 3.085 kuna.

Trošak edukacije i treninga u iznosu 300 kn i trošak evidencije u visini od 200 kn

Prijedlog visine potpore: 3.895,00 kuna

6. Operacija: Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja

Tehnički opis

Operacija Očuvanje pojedinih izvornih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja nastoji sačuvati od nestanka iz poljoprivredne proizvodnje stare tradicionalne sorte i populacije. Kao posljedica nestajanja, smanjena je genetska raznolikost poljoprivrednog bilja, a time i genetska pričuva o kojoj ćemo ovisiti kako bismo zadovoljili nepredviđene potrebe budućih promjena u svijetu i društvu. Očuvanje genetskih izvora osigurava dostupnost bioraznolikosti poljoprivrednicima, oplemenjivačima i istraživačima, kao i korištenje budućim generacijama.

Kalkulacija

Zadaća je kalkulacija agrookolišnih mjera odrediti visinu poticaja koja će poljoprivredniku nadomjestiti razliku dohotka koja nastaje uzgojem izvornih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja. Pretpostavka je naime, kako uzgoj izvornih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja donosi niži dohodak zbog niže proizvodnosti (prinosa) i/ili viših troškova proizvodnje zbog veće osjetljivosti na biotske i abiotske čimbenike, koja zahtijeva dodatne agrotehničke zahvate, povećanu gnojidbu i sl.

Tehnološke pretpostavke kod povrća temelje se na smanjenom prinosu izvornih i zaštićenih sorti i kultivara. Smanjenje prinosa iznosi od 15 do 30 posto. Usporedo sa smanjenjem prinosa smanjuju se i troškovi koji su funkcija prinosa (trošak ambalaže, gnojidbe, berbe i sl.).

	GM-	GM-izvorne	Potpora
Rajčica	19.546	15.335	4.211
Paprika/feferoni	47.025	46.031	994
Patlidžan			
PLODOVITO POVRĆE, Pomoćnice			2.603
Kupus	11.206	8.140	3.066

Neslužbena verzija

Hren	5.560	2.231	3.329
Postrna repa			
KUPUSNJAČE			3.198
Luk	42.548	38.982	3.567
Češnjak	37.056	15.410	21.647
LJILJANI			3.567
Mrkva	45.676	41.329	4.347
Peršin			
ŠTITARKE			4.347
Salata	38.334	37.262	1.072
Artičoka			
GLAVOČIKE			1.072
Lubenica	19.625	17.875	1.750
TIKVENJAČE			1.750
Rabarbara			
DVORNICE			

U izračunu visine potpore za jabuke uspoređena je kalkulacija (bazna) komercijalne proizvodnje jabuka sa široko rasprostanjenim sortama na slabo bujnoj podlozi u gustom sklopu. Kalkulacija za tradicionalne sorte odnosi se na gore opisani način uzgoja. Cijena domaćih sorti postavljena je nešto vise. Troškovi proizvodnje raspoređeni su sukladno vrsti nasada (gustoća sklopa) i prinosu.

Kod trešnje uspoređivana je komercijalna proizvodnja sa većim guščim sklopom i rjeđim sklopom, koji se pretpostavlja kod izvornih i zaštićenih sorti.

Kod lijeske imamo slučaj kako se na popisu izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara nalaze i oni koji se već dugi niz godina preporučaju za sadnju pri intenzivnom uzgoju. Stoga smo prilikom izračuna visine potpore usporedili uzgoj u obliku grma i stabla. Drugo navedeni daje veće prinose, ali su i troškovi povećani (mehanizirana berba i navodnjavanje prikazano u većim ostalim troškovima).

Za južne voćke izračun se temelji na izračunu za masline. Izračun za masline kao bazu pretpostavlja intenzivan uzgoj u meditranskom području. Bazna je kalkulacija, dakle, temelji na pretpostavci uzgoja u sklopu 6x5 metara, odnosno 300 stabala po hektaru. Uzgojni oblik je kotlasta krošnja. Uz randman od 16%, prinos ulja iznosi 1440 litara. Kalkulacija za Istru temelji se na pretpostavci sklopa od 250 stabala masline po hektaru i prinos ulja od 1080 litara. U Dalmaciji se pretpostavlja isti sklop, ali uz nešto manji prinos ulja (1020 litara). Cijena ulja u baznoj kalkulciji je 59 kn/l, odnosno 70 kn/l za kalkulaciju u Istri i Dalmaciji. Troškovi proizvodnje prilagođeni su visini proizvodnje, ali i agrookolišnim uvjetima.

Prosjek izračunate potpore za Istru i Dalmaciju, odnosno za masline predlažemo koristiti i za ostale južne voćne kulture (smokva i šipak). Treba upozoriti kako usporedba bazne kalkulacije i kalkulacije izvornih i zaštićenih vrsta/sorti šipka i smokve nema smisla jer se sorte sa popisa pojavlju u ulozi vodećih sorti. Na primjer, kod šipka, bazna kalkulacija nema smisla jer je samo jedna strana sorta šipka (Hicaznar-turska sorta) umatičena prošle godine kod jednog rasadničara, a nema je još u komercijalnoj proizvodnji.

Nelektorirana verzija

	GM-bazno	GM-izvorne sorte	Potpora
Jabuka	19.836	15.885	3.951
JEZGRIĆAVE VOĆKE			3.951
Trešnja	39.978	37.142	2.836
KOŠTIĆAVE VOĆKE			2.836
Lijeska	11.618	8.544	3.074
LUPINASTE VOĆE			3.074
Maslina	40.529		
Maslina-Istra		34.315	6.214
Maslina-Dalmacija		33.755	6.774
Šipak			
Smokva			
JUŽNE VOĆKE			6.494

Kod izračuna visine potpore za sorte vinove loze pošlo se od podjele na Kontintalnu i Mediteransku (Jadransku) regiju. Iznos potpore izračun je usporedbom kalkulacija intenzivne proizvodnje grožđa (bijelog) u kontinentalnom dijelu Hrvatske i proizvodnje grožđa (crnog) u Jadranskoj Hrvatskoj sa proizvodnjama (uprosječenim) grožđa sorti sa popisa izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara.

	GM-bazno	GM-izvorne sorte	Potpora
Vinova loza-Kontinentalna Hrvatska	4.527	3.790	737
Vinova loza-Jadranska Hrvatska	17.405	15.550	1.855

U kalkulaciji za pir korišteni su podaci istraživanja objavljeni tijekom 2012. Godine (Mlinar i Ikić i Pospišil i dr.). U istraživanjima su istraživani kultivari pira. Prinos kultivara Vigor i Ostro (prosjek za dvije godine i na 4 lokacije) iznosio je 5002 kg/ha, odnosno 4895 kg/ha (Mlinarić i Ikić, 2012.). U drugom istraživanju uspoređivan je prinos kultivara Ostro sa kultivarom Nirvana.

Nelektorirana verzija

Rezultati su pokazali kako je kultivar Nirvana dao veće prinose u istraživanom razdoblju 2008/09 i 2009/10 i to za 527 kg u prosjeku.

U izračunu visine potpore za pir korišten je stoga veći prinos u baznoj kalkulaciji.

Kod krumpira smo pošli od pretpostavke kako se višeg prinosa u baznoj kalkulaciji.

	GM-bazno	GM-izvorne sorte	Potpora
Krumpir	20.310	17.563	2.748
Pir	9.230	8.136	1.094

Sve prikazane iznose potpore po ovoj mjeri treba uvećati za iznos troška edukacije i treninga u iznosu 300 kn i troška evidencije u visini od 200 kn.

ZAKLJUČCI

Primjenom opisanih metoda dolazi se do određenih iznosa koji ne bi smjeli prelaziti slijedeće iznose (maksimalni iznosi agrookolišnih plaćanja na godišnjoj razini):

- Jednogodišnji usjevi 600 €/ha
- Specijalizirani višegodišnji usjevi 900 €/ha
- Ostalo korištenje tla 450 €/ha
- Autohtone pasmine životinja 200 €/uvjetnom grlu
-

Podmjera	Predloženo plaćanje,	Predloženo plaćanje,
Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje	1.562	206
Široki plodored	1.943	256
Catch crops	3.662	482
Zatravnjivanje trajnih nasada	3.895	513
Održavanje terasa	5.512	725
Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja		
Plodovito povrće, Pomoćnice	3.103	413
Kupusnjače	3.698	492
Ljiljani	4.067	541
Štitarke	4.847	645
Glavočike	1.572	209
Tikvenjače	2.250	299
Dvornice		0
Jezgričave voćke	4.451	592
Koštićave voćke	3.336	444
Lupinaste voće	3.574	475

Elektronska verzija

Južne voćke	6.994	930
Vinova loza-Kontinentalna Hrvatska	1.237	165
Vinova loza-Jadranska Hrvatska	2.355	313
Krumpir	3.248	432
Pir	1.594	212

Metodologija za operacije:

- *integrirana poljoprivreda*
- *očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja*

opisana u dokumentu „Support for Preparing Rural Development Programme 2014-2020 Croatia, Payment rate calculations for organic and integrated farming and native and endangered breeds under the Croatian Rural Development Programme for 2014-2020“, autor Cardno Emerging Markets (UK) LTD., koji će biti u privitku.

Metodologija za operacije:

- *očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti*
- *pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex)*
- *pilot mjera za zaštitu leptira*
- *uspostava poljskih traka*
- *održavanje travnjačkih voćnjaka*
- *održavanje tradicionalnih maslinika*
- *očuvanje obilježja krajobraza – suhozida*
- *očuvanje obilježja krajobraza – živica*
- *zaštita bioraznolikosti na šaranskim ribnjacima*

opisana u dokumentu „Agri-Environment and Climate Measures Croatia, Package III – Preservation of Biodiversity, Premium Calculation”, autori DI Gebhard Aschenbrenner

DI Barbara Steurer, Josef Wolfthaler koji će biti u privitku.

Nelektorirana verzija

M10.1.O.1. OBRADA TLA I SJETVA NA TERENU S NAGIBOM ZA ORANIČNE JEDNOGODIŠNJE KULTURE

Opis operacije

Ova operacija spriječava erozijske procese uzrokovane kišom i vjetrom na ratarskim površinama, kojim prijeti erozija i nalaze se na terenu s nagibom 7-15%. Voda i vjetar godišnje prouzroče gubitke od 3,24 tone po ha. Potpora se dodjeljuje poljoprivrednicima koji koriste agro-tehničke mjere koje doprinose zaštiti najvrijednijeg dijela tla - humusa.

Opreacija doprinosi fokus području 4C.

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjeru Agro-okoliš i klima najmanje četiri sata godišnje.
Gnojidba	Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13) je obvezan samo u ranjivim zonama.	Odredbe Akcijskog programa su obvezne.
	Plan gnojidbe nije propisan	Izrada plana gnojidbe
Plodored	Pravilnik o agrotehničkim mjerama (NN 142/13,članak 10). Organska tvar u tlu održava se provođenjem minimalno trogodišnjeg plodoreda prema pravilima struke. Trogodišnji plodored podrazumijeva izmjenu: strne žitarice – okopavine – industrijsko bilje ili trave ili djeteline ili njihove smjese. Trave, djeteline, djetelinsko-travne smjese, travno-djetelinske smjese su dio plodoreda i mogu na istoj površini ostati duže od tri godine. Podusjevi i međuusjevi i ugar	Izrada petogodišnjeg plana plodoreda sa 3 usjeva poštujući slijedeća pravila: – Žitarice ne smiju biti zastupljene više od 65% – Trave, djeteline ili njihove smjese ne smiju biti zastupljene više od 20%

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
	se smatraju kao dio plodoreda.	
Erozija tla	Pravilnik o višestrukoj sukladnosti, Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (NN xx/14) Na poljoprivrednim površinama s nagibom od 15 % ili više, oranje se provodi samo okomito na pad terena.	Obrada tla i sjetva okomito na pad terena na oraničnim površinama s nagibom od 7-15%
Ozelenjivanje	Uvjeti za ozelenjivanje iz prvog stupa	

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NN xx/14

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ratarska ARKOD parcela s prosječnim nagibom od 7-15%.

Nelektorirana verzija

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Visina potpore iznosi X €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola

Osnovni zahtjevi	Provjera
PG mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.	100% administrativno putem Upisnika
Prihvatljive su ratarske parcele s prosječnim nagibom od 7-15%	100% administrativno putem ARKOD-a
Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjere agro okoliša najmanje četiri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Plan gnojidbe	100% administrativno. Korisnik mora priložiti plan gnojidbe za svih pet godina prilikom podnošenja Zahtjeva.
Plan plodoreda	100% administrativno. Korisnik mora priložiti plan plodoreda za svih pet godina prilikom podnošenja Zahtjeva.
Obrada tla i sjetva okomito na nagib	Kontrola na terenu
Ozelenjivanje	

8.2.4.1. Rizici u provedbi:
poštivanje plana gnojidbe i plana plodoreda te kontrola istih

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:
dobre upute, jednostavni obrasci, edukacija

8.2.4.3. Ukupna procjena:
srednje rizično

Neelektorirana verzija

M10.1.O.2. ZATRAVNJIVANJE TRAJNIH NASADA

Opis operacije

Ova operacija sprječava eroziju uzrokovanu kišom i vjetrom. Smanjenjem erozije zadržati će se humusni sloj, povećati plodnost tla i bioraznolikost.

Operacija doprinosi fokus području 5A.

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisana	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četri sata godišnje.
Gnojidba	Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13) je obvezan samo u ranjivim zonama.	Odredbe Akcijskog programa su obvezne.
	Plan gnojidbe nije propisan	Izrada petogodišnjeg plana gnojidbe
Erozija tla	Pravilnik o višestrukoj sukladnosti, Dobri poljoprivredno i okolišni uvjeti (NN xx/14) Tijekom vegetacijskog razdoblja sve oranične poljoprivredne površine moraju biti pokrivene poljoprivrednim kulturama ili žetvenim ostacima (nadzemni dio biljke s korijenom), ili ciljano prekrivene biljnim ostacima (malč), koji umanjuju eroziju tla, osim u slučaju obavljene pripreme za sljedeću sjetvu i prije nicanja ili zimske brazde. Tijekom zime, od 15.	Površina između redova unutar trajnog nasada mora biti pokrivena DTS ili TDS mješavinom.

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
	studenog do 15. veljače, u cilju prikupljanja vlage i sprečavanja erozije, poljoprivredne površine moraju biti prekrivene glavnim usjevom ili se mora primjenjivati jedna od sljedećih mjera: – grubo oranje na zimsku brazdu; – zaoravanje strništa; – ostavljanje strništa na poljoprivrednim površinama; – prekrivanje poljoprivrednih površina žetvenim ostacima (malč)	
Ozelenjivanje	Zahtjevi za ozelenjivanjeiz prvog stupa	

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14

Neelektronska verzija

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela registrirana kao voćnjak ili vinograd s prosječnim nagibom od 7-15%.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Visina potpore iznosi X €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjera
PG mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.	100% administrativno putem Upisnika
Prihvatljiva parcela voćnjaka i vinograda ima prosječni nagib od 7-15%	100% administrativno putem ARKOD-a
Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjere agro okoliša najmanje četri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Plan gnojidbe	100% administrativno. Korisnik mora priložiti plan gnojidbe za svih pet godina prilikom podnošenja Zahtjeva
Površina između redova unutar trajnog nasada mora biti prekrivena na cijeloj površini.	Kontrola na terenu

Nelektorirana verzija

Ozelenjivanje	

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:
poštivanje plana gnojidbe i plana plodoreda te kontrola istih

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:
dobre upute, jednostavni obrasci, edukacija

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:
srednje rizično

Nelektorirana verzija

M10.1.O.3. ODRŽAVANJE TERASA

Opis operacije

Ovom operacijom spriječava erozija tla održavanjem terasa na nagibu.

Opreacija doprinosi fokus području 4C.

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četri sata godišnje.
Održavanje terasa	Nije propisano	Nadomještanje potpornog suhozida
	Nije propisano	Čišćenje vegetacije na terasama
	Nije propisano	Nadomještanje djela postojeće terase
Ozelenjivanje	Zahtjevi za Ozelenjivanje iz prvog stupa	

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Nelektorirana verzija

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela u obliku terasa.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Visina potpore iznosi X €/ha

Mogućnost provjere i kontrola

Osnovni zahtjevi	Provjera
PG mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.	100% administrativno putem Upisnika
Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjere agro okoliša najmanje četri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Prihvatljiva ARKOD parcela u obliku terase	100% administrativno putem ARKOD-a
Održavanje terasa	Kontrola na terenu
Ozelenjivanje	

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:
Kontrola održavanja.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:
Dobre upute, jednostavniji obrasci, edukacija.

8.2.4.3. Ukupna procjena:
Nisko rizična.

Nelektorirana verzija

M10.1.O.4. ŠIROKI PLODORED

Opis operacije

Ova operacija poboljšava plodnost tla, budući poboljšava strukturu tla, obogaćuje tlo organskom tvari te povećava ukupnu bioraznolikost. na oraničnim površinama uglavnom se koristi dvopoljni plodored.

Opreacija doprinosi fokus području 4C.

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četri sata godišnje.
Gnojidba	Nije propisana	Izrada plana gnojidbe
Plodored	Pravilnika o agrotehničkim mjerama (NN 142/13,članak 10). Organska tvar u tlu održava se provođenjem minimalno trogodišnjeg plodoreda prema pravilima struke. Trogodišnji plodored podrazumijeva izmjenu: strne žitarice – okopavine – industrijsko bilje ili trave ili djeteline ili njihove smjese. Trave, djeteline, djetelinsko-travne smjese, travno-djetelinske smjese su dio plodoreda i mogu na istoj površini ostati duže od tri godine. Podusjevi i međuusjevi i ugar se smatraju kao dio plodoreda.	Izrada petogodišnjeg plana plodoreda sa minimalno pet usjeva uz poštivanje slijedećih pravila: - Žitarice ne smiju biti zastupljene više od 65% - Kukuruz ne smije biti zastupljen više od 40% - Trave, djeteline ili njihove smjese ne smiju biti zastupljene više od 20%
Ozelenjivanje	Zahtjevi za ozelenjivanje iz prvog stupa	

Nelektorirana verzija

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnika o agrotehničkim mjerama (NN 142/13

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti

ARKOD oranična površina.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Visina potpore iznosi X €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjera
PG mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.	100% administrativno putem Upisnika
ARKOD oranična parcela	100% administrativno putem ARKOD-a

Nelektorirana verzija

Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjere agro okoliša najmanje četri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Plan gnojidbe	100% administrativno. Korisnik mora priložiti plan gnojidbe za svih pet godina prilikom podnošenja Zahtjeva.
Plan plodoreda	100% administrativno. Korisnik mora priložiti plan plodoreda za svih pet godina prilikom podnošenja Zahtjeva.
Ozelenjivanje	

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:
Kontrola gnojidbe i plodoreda

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:
Dobre upute ,jednostavni obrasci, edukacija

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:
Visoko rizična

Nelektorirana verzija

M10.1.O.5. OČUVANJE TRAVNJAKA VELIKE PRIRODNE VRIJEDNOSTI

Opis operacije

Operacija doprinosi očuvanju i održavanju travnjaka velike prirodne vrijednosti kako bi se spriječio gubitak bioraznolikosti zbog nestanka staništa.

Opreacija doprinosi fokus području 4A.

Travnjaci velike prirodne vrijednosti na kojima će se mjera provoditi podijeljeni su u tri regije:

1. Kontinentalna nizinska regija

Do 200 mnv

Ova regija obuhvaća cijeli nizinski dio kontinentalne Hrvatske do otprilike 200 mnv.

2. Brdsko-planinska regija

Iznad 200 mnv

Regija obuhvaća kompletno brdsko i planinsko područje kontinentalne Hrvatske iznad 200 mnv, odnosno u vegetacijskom smislu sva područja iznad zone poplavnih šuma.

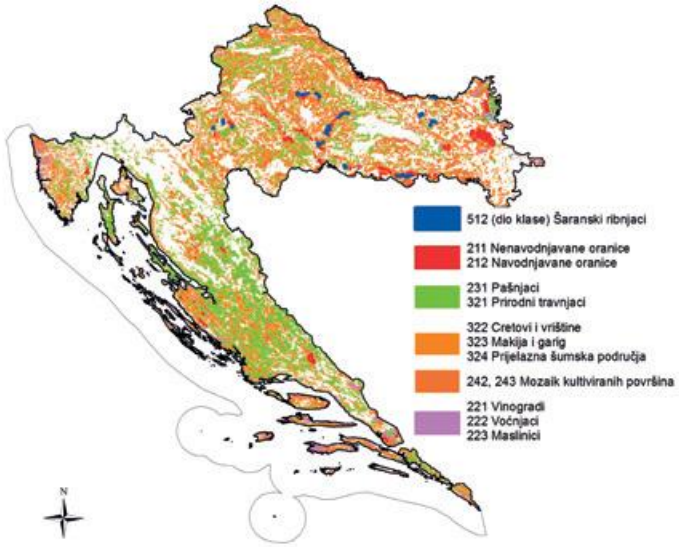
3. Mediteranska regija

Mediteransko područje do 200 mnv s otocima

Ova regija obuhvaća mediteransko područje Hrvatske do 200 metara nadmorske visine te sve otoke.

Indikativna karta poljoprivrednih površina s travnjacima visoke prirodne vrijednosti u Hrvatskoj
Source: SINP/CEA 12

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Obvezni zakonski zahtjevi (baseline)	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Korisnik mora voditi evidenciju o provođenju svih mjera koje se odnose na zahtjeve poljoprivredno-okolišne mjere.
Gnojidba	Nije propisana zabrana	Nije dozvoljena gnojidba mineralnim kao niti životinjskim gnojivima.
Primjena pesticida	Nije propisana zabrana	Nije dozvoljena primjena pesticida.
Kosidba	Nije propisano	Zahtjevi se odnose samo na korisnike koji vrše kosidbu ili kombinirano kosidbu i ispašu:
Vrijeme kosidbe	Kod provođenja samo jedne košnje na poljoprivrednim površinama, potrebno ju	Datumi košnje određeni prema regijama (vidi Tablicu ispod)

Nelektorirana verzija

	je obaviti do 30. lipnja (DPOU 6). Uz izuzetke GAEC 6	
Učestalost kosidbe	Nije propisano	Učestalost kosidbe određena prema regijama (vidi Tablicu ispod)
Kombinacija s ispašom	Nije propisano	Nije obavezna; Mogućnosti kombinacija s ispašom određena prema regijama (vidi Tablicu ispod)
Način kosidbe	Nije propisano	Ručno ili mehanizirano strižnim kosilicama.
Zbrinjavanje otkosa	Nije propisano	Pokošenu vegetacijsku masu je potrebno odstraniti s travnjaka u roku od 15 dana, radi očuvanja bioraznolikosti i sprečavanja unosa dodatnih hranjiva u tlo.
Ispaša		Zahtjevi se odnose samo na korisnike koji vrše samo napasivanje
Pašni pritisak	Nije propisano	0,2 - 1,5 UG/ha
Vrijeme i trajanje ispaše	Nije propisano	Cijele godine. Poplavni travnjaci smiju se napasati najranije dva tjedna nakon povlačenja vode.
Kategorija stoke	Nije propisano	Ovce, koze, goveda i kopitari
Sprečavanje zarastanja	Livade i pašnjaci održavaju se redovitom ispašom ili košnjom najmanje jednom godišnje (DPOU 6).	Ručno treba odstranjivati pojedinačne biljke koje nisu prikladne za ispašu (npr. otrovne i invazivne vrste, grrmlje i drveće). Dozvoljeno je ostaviti do 10% površine pod „otocima“ grmlja i drveća (tzv. plandištima) da se stoci osigura zaklon od žege, vjetra i obada.
Ostale agro-tehničke mjere		
Korekcija kiselosti tla	Nije propisano	Nije dozvoljena.
Hidromelioracijski zahvati	Nije propisano	Nisu dozvoljeni.
Dosijavanje	Nije propisano	Nije dozvoljeno, osim rasprostranjivanjem sjemena iz pokošene vegetacijske mase (sijena), na način da se ista ostavi privremeno na područjima travnjaka koja treba dosijati.

Neslektorirana verzija

Ozelenjivanje	Zahtjevi za ozelenjivanje iz prvog stupa	

Tablica rasporeda košnje

Regija	Početak košnje	Broj otkosa	Napasanje
Kontinentalna nizinska	1. kolovoza*	Jedan	Nije obavezno; U rano proljeće i jesen
Brdsko-planinska	20. srpnja*	Jedan do dva	Nije obavezno; U rano proljeće i jesen
Mediteranska	15. srpnja*	Jedan	

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcel registriana kao travnjak visoke prirodne vrijednosti.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Nelektorirana verzija

Visina potpore

Regija	Visina potpore €/ha
Kontinentalna nizinska	183
Brdsko-planinska	147
Mediteranska	102

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjera
PG mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.	100% administrativno putem Upisnika
Životinje upisane u JRDŽ	100% administrativno putem registra HPA
Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjere agro-okoliša najmanje četri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
ARKOD parcel registrirana kao travnjak visoke prirodne vrijednosti.	
Vođenje evidencije	Kontrola na terenu
Zabrana korištenja gnojiva	Kontrola na terenu
Zabrana korištenja pesticida	Kontrola na terenu
Košnja i napasivanje sukladno obvezama	Kontrola na terenu
Odstranjivanje vegetacijske mase otkosa	Kontrola na terenu
Sprječavanje zarastanja i ostale agrotehničke mjere	Kontrola na terenu

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Kontrola košnje, ispaše, nedopušteno korištenje gnojiva ili pesticida, odstranjenje vegetacijske mase i ostale agrotehničke mjere

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:

Dodatna kontrola

Neelektorirana verzija

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:
Visok rizik

Nelektorirana verzija

M10.1.O.6. PILOT MJERA ZA ZAŠTITU KOSCA (CREX CREX)

Opis operacije

Ova operacija doprinosi zaštiti kosca koji obitava u vlažnim staništima, navedeni u Prilogu i EU Direktive o pticama.

Opreacija doprinosi fokus području 4A.

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišni zahtjevi
Izobrazba	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Korisnik mora voditi evidenciju o provođenju svih mjera koje se odnose na zahtjeve poljoprivredno-okolišne mjere.
Gnojidba	Nije propisana zabrana	Nije dozvoljena gnojidba mineralnim kao niti životinjskim gnojivima.
Primjena pesticida	Nije propisana zabrana	Nije dozvoljena primjena pesticida.
Kosidba		
Vrijeme kosidbe	Kod provođenja samo jedne košnje na poljoprivrednim površinama, potrebno ju je obaviti do 30. lipnja (DPOU 6).	Prvu košnju provoditi nakon 15. kolovoza.
Učestalost kosidbe	Nije propisano	Minimalno jednom, a maksimalno dva puta na godinu.
Kombinacija s ispašom	Nije propisano	Dozvoljena samo u jesen (od košnje do kraja tekuće godine)
Način kosidbe	Nije propisano	Ručno ili mehanizirano strižnim kosilicama. Košnju treba izvršiti na visini od 10 cm iznad tla. Na parcelama većim od 1 ha ostaviti uz rub nepokošenu traku (5% površine), a košnju obavljati od sredine parcele kružno prema van ili s jedne strane parcele prema drugoj

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišni zahtjevi
Zbrinjavanje otkosa	Nije propisano	Pokošenu vegetacijsku masu je potrebno odstraniti s travnjaka radi očuvanja bioraznolikosti i sprečavanja unosa dodatnih hraniva u tlo.
Ispaša		
Pašni pritisak	Nije propisano	Od 0 do 1,5 UG/ha,
Vrijeme i trajanje ispaše	Nije propisano	Najranije dva tjedna nakon košnje do kraja tekuće godine.
Kategorija stoke	Nije propisano	Ovce, koze, goveda i kopitari
Sprečavanje zarastanja	Livade i pašnjaci održavaju se redovitom ispašom ili košnjom najmanje jednom godišnje (DPOU 6).	Ručno treba odstranjivati pojedinačne biljke koje nisu prikladne za ispašu (npr. otrovne i invazivne vrste, grmlje i drveće).
Ostale agro-tehničke mjere		
Korekcija kiselosti tla	Nije propisano	Nije dozvoljena.
Hidromelioracijski zahvati	Nije propisano	Nisu dozvoljeni.
Dosijavanje	Nije propisano	Nije dozvoljeno, osim rasprostranjivanjem sjemena iz pokošene vegetacijske mase (sijena), na način da se ista ostavi privremeno na područjima travnjaka koja treba dosijati.

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14
- Zakon o zaštiti prirode

Nelektorirana verzija

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcel upisana kao travnjak visoke vrijednosti na kojem obitava kosac (Crex crex)

Visina potpore

Visina potpore iznosi 244 €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjera
PG mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.	100% administrativno putema Upisnika
Životinje upisane u JRDŽ	100% administrativno putem registra HPA
Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjere agro-okoliša najmanje četri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
ARKOD parcel upisana kao travnjak visoke prirodne vrijednosti na kojoj obitava kosac	100% administrativno putem ARKOD-a
Vođenje evidencije	Kontrola na terenu
Zabrana korištenja gnojiva	Kontrola na terenu
Zabrana korištenja pesticida	Kontrola na terenu
Košnja i napasivanje sukladno obvezama	Kontrola na terenu
Odstranjenjivanje vegetacijske mase otkosa	Kontrola na terenu
Sprječavanje zarastanja i ostale agrotehničke mjere	Kontrola na terenu

Nelektorirana verzija

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere :
Kontrola na terenu, zbrinjavanje otkosa

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:
Dodatna kontrola

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:
Visok rizik

Nelektorirana verzija

M10.1.O.7. PILOT MJERA ZA ZAŠTITU LEPTIRA

Opis operacije

Ova operacija doprinosi zaštiti četri vrste ugroženih i strogo zaštićenih danjih leptira: velikog livadnog plavca (Maculinea teleius), zagasitog livadnog plavca (Maculinea nausithous), močvarnog plavca (Maculinea alcon alcon) i močvarnog okaša (Coenonympha oedippus).

Opreacija doprinosi fokus području 4A.

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Korisnik mora voditi evidenciju o provođenju svih mjera koje se odnose na zahtjeve poljoprivredno-okolišne mjere.
Gnojidba	Nije propisana totalna zabrana	Nije dozvoljena gnojidba mineralnim kao niti životinjskim gnojivima.
Primjena	Nije propisana totalna zabrana	Nije dozvoljena primjena pesticida.
Kosidba		
Vrijeme kosidbe	Kod provođenja samo jedne košnje na poljoprivrednim površinama, potrebno ju je obaviti do 30. lipnja (DPOU 6).	Termini košnje prema pojedinim vrstama u priloženoj tablici.
Kombinacija s ispašom	Nije propisano	Dozvoljena samo u jesen (od košnje do kraja tekuće godine)
Način kosidbe	Nije propisano	Ručno ili mehanizirano strižnim kosilicama.
Zbrinjavanje otkosa	Nije propisano	Pokošenu vegetacijsku masu je potrebno odstraniti s travnjaka u roku 15 dana radi očuvanja bioraznolikosti i sprečavanja unosa dodatnih hranjiva u tlo.
Ispaša		
Pašni pritisak	Nije propisano	Od 0 do 1,0 UG/ha

Neslužbena verzija

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Vrijeme i trajanje ispaše	Nije propisano	Od jeseni, najranije dva tjedna nakon košnje iza 15.9. do kraja tekuće godine.
Kategorija stoke	Nije propisano	Ovce, koze, goveda i kopitari
Sprečavanje zarastanja	Livade i pašnjaci održavaju se redovitom ispašom ili košnjom najmanje jednom godišnje (DPOU 6).	Ručno treba odstranjivati pojedinačne biljke koje nisu prikladne za ispašu (npr. otrovne i invazivne vrste, grmlje i drveće).
Ostale agro-tehničke mjere		
Korekcija kiselosti tla	Nije propisano	Nije dozvoljena.
Hidromelioracijski zahvati	Nije propisano	Nisu dozvoljeni.
Dosijavanje	Nije propisano	Nije dozvoljeno, osim rasprostranjivanjem sjemena iz pokošene vegetacijske mase (sijena), na način da se ista ostavi privremeno na područjima travnjaka koja treba dosijati.
Ozelenjivanje	Ozelenjivanje obveza u I stupu	

Vrsta	Naziv područja	Općine	Termin i način košnje
Maculinea alcon alcon	Livade uz potok Injaticu, Zvečevo, NP Plitvička jezera, Livade uz Bednju II	Grubišno polje, Brestovac, Plitvička jezera, Rakovica, Saborsko, Vrhovine, Ivanec, Lepoglava, Maruševec	kositi iza 15. 9. svake druge godine
Coenonympha oedippus	Vlažne livade uz potok Malinska, Mirna i šire područje Butonige, Vlažne livade kod Marušića, Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj), Vlažne livade uz potok Bračana (Žonti), Pregon	Oprtalj, Grožnjan, Buzet, Brtonigla, Cerovlje, Grožnjan, Motovun, Buje, Novigrad, Pazin, Vižinada	kositi iza 15. 9 rotacijskom košnjom na 1/3 površine svake tri godine
Maculinea nausithous	Zovje, Međimurje, Donje Međimurje	Koprivnički Ivanec, Čakovec, Mursko	kositi do 15.6 ili iza 15.9. svake druge

Nelektorirana verzija

		Središće, Selnica, Sveti Juraj na Bregu, Šenkovec, Vratišinec, Domašinec, Donji Kraljevec, Goričan	godine
Maculinea teleius	Peteranec, Zovje, Međimurje, Donje Međimurje, Livade uz Bednju II	Peteranec, Koprivnica, Koprivnički Ivanec, Čakovec, Mursko Središće, Selnica, Sveti Juraj na Bregu, Šenkovec, Vratišinec, Domašinec, Donji Kraljevec, Goričan, Ivanec, Lepoglava, Maruševec	kositi do 15.6 ili iza 15.9. svake druge godine

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14
- Zakon o zaštiti prirode

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela registrirana kao travnjak a nalazi se na lokalitetima navedenim u tablici.

Visina potpore

Vrsta leptira	Visina potpore €/ha

Nelektorirana verzija

Coenonympha oedippus	326
Maculinea alcon alcon, Maculinea nausithous, Maculinea teleius	272

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjerljivost
Poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	100 % administrativna kontrola putem Upisnika
Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
ARKOD parcela registrirana kao travnjak a nalazi se na lokalitetima navedenim u tablici.	100% administrativno putem ARKOD-a
Vođenje evidencije	Kontrola na terenu
Zabrana korištenja gnojiva	Kontrola na terenu
Zabrana korištenja pesticida	Kontrola na terenu
Košnja i napasivanje sukladno obvezama	Kontrola na terenu
Odstranjivanje vegetacijske mase otkosa	Kontrola na terenu
Sprječavanje zarastanja i ostale agrotehničke mjere	Kontrola na terenu

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Kontrola košnje, ispaše, nedopušteno korištenje gnojiva ili pesticida, odstranjenje vegetacijske mase i ostale agrotehničke mjere

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:

Dodatna kontrola

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:

Visok rizik

Nelektorirana verzija

M10.1.O.8. USPOSTAVA POLJSKIH TRAKA

Opis operacije

Operacija doprinosi zaštiti staništa za divlje životinje, poboljšanju krajobrazne kvalitete i povećanju ukupne bioraznolikosti.

Opreacija doprinosi fokus području 4A.

Potpora se daje za dvije vrste poljskih traka:

1. Cvjetne, kojima je prvenstvena funkcija osigurati stanište za oprašivače te ih tijekom proljeća i ljeta opskrbiti peludom i nektarom,
2. Travne, kojima je prvenstvena funkcija osigurati stanište za neke vrste ptica poput velike strnadice (Emberiza calandra), trčke (Perdix perdix) i strnadice žutovoljke (Emberiza citrinella).

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Korisnik mora voditi evidenciju o provođenju svih mjera koje se odnose na zahtjeve poljoprivredno-okolišne mjere.
Pesticidi	Nije propisana zabrana	Korištenje sredstava za zaštitu bilja nije dozvoljeno.
Gnojidba	Nije propisana zabrana	Nije dozvoljena gnojidba mineralnim kao niti životinjskim gnojivima.
Ostale agro-tehničke mjere		
Cvjetne trake	Nije propisano	Zasijati trake širine najmanje 3 metra uz rub ili unutar parcele.
	Nije propisano	Udaljenost između traka treba biti najmanje 50 metara, dok najkraća

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
		dužina za koju se može ostvariti pravo na poticaj iznosi 300 metara.[39]
		Za cvjetne trake: koristiti mješavine sjemena koje sadrže najmanje 5 cvjetnih vrsta, i naizmjence cvjetaju tijekom cijele vegetacijske sezone. Trake se moraju ostaviti da ocvatu i mogu se zaorati idućeg proljeća. Trake se ne smiju koristiti kao putevi ili za prohod mehanizacije. Pozicija traka unutar percela može se svake godine mijenjati ovisno o plodoredu.
Travne trake	Nema zahtjeva	Zasijati trake širine 2-3 metra uz rub parcele
	Nema zahtjeva	Koristiti mješavine trava koje sadrže najmanje 5 vrsta trava (prema priloženo tablici). U prvoj godini uspostavljanja trake potrebno je traku pokositi 2-3 puta kako bi se spriječilo zakorovljavanje i potaknulo busanje. Nakon toga trake treba kositi svake treće godine i to na jesen, nakon osjemenjivanja trava. Trake se ne smiju koristiti kao putevi ili za prohod mehanizacije.
Održavanje obilježja krajobraza	Obilježja krajobraza ne smiju se uklanjati (DPOU 5)	Ukoliko uz rubove parcela postoje živice, one se moraju održavati i po potrebi orezivati izvan vegetacijskog perioda.
Ozelenjivanje	Ozelenjivanje obveza u I stupu	

[39] Minimalne i maksimalne površine biti će definirane nakon što budu poznati zahtjevi „ozelenjavanja“.

Nelektorirana verzija

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14
- Zakon o zaštiti prirode

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela registrirana kao oranična površina

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Poljska traka	Visina potpore €/ha
Cvjetna	419
Travna	236

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjerljivost
Poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava koji vodi APPRRR	100 % administrativna kontrola putem registra poljoprivrednih gospodarstava.

Nelektorirana verzija

Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Vođenje evidencije	Kontrola na terenu
Zabrana korištenja gnojiva	Kontrola na terenu
Zabrana korištenja pesticida	Kontrola na terenu
Uspostava i održavanje poljskih traka	Kontrola na terenu
Održavanje živica izvan vegetacijskog perioda	Kontrola na terenu

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Kontrola uspostave i održavanja poljskih traka, nedopušteno korištenje gnojiva ili pesticida, održavanje živica izvan vegetacijskog perioda

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:

Dodatna kontrola

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:

Visok rizik

Nelektorirana verzija

M10.1.O.9. ODRŽAVANJE TRAVNJAČKIH VOĆNJAKA

Opis operacije

Operacija doprinosi zaštiti travnjačkih voćnjaka s ciljem očuvanja bioraznolikosti i tradicionalnih elemenata krajobraza.

Opreacija doprinosi fokus području 5E.

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Korisnik mora voditi evidenciju o provođenju svih mjera koje se odnose na zahtjeve poljoprivredno-okolišne mjere.
Pesticidi	Dozvoljeno korištenje svih sredstava i metoda zaštite bilja: Zakon o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/2013), - Zakon o održivoj uporabi pesticida NNxx/14 - Pravilnik o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/2012)	Dozvoljeno korištenje bioloških sredstava i metoda za zaštitu bilja i onih odobrenih u ekološkoj proizvodnji.
Gnojidba		
Mineralnim gnojivima	Nije propisana zabrana	Nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima.

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Životinjskim gnojem	Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13) je obvezan samo u ranjivim zonama.	Dozvoljen je unos najviše 30 kg N/ha/god iz stajskog gnoja, primijenjeno ispod krune stabla. Zabranjena gnojidba gnojevkom.
Ostale agro-tehničke mjere		
Održavanje tla	Međurednom obradom – oranjem, kultivacijom ili košnjom najmanje jednom godišnje (DPOU 6).	Napasanjem (ovaca, goveda i peradi) maksimalno do 1,5 UG/ha ili košenjem biljnog pokrova najmanje jednom godišnje (uključujući i košnju ispod stabala).
Održavanje stabala	Stabla voćaka održavaju se redovitom rezidbom, primjereno biljnoj vrsti i načinu uzgoja. (DPOU 7)	Rezidbu vršiti po potrebi, uklanjati stare i odumrle grane. Regenerativnu rezidbu potrebno je obaviti u prve dvije godine primjene PO mjere.
Zamjena stabala	Nije propisano	U voćnjaku treba biti između 50 i 200 stabala/ha. Odumiruća stabla treba nadomjestiti odgovarajućim sadnicama. Dozvoljene sorte propisat će nadležno tijelo.
Spaljivanje biljnog pokrova i grana od rezidbe	Nije propisano	Nije dozvoljeno
Ozelenjivanje	Ozelenjivanje obveza u I stupu	

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Neelektorirana verzija

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14
- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Zakon o zaštiti prirode
- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Zakon o provedbi Uredbe(EZ) br.1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/2013)
- Nacrt Zakona o održivoj uporabi pesticida (NN xx/14)
- Pravilnik o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/2012)

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela registrirana kao travnjački voćnjak

Visina potpore

Visina potpore iznosi 385 €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjerljivost
Poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava koji vodi APPRRR	100 % administrativna kontrola putem registra poljoprivrednih gospodarstava.
Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
ARKOD parcela registrirana kao travnjački voćnjak	100% administrativno putem ARKOD-a

Nelektorirana verzija

Vođenje evidencije	Kontrola na terenu
Korištenje bioloških sredstava i metoda za zaštitu bilja, korištenje SZB odobrenih u ekološkoj proizvodnji	Kontola na terenu
Održavanje tla	Kontrola na terenu
Održavanje stabala	Kontrola na terenu
Zamjena stabala	Kontrola na terenu
Zabrana spaljivanja biljnog pokrova i grana od rezidbe	Kontrola na terenu

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Kontrola korištenje bioloških sredstava i metoda za zaštitu bilja, korištenje SZB odobrenih u ekološkoj proizvodnji, održavanje tla, održavanje stabala

zamjena stabala, zabrane spaljivanja biljnog pokrova i grana od rezidbe

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:

Dodatne kontrole, dobra edukacija korisnika

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:

Visoki rizik

Nelektorirana verzija

M10.1.O.10. ODRŽAVANJE EKSTENZIVNIH MASLINIKA

Opis operacije

Operacija doprinosi zaštiti ekstenzivnih maslinika s ciljem očuvanja bioraznolikosti i tradicionalnih elemenata kulturnog krajobraza.

Opreacija doprinosi fokus području 4A.

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Korisnik mora voditi evidenciju o provođenju svih mjera koje se odnose na zahtjeve poljoprivredno-okolišne mjere.
Pesticidi	Dozvoljeno korištenje svih sredstava i metoda zaštite bilja: Zakon o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/2013), - Zakon o održivoj uporabi pesticida NNxx/14 - Pravilnik o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/2012)	Dozvoljeno korištenje bioloških sredstava i metoda za zaštitu bilja i onih odobrenih u ekološkoj proizvodnji.
Gnojidba		
Mineralnim gnojivima	Nije propisana totalna zabrana	Nije dozvoljena gnojidba mineralnim gnojivima.
Životinjskim gnojem	Akcijski program zaštite voda od	Dozvoljena gnojidba krutim stajskim gnojem, primjenjeno ispod krošnje stabala. Zabranjena gnojidba

Nelektorirana verzija

	onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)	gnojovkom.
Ostale agro-tehničke mjere		
Održavanje tla	Međurednom obradom – oranjem, kultivacijom ili košnjom najmanje jednom godišnje (DPOU 6).	Mehaničkom obradom ili košenjem trave ili zadržavanjem ispod krošnje svih tanjih grančica nakon rezidbe. Držanjem stoke u maslinicima (ovaca i koza).
Održavanje stabala	Nasadi maslina orezuju se najmanje svakih pet godina. (DPOU 7)	Nasadi maslina orezuju se najmanje svakih pet godina. Po hektaru minimalno mora biti 25, a maksimalno 150 stabala.
Spaljivanje biljnog pokrova i grana od rezidbe	Nije propisano	Nije dozvoljeno
Ozelenjivanje	Ozelenjivanje obveza u I stupu	

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14
- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Zakon o provedbi Uredbe(EZ) br.1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/2013)
- Zakon o održivoj uporabi pesticida (NN xx/14)
- Pravilnik o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/2012)

Nelektorirana verzija

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela registrirana kao tradicionalni maslinik.

Visina potpore

Visina potpore iznosi X €/ha

Mogućnost provjere i kontrola

Osnovni zahtjevi	Provjerljivost
Poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava koji vodi APPRRR	100 % administrativna kontrola putem registra poljoprivrednih gospodarstava.
Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Vođenje evidencije	Kontrola na terenu
Korištenje bioloških sredstava i metoda za zaštitu bilja, korištenje SZB odobrenih u ekološkoj proizvodnji	Kontrola na terenu
Održavanje tla	Kontrola na terenu
Održavanje stabala	Kontrola na terenu
Zabrana spaljivanja biljnog pokrova i grana od rezidbe	Kontrola na terenu

Rizici u provedbi: kontrola korištenja bioloških sredstava i metoda za zaštitu bilja, korištenja SZB odobrenih u ekološkoj proizvodnji, održavanje tla, održavanje stabala, zabrana spaljivanja biljnog pokrova i grana od rezidbe, održavanje obilježja krajobraza

Aktivnosti za umanjenje rizika: Dodatne kontrole, dobra edukacija korisnika

Ukupna ocjena: Visoki rizik

Nelektorirana verzija

M10.1.O.11. OČUVANJE OBILJEŽJA KRAJOBRAZA – SUHOZIDI

Opis operacije

Operacija doprinosi zaštiti divljih vrsta, bioraznolikost i očuvanje tradicionalne mozaične strukture krajobraza.

Opreacija doprinosi fokus području 4A.

Uvjeti	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Korisnik mora voditi evidenciju o provođenju svih mjera koje se odnose na zahtjeve poljoprivredno-okolišne mjere.
Primjena pesticida	Dozvoljeno korištenje svih sredstava i metoda zaštite bilja: Zakon o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/2013), - Zakon o održivoj uporabi pesticida NNxx/14 - Pravilnik o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/2012)	Korisnik potpore ne smije koristiti pesticide unutar zone 3 m od zida
Ostale agro-tehničke mjere		
Održavanje suhozida	Obilježja krajobraza (uključujući i suhozid) na poljoprivrednoj površini neće se uklanjati ili oštećivati (DPOU 5).	Plaćanja za održavanje suhozida moguća su na lokacijama gdje postoje dijelovi suhozida. Prilkom održavanja suhozida koristiti tradicinalne konstrukcije, materijale i

Nelektronska verzija

Uvjeti	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
		način izrade. Prilikom slaganja kamena ne smije se koristiti vezivo.
Ozelenjivanje	Ozelenjivanje obveza u I stupu	

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela sa krajobraznim obilježjima suhozida.

Visina potpore

Visina potpore iznosi 86 €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjerljivost
Poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	100 % administrativna kontrola putem Upisnika
ARKOD parcela sa obilježjima suhozida	100% administrativna kontrola ARKOD

Neelektorirana verzija

Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Vođenje evidencije	Kontrola na terenu
Zabrana korištenja pesticida unutar zone 3m od zida	Kontrola na terenu
Održavanje suhozida	Kontrola na terenu

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Kontrola zabrane korištenja pesticida unutar zone 3m od zida, održavanje suhozida

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:

Dobra edukacija korisnika

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:

Nisko rizična

Nelektorirana verzija

M10.1.O.12. OČUVANJE OBILJEŽJA KRAJOBRAZA – ŽIVICE

Opis operacije

Operacija doprinosi zaštiti divljih vrsta, bioraznolikost i očuvanje tradicionalne mozaične strukture krajobraza.

Opreacija doprinosi fokus području 4A.

Uvjeti	Obavezni zakonski uvjeti (Baseline)	Uvjeti poljoprivredno-okolišne mjere (Obveza)
Edukacija	Nema obveze	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Korisnik mora voditi evidenciju o provođenju svih mjera koje se odnose na zahtjeve poljoprivredno-okolišne mjere.
Primjena pesticida	Zakon o SZB	Korisnik potpore ne smije koristiti pesticide unutar zone 3m od živice
Ostale agro-tehničke mjere		
Održavanje živice	Obilježja krajobraza (uključujući i živicu) na poljoprivrednoj površini neće se uklanjati ili oštećivati (DPOU 5).	Živicu je potrebno orezivati svake dvije do tri godine kako bi zadržala oblik. Orezivanje živice nije dozvoljeno je u periodu od 01. ožujka do 31. kolovoza. Dijelove živice koji nedostaju treba nadosaditi autohtonim ili udomaćenim vrstama grmlja i drveća. Popis dozvoljenih vrsta definirat će nadležno tijelo.
Ozelenjivanje	Ozelenjivanje obveza u I stupu	U razvoju

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Neslektorirana verzija

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14
- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Zakon o provedbi Uredbe(EZ) br.1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/2013)
- Zakon o održivoj uporabi pesticida (NN xx/14)
- Pravilnik o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/2012)

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela sa krajobraznim obilježjem živica.

Visina potpore

Visina potpore iznosi 0.3 €/m2

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjerljivost
Poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	100 % administrativna kontrola putem Upisnika
ARKOD parcela sa obilježjima suhozida	100% administrativna kontrola putem ARKOD-a
Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Zabrana korištenja pesticida unutar zone 3m od živice	Kontrola na terenu
Održavanje živica	Kontrola na terenu

Nelektorirana verzija

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:
Kontrola zabrane korištenja pesticida unutar zone 3m od živice, održavanje živice

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:
Dobra edukacija korisnika

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:
Nisko rizična

Nelektorirana verzija

M10.1.O.13. OČUVANJE BIORAZNOLIKOSTI NA ŠARANSKIM RIBNJACIMA

Opis operacije

Operacija doprinosi očuvanju ugroženih ptica močvarica potporom ekstenzivnom/poluintenzivnom gospodarenju na šaranskim ri bnjacima.

Opreacija doprinosi fokus području 4A.

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Korisnik mora voditi evidenciju o provođenju svih mjera i radova koje provodi na ribnjacima, a posebno onih koje se odnose na zahtjeve poljoprivredno-okolišne mjere.
Proizvodnja	Nema ograničenja	Proizvodnja ribe treba se kretati do 700 kg/ha.
Ishrana	Nema ograničenja	Ribu izvan mladičnjaka ne hraniti peletama nego prirodnom hranom (žitarice)
Gnojidba		Zabranjena je uporaba mineralnih gnojiva.
Prirodna vegetacija	Nije propisano	Potrebno je maksimalno zadržati ribnjačarske površine pod tršćacima, prije svega postojeće velike tršćake.
	Nije propisano	Prilikom nužnog uklanjanja vegetacije na ribnjačarskim tablama, vegetaciju tršćaka je potrebno uklanjati košnjom, a ne paljenjem i to izvan razdoblja gniježđenja ptica (gniježđenje: travanj – kolovoz).
	Nije propisano	Potrebno je osigurati da na najmanje 10% vodene površine ukupnih ribnjačarskih tabli uvijek bude zastupljena plivajuća vegetacija (lopoč, lokvanj, plavun, vodeni orašac i dr.) važna za gniježđenje čigri i drugih vrsta ptica
Održavanje ribnjačarskih tabli	Nije propisano	U ribnjačarskim tablama koji nisu u funkciji potrebno je ostaviti najmanje 1 m vode kako bi se usporila sukcesija.

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
	Nije propisano	Ribnjačarske table na kojima gnijezde kolonije čaplji/žličarki najbolje je prazniti u razdoblju od listopada do veljače, a nikako prije kolovoza.
	Nije propisano	Ispražnjene ribnjačarske table na kojima gnijezde kolonije čaplji/žličarke treba napuniti do veljače (najkasnije ožujka).
	Nije propisano	Prilikom radova na izumljivanju, unutar ribnjačarskih tabli gdje je moguće i prikladno, a u dogovoru s ornitolozima, oblikovati otoke od prikupljenog mulja, kao bitne formacije za zadržavanje i gniježđenje ptica.
Ostale mjere	Nije propisano	Ograničiti na nužni minimum kretanje ljudi i radove u blizini ptičjih kolonija tijekom gniježđenja.
	Nije propisano	U slučaju da se planira izgradnja promatračnice za ptice potrebno je konzultirati ornitologe i Državni zavod za zaštitu prirode za izbor najpogodnije lokacije koja bi istovremeno omogućila promatranje ptica, a ujedno ne bi ometala njihovo gniježđenje i aktivnosti.
Monitoring	Nije propisano	Osigurati obavljanje redovnog monitoringa ptica od strane ornitologa u suradnji sa Državnim zavodom za zaštitu prirode. Sukladno rezultatima monitoringa, ukoliko će biti potrebno, zatražiti primjenu dodatnih zaštitnih mjera za održanje/poboljšanje stanja populacija ptica. Praćenje ptica bi trebalo obavljati najmanje u svakoj sezoni, a po mogućnosti i mjesečno. Osim ornitologa, u monitoring je poželjno uključiti i zaposlenike ribnjaka nakon odgovarajuće obuke. Izvješća o monitoringu potrebno je dostavljati Državnom zavodu za zaštitu prirode.
Ozelenjivanje	Ozelenjivanje obveza u I stupu	

Nelektorirana verzija

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14
- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Zakon o provedbi Uredbe(EZ) br.1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/2013)
- Zakon o održivoj uporabi pesticida (NN xx/14)
- Pravilnik o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/2012)

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela registrirana kao šaranski ribnjak.

Visina potpore

Visina potpore iznosi X €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjerljivost
Poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava koji vodi APPRRR	100 % administrativna kontrola putem registra poljoprivrednih gospodarstava.
ARKOD parcela registrirana kao šaranski ribnjak	100% administrativna kontrola ARKOD
Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu	100% administrativno. Korisnik dostavlja

Nelektorirana verzija

uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.	potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Proizvodnja	Kontrola na terenu
Ishrana	Kontrola na terenu
Gnojidba	Kontrola na terenu
Prirodna vegetacija	Kontrola na terenu
Održavanje ribnjačarskih tabli	Kontrola na terenu

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:
Vrlo kompleksna kontrola

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:
Dodatne kontrole, edukacija korisnika

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:
Visoko rizična

Nelektorirana verzija

M10.1.O.14. SJETVA ZIMSKOG POKROVNOG USJEVA (CATCH CROP)

Opis operacije

Ova operacija doprinosi smanjenom ispiranju hranjiva u nadzemne i podzemne vode, utječe na zaštitu od erozije putem vode i vjetra i povećanje organske tvari.

Opreacija doprinosi fokus području 4C.

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.
Gnojidba	Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13) je obvezan samo u ranjivim zonama.	Odredbe Akcijskog programa su obvezne.
	Plan gnojibe nije propisan	Izrada plana gnojidbe
Plodored	Pravilnik o agrotehničkim mjerama (NN 142/13,članak 10). Organska tvar u tlu održava se provođenjem minimalno trogodišnjeg plodoreda prema pravilima struke. Trogodišnji plodored podrazumijeva izmjenu: strne žitarice – okopavine – industrijsko bilje ili trave ili djeteline ili njihove smjese. Trave, djeteline, djetelinsko-travne smjese, travno-djetelinske smjese su dio plodoreda i mogu na istoj	Izrada petogodišnjeg plana plodoreda sa 3 usjeva poštujući slijedeća pravila: – Žitarice ne smiju biti zastupljene više od 65% – Trave, djeteline ili njihove smjese ne smiju biti zastupljene više od 20%

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
	površini ostati duže od tri godine. Podusjevi i međuusjevi i ugar se smatraju kao dio plodoreda.	
Erozija tla	Pravilnik o dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima (65/13) Tijekom vegetacijskog razdoblja sve oranične poljoprivredne površine moraju biti pokrivene poljoprivrednim kulturama ili žetvenim ostacima (nadzemni dio biljke s korijenom), ili ciljano prekrivene biljnim ostacima (malč), koji umanjuju eroziju tla, osim u slučaju obavljene pripreme za sljedeću sjetvu i prije nicanja ili zimske brazde. Tijekom zime, od 15. studenog do 15. veljače, u cilju prikupljanja vlage i sprečavanja erozije, poljoprivredne površine moraju biti prekrivene glavnim usjevom ili se mora primjenjivati jedna od sljedećih mjera: – grubo oranje na zimsku brazdu; – zaoravanje strništa; – ostavljanje strništa na poljoprivrednim	Popis pokrovnih (međuusjeva) usjeva nalazi se u prilogu koji je sastavni dio PRR

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
	površinama; – prekrivanje poljoprivrednih površina žetvenim ostacima (malč) –ostavljanje strništa na poljoprivrednim površinama (NN 65/13)	
Zastupljenost mjere na farmi	Nije propisano	Podmjera se mora provoditi na minimalno 20% odnosno maksimalno 40% od ukupne površine poljoprivrednog gospodarstva pod oraničnim kulturama.
Sredstva za zaštitu bilja	Višestruka sukladnost i propisi o korištenju SZB	Zabranjeno je korištenje mineralnih gnojiva i pesticida ukoliko se radi o pokrovnom usjevu koji se sije između dva glavna usjeva.

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NN xx/14

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Nelektorirana verzija

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela registrirana kao oranica.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Visina potpore iznosi X €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjerljivost
Poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava koji vodi APPRRR	100 % administrativna kontrola putem registra poljoprivrednih gospodarstava.
ARKOD parcela registrirana kao oranica	100% administrativna kontrola ARKOD
Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četiri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Izrada plana gnojidbe s bilancom hraniva	Plan gnojidbe se dostavlja prilikom podnošenja jedinstvenog zahtijeva
Plodored	Kontrola na terenu
Erozija tla	Kontrola na terenu

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Poštivanje plana gnojidbe i kontrola

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:

Dobre upute, jednostavni obrasci

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:

Srednje rizična

Nelektorirana verzija

M10.1.O.15. INTEGRIRANA POLJOPRIVREDA

Opis operacije

Operacija pripada fokus području 4B kojom se doprinosi smanjenju zagađenje tla, vode i zraka, očuvanju okoliša i prirodnih staništa.

VOĆARSTVO U INTEGRIRANOJ PROIZVODNJI

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Edukacija	Pravilnik o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda ("Narodne novine" broj 137/12)	Svake godine proizvođači trebaju prisustvovati predavanjima o integriranoj poljoprivrednoj proizvodnji u trajanju od 5 sati te za to dobiti odgovarajuću potvrdu.
Upravljanje tlom	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju voća za 2014. godinu	Obrada mora biti plitka (kultiviranje, plitko oranje). Nije dozvoljeno učestalo korištenje strojeva koji jako usitnjuju tlo i uništavaju strukturu (rotovatora). Ovi se strojevi mogu koristiti samo kad se pomoću njih unosi u tlo veća količina organske tvari (korova i biljaka koje se zbog gnojidbe unose u tlo, stajskog gnojiva, ...). – U kontinentalnom području obrađuje se najviše 30 % površine tla od ukupne površine nasada, osim u mediteranskom području gdje je dozvoljena obrada tla na čitavoj površini nasada od proljeća do jeseni. Kod jagodastih voćnih vrsta dozvoljena je uporaba malč folije. – U razdoblju od 15. studenog do 15. veljače u cilju prikupljanja vlage i sprečavanja erozije, površina između redova bit će pokrivena biljnim ostacima (malč). – Da bi se omogućilo zatvoreno kruženje tvari, poljoprivredni

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
		proizvođač ostavlja pokošenu travu u nasadu. – U nasadima na terasama obvezna je kosidba travnjaka na rubovima terasa. – Korove u pojasu ispod stabala, poljoprivredni proizvođač odstranjuje na sljedeće načine: • prirodnim zatravljivanjem pojasa niskim biljkama koje imaju plitko korijenje, • pokrivanjem pojasa ispod stabala organskim materijalima ili folijom, • provođenjem drugih mehaničkih mjera, • primjenom herbicida.
Gnojidba	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju voća za 2014. godinu	Poljoprivredni proizvođač je obavezan voditi evidenciju u koju upisuje sve podatke o vrsti i količini gnojiva koje unosi u voćnjak. Poljoprivredni proizvođač mora unositi gnojiva na temelju rezultata analize opskrbljenosti tla pojedinim hranivima, te općeg vizualnog stanja voćke. Analiza tla na sadržaj dušika (N) je obvezna, a preporuča se obaviti je N-min metodom. Analiza tla na sadržaj fosfora (P_2O_5), kalija (K_2O), magnezija (Mg), humus, te utvrđivanje pH vrijednosti tla je obvezna: 1. prije podizanja nasada zbog određivanja količine gnojiva za meliorativnu gnojidbu, te 2. svakih pet godina u postojećim nasadima. Nije dozvoljena gnojidba: - gnojnicom i gnojovkom na svim poljoprivrednim površinama bez obzira na pokrov od 15. studenog do 15. veljače;

Nelektorirana

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
		- gnojnicom i gnojovkom raspodjelom po površini bez unošenja u tlo na svim poljoprivrednim površinama od 1. svibnja do 1. rujna.
Plodored	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju voća za 2014. godinu	Proizvođač mora poštivati plodored (najmanje 3 godine), - sadnja tolerantnih sorata, - sadnja zdravog sadnog materijala.
Zaštita bilja	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju voća za 2014. godinu	Integrirana zaštita voćnih vrsta provodi se kroz mehaničke, biološke, biotehničke i kemijske mjere zaštite. Kod kemijskih mjera zaštite pri izboru sredstava za zaštitu od štetnih organizama prednost treba dati: – sredstvima za zaštitu bilja užeg spektra djelovanja; – sredstvima za zaštitu bilja koja nisu opasna za korisne organizme; – sredstvima za zaštitu bilja koja nisu razvrstana kao opasna za okoliš.
Upravljanje vodom	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju voća za 2014. godinu	Opskrba vodom mora biti prilagođena potrebama voćaka i travnjaka, vremenskim prilikama i tipu tla. Navodnjavanje, neovisno o veličini površine koja se navodnjava, odvija se sukladno uvjetima danim Ugovorom o koncesiji za gospodarsko korištenje voda za zahvaćanje voda za navodnjavanje za različite namjene ili vodopravnom dozvolom u slučajevima kada je to propisano Zakonom o

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
		vodama („Narodne novine“, broj 153/09, 63/11, 130/11 i 56/13), osim u slučaju slobodnog korištenja voda u smislu korištenja oborinskih voda koje se skupljaju na zemljištu vlasnika odnosno ovlaštenika drugog stvarnog prava na zemljištu.
Greening		

Nelektorirana verzija

POVRĆARSTVO U INTEGRIRANOJ PROIZVODNJI

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Edukacija	Pravilnik o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda ("Narodne novine" broj 137/12)	Svake godine proizvođači trebaju prisustvovati predavanjima o integriranoj poljoprivrednoj proizvodnji u trajanju od 5 sati te za to dobiti odgovarajuću potvrdu.
Upravljanje tlom	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju povrća za 2014. godinu	Zahtijevane mjere: – obrada tla usmjerena na zaštitu i poboljšanje plodnosti tla, – održavanje dovoljne količine humusa, odnosno uravnotežene bilance humusa u tlu, – osiguranje različitog i uravnoteženog plodoreda, – održavanje odgovarajućeg pokrova prije proljetnih kultura u područjima s velikim rizikom od ispiranja. Zabranjuje se: – ostaviti tlo nepokrivenim tijekom vegetacijskog razdoblja, a u periodu 15. studeni do 15. veljače mora se provoditi grubo oranje na zimsku brazdu ili zaoravanje strništa ili ostavljanje strništa na poljoprivrednim površinama ili prekrivanje površina malčem, – obrada zamrznutog tla (iznimka mogu biti tla zamrznuta do 30 % uobičajene dubine obrade), tla zasićenog vodom, poplavljenog ili prekrivenog snijegom (osim prilikom berbe kulture) – obrada tla koja može uzrokovati eroziju, – kemijska sterilizacija tla, – otvoren sustav hidroponske proizvodnje povrća u zaštićenu prostoru. Preporučuje se:

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
		– sprječavanje erozije na terenima nagiba od 15 % ili više obradom tla na nagnutoj površini poprečno na pad terena, ili postavljanjem terasa, – sprječavanje zbijanja tla, – plitka obrada tla; dublje oranje (25 do 30 cm) dozvoljeno u posebnim slučajevima, – dubinsko rahljenje pri optimalnoj vlazi tla, – izbjegavanje ugara tla zimi (neposijane površine zimi), – obrada koja održava strukturu tla.
Gnojidba	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju povrća za 2014. godinu	Pri planiranju gnojidbe je potrebno uzeti u obzir: rezultate analize tla, iznošenje biljnih hraniva obzirom na planirani prinos, stupanj iskorištenja hranjiva iz gnojiva, gnojidbu organskim gnojivima u prethodnim godinama te način i vrijeme gnojidbe. Proizvođač mora poštivati zabranjene, preporučene i zahtijevane i mjere gnojidbe.
Plodored	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju povrća za 2014. godinu	Obvezna je uspostava plodoreda uz poštivanje preporučenih i zahtijevanih mjera.
Zaštita bilja	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju povrća za 2014. godinu	Sukladno Zakonu o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (»Narodne novine«, br. 80/13) poljoprivredni proizvođači smiju koristiti samo registrirana SZB i to samo na način i u svrhu koja je propisana u uputama za uporabu na etiketi pojedinog SZB ili sukladno rješenju o dozvoli za male namjene, dozvoli za hitne situacije i dozvoli za paralelnu trgovinu. Zaštita povrća također mora biti prilagođena uvjetima proizvodnje što znači poštivanje odredbi

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
		koje se odnose na proizvodnju na otvorenom i proizvodnju u zaštićenim prostorima (agrotehničke, fizikalne, biološke, mehaničke i kemijske mjere zaštite).
Upravljanje vodom	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju povrća za 2014. godinu	Kod navodnjavanja se poduzimaju mjere u cilju smanjenja gubitka vode te poboljšanja kvalitete proizvoda. Navodnjavanje, neovisno o veličini površine koja se navodnjava, odvija se sukladno uvjetima danim Ugovorom o koncesiji za gospodarsko korištenje voda za zahvaćanje voda za navodnjavanje za različite namjene ili vodopravnom dozvolom u slučajevima kada je to propisano Zakonom o vodama („Narodne novine“, broj 153/09, 63/11, 130/11 i 56/13), osim u slučaju slobodnog korištenja voda u smislu korištenja oborinskih voda koje se skupljaju na zemljištu vlasnika odnosno ovlaštenika drugog stvarnog prava na zemljištu.
Ozelenjivanje		Razvit će se naknadno

Nelektorirana verzija

PROIZVODNJA GROŽĐA U INTEGRIRANOJ PROIZVODNJI

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Edukacija	Pravilnik o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda ("Narodne novine" broj 137/12)	Svake godine proizvođači trebaju prisustvovati predavanjima o integriranoj poljoprivrednoj proizvodnji u trajanju od 5 sati te za to dobiti odgovarajuću potvrdu.
Upravljanje tlom	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju grožđa za 2014. godinu	Uzdržavanje tla u vinogradu obuhvaća niz agrotehničkih zahvata kojima se osigurava opskrba korijena vodom, zrakom i mineralnim hranivima, odnosno postižu se povoljni uvjeti za rast i razvoj korjenova sustava i time trsa u cjelini. Uzdržavanjem tla utječe se na plodnost tla odnosno njegovu sposobnost usvajanja i čuvanja vode i hraniva, te se reguliraju problematični korovi i unose hraniva u tlo. Sustavi uzdržavanja tla u integriranom uzgoju grožđa su: – zatravljivanje, – obrada, – zastiranje, – kombinacija navedenog.
Gnojidba	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju grožđa za 2014. godinu	Gnojidba u integriranoj proizvodnji grožđa ima za cilj optimizirati, odnosno smanjiti potrošnju gnojiva, čime se direktno utječe na zaštitu okoliša i vinograda kao stabilnog i raznolikog agroekosustava u održivom razvoju. Gnojidba podrazumijeva i povratni unos svih organskih ostataka u vinograd (kompost), osim u slučaju značajne pojave štetnih organizama kada se preporuča iznošenje i spaljivanje rozgve. Analizu tla potrebno je napraviti svakih pet (5) godina.

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Zaštita bilja	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju grožđa za 2014. godinu	U uzgoju vinove loze potrebno je provoditi integriranu zaštitu vinove loze od štetnih organizama. Pri odabiru mjera treba koristiti one koje nisu opasne za ljude i korisne organizme, trajno ne onečišćuju okoliš, ne narušavaju prirodnu ravnotežu i ne djeluju negativno na raznolikost vrsta u prirodi. Prednost pri izboru mjera zaštite treba dati preventivnim (indirektnim) mjerama zaštite. Sukladno Zakonu o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (»Narodne novine«, br. 80/13) poljoprivredni proizvođači smiju koristiti samo registrirana SZB i to samo na način i u svrhu koja je propisana u uputama za uporabu na etiketi pojedinog SZB ili sukladno rješenju o dozvoli za male namjene, dozvoli za hitne situacije i dozvoli za paralelnu trgovinu.
Upravljanje vodom	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju grožđa za 2014. godinu	Navodnjavanje se mora primjenjivati prema potrebi. Najprihvatljivije je navodnjavanje „kap po kap“. Navodnjavanje, neovisno o veličini površine koja se navodnjava, odvija se sukladno uvjetima danim Ugovorom o koncesiji za gospodarsko korištenje voda za zahvaćanje voda za navodnjavanje za različite namjene ili vodopravnom dozvolom u slučajevima kada je to propisano Zakonom o vodama („Narodne novine“, broj 153/09, 63/11, 130/11 i 56/13), osim u slučaju slobodnog korištenja voda u smislu korištenja oborinskih voda koje se skupljaju na zemljištu vlasnika odnosno ovlaštenika drugog stvarnog

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
		prava na zemljištu.“
Ozelenjivanje		Razvit će se kasnije

Nelektorirana verzija

PROIZVODNJA RATARSKIH KULTURA U INTEGRIRANOJ PROIZVODNJI

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Edukacija	Pravilnik o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda ("Narodne novine" broj 137/12)	Svake godine proizvođači trebaju prisustvovati predavanjima o integriranoj poljoprivrednoj proizvodnji u trajanju od 5 sati te za to dobiti odgovarajuću potvrdu.
Upravljanje tlom	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju ratarskih kultura za 2014. godinu	Svrha minimalne obrade tla i održavanja poljoprivrednog zemljišta jest očuvanje, odnosno poboljšanje strukture tla, prirodne ravnoteže biološke komponente tla, potencijalne prirodne plodnosti tla, sprečavanje erozije tla i hranjivih tvari te osiguravanje pogodnih uvjeta tla za rast i razvoj ratarskih kultura. U skladu s tim donose se zabrane, zahtijevane mjere i preporuke.
Gnojidba	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju ratarskih kultura za 2014. godinu	Gnojidba mora biti ekološki prihvatljiva i ekonomski isplativa što podrazumijeva primjenu gnojiva u količinama koje odgovaraju potrebama i stanju usjeva, plodnosti tla (reakciji tla, sadržaju hraniva i humusa u tlu) profitabilnosti rada i uloženih sredstava. U smislu prihvatljivog opterećenja okoliša nužno je voditi petogodišnji gojidbeni plan . On je ključan za nadzor unosa glavnih hraniva (N, P_20_5 i K_2O).Kao polazna osnova gnojidbe ratarskih usjeva u petogodišnjem gojidbenom planu najviši prosječni godišnji unos hraniva iz mineralnih i/ili organskih gnojiva iznosi: N: 170 kg/ha/god. (osim za merkantilni i silažni kukuruz kad se dopušta najviše 200 kg N/ha); P_2O_5: 150 kg/ha/god. (osim na terenima nagiba ≥10 % na kojima dopušta najviše 100 kg/ha/god.);

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
		K_2O: 175 kg/ha/god. (osim za šećernu repu 250, a kukuruz i krumpir 225 kg/ha).
Plodored	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju ratarskih kultura za 2014. godinu	Obvezna je uspostava plodoreda uz poštivanje preporučenih, zahtijevanih i zabranjenih mjera. Svaka promjena plodoreda mora biti dokumentirana, a plodored ponovo uspostavljen s obzirom na zahtijevana pravila. U petogodišnjem razdoblju u plodored moraju biti uključene: – barem tri vrste kultura iz različitih porodica, odnosno krmnog bilja i sjemenskih usjeva ili – dvije jednogodišnje kulture + jedan višegodišnji usjev (npr. djeteline, djetelinsko-travne smjese) ili jedna kultura i 4 godine lucerne.
Zaštita bilja	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju ratarskih kultura za 2014. godinu	Integrirana zaštita od bolesti u ratarstvu uključuje agrotehničke mjere dok se druge mjere kao mehaničke, fizikalne, biološke ili biotehničke u praksi ne primjenjuju. Osnovni cilj kod integrirane zaštite bilja od štetnika je minimalna primjena zoocida i očuvanje okoliša, što uključuje slijedeće mjere zaštite: agrotehničke, mehaničke, fizikalne, biološke, biotehničke, karantenske i druge. Ako ni jedna navedena mjera ne pokaže zadovoljavajuće rezultate pristupa se kemijskim mjerama zaštite. Sukladno Zakonu o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (»Narodne novine«, br. 80/13) poljoprivredni proizvođači smiju

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
		koristiti samo registrirana SZB i to samo na način i u svrhu koja je propisana u uputama za uporabu na etiketi pojedinog SZB ili sukladno rješenju o dozvoli za male namjene, dozvoli za hitne situacije i dozvoli za paralelnu trgovinu.
Upravljanje vodom	Tehnološke upute za integriranu proizvodnju ratarskih kultura za 2014. godinu	Navodnjavanje, neovisno o veličini površine koja se navodnjava, odvija se sukladno uvjetima danim Ugovorom o koncesiji za gospodarsko korištenje voda za zahvaćanje voda za navodnjavanje za različite namjene ili vodopravnom dozvolom u slučajevima kada je to propisano Zakonom o vodama („Narodne novine“, broj 153/09, 63/11, 130/11 i 56/13), osim u slučaju slobodnog korištenja voda u smislu korištenja oborinskih voda koje se skupljaju na zemljištu vlasnika odnosno ovlaštenika drugog stvarnog prava na zemljištu.“ Također, proizvođači moraju poštivati preporučene i zahtijevane mjere kod navodnjavanja.
Ozelenjivanje		

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NNxx/14
- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Zakon o provedbi Uredbe(EZ) br.1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (NN 80/2013)
- Zakon o održivoj uporabi pesticida (NN xx/14)

Nelektorirana verzija

– Pravilnik o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/2012)

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Kriteriji prihvatljivosti: ARKOD parcela registrirana za integriranu proizvodnju.

Osnovni zahtjevi	Provjerljivost i kontrola
Poljoprivredno gospodarstvo mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	100 % administrativna kontrola putem Upisnika.
Izrada plana gnojidbe s bilancom hraniva	Plan gnojidbe se dostavlja prilikom podnošenja jedinstvenog zahtijeva
Izrada plana plodoreda	Plan plodoreda se dostavlja prilikom podnošenja jedinstvenog zahtijeva
Potvrdnica za integriranu proizvodnju	Savjetodavna služba nadležna za stručni nadzor integrirane proizvodnje dostavlja APPRRR izvještaj o provedenom nadzoru i potvrdu sukladnosti sa zahtijevima u tehnološkim uputama

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Provedba plana gnojidbe i plodoreda i kontrola istih

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:

Dobre upute, jednostavni obrasci, dobra edukacija

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:

Srednje rizična

Nelektorirana verzija

M10.2.O1. OČUVANJE UGROŽNIH IZVORNIH I ZAŠTIĆENIH PASMINA DOMAĆIH ŽIVOTINJA

Opis operacije

Ova operacija pripada fokus području 4A kojom se doprinosi očuvanju izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja te smanjenju rizika od njihovog izumiranja.

Prihvatljivo je grlo/kljun uzgojno valjane ugrožene izvorne i zaštićene pasmine domaćih životinja, koje je upisano u Jedinstveni registar domaćih životinja.

Stanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u 2012. i usporedba s pragom za priznavanje statusa ugroženosti

VRSTE ŽIVOTINJA	BROJ ŽENSKIH RASPLODNIH GRLA	
	U 2012	Prag priznavanja prema EC 1974/2006
Goveda		
Buša -	385	Granični prag za priznavanje je 7500 ženskih grla
Istarsko govedo	690	
Slavonsko srijemski podolac	167	
Svinje		
Crna slavonska	950	Granični prag za priznavanje je 15000 ženskih grla
Turopoljska	125	
Ovca		
Istarska ovca	1921	Granični prag za priznavanje je 10000 ženskih grla
Creska ovca	743	
Krčka ovca	103	
Paška ovca	3910	
Dubrovačka ruda	554	
Lička pramenka	7117	
Dalmatinska pramenka	10058	
Cigaja	1018	
Rapska ovca	433	

Nelektorirana verzija

Koze		
Hrvatska šarena koza	551	
Hrvatska bijela koza	63	
Istarska koza	60	
Perad		
Zagorski puran	3258	Granični prag za priznavanje je 25000 ženskih grla
Kokoš hrvatica	1281	
Konji		
Hrvatski hladnokrvnjak	3312	Granični prag za priznavanje je 5000 ženskih grla
Hrvatski posavac	2422	
Međimurski konja	36	
Lipicanac	779	
Magarci		
Istarski magarac	2408	
Primorsko-dinarski magarac		
Sjeverno-jadranski magarac		

Izvor: Godišnje izvješće o stanju izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, HPA

Kriteriji prihvatljivosti: ugrožene izvorne i zaštićene pasmine domaćih životinja, potvrđene od strane stručnog tijela, organizacije ili udruge.

Krovna institucija koja vodi Jedinstveni registar domaćih životinja u obliku računalne baze podataka je Hrvatska poljoprivredna agencija.

Popis stručnih tijela ili organizacija ili udruga:

GOVEDA

1. Savez uzgajivača istarskog goveda "S.U.I.G."
2. Udruga uzgajivača slavonsko srijemskog podolca
3. Udruga uzgajivača buše

OVCE I KOZE

1. Udruga ovčara "Škraparica" Rab

Neelektronična verzija

2. Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza

KONJI

MEĐIMURSKI KONJ:

1. Udruga uzgajivača međimurskog konja

LIPICANCI:

2. Konjogojstvena udruga Prigorje Glavničica (KU Prigorje) -
3. Konjogojska udruga "Otok"
4. Konjogojstvena udruga "Pleternica"
5. Konjogojska udruga "Srijemac" (KU "Srijemac")
6. Konjogojska udruga "Gundinci"
7. Konjogojska udruga konja lipicanske pasmine "Đakovština" Đakovo
8. Konjogojska udruga "Stari graničar"
9. Konjogojska udruga "Sikirevci"
10. Konjogojska udruga "Čepin"
11.Konjogojstvena udruga Babina greda
12.Konjogojstvena udruga "Slavonija"
13. Državna ergela Đakovo
14. Državna ergela Lipik

HRVATSKI HLADNOKRVNJAK:

1. Udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka "Slavonac" Slavonski Brod
2. Konjogojstvena udruga "VALLIS AUREA", Požega
3. Konjogojska udruga Istra, Udruga uzgajivača posavskog i hladnokrvnog konja
4. Konjogojska udruga Bilogora
5. Udruga slavonskih uzgajivača hladnokrvnih konja
6. Županijska udruga uzgajivača konja "Krapina"
7. Konjogojska udruga "Vrbovec"
8. Konjogojska udruga "Moslavina"
9. Zagorska udruga uzgajivača konja
10. Udruga uzgajivača pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak "Primorac"
11. Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka
12. Udruga uzgajivača konja " SOKOL"
13. Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka

Nelektorirana verzija

HRVATSKI POSAVAC:

1. Središnji savez hrvatskog posavca
2. Udruga uzgajivača konja hrvatskog posavca Kloštar Ivanić
3. Konjogojska udruga Istra, Udruga uzgajivača posavskog i hladnokrvnog konja

SVINJE

1. Središnji savez udruga uzgajivača svinja Hrvatske
2. Plemenita općina turopoljska
3. Udruga uzgajivača crne slavonske svinje Osječko - baranjske županije

PERAD

KOKOŠ HRVATICA:

1. Udruga koka hrvatica Virovitičko-podravske županije
2. Udruga koka hrvatica Splitsko-dalmatinske županije
4. Hrvatski savez uzgajivača kokoši hrvatice
5. Udruga uzgajivača kokoši hrvatica Varaždinske županije

ZAGORSKI PURAN:

1. Udruga uzgajivača zagorskih purana Varaždinske županije
2. Udruga uzgajivača zagorskih purana Krapinsko - zagorske županije

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četri sata godišnje.
Uzgoj izvornih i zaštićenih pasmina	Nije propisano	Uzgoj ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina
Uzgojni program	Nije propisano	Provedba uzgojnog programa i dostizanje uzgojnih ciljeva navedenih u programu

Nelektorirana verzija

Zahtjevi	Zakonske obveze	Agro-okolišne obveze
Broj uvjetnih grla	Nije propisano	Korisnik mora na kraju petogodišnjeg perioda održati minimalno isti broj UG koji je naveden u Zahtjevu.
Minimalni broj UG po farmi	Nije propisano	0,15 UG po farmi
Maksimalan broj UG/ha	Nije propisano	Određen Akcijskim programom zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13).
Greening	Zahtjevi za greening iz prvog stupa	

Konverzijska tablica prihvatljivih grla u dobnim granicama za plaćanje

Bikovi, krave i druga goveda starija od dvije godine, kopitari stariji od šest mjeseci	1,0 UG
Goveda od šest mjeseci do dvije godine	0,6 UG
Goveda mlađa od šest mjeseci	0,4 UG
Ovce	0,15 UG
Koze	0,15 UG
Rasplodne krmače > 50 kg	0,5 UG
Ostale svinje	0,3 UG
Kokoši	0,014 UG
Ostala perad	0,03 UG

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po uvjetnom grlu kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Nelektorirana verzija

Veza s drugim zakonskim propisima

- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NN xx/14

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: uzgojno valjane ugrožene izvorne i zaštićene pasmine domaćih životinja, potvrđene od strane stručnog tijela, organizacije ili udruge.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Visina potpore iznosi X €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjera
PG mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.	100% administrativno putem Upisnika
Životinje moraju biti upisane u JRDŽ	100% administrativno putem registra HPA
Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjere agro okoliša najmanje četri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Broj UG, minimalni broj UG po farmi, maksimalni broj UG/ha.	Administrativna kontrola JRDŽ, kontrola na terenu

Nelektorirana verzija

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:
Nema

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:
Nije primjenjivo

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:
Nisko rizična

Nelektorirana verzija

M10.2.O2. OČUVANJE UGROŽENIH AUTOHTONIH I TRADICIJSKIH SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA

Opis operacije

Operacija pripada fokus području 4C kojom se doprinosi očuvanju ugorženih autohtonih i tradicijskih sorti poljprivrednog bilja koja nisu bile predmet oplemenjivanja, ali su uzgajane, održavane i umnažane u Hrvatskoj. Ove sorte prilagođene su klimatskim i okolišnim uvjetima stoga imaju veliku genetsku vrijednost.

Redni broj	Institucija	Kolekcija	Aktivnosti (osim održavanja kolekcije)
1	Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo, Osijek	Nacionalna sigurnosna kolekcija sjemena	Objedinjavanje podataka o primkama uključenim u Nacionalnu banku, Sudjelovanje u prikupljanju, umnožavanju i opisivanju – Radna skupina Žitarice i kukuruz, Industrijsko bilje Sudjelovanje u Radnoj skupini Dokumentacija
		Aktivna kolekcija sjemena sorti povučenih sa Sortne liste	
2	Visoko gospodarsko učilište, Križevci	Aktivna kolekcija sjemena povrća	Sudjelovanje u prikupljanju, umnožavanju i opisivanju – Radna skupina Povrće
3	Agronomski fakultet, Zagreb	Aktivna kolekcija sjemena ljekovitog i aromatičnog bilja	Sudjelovanje u prikupljanju, umnožavanju i opisivanju – Radna skupina Povrće, Radna skupina Ljekovito i aromatično bilje, Radna skupina Krmno bilje, Radna skupina Žitarice i kukuruz, Radna skupina Voće i vinovu loza, Sudjelovanje u Radnoj skupini Dokumentacija
		Aktivna kolekcija sjemena krmnih leguminoza i trava	
		Aktivna kolekcija kukuruza i žitarica	
		Nacionalna poljska kolekcija vinove loze	
		Nacionalna poljska kolekcija jabuke	
4	Institut za poljoprivredu i turizam, Poreč	Sigurnosna poljska kolekcija vinove loze- autohtone i udomaćene sorte Istre	Sudjelovanje u prikupljanju, umnožavanju i opisivanju – Radna skupina Povrće, Radna

Nelektorirana verzija

			skupina Voće i vinovu loza
5	Institut za jadranske kulture i melioraciju krša, Split	Sigurnosna poljska kolekcija vinove loze- autohtone sorte Dalmacije	Sudjelovanje u prikupljanju, umnožavanju i opisivanju – Radna skupina Povrće, Radna skupina Voće i vinovu loza, Radna skupina Ljekovito i aromatično bilje
		Nacionalna poljska kolekcija mediteranskih voćnih vrsta	
6	Poljoprivredni fakultet Osijek	-	Sudjelovanje u prikupljanju, umnožavanju i opisivanju – Radna skupina Povrće
7	Poljoprivredni institut Osijek	-	Sudjelovanje u prikupljanju, umnožavanju i opisivanju – Radna skupina Krmno bilje
8	Podravka Koprivnica	-	Sudjelovanje u prikupljanju, umnožavanju i opisivanju – Radna skupina Povrće
9	Povrtlarski centar Zagreb	-	Sudjelovanje u prikupljanju, umnožavanju i opisivanju – Radna skupina Povrće
10	Državni zavod za zaštitu prirode	-	Sudjelovanje u podizanju javne informiranosti i promicanju in situ očuvanja

Zahtjevi	Zakonska obveza	Agro-okolišna obveza
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora pohađati izobrazbu vezanu uz mjeru Agro-okoliš i klima u trajanju od minimalno četri sata godišnje.
Uzgoj ugroženih autohtonih i tradicijskih sorti poljoprivrednog bilja	Nije propisano	Korisnik mora podnijeti popis ugroženih sorti za svaku proizvodnu godinu zajedno sa zahtjevom.
Evidencija prinosa	Nije propisano	Voditi evidenciju o prinosu.
Izrada plana gnojidbe	Nije propisano	Izrada plana gnojidbe.
Ozelenjivanje	Zahtjevi za ozelenjivanje iz prvog stupa	

Nelektorirana verzija

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (OG 15/13)
- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti NN xx/14

Korisnici

Poljoprivrednici, grupe poljoprivrednika ili grupe poljoprivrednika i ostalih korisnika poljoprivrednog zemljišta

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti: ARKOD parcela na kojoj su ugrožene autohtone i tradicijske sorte poljoprivrednog bilja. Popis ugroženih autohtonih i tradicijskih sorti je u Prilogu xx.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Visina potpore iznosi X €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Osnovni zahtjevi	Provjera
PG mora biti upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.	100% administrativno
Uzgoj ugroženih autohtonih i tradicijskih	Administrativno i kontrola na terenu

Nelektorirana verzija

sorti poljoprivrednog bilja	
Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjere agro okoliša najmanje četri sata godišnje.	100% administrativno. Korisnik dostavlja potvrdu o sudjelovanju na edukaciji.
Evidencija prinosa	
Plan gnojidbe	Plan gnojidbe se dostavlja prilikom podnošenja jedinstvenog zahtijeva

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:
Nema

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:
Nije primjenjivo

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:
Nizak rizik

Nelektorirana verzija

	OPERACIJA 1.1	OPERACIJA 1.2.	OPERACIJA 1.3.	OPERACIJA 1.4.	OPERACIJA 1.5.	OPERACIJA 1.6.	OPERACIJA 1.7	OPERACIJA 1.8.	OPERACIJA 1.9.	OPERACIJA 1.10.	OPERACIJA 1.11.	OPERACIJA 1.12.	OPERACIJA 1.13	OPERACIJA 1.14.	OPERACIJA 1.15.	OPERACIJA 2.1.	OPERACIJA 2.2.
OPERACIJA 1.1.		N			N	N	N		N	N			N	N		N	
OPERACIJA 1.2.	N			N	N	N	N						N	N	N	N	
OPERACIJA 1.3.				N	N	N							N				
OPERACIJA 1.4.		N	N		N	N			N	N			N	N		N	
OPERACIJA 1.5.	N	N	N	N		N			N	N			N	N	N	N	
OPERACIJA 1.6.	N	N	N	N	N				N	N			N	N	N	N	N
OPERACIJA 1.7.	N	N							N	N				N	N	N	
OPERACIJA 1.8.													N	N		N	
OPERACIJA 1.9.	N			N	N	N	N			N			N	N		N	
OPERACIJA 1.10.	N			N	N	N	N	N	N				N	N		N	
OPERACIJA 1.11.																	
OPERACIJA 1.12.																	
OPERACIJA 1.13.	N	N	N	N	N	N		N	N	N				N	N	N	N
OPERACIJA 1.14.	N	N		N	N	N	N	N	N	N			N		N	N	N
OPERACIJA 1.15.				N	N	N							N	N		N	
OPERACIJA 2.1.	N	N		N	N	N	N	N	N	N			N	N	N		N
OPERACIJA 2.2.						N							N	N		N	

1.1. OPERACIJA: OBRADA TLA I SJETVA NA TERENU S NAGIBOM ZA ORANIČNE JEDNOGODIŠNJE KULTURE

1.2. OPERACIJA : ZATRAVNJIVANJE TRAJNIH NASADA

1.3. OPERACIJA: ODRŽAVANJE TERASA

1.4. OPERACIJA: ŠIROKI PLODORED

1.5. OPERACIJA: OČUVANJE TRAVNJAKA VELIKE

1.8. OPERACIJA: USPOSTAVA POLJSKIH TRAKA

1.9. OPERACIJA: ODRŽAVANJE TRAVNJAČKIH VOĆNJAKA

1.10. OPERACIJA: ODRŽAVANJE EKSTENZIVNIH MASLINIKA

1.11. OPERCIJA: OČUVANJE OBILJEŽJA KRAJOBRAZA – SUHOZIDA

1.12. OPERCIJA: OČUVANJE

1.15. OPERACIJA: INTEGRIRANA PROIZVODNJA

2.1. OPERACIJA: IZVORNE I ZAŠTIĆENE PASMINE DOMAĆIH ŽIVOTINJA

2.2. OPERICIJA: OČUVANJE AUTOHTONIH I TRADICIJSKIH SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA

Nekontrolirana verzija

PRIRODNE VRIJEDNOSTI

1.6. OPERACIJA: PILOT MJERA ZA ZAŠTITU KOSCA

1.7. OPERACIJA: PILOT MJERA ZA ZAŠTITU LEPTIRA

OBILJEŽJA KRAJOBRAZA – ŽIVICA

1.13. OPERACIJA: ZAŠTITA BIORAZNOLIKOSTI NA ŠARANSKIM RIBNJACIMA

1.14. OPERACIJA: SJETVA ZIMSKOG POKROVNOG USJEVA (CATCH CROP)

Pregledna tablica: Kombinacije Agro-okolišnih radnji na istoj površini

N: kombinacija nije moguća □: kombinacija je moguća

Nelektorirana verzija

8.2.0. M11 – Ekološki uzgoj

8.2.1. Pravna osnova

Članak 29. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.
Delegirani akt xxxxxx
Implementacijski akt xxxxx

8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Ekološka poljoprivreda nastala je kako odgovor na sve očitije negativne efekte koje konvencionalna poljoprivreda ima na okoliš i prirodne resurse, a time i na zdravlje ljudi. Cilj mjere je očuvati kvalitetu vode, zraka i tla te povećati plodnost tla što u konačnici kroz proizvodnju zdrave, kemikalijama netretirane hrane, doprinosi zdravlju ljudi i životinja. To je održiva poljoprivredna proizvodnja koji je u suglasju s prirodom i prirodnim zakonima te doprinosi očuvanju biološke raznolikost, uključujući i Natura 2000 područja kao i područja visoke prirodne vrijednosti.
U širem kontekstu doprinosi razvoju specifičnih ruralnih područja, očuvanju kulturne baštine i tipičnog hrvatskog krajolika.
Budući je ekološka poljoprivreda daleko zahtjevniji sistem poljoprivredne proizvodnje, cilj mjere je poticati poljoprivrednike da preuzmu obveze koje nadilaze uvjete višestruke sukladnosti i propisane zahtjeve upravljanje, odnosno poticati poljoprivrednike koji su već prihvatili navedene obveze da nastave s ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom.

Doprinos fokus područjima

Prioritet 4: Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, s naglaskom na sljedeća fokus područja:
Fokus područje 4A: Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza;
Korisnici ove mjere moraju poštivati zahtjeve koji su iznad obveznih zahtjeva višestruke sukladnosti i propisanih zahtjeva upravljanja.
Propisanim agrotehnički zahvatima smanjuje se erozija tla, povećava plodnost tla, učinkovitije upravlja gnojivima i pesticidima te doprinosi očuvanju, obnovi i povećanju biorazolikosti.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalih ciljeva vezanih uz klimatske promjene i okoliš. Klimatske promjene i okoliš – nekorištenje mineralnih gnojiva i pesticida doprinosi očuvanju vode, zraka i tla te potiče bioraznolikost. Zahtjevi koji proizlaze iz mjere doprinose učinkovitom korištenju vodnih resursa te povećavaju pohranu CO2.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Mjera se sastoji od dvije podmjere :
M11.1. Plaćanja za prijelaz na ekološke poljoprivredne prakse i metode
M11.2 . Plaćanja za održavanje ekoloških poljoprivrednih praksi i metoda

Neslužbena verzija

Sudjelovanje u mjeri je dobrovoljno uz petogodišnje poštivanje obveza. Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete. Korisnici moraju poštivati odredbe višestruke sukladnosti kao i druge propisane zahtjeve upravljanja.

Minimalna površina ARKOD parcele za koju se može podnijeti Zahtjev je 0,05 ha, a pravo na potporu ostvaruje se ukoliko je površina poljoprivrednog gospodarstva minimalno 0,5 ha.

Obavezni prijelazno razdoblje za ekološku proizvodnju za biljnu proizvodnju traje dvije godine za oranice, a za višegodišnje nasade tri godine uz mogućnost skraćenja prijelaznog razdoblja sukladno Pravilniku o ekološkoj proizvodnji NN 86/13 i Uredbi Komisije (EZ) br. 889/2008 od 5. rujna 2008.

Revizijska klauzula

U slučaju izmjene relevantnih propisanih standarda i zahtjeva, ukoliko bi opseg novih obveza nadilazio obveze navede u opisu mjere, korisnik može odustati od sudjelovanja u mjeri bez povrata sredstava.

M11.1. Plaćanja za prijelaz na ekološke poljoprivredne prakse i metode

Opis operacije

Cilj operacije je plaćanje za prijelaz na ekološku poljoprivredne praksu i metode poljoprivrednicima koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom na temelju konvencionalnih metoda na prelazak na puno zahtjevnije, ali okolišno prihvatljivije metode ekološke poljoprivrede.
Operacija doprinosi fokus području 4A

Zahtjevi	Uobičajena poljoprivredna praksa	Obveze za ekološku poljoprivredu sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjeru Ekološka poljoprivreda najmanje pet sati godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Proizvođač mora voditi evidenciju o proizvodnji i mjerama koje poduzima kako bi se osigurala sukladnost s pravilima ekološke proizvodnje
Stručna kontrola	Nije propisano	Obvezna je stručna kontrola od strane ovlaštenih kontrolnih tijela nad svim proizvođačima koji su uključeni u sustav ekološke proizvodnje najmanje jednom godišnje
Potvrdnica	Nije propisano	Ovlaštena kontrolna tijela izdaju potvrdnicu proizvođaču koji je u sustavu stručne kontrole i koji u okviru svojih djelatnosti udovoljava

Neelektorirana verzija

		propisanim zahtjevima za ekološku proizvodnju
Upravljanje tlom	Nema zabrane korištenja kemijski sintetiziranih pripravaka.	Strogo je ograničeno korištenje kemijski sintetiziranih pripravaka. Primjenjuju se postupci pripreme i obrade tla koje omogućuju održavanje ili povećanje organske tvari tla, osiguravaju stabilnost i bioraznolikost tla, te sprječavaju zbijenost i eroziju tla.
Gnojidba	Nije propisano korištenje ekoloških gnojiva i poboljšivača tla	Gnojiva i poboljšivači tla mogu se koristiti samo ako su odobreni za uporabu u ekološkoj proizvodnji. Plodnost i biološka aktivnost tla održava se i povećava višegodišnjim plodoredom uključujući leguminoze i ostalu zelenu gnojidbu, te primjenom stajskog gnojiva ili organskog materijala po mogućnosti kompostiranog, iz ekološke proizvodnje.
Plodored	Pravilnik o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13)	Plodored se treba raznoliko i usklađeno sastaviti radi dugoročnog održavanja plodnosti i nezakorovljenosti tla u kojem se izmjenjuju kulture s različitom dubinom zakorjenjivanja te različitim potrebama za pojedinim hranjivima i vodom. Plodored treba sadržavati leguminoze i/ili djetelinsko travne smjese (najmanje na 1/3 obradivih površina) a strnine i okopavane ne smiju obuhvatiti više od 2/3 obradivih površina.
Zaštita bilja	Nema obveze korištenja samo ekoloških SZB	Održavanje zdravlja bilja preventivnim mjerama, kao što je izbor odgovarajućih vrsta i sorti otpornih na štetne organizme, pravilan plodored, mehaničke i fizikalne mjere te zaštita prirodnih neprijatelja. U slučaju utvrđene ugroženosti poljoprivrednih kultura, sredstva za zaštitu bilja mogu se koristiti samo ako su odobrena za korištenje u ekološkoj proizvodnji.

Vrsta potpore

Potpora je u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku mjere za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su nastali kao rezultat obveza koje nadilaze minimalne propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

Nelektorirana verzija

- Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda
- Uredba Uredbe Komisije (EZ) br. 889/2008 od 5. rujna 2008. o podrobnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda u pogledu ekološke proizvodnje, označavanja i stručne kontrole (SL L 250, 18. 9. 2008.).

Korisnici

Prihvatljivi su korisnici poljoprivrednici ili grupe poljoprivrednika koji su upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, koriste zemljište upisano u ARKOD te prelaze na ili nastavljaju ekološku proizvodnju sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 834/2007. Korisnici moraju odgovarati definiciji aktivnog poljoprivrednika sukladno značenju članka 9. Uredbe (EU) o izravnim plaćanjima br. 1307/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009.

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti:

Korisnik je upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji.

Kriterij odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Potpora je uvećana za 20% u odnosu na podmjeru 11.2. obzirom da su prinosi prilikom prijelaza s konvencionalne poljoprivredne na ekološku manji, a korisnik nije u mogućnosti prodati svoje proizvode u tom periodu kao ekološke.

Usjev	Potpora €/ha
Ratarske kulture	351,83 + 20%
Voćnjaci i vinogradi	887,78 + 20%
Povrće	746,64 + 20%
Trajni travnjaci	264,28 + 20%

Neelektorirana verzija

M11.2 . Plaćanja za održavanje ekoloških poljoprivrednih praksi i metoda
Cilj operacije je plaćanje za održavanje ekoloških poljoprivrednih praksi i metoda poljoprivrednicima koji se bave ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom te nastavak korištenja okolišno prihvatljivijih metoda ekološke poljoprivrede.
Operacija doprinosi fokus području 4A

Zahtjevi	Uobičajena poljoprivredna praksa	Obveze za ekološku poljoprivredu sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda
Edukacija	Nije propisano	Korisnik mora sudjelovati na edukaciji vezanoj uz mjeru Ekološka poljoprivreda najmanje pet sati godišnje.
Vođenje evidencije	Nije propisano	Proizvođač mora voditi evidenciju o proizvodnji i mjerama koje poduzima kako bi se osigurala sukladnost s pravilima ekološke proizvodnje
Stručna kontrola	Nije propisano	Obvezna je stručna kontrola od strane ovlaštenih kontrolnih tijela nad svim proizvođačima koji su uključeni u sustav ekološke proizvodnje najmanje jednom godišnje
Potvrdnica	Nije propisano	Ovlaštena kontrolna tijela izdaju potvrdnicu proizvođaču koji je u sustavu stručne kontrole i koji u okviru svojih djelatnosti udovoljava propisanim zahtjevima za ekološku proizvodnju
Upravljanje tlom	Nema zabrane korištenja kemijski sintetiziranih pripravaka.	Strogo je ograničeno korištenje kemijski sintetiziranih pripravaka. Primjenjuju se postupci pripreme i obrade tla koje omogućuju održavanje ili povećanje organske tvari tla, osiguravaju stabilnost i bioraznolikost tla, te sprječavaju zbijenost i eroziju tla.
Gnojidba	Nije propisano korištenje ekoloških gnojiva i poboljšivača tla	Gnojiva i poboljšivači tla mogu se koristiti samo ako su odobreni za uporabu u ekološkoj proizvodnji. Plodnost i biološka aktivnost tla održava se i povećava višegodišnjim plodoredom uključujući leguminoze i ostalu zelenu gnojidbu, te primjenom stajskog gnojiva ili organskog materijala po mogućnosti kompostiranog, iz ekološke proizvodnje.

Nelektorirana verzija

Plodored	Pravilnik o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13)	Plodored se treba raznoliko i usklađeno sastaviti radi dugoročnog održavanja plodnosti i nezakorovljenosti tla u kojem se izmjenjuju kulture s različitom dubinom zakorjenjivanja te različitim potrebama za pojedinim hranjivima i vodom. Plodored treba sadržavati leguminoze i/ili djetelinsko travne smjese (najmanje na 1/3 obradivih površina) a strnine i okopavane ne smiju obuhvatiti više od 2/3 obradivih površina.
Zaštita bilja	Nema obveze korištenja samo ekoloških SZB	Održavanje zdravlja bilja preventivnim mjerama, kao što je izbor odgovarajućih vrsta i sorti otpornih na štetne organizme, pravilan plodored, mehaničke i fizikalne mjere te zaštita prirodnih neprijatelja. U slučaju utvrđene ugroženosti poljoprivrednih kultura, sredstva za zaštitu bilja mogu se koristiti samo ako su odobrena za korištenje u ekološkoj proizvodnji.

Vrsta potpore

Potpora je u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku mjere za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su nastali kao rezultat obveza koje nadilaze minimalne propisane uvjete.

Veza s drugim zakonskim propisima

- Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda
- Uredba Komisije (EZ) br. 889/2008 od 5. rujna 2008. o podrobnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda u pogledu ekološke proizvodnje, označavanja i stručne kontrole.

Korisnici

Prihvatljivi su korisnici poljoprivrednici ili grupe poljoprivrednika koji su upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, koriste zemljište upisano u ARKOD te prelaze na ili nastavljaju ekološku proizvodnju sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 834/2007. Korisnici moraju odgovarati definiciji aktivnog poljoprivrednika sukladno značenju članka 9. Uredbe (EU) o izravnim plaćanjima br. 1307/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009.

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

neslužbena verzija

Uvjeti prihvatljivosti:

Korisnik je upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji.

Kriterij odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

Usjev	Potpora €/ha
Ratarske kulture	351,83
Voćnjaci i vinogradi	887,78
Povrće	746,64
Trajni travnjaci	264,28

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Kontrolu zahtjeva mjere provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Stručnu kontrolu provode ovlaštena kontrolna tijela minimalno jednom godišnje.

Zahtjev	Provjera i kontrola
Korisnik mora svoje gospodarstvo podvrgnuti stručnoj kontroli od strane ovlaštenog kontrolnog tijela najkasnije do 15. ožujka tekuće godine	APPRRR 100 % administrativna kontrola
Korisnik mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji	APPRRR 100 % administrativna kontrola
Korisnik mora prije ulaska u ekološku poljoprivredu mora posjedovati detaljan plan aktivnosti uključujući opis gospodarstva (način proizvodnje, ARKOD parcele, broj hektara, broj i vrsta životinja i dr.)	APPRRR 100 % administrativna kontrola
Korisnik je u obvezi provoditi mjeru ekološka poljoprivredna proizvodnja u skladu s propisima i zahtjevima za tu proizvodnju	APPRRR terenska kontrola, kontrolno tijelo administrativna kontrola
Korisnik je duža čuvati i voditi robne i financijske evidencije o proizvodnji u mjeri ekološki uzgoj. Evidencije se čuvaju na rok od 5 godina.	APPRRR terenska kontrola, kontrolno tijelo administrativna kontrola
Korisnik mora posjedovati potvrdnicu (certifikat) za ekološku poljoprivrednu	APPRRR terenska kontrola, kontrolno tijelo administrativna kontrola

Nelektorirana verzija

proizvodnju za tekuću godinu	

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Pridržavanje uvjeta ekološke proizvodnje

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:

Dobra edukacija korisnika

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:

Srednje rizična

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Izračun visine potpore temelji se na principu izgubljenog dohotka i/ili dodatnih troškova koji su nastali u odnosu na konvencionalnu poljoprivredu.

Visina potpore za plaćanje izračunava se kao razlika između konvencionalne GM i GM koji proizlazi iz ekološke proizvodnje za istu vrstu usjeva ili stoke. Ova razlika je korigirana za transakcijske troškove povezane s ekološkom proizvodnjom, što je rezultiralo u završnom iznosu plaćanja, izraženo kao godišnja vrijednost u EUR-ima po hektaru. GM je izračunata za svaku vrstu usjeva u ekološkoj proizvodnji za koje je GM bio dostupan za konvencionalnu proizvodnju.

Nelektorirana verzija

8.2.0. M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima

8.2.1. Pravna osnova

Članak 31. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirani akt xxxxxx

Implementacijski akt xxxxx

8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Zbog teških klimatskih uvjeta ili loših svojstava tala u pojedinim dijelovima Republike Hrvatske poljoprivredni proizvođači smanjuju poljoprivrednu aktivnost ili je čak napuštaju. Negativni učinci napuštanja zemlje ogledaju se u gubitku bioraznolikosti, eroziji i zapuštenosti površina, pri čemu se povećava rizik od šumskih požara.

Mjera doprinosi uspostavi, očuvanju i obogaćivanju bioraznolikosti, uključujući Natura 2000 područja i područja visoke prirodne vrijednosti, omogućavajući nastavak poljoprivredne proizvodnje na područjima gdje se uz primjenu uobičajenih agrotehničkih zahvata, uslijed otežavajućih prirodnih uvjeta ne postižu prosječni prinosi.
Cilj mjere je nadoknada dodatnih troškova proizvodnje i umanjenog prihoda (uslijed smanjenog prinosa) koji proizlaze iz nepovoljnih prirodnih uvjeta.
Nastavak bavljenja poljoprivredom na ovom području je ključan za održavanje bioraznolikosti i očuvanje visoko vrijednih krajobraza.

Doprinos fokus područjima

Prioritet 4: Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 4A: obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza;

Nastavak poljoprivrednih aktivnosti osigurava očuvanje poljoprivredne bioraznolikosti i karakterističnih krajobraza koji su nastali međusobnim djelovanjem prirode i čovjeka.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene i okoliš. Nastavak poljoprivredne proizvodnje ima povoljan utjecaj na područjima gdje bi zbog naglog

Nacrt radne verzija

prestanka bavljenja poljoprivredom moglo doći do ubrzane erozije ili požara, a kroz duži vremenski rok i do gubitka bioraznolikosti.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Mjera se sastoji od 3 podmjere:

M13.1. Očuvanje poljoprivrede na gorsko planinskim područjima - GPP

M13.2. Očuvanje poljoprivrede na područjima s prirodnim ograničenjima u poljoprivredi - PPO

M13.3. Očuvanje poljoprivrede na područjima sa specifičnim ograničenjima u poljoprivredi – PSO

Područja s prirodnim i specifičnim ograničenjima u poljoprivredi su definirana sukladno "Studiji o područjima s prirodnih i ostalim specifičnim ograničenjima u poljoprivredi s kalkulacijama" na nivou LAU2 područja što u RH odgovara jedinici lokalne samouprave (JLS).

Sudjelovanje u mjeri je dobrovoljno uz petogodišnje poštivanje obveza. Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat nepovoljnih prirodnih uvjeta.

Korisnici moraju poštivati odredbe višestruke sukladnosti kao i druge propisane zahtjeve upravljanja.

Minimalna površina ARKOD parcele za koju se može podnijeti Zahtjev je 0,05 ha, a pravo na potporu ostvaruje se ukoliko je površina poljoprivrednog gospodarstva minimalno 0,5 ha.

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici sukladno definiciji aktivnog poljoprivrednika u članku 9. Uredbe (EU) o izravnim plaćanjima br. 1307/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009, koji provode poljoprivrednu aktivnost na području JLS koja je definirana kao područje s prirodnim i specifičnim ograničenjima.

Revizijska klauzula

U slučaju izmjene relevantnih propisanih standarda i zahtjeva, ukoliko bi opseg novih obveza nadilazio obveze navede u opisu mjere, korisnik može odustati od sudjelovanja u mjeri bez povrata sredstava.

Nelektorirana verzija

M13.1.Očuvanje poljoprivrede na gorsko planinskim područjima

Opis operacije

Operacija Očuvanje poljoprivrede na gorsko planinskim područjima doprinosi nastavku , ali i poticanju novih poljoprivrednih aktivnosti na gorsko planinskim područjima koja su definirana u "Studiji o područjima s prirodnih i ostalim specifičnim ograničenjima u poljoprivredi s kalkulacijama".

Operacija doprinosi fokus području 4A.

Glavni kriteriji za određivanje pripadnosti gorsko planinskom području su prosječna nadmorska visina i nagib koji su izračunati koristeći DEM (Digitalni model reljefa) sa horizontalnom rezolucijom 25*25:

1. Područja iznad 600 m nadmorske visine
2. Područja unutar zone 500-600 metara nadmorske visine uz nagib terena veći od 15%

Osnovni kriterij za određivanje neke JLS kao gorskog planinske je da se ograničenja vezana uz nadmorsku visinu i nagib nalaze na više od 50% njezinog područja.

Za one JLS područja koja nisu označena kao GPP, ali imaju granicu sa gorskim područjem, morem, državnom granicom i rijekom, mogu biti klasificirane kao GPP u sljedećim slučajevima:

- najmanje 50 % ukupne granice općine u doticaju sa GPP-em, uz uvjet da min. 30 % ukupne površine administrativne općine/grada (ili JLS) ima karakteristike GPP-a

- najmanje 50 % ukupne granice općine u doticaju sa GPP-em, rijekom, morem i/ili državnom granicom, uz uvjet da najmanje 40 % ukupne površine JLS ima karakteristike GPP-a

- najmanje 90 % ukupne granice općine u doticaju sa GPP-em, rijekom, morem i/ili državnom granicom, uz uvjet da najmanje 25 % ukupne površine JLS ima karakteristike GPP-a ili

- područje do najviše tri JLS uz uvjet da je 100 % ukupne granice tih JLS u doticaju sa GPP-em .

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnje isplate po ha korištene poljoprivredne površine u gorsko planinskim područjima. Ukoliko poljoprivredno gospodarstvo na ovim područjima obrađuju površine veće od 100 ha, dobiti će iznos potpore umanjen za određeni postotak.

Veza s drugim zakonskim propisima: nema

Nelektorirana verzija

Korisnici

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici sukladno definiciji aktivnog poljoprivrednika u članku 9. Uredbe (EU) o izravnim plaćanjima br. 1307/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009, koji provode poljoprivrednu aktivnost na području JLS definiranom kao gorsko planinsko područje.

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti

Svaka ARKOD parcela ukoliko se minimalno 50% njezine površine nalazi na JLS definiranoj kao gorsko planinska.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura 2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

226 eura/ha

M13.2. Očuvanje poljoprivrede na područjima s prirodnim ograničenjima u poljoprivredi

Opis operacija

Operacija Očuvanje poljoprivrede na područjima s prirodnim ograničenjima u poljoprivredi doprinosi nastavku, ali i poticanju novih poljoprivrednih aktivnosti na područjima s prirodnim ograničenjima gospodarenja u poljoprivredi.

Operacija doprinosi fokus području 4A.

Područja pod utjecajem prirodnih ograničenja u poljoprivredi određena su sukladno "Studiji o određivanju područja pod utjecajem prirodnih i ostalih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama" prema sljedećim pokazateljima:

1. Niske temperature – dužina vegetacijskog perioda
2. Nedostatak vlage – godišnja količine padalina (GP) u odnosu na potencijalnu evapotranspiraciju (PET)
3. Propusnost – područja koja su zasićena vodom kroz značaj period godine
4. Nepovoljna tekstura i udio kamena – relativno obilje gline, mulja, pijeska, organske tvari i krupne frakcije

Nelektorirana verzija

5. Plitka zona ukorjenjivanja – dubina od površine tla od ujednačenog sloja stijene ili nepropusnog sloja
6. Loše kemijske karakteristike tla – prisutnost soli, pristupačnog natrija, prekomjerna kiselost
7. Nagib terena – promjena nagiba u odnosu na planimetričku udaljenost

Osnovni kriterij za određivanje neke JLS kao područje s prirodnim ograničenjem je da se ograničenja vezana navedene pokazatelje nalaze na više od 50% njezinog područja.

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnje isplate po ha korištene poljoprivredne površine u područjima s prirodnim ograničenjima gospodarenja u poljoprivredi. Ukoliko poljoprivredno gospodarstvo na ovim područjima obrađuju površine veće od 100 ha, dobiti će iznos potpore umanjen za određeni postotak.

Veza s drugim zakonskim propisima

Korisnici

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici sukladno definiciji aktivnog poljoprivrednika u članku 9. Uredbe (EU) o izravnim plaćanjima br. 1307/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009, koji provode poljoprivrednu aktivnost na području JLS definiranom kao gorsko planinsko područje.

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo

Uvjeti prihvatljivosti

Svaka ARKOD parcela ukoliko se minimalno 50% njezine površine nalazi na JLS definiranoj kao područje pod utjecajem prirodnih ograničenja.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Neslektorirana verzija

Visina potpore

194 eur/ha

M13.3.Očuvanje poljoprivrede na područjima sa specifičnim ograničenjima u poljoprivredi

Opis operacije

Operacija Očuvanje poljoprivrede na područjima sa specifičnim ograničenjima u poljoprivredi doprinosi nastavku, ali i poticanju novih poljoprivrednih aktivnosti na područjima pod utjecajem specifičnim ograničenja u poljoprivredi.

Operacija doprinosi fokus području 4A.

Područja pod utjecajem specifičnih ograničenja u poljoprivredi određena su sukladno "Studiji o određivanju područja pod utjecajem prirodnih i ostalih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama" prema sljedećim pokazateljima:

1. Jak vjetar
2. Plavljena područja
3. Krš

Osnovni kriterij za određivanje neke JLS kao područje sa specifičnim ograničenjem je da se ograničenja vezana navedene pokazatelje nalaze na više od 50% njezinog područja.

Vrsta potpore

Potpora je u vidu godišnje isplate po ha korištene poljoprivredne površine u područjima pod utjecajem specifičnih ograničenja u poljoprivredi. Ukoliko poljoprivredno gospodarstvo na ovim područjima obrađuju površine veće od 100 ha, dobiti će iznos potpore umanjen za određeni postotak.

Veza s drugim zakonskim propisima

Korisnici

Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici sukladno definiciji aktivnog poljoprivrednika u članku 9. Uredbe (EU) o izravnim plaćanjima br. 1307/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009, koji provode poljoprivrednu aktivnost na području JLS definiranom kao gorsko planinsko područje.

Nelektorirana verzija

Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

Uvjeti prihvatljivosti

Svaka ARKOD parcela ukoliko se minimalno 50% njezine površine nalazi na JLS definiranoj kao područje pod utjecajem specifičnih ograničenja.

Kriteriji odabira

Prednost u dodjeli sredstava imaju korisnici sa područja Natura2000 kao i oni koji pristupe FADN sustavu.

Visina potpore

89 €/ha

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Kontrolu mjere provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu ruralnom razvoju, 100% administrativno putem ARKOD-a.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Nema

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika:

Nije primjenjivo

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere:

Nisko rizično

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Pretpostavka izrade kalkulacija poljoprivredne proizvodnje u područjima s ograničenjima (engl. NCA – Natural Constraint Area) je postojanje otežanih uvjeta proizvodnje koji negativno utječu na poslovni rezultat u odnosu na područja bez ograničenja. Zbog toga je polazište za NCA kalkulacije bilo kvantifikacija utjecaja otežanih uvjeta na poslovni rezultat u poljoprivrednoj proizvodnji.

Poslovni rezultati proizvodnje pojedinih poljoprivrednih kultura određeni su pomoću kalkulacija tj. utvrđivanjem razlike ostvarenih ukupnih prihoda i troškova proizvodnje određenog proizvoda u jednoj godini.

poslovni rezultat = ukupni prihod – ukupni trošak

U biljnoj proizvodnji kalkulacije se temelje na proizvodnji ostvarenoj na proizvodnoj površini od jednog hektara. Ukupni prihodi čine poslovni (operativni) prihod. Poslovni prihod predstavlja prihod ostvaren prodajom proizvoda, a izračunat je kao umnožak proizvedenih

Nelektorirana verzija

količina i jedinične cijene proizvoda. Obzirom da su kalkulacije napravljene za proizvodnu površinu od jednog hektara, proizvedene količine odgovaraju prinosu (prirodu) kulture po hektaru. Izravna plaćanja, koja su posljednje tri promatrane godine iznosila 2135 kuna u prosjeku, nisu uključena u prihode.

Ukupni troškovi sastoje se od varijabilnih troškova i troškova mehanizacije. Varijabilni troškovi su izravno povezani s proizvodnjom i njihova visina ovisi o korištenju proizvodnih resursa. Tu su uključeni troškovi sjemena, gnojiva, sredstava za zaštitu bilja, troškovi rada ljudi i neki drugi varijabilni troškovi specifični za određenu biljnu kulturu (sušenje, vezivo, ambalaža, sušenje, armatura i sl.). Troškovi rada ljudi određeni su kao umnožak normiranih sati rada u pojedinoj radnoj operaciji i uobičajene neto satnice u poljoprivrednim radovima. U kalkulacijama proizvodnje u voćarskoj i povrćarskoj proizvodnji preuzeti su podaci o utrošcima sati rada ljudi navedeni u korištenim izvorima, odnosno kalkulacijama Poljoprivredno savjetodavne službe. U proizvodnji ratarskih kultura i krmnog bilja, sati rada ljudi određeni su u proporciji s satima strojnog rada,

U troškove mehanizacije koji uključuju troškove goriva, maziva i održavanja, uključena je i amortizacija kao fiksni trošak. Amortizacija je određena funkcionalnim obračunom što znači da iznos godišnjeg smanjenja vrijednosti osnovnog sredstva (traktor i sl.) ovisi o intenzitetu korištenja. Sati rada mehanizacije u pojedinoj radnoj operaciji preuzeti su iz sekundarnih izvora i revidirani prema mišljenju konzultanata na projektu.

U konačnici, prikazan je poslovni rezultat kao razlika ukupnih prihoda i troškova. Prikazani poslovni rezultat poljoprivredne proizvodnje ne održava čisti profit poslovanja obzirom da u troškove nisu uključeni neki od općih i drugih troškova koje nije moguće realno procijeniti jer su različiti od proizvođača do proizvođača i područja djelovanja. Ovi troškovi ovise o internim okolnostima u kojima se odvija poslovanje gospodarstava (trošak zakupa, električne energije, troškovi knjigovodstvenih usluga, kamate na kredite i sl.). Zbog činjenice da se ovi troškovi ne ovise o postojanju ili nepostojanju NCA ograničenja, njihov izostanak ne utječe na visinu NCA kompenzacijskih plaćanja.

Za potrebe određivanja kompenzacijskih plaćanja u područjima s ograničenim uvjetima poljoprivredne proizvodnje napravljene su dvije vrste kalkulacija.

Bazne kalkulacije – koje prikazuju ekonomske učinke poljoprivredne proizvodnje u uvjetima nepostojanja prirodnih ograničenja i

NCA kalkulacije – prikazuju ekonomske učinke poljoprivredne proizvodnje u uvjetima prirodnih ograničenja.

NCA kalkulacije razlikuju se od baznih kalkulacije za procijenjenu i kvantificiranu vrijednost ograničavajućeg čimbenika (niži prinosi, veći troškovi ljudskog i strojnog rada i sl.)

Izvori podataka

Kao podloga za izradu kalkulacija korišteni su sljedeći izvori:

- Model kalkulacija pokrića varijabilnih troškova poljoprivredne proizvodnje za 2012., 2010., 2009. godinu, Poljoprivredno savjetodavna služba
- Tržišno informacijski sustav u poljoprivredi (TISUP)-podaci o cijenama
- Državni zavod za statistiku RH- podaci o prinosima i cijenama
- Sustav knjigovodstvenih podataka u poljoprivredi (FADN)
- Interni podaci Zavoda za menadžment i ruralno poduzetništvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i

Nelektorirana verzija

- Literatura iz područja menadžmenta u poljoprivredi i teorije troškova i kalkulacija u poljoprivredi

Na temelju navedenih izvora izrađene kalkulacije, provjerene su i korigirane su u skladu s preporukama konzultanata (eksperte procjene). Izračun ostvarene dobiti za pašnjake rađen je temeljem očekivane dobiti u stočarskoj proizvodnji koju je moguće organizirati na pripadajućim pašnjačkim površinama. U obzir su uzeti ekonomski učinci govedarske i ovčarske proizvodnje na 1 ha površine. Kao izvor kalkulacija korišteni su interni podaci Zavoda za menadžment i ruralno poduzetništvo.

- Kalkulacija potpore za gorsko-planinska područja

Proizvodno-ekonomska obilježja gorsko planinskih područja

Gorsko-planinska područja obilježena su kratkim vegetacijskim razdobljem uvjetovanim nadmorskom visinom terena, te otežanom primjenom poljoprivredne mehanizacije na padinama s većim nagibom. U poljoprivrednoj proizvodnji ovoga područja dominiraju ratarske kulture, livade i pašnjaci. Bitno obilježje poljoprivrednog zemljišta je njegova usitnjenost s trendom daljnjeg usitnjavanja, što značajno utječe na učinkovitost proizvodnje i njen rast. Gorsko-planinsko područje je obilježeno padom broja stanovnika. Stanovništvo je niže obrazovne razine od prosjeka Hrvatske, poduzetnički je neaktivnije i ne pokazuje veliku motiviranost za uključivanjem u programe cijeloživotnog obrazovanja.

Uzgoj stoke, pretežno goveda i ovaca, zauzima važno mjesto u gospodarstvu ovog područja. Ta grana gospodarstva ima velike mogućnosti daljnjeg razvoja kroz proizvodnju mesa, mlijeka i autohtonih mliječnih proizvoda, čija je prodaja za sada ograničena na lokalno tržište.

Značajka područja Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije jest izrazita dominacija površina pod šumama. Čak 61,0% zemljišta pripada kategoriji šumskog zemljišta dok je udio poljoprivrednog zemljišta 38,3%. To je područje specifična po izrazito slaboj naseljenosti sa svega 10 stanovnika na km^2. U poljoprivrednoj proizvodnji ograničenja su najizraženija pa je poljoprivreda ovog područja ekstenzivnog karaktera, nekonkurentna količinom i kvalitetom ostalim dijelovima Hrvatske. Nadmorska visina s dominacijom poluplaninske i planinske klima uvjetuje kraće vegetacijsko razdoblje s nižim prinosima poljoprivrednih kultura. Nagib terena prisutan u ovom području otežava primjenu poljoprivredne mehanizacije povećavajući podređenost poljoprivrede gorsko-planinskog prostora. Na području Ličko-senjske županije tla su nepovoljne bonitetne strukture za uspješniju poljoprivrednu proizvodnju. Svega 0,44% površine svrstano je u najpovoljniju P-1 kategoriju (osobito vrijedno tlo). Dominirajuće su kategorije tala nepogodne za obradu i za rentabilni uzgoj poljoprivrednih kultura i većinom su puštena širenju livada, pašnjaka, bara, trstika, šikara i šuma. Osim nepovoljnih prirodnih uvjeta tu su i nepovoljni društveno-ekonomski čimbenici - usitnjenost poljoprivrednih gospodarstava, nedovoljna tehnološka opremljenost, nezadovoljavajuća demografska i obrazovna struktura stanovništva, nepovezanost lokalne poljoprivredne proizvodnje s lokalnom potrošnjom, slaba povezanost prerade s turizmom i trgovinom, nedovoljna edukacija za poljoprivredna zvanja, nedovoljno udruživanje poljoprivrednih proizvođača. Sve navedeno uzrok je izraženih procesa deagrarizacije i deruralizacije gorskog prostora regije.

Prema pokazatelju profitabilnosti pojedinih gospodarskih grana na području Ličko-senjske županije razvidno je da je u poljoprivredi udio dobiti u prihodima od 4,3% najniži od svih djelatnosti realnog sektora. Niže vrijednosti profitabilnosti ostvarene su tek u djelatnostima javnog sektora. Poljoprivredna proizvodnja, obzirom na količinu proizvodnje, nema velikog značaja u odnosu na druga područje u Republici Hrvatskoj, ali postoje veliki prirodni resursi

Nije konačna verzija

kao osnova na kojima se može dalje razvijati prvenstveno stočarstvo i ratarstvo u funkciji stočarstva. Zbog slabije kvalitete mlijeka, povećanih troškova prijevoza i koncentracije proizvodnje kod proizvođača bližih velikim mljekarama, može se očekivati pogoršanje stanja u mliječnom govedarstvu. Razvoju mesnog govedarstva pogoduju značajne pašnjačke površine, ali kraće vegetacijsko razdoblje uz potrebu uvođenja dopunske hranidbe goveda izvan pašnjačkog razdoblja doprinosi poskupljenju proizvodnje. S druge strane, gorsko planinsko područje, tradicionalno je ovčarski kraj uz ličku pramenku kao dominantnu pasminu u proizvodnji mesa. Samostalno ratarstvo, bez vertikalnog povezivanja sa stočarstvom nije ekonomski održivo. Klimatska obilježja i reljef terena nepovoljan je za proizvodnju većine ratarskih kultura pa se osim uzgoja krmnih kultura tek u manjoj količini javlja proizvodnja pšenice, ječma, raži, zobi i kukuruza.

Povrćarstvo GPP-a prisutno je u manjoj mjeri, uglavnom na krškim poljima. Od kultura uzgaja se krumpir i kupusnjače. Povrtne kulture ostvaruju visoku dohodovnost po jedinici površine, ali su lokacijski zahtjevne uz velike potrebe ljudskog rada.

Niske temperature i manji broj sunčanih sati nisu dobri uvjeti za razvoj većine voćarskih kultura. Ipak na pojedinim dijelovima GPP-a postoje mogućnosti proizvodnje šljiva, bobičastog voća, jabuka i kruška. Među najpoznatijim poljoprivrednim proizvodima područja mogu se izdvojiti: janjetina, lički krumpir, sir škripavac, gorski med.

Na područje navedenih županija postoje određene specifičnosti koje poljoprivredu ovog prostora čine mogućom i ekonomski opravdanom. Prvenstveno je to blizina tržišta velikih gradova (Rijeka, Zadar), dobra prometna povezanost, dobri potencijali za razvoj ekološke proizvodnje i proizvodnje autohtonih proizvoda, velike pašnjačke površine te potencijali razvoja ruralnog turizma.

Područje dviju mediteranskih županija Zadarske i Šibensko-kninske sa općinama Gračac, Starigrad, Jasenice (Zadarska županija) te općine, Civljane, Knin, Kijevo, (Šibensko-kninska županija) ulaze također u GPP.

Veliki dio raspoloživih poljoprivrednih površina ovog područja je zapušten. U strukturi proizvodnje prevladavaju livade i pašnjaci. Nešto je manje oranica i vrtova, uz voćarstvo i vinogradarstvo do 300 m nadmorske visine. Veliki problem razvoja poljoprivrede je porozno tlo koje, uz snažne vjetrove koji isušuju tlo, uvjetuje veće potrebe za navodnjavanjem. Česta pojava je golomrazica obzirom da su zime uglavnom bez snijega. Dominiraju mješovita poljoprivredna gospodarstva u kojima je poljoprivreda dodatni izvor prihoda. Problem daljnjeg razvoja poljoprivrede su mali, usitnjeni posjedi, neriješeni vlasnički odnosi, nelegalna gradnja, nepovoljna demografska i obrazovna struktura stanovništva.

U gorsko-planinska područja na području županija Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske spadaju općina Konavle, Cista Provo, Sinj. Muć, Hrvace, Podgora, Vrlika, Imotski, Trilj, Makarska, Vrgorac, Zagvozd, Lokvičić, Lovreć, Otok, Gradac, Tučepi, Runović, Baška Vodai Proložac, Zmijavci, Podbablje.

Veliki dio raspoloživih poljoprivrednih površina ovog područja se ne koristi, odnosno zapušten je. U strukturi proizvodnje prevladavaju livade, pašnjaci, oranice i vrtovi, uz voćarstvo i vinogradarstvo. Veliki problem su mali, usitnjeni posjedi, koji predstavljaju veliku prepreku razvoju gospodarstava. Poljoprivredna proizvodnja je uglavnom tradicionalnog tipa (zastarjela tehnologija), mala obujmom i nespecijalizirana. Dodatni problemi se javljaju u području otkupa i plasmana poljoprivrednih proizvoda, koji skoro i ne postoji u organiziranom obliku. Dobna i obrazovna struktura poljoprivrednog stanovništva je nepovoljna, a postoje i velika prirodna ograničenja za razvoj poljoprivrede kao što su nedostatak vode i male površine raspoloživog zemljišta.

Autorizirana verzija

Na području Istarske županije u gorsko-planinska područja pripada samo područje općine Lanišće, dok su općine Ogulin i Saborsko predstavnice GPP na području Karlovačke županije.

Model izračuna za gorsko-planinska područja

Kao podloga za izračun visine potpore za gorsko-planinsko područje korišteni su podaci iz ARKOD sustava evidencije zemljišnih parcela u RH za 2012. godinu, rezultati ankete/intervjua o strukturi poljoprivredne proizvodnje na NCA području kao i stanje određeno temeljem studija slučaja s poljoprivrednih gospodarstava na području određene županije.

NCA potpora predstavlja iznos plaćanja kojim se u novčanom smislu nadoknađuju nepovoljni čimbenici poljoprivredne proizvodnje u NCA područjima u odnosu na ostale dijelove nekog područja.

U radu su napravljeni sljedeći izračuni:

- Izračun očekivanog poslovnog rezultata poljoprivredne proizvodnje na području RH izvan NCA kriterija – BAZA.

Model baznog gospodarstva uključuje proizvodnju na području Republike Hrvatske bez GPP područja što znači da je iz strukture proizvodnje svih općina u RH izbačena poljoprivredna proizvodnja na području općina koja su zadovoljila GPP kriterije. U strukturni hektar uključeni su sve proizvodnje zastupljene sa 5 i više posto u strukturi površina prema evidenciji ARKOD-a.

Očekivani poslovni rezultat na površini od 1 ha određen je kao ponderirani prosjek prema udjelu pojedinih poljoprivrednih kultura u strukturi proizvodnje i očekivanom poslovnom rezultatu svake pojedinačne proizvodnje.

Izračun očekivanog poslovnog rezultata poljoprivredne proizvodnje na gorsko planinskom području u okviru NCA kriterija

Odabir poljoprivrednih kultura koje se proizvode na NCA područjima napravljen je uzimajući u obzir strukturu proizvodnje na GP području, a prema podacima ARKOD-A kao i sugestijama stručnjaka Agronomskog fakulteta, predstavnika Poljoprivredno-savjetodavne službe na terenu i stanja zatečenog analizom studija slučaja s poljoprivrednih gospodarstava na relevantnom NCA, odnosno GPP području. Poljoprivredne kategorije i kulture u NCA područjima najvećim su djelom livade i pašnjaci uz proizvodnju djetelinsko-travnih smjesa i manjim djelom lucerne.

U ovom su dijelu u odnosu na bazne kalkulacije uvedene sljedeće promjene:

- Smanjenje prinosa do 30%
- Smanjenje troškova mehanizacije u proizvodnji krmnog bilja između 15 i 35% zbog manjeg broja otkosa.
- Smanjenje poslovnog rezultata na pašnjačkim površinama zbog manjeg broja stoke po jedinici površine/gustoće.

Neslektorirana verzija

Drugi ograničavajući čimbenik poljoprivredne proizvodnje na NCA području je nagib terena. Na područjima s nagibom iznad 15% predviđena je identična struktura proizvodnje kao i na „ravnom“ gorsko-planinskom području uz povećanja troškova mehanizacije za 20%.

NCA potpora određena je kao razlika financijske dobiti od poljoprivredne proizvodnje s područja izvan i u okviru NCA kriterija. Konačan rezultat NCA plaćanja (ponderirano NCA plaćanje) je dobiven ponderiranjem plaćanja na GPP području i GPP području s nagibom s obzirom na njihove udjele u površini NCA područja.

Izračun visine potpore za gorsko planinska područja-

Bazna kalkulacija uključuje prosječnu proizvodnju na području Republike Hrvatske bez GPP područja. U strukturni hektar uključeni su sve proizvodnje zastupljene sa 5 i više posto u strukturi površina prema evidenciji ARKODA. Dobit po strukturnom hektaru iznosi 1.267,63 kuna.

Tablica 21. Bazna kalkulacija za gorsko-planinska područja- Prosječna dobit u biljnoj proizvodnji na baznom području RH (kn/ha)

	Naselja izvan NCA kriterija		
kulture	dobit po ha	udio u %	ponderirana dobit
kukuruz	2.344,90	34,40%	806,57
pšenica	528,45	26,01%	137,43
soja	2.471,38	8,18%	202,13
šećerna repa	176,09	7,24%	12,75
livade	-504,09	6,92%	-34,87
pašnjaci	712,32	5,90%	42,04
suncokret	969,11	5,85%	56,70
ječam	-367,30	5,51%	-20,23
UKUPNA DOBIT, kn/ha		100%	1.202,52

Dobit po strukturnom hektaru na području sa nadmorskom visinom iznad 600 metara iznosi -468,16 kuna. Razlike između bazne kalkulacije i izračuna iznosi 1.670,69 kuna. Kod područja sa nagibom iznad 15% i visinom između 500 i 600 metara nad morem dobit po strukturnom hektaru iznosi -720,55 kuna. Razlike između bazne kalkulacije i dobiti po strukturnom hektaru na GP području izloženom nagibu iznad 15% i nadmorskoj visini između 500 i 600 metara iznosi 1.923,08 kuna.

Tablica 22. Izračun visine potpore usporedbom baznog područja i NCA područja

	NCA GPP	NCA GPP+nagib

Nelektorirana verzija

	udio u %	dobit po ha	ponderirana dobit	udio u %	dobit po ha	ponderirana dobit
livade	40	-609,19	-241,05	39,57	-880,03	-348,22
pašnjaci	37	477,00	176,28	36,96	477,00	176,28
djetelinsko travne smjese	17	-1.799,96	-314,98	17,50	-2.412,20	-422,11
lucerna	6	-1.479,68	-88,42	5,98	-2.117,04	-126,50
UKUPNO			-468,16			-720,55
Iznos plaćanja			1.670,69			1.923,08
Odnos površina NCA područja			78,00%			22,00%
Jedinstveno plaćanje, kn/ha	1.726,21					

Obzirom na relativni udio ove dvije kategorije GP područja, potpora po hektaru korištene poljoprivredne površine za GPP iznosi 1.726,21 kuna.

Područje	Bazna kalkulacija, kn	GP (iznad 600 m.n.m.), kn (udio u ukupnom GPP	GP (između 500 i 600 m.n.m. I >15% nagiba), kn (udio u ukupnom GPP)	Potpora, kn
RH, GP područja	1.267	--468,16(78%)	-720,55(22%)	1.726,21

Korištena poljoprivredna površina na GP području iznosi 32.833 hektara. Ukupna potpora na razini RH iznosit će 48.629.612 kuna

- Kalkulacija potpore za područja sa biofizičkim ograničenjima

U okviru biofizičkih ograničenja, podrazumijevaju se prirodna ograničenja vezana uz nepovoljne značajke klime i tla, te izraženog nagiba terena. Zadaća je kalkulacija, da nakon izdvajanja ograničenja vezanih uz nisku temperaturu, sušu, ograničenu dreniranost tla, prekomjernu vlažnost tla, nepovoljnu teksturu i kamenitost tla, plitku ekološku dubinu, jako kiselo tlo, slanost i alkalnost tla, te nagiba terena odredi razliku u prihodima, troškovima i u konačnici poslovnog rezultata u odnosnu na proizvodnju u baznom području. Razlika poslovnog rezultata podloga je za određivanje visine potpore.

Biofizička ograničenja korištena u izradi kalkulacija uključivala su:

1. Ograničenja vezana uz tlo
    - Nepovoljna tekstura i kamenitost
    - Ograničena dreniranost tla

Neslektorirana verzija

- Plitka ekološka dubina
- Jako kisela tla
- Slana i alkalna tla

2. Suša
3. Niske temperature i
4. Nagib

Izrada kalkulacija za ograničenja povezana sa tlom

Ograničenja vezana uz tlo uključuju one osobine tla koje djeluju na rast i razvoj biljke ili nekih njenih dijelova te u konačnici utječu na smanjenje prinosa. Također, ograničenja vezana uz tlo utječu na povećane troškova mehanizacije. Trošak mehanizacije povećava se uslijed potrebe za više sati rada strojeva, viših troškova popravaka i održavanja strojeva, ali i potrebe za „rezervom“ strojeva kako bi se radovi pokušali obaviti u optimalnim agrotehničkim rokovima. Na primjer, slaba dreniranost onemogućuje rast i razvoj biljke, a u konačnici dovodi i do nižeg prinosa zato što u tlu nema dovoljno kisika. Troškovi su mehanizacije viši i sama je uporaba mehanizacije u uvjetima ograničene dreniranosti otežana.

Tla nepovoljne teksture i kamenitosti nemaju dovoljan kapacitet za vodu, otežana je opskrba hranjivima, a glinasta tla nemaju dovoljno drenirajućih pora. Kod tala plitke ekološke dubine otežan je razvoj korijena i primjena mehanizacije. Dok kisela tla limitiraju pristupačnost hranjiva i pojačavaju prisutnost aluminija, koji je toksičan za biljke, slana tla sadrže toksične tvari koje ne doprinose razvoju biljaka. Područja sa jako kiselim tlima otežavaju, a slana tla proizvodnju čine i nemogućom. Na kraju, prekomjerna vlažnost utječe na povećane troškove mehanizacije i povećana ulaganja u mehanizaciju kako bi se obrada izvršila u optimalnim rokovima i izbjegli ili umanjili rizici povezani sa suvišnom vlažnošću tla (zbijanje tla, suboptimalan razvoj korijena, otežano kretanje vode i zraka u tlu). To uzrokuje i probleme poput dostupnosti hranjiva, erozije, širenja bolesti pa sve do zaslanjivanja tla. Zadnje spomenuta, prekomjerna vlažnost nije uzeta u razmatranje jer analiza i proračuni na temelju smjernica iz priručnika EU, nisu potvrdili postojanje ovog ograničenja. Od ograničenja koji su ušli u analizu ograničena dreniranost tla u Hrvatskoj iznosi 998.331,0 ha, što predstavlja 17,6 % ukupne kopnene površine RH. Ukupna površina tala s nepovoljnom teksturom i kamenitošću iznosi 2.327.340,0 ha, što predstavlja 41 % ukupne kopnene površine RH. Plitka ekološka dubina zauzima 632.000,0 ha, što predstavlja 11,2 % ukupne kopnene površine RH. Utvrđeno je da ukupna površina kiselih tala iznosi 216.006 ha, što predstavlja 3,8 % u odnosu na ukupnu kopnenu površinu RH.

Ne postoje istraživanja koja bi kvantificirala gore opisane utjecaje ograničenja vezanih uz tlo na proizvodnju, prinose, troškove proizvodnje (prvenstveno mehanizacije) i u konačnici poslovni rezultat. Kako bi prevladali navedeno ograničenje izračunu visine potpore pristupilo se u sljedećim koracima:

1. Ekspertnom procjenom definirana su smanjenja prinosa najvažnijih ratarskih proizvodnji po pojedinom ograničenju (tablica 23).

Tablica 23. Visina prinosa i ograničenja tla

	Prinos, kg/ha	Bazni prinos	Nepovoljna tekstura i kamenitost	Ograničena dreniranost tla	Plitka ekološka dubina	Jako kisela tla	Slana i alkalna tla

Nacrt konačna verzija

		100%	% od baze				
Pšenica, ozima	5.333,33	100	50	50	60	70	10
Ječam, ozimi	5.500	100	50	50	60	70	10
Kukuruz	8.500,00	100	40	40	40	50	0
Raž	4.500	100	50	60	60	70	10
Zob	4.500	100	50	60	60	70	10
Soja	3.000,00	100	40	40	40	50	0
Uljana repica	3.167	100	40	40	20	50	0
Suncokret	3.000	100	40	40	20	50	0
Šećerna repa	50.000	100	30	40	30	30	0
Krumpir	35.000	100	40	40	40	50	0
Duhan	2.380	100	50	20	50	50	0
Kukuruz za silažu	50.000	100	40	40	40	50	0
Lucerna	11.000	100	40	40	40	20	0
Talijanski ljulj	8.500	100	50	50	60	70	10
DTS	8.000	100	50	50	60	70	10
Prirodni travnjaci	3.500	100	60	60	60	70	10

Izvor: ekspertna procjena

2. Određeno je bazno područje

Bazno područje je cjelokupna Hrvatska. Zbog činjenice kako se biofizička ograničenja javljaju na područje cijele države, odabrane su najvažnije proizvodnje i izračunata je dobit po strukturnom hektaru.

Tablica 24. Dobit po strukturnom hektaru za bazno područje

	prosječna dobit po ha	udio u strukturi	ponderirana dobit
kukuruz	2.344,90	33,57%	787,13
pšenica	528,45	25,35%	133,95
livade	-504,09	8,02%	-40,40
soja	2.471,38	7,95%	196,47

Neslektorirana verzija

šećerna repa	176,09	7,04%	12,40
pašnjaci	712,32	6,94%	49,46
suncokret	969,11	5,69%	55,11
ječam	-367,30	5,45%	-20,02
UKUPNA DOBIT, kn/ha		100,00%	1.174,09

3. Određena je struktura proizvodnje na područjima sa ograničenjima vezanim uz tlo

Obzirom na redukciju prinosa i mogućnosti proizvodnje na područjima sa navedenim ograničenjima, uspoređeno je bazno područje sa dobiti na prirodnim travnjacima i pašnjacima. Izračun visine NCA prikazan je u tablici 25.

Tablica 25. Izračun visine potpore za biofizička ograničenja vezano uz tlo

Tip ograničenja	struktura proizvodnje	udio u strukturi	dobit/ha	NCA plaćanje
Nepovoljna struktura tla	prirodni travnjaci	35%	-1.246,09	1.147,93
	pašnjaci	75%	616,39	
Ograničena dreniranost	prirodni travnjaci	35%	-1.246,09	1.147,93
	pašnjaci	75%	616,39	
Plitka ekološka dubina	prirodni travnjaci	35%	-1.246,09	1.147,93
	pašnjaci	75%	616,39	
Jako kisela tla	prirodni travnjaci	35%	-1.060,59	1.083,01
	pašnjaci	75%	616,39	
Slana i alkalna tla	prirodni travnjaci	10%	-2.173,59	836,70
	pašnjaci	90%	616,39	

* Dobit u baznom području (1.174,09 kn) – dobit u području s ograničenjima vezanim uz tlo

U slučaju kombinacije ograničenja treba uzeti najnižu vrijednost i nju koristiti u daljnjim kalkulacijama. Npr. ako se javlja kombinacija s dva ograničenja od koji se zbog jednog postiže prinos od 70 % a zbog drugog od 40 % od baze, treba isplatiti potporu za ono ograničenje koje ima veći utjecaj ne ekonomiku proizvodnje.

Izrada kalkulacija za biofizičko ograničenje nagib

Na nagnutim terenima (>15 % nagiba) poljoprivredna proizvodnja je otežana zbog nemogućnosti primjene suvremene mehanizacije, potrebe za specijalnom mehanizacijom ili posebnim načinima obrade tla sa ciljem protu-erozijskih mjera. Sve navedeno otežava i značajno poskupljuje poljoprivrednu proizvodnju na nagnutim terenima i čini je ekonomski neučinkovitom.

Nelektorirana verzija

S obzirom da su tereni s nagibom >15 % i između 500 i 600 m n.m. izdvojeni i svrstani u gorsko planinska područja, ovdje se izračunava potpora za područja nagiba >15 %, ali ispod 500 m nadmorske visine.

Površina područja s nagibom većim od 15 % koja se uzima u obzir za izračun površina s biofizičkim ograničenjem (nagib) iznosi 19.078,66 km^2 ili 33,71 % kopnene površine RH.

Na temelju već postojećih kalkulacija izračunata je visina potpore. I u ovom slučaju, kao baza odabrano je područje RH (tablica 23.). Dobit po strukturnom hektaru iznosi na baznom području 1.174,09 kuna.

Kod odabir strukture proizvodnje na području sa biofizičkim ograničenjem nagiba odlučili smo se (ekspertna procjena) na strukturu koja u sebi sadrži livade, pašnjake, djetelinsko travne smjese, ali i udio voća i vinograda (5%).

Kod proizvodnje na nagibu povećani su troškovi mehanizacije za 20% na temelju prijedloga konzultanata.

Tablica 26. Dobit po strukturnom hektaru na području sa ograničenjem nagiba i prijedlog visine potpore

	prosječna dobit po ha	udio u strukturi	ponderirana dobit
livade	-865,21	35,0%	-302,82
pašnjaci	616,39	35,0%	215,74
djetelinsko-travne smjese	-1.668,68	25,0%	-417,17
voćnjaci (jabuka)	15.715,61	2,5%	392,89
vinogradi	11.594,09	2,5%	289,85
UKUPNO			178,48
Razlika			995,61

Prijedlog visine potpore na području sa biofizičkim ograničenjem nagiba iznosi 995,61 kuna.

Izrada kalkulacija i izračun visine potpore za biofizičko ograničenje suša

U Hrvatskoj se suše javljaju u prosjeku svake treće do pete godine, a ovisno o intenzitetu i trajanju mogu smanjiti urode od 20% do 92% ovisno od kulture do kulture. Zadnjih godina su pojave suše rezultirale velikim štetama u poljoprivredi te je u najjače pogođenim područjima Hrvatske proglašavano stanje elementarne nepogode. Ukupna površina s navedenim ograničenjem na godišnjoj razini u Republici Hrvatskoj iznosi 493.508,36 ha, što predstavlja 8,7 % ukupne kopnene površine RH.

Suša se javlja (prema proračunima za potrebe određivanja NCA područja) na području Jadranske Hrvatske, odnosno poglavito na dijelovima Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije.

Na temelju podataka o redukciji prinosa iz planova navodnjavanja „dalmatinskih županija“ načinjen je model u kojemu je u strukturu proizvodnje uključeno grožđe, maslina i pašnjaci.

Nelektorirana verzija

Tablica 27. Dobit po strukturnom hektaru na baznom području za biofizičko ograničenje suša-BAZA

kultura	udio	dobit/ha	ponderirana dobit, kn/ha
maslina	49,80%	22.955,80	11.431,99
plemenita vinova loza	25,20%	17.246,22	4.346,05
pašnjaci	25,00%	712,32	178,08
			15.956,12

Redukcija od 40% uzeta je za izračun redukcije prinosa kod proizvodnje bez navodnjavanja za masline (u prosječnim godinama) i redukcija od 10% uzeta je za izračun prinosa kod proizvodnje grožđa bez navodnjavanja (u prosječnim godinama). Kod pašnjaka se redukcija temelji na usporedbi proizvodno boljih pašnjaka (kombinacija intenzivnih i ekstenzivnih pašnjaka) sa ekstenzivnim pašnjacima.

Tablica 28. Dobit po strukturnom hektaru u području sa biofizičkim ograničenjem suše i visina potpore

kultura	udio	dobit/ha	ponderirana dobit, kn/ha
maslina	49,80%	8.155,80	4.061,59
plemenita vinova loza	25,20%	12.941,22	3.261,19
pašnjaci	25,00%	616,39	154,10
			7.476,87
		razlika	8.479,24

Predložena visina potpore je 8.455,26 kuna. Maksimalno dozvoljena visina potpore za biofizička ograničenja 250 Eura (prijedlog!) pa stoga potpora ne bi trebala prelaziti predloženi maksimum. Predlažemo stoga visinu potpore u visini 1.900,00 kuna (tečaj 7,6 kuna za 1 Euro).

Izračun visine potpore za biofizičko ograničenje niska temperatura

Proračunom prema kriterijima za NCA područja se došlo do toga da je 973 m nadmorska visina na kojoj je uvjet za niske temperature zadovoljen. Dakle, površine iznad 973 m.n.m., a koje nisu ušle u gorsko-planinsko područje ulazi u biofizičko ograničenje niske temperature. Budući ovo ograničenje zadovoljava neznatan dio površina i budući na navedenim visinama vjerojatno niti nema poljoprivredne proizvodnje kalkulacija za ovaj kriterij nije rađena i visina potpore nije izračunata.

Neslužbena verzija

Biofizička ograničenja- zbirna visina potpore

Ukupna površina područja s biofizičkim ograničenjima iznosi 29.231,73 km^2, odnosno 51,65 % kopnenog teritorija RH. Najveći dio područja s biofizičkim ograničenjima (oko 63 %) ima samo jedno ograničenje. Na četvrtini površine (25,6 %) postoje dva ograničenja. Tri ograničenja postoje na 9,53 % površine s ograničenjima a četiri ograničenja postoje na samo 1,9 % površine. Ne postoje područja na kojima ima više od četiri ograničenja.

U općinama/gradovima koji su svrstani u područje s biofizičkim ograničenjima najveći udio imaju područja s nepovoljnom dreniranošću tla (72,7%). Korišteno poljoprivredno zemljište koje ima ograničenje, u općinama/gradovima koji su svrstani u područje s biofizičkim ograničenjima iznosi 83,4 % sveukupnog korištenog poljoprivrednog zemljišta u tim općinama /gradovima. Zbroj udjela pojedinog ograničenja prelazi 100 % i prema broju i prema površini. Razlog tomu je što u velikom mjeri postoji preklapanje pojedinih ograničenja, tj. postoje površine na kojima se javlja više ograničenja."

Budući u područja sa biofizičkim ograničenjima ulaze općine plaćanje je moguće odrediti prema prevladavajućem ograničenju u toj administrativnoj jedinici? No, prema izračunatim podacima, u svega 5% općina i 7% korištenog poljoprivrednog zemljišta javlja se jedno ograničenje. Izračunato je stoga jedinstveno plaćanja za sva područja sa biofizičkim ograničenjima.

Izračun bi se temeljio na udjelu pojedinog ograničenja u površini korištenog poljoprivrednog zemljišta sa biofizičkim ograničenjem. Pri tome smo odabrali udio pojedinog ograničenja u ukupnoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta s ograničenjem u općinama /gradovima koji su svrstani u područje s biofizičkim ograničenjem. Niska temperatura izbačena je iz razmatranja.

Tablica 29. Biofizička ograničenja-zbiran pregled visine potpora (u kn)

	Udio(%)	Predložena visina potpore	ponderirana visina potpore
područje s javljanjem suše	3,62	1.900,00	68,78
područje s nagibom terena većim od 15 %	24,07	995,61	239,64
područje s nepovoljnom teksturom i kamenitošću tla (+ stjenovitost)	21	1.147,93	241,07
područje s nepovoljnom dreniranošću tla	72,68	1.147,93	834,32
područje s nepovoljnom ekološkom dubinom tla	3,28	1.147,93	37,65
područje s reakcijom tla (pH) manjom od 5	5,11	1.083,01	55,34
područje sa zaslanjenim (halomorfnim) tlima	0,35	836,70	2,93
		Potpora	1.480,00

Nelektorirana verzija

Izračunata visina potpore za biofizička ograničenja iznosi 1.480 kuna.

- Kalkulacija potpore za područja sa specifičnim ograničenjima

Kod specifičnih ograničenja razmatrana su sljedeća ograničenja: krš, vjetar i poplavna područja. I kod gorsko-planinskih područja i biofizičkih ograničenja, javlja se problem kvalitetnih i konzistentnih podataka, koji bi trebali činiti podlogu za izradu kalkulacija i prijedlog visine potpore.

U sljedećim poglavljima prikazujemo načine na koje smo pokušali doskočiti ovom problemu kod specifičnih ograničenja.

Izrada kalkulacija i izračun visine potpore za specifično ograničenje krš

Ne bez razloga na prvom mjestu analiziramo specifično ograničenje krš. Cjelokupna je regija Jadranska Hrvatska obilježena ovim fenomenom. Ukupna površina tala na krškom području Hrvatske iznosi 2.821.883,0 ha, što predstavlja oko 50 % ukupne kopnene površine RH. U ekonomskom smislu, krš je specifično ograničenja koje otežava poljoprivrednu proizvodnju zbog velikog broja vrtača po jedinici površine i otežava primjenu suvremene mehanizacije. Poljoprivredna je proizvodnja na krškom području jako otežana i ponegdje neisplativa.

U izradi kalkulacija za bazno područje koristili smo podatke o strukturi proizvodnje u općinama u kojima je krš prevladavajući kriterij za izdvajanje u područje s specifičnim ograničenjima.

Tablica 30. Izračun dobiti na strukturnom hektaru u baznom području za specifično ograničenje krš

kultura	udio	dobit/ha	ponderirana dobit, kn/ha
plemenita vinova loza	32,40%	17.246,22	5.587,78
maslina	24,00%	22.955,80	5.509,39
lucerna	11,00%	-309,95	-34,09
pašnjaci	10,80%	556,50	60,10
livade	7,80%	-504,09	-39,32
ječam	7,10%	-367,30	-26,08
kukuruz	6,80%	2.344,90	159,45
			11.217,23

U uvjetima krša korištena je ista struktura proizvodnje proizvodnosti pašnjaka i rast troškova mehanizacije u proizvodnji poljoprivrednih kultura za 25%, a na temelju iskustava Slovenije.

Nelektorirana verzija

Tablica 31. Iznos visine potpore za specifično ograničenje krš

kultura	udio	dobit/ha	
plemenita vinova loza	32,40%	16.404,74	5.315,13
maslina	24,00%	22.318,30	5.356,39
lucerna	11,00%	-1.372,22	-150,94
pašnjaci	10,80%	477,00	51,52
livade	7,80%	-955,49	-74,53
ječam	7,10%	-783,09	-55,60
kukuruz	6,80%	1.838,73	125,03
			10.567,00
Razlika u ostvarenoj dobiti, kn/ha			650,23

Prijedlog visine potpore za specifično ograničenje krš područja iznosi 650,23 kune.

Izrada kalkulacija i izračun visine potpore za specifično ograničenje vjetar

Specifično ograničenje vjetar pojavljuje se u podvelebitskom području s pripadnim otocima, i u zaleđu koje je veće u hladnom (7716 km2 ili 13,6%) nego toplom dijelu godine (5560 km2 ili 9,8%). Administrativne općine koje su ušle u područja sa prirodnim ograničenjima u poljoprivredi jesu Biograd n.m., Ražanac i Posedarje.

Na temelju podataka Arkoda kreirali smo baznu kalkulaciju dobiti po strukturnom hektaru

Tablica 32. Bazna kalkulacija specifičnog ograničenja vjetar

	prosječna dobit po ha	udio u strukturi	ponderirana dobit
pšenica	528,45	15,67%	82,81
maslina	25.055,00	14,49%	3.630,47
lucerna	-309,95	13,05%	-40,45
plemenita vinova loza	17.405,00	12,36%	2.151,26
kukuruz za silažu	4.812,98	9,92%	477,45
pašnjaci	556,50	9,77%	54,37
kukuruz	2.344,90	8,92%	209,17
ječam	-367,3	8,91%	-32,73
ostalo povrće	5.942,00	6,92%	411,19
UKUPNO			6.943,53

Nelektorirana verzija

Stohastičkim smo se simulacijama pomogli kao alatom za izračun visine potpore. Pojava vjetra i šteta ulazni su podaci, a dobit po pojedinoj proizvodnji output je simulacije. Pri tome su ulazni podaci bili broj dana sa olujnim vjetrom (trokutna razdioba) i štete (trokutna razdioba). Kreirana je korelacijska matrica koja je uključila pozitivnu vezu između broja dana s olujnim vjetrom i štetom. Simulacija je provedena u 5000 iteracija primjenom Monte Carlo uzorkovanja. Metodološki treba istaći kako je uzeta u obzir pozitivna korelacija između broja pojava vjetra u jednoj godini i štete. Ostali oblici intra i inter korelacije nisu razmatrani (na primjer korelacija prinosa različitih kultura ili korelacija prinosa i cijena). Za stohastičke simulacije upotrjebljen je program @Risk 5.7.

Tablica 33. Visina potpore za ograničenje vjetar

	prosječna dobit po ha	udio u strukturi	ponderirana dobit
pšenica	-179,10	0,16	-28,06
maslina	14.953,98	0,14	2.166,83
lucerna	-1.053,95	0,13	-137,54
plemenita vinova loza	6.870,06	0,12	849,14
kukuruz za silažu	3.412,98	0,10	338,57
pašnjaci	556,50	0,10	54,37
kukuruz	615,15	0,09	54,87
ječam	-871,30	0,09	-77,63
ostalo povrće	4.080,25	0,07	282,35
UKUPNO, kn			3.502,90
RAZLIKA-visina potpore, kn			3.440,63

Nakon simulacije, utvrđeno je kako bi potpora trebala iznositi 3.440,60 kuna. Budući se radi o iznosi koji je iznad predviđenog maksimuma, predlažemo potporu u visini maksimalnog iznosa od 1.900 kuna

Izrada kalkulacija i izračun visine potpore za specifično ograničenje poplave

Plavljenje poljoprivrednog zemljišta predstavljaju dakle ozbiljno ograničenja za intenzivnu i ekonomski isplativu poljoprivrednu proizvodnju. U poplavljena područja ušla je općina Brdovec (Zagrebačka županija). Budući je usporedba GM u ovom slučaju nedostupna, pokušali smo potporu izračunati u visini štete od elementarne nepogode-poplava po hektaru. Koristili smo podatke o štetama od elementarnih nepogoda za razdoblje 2008-2012. U navedenom se razdoblju šteta od poplava na području Zagrebačke županije pojavila samo jednom. Uzeli smo stoga u obzir izračun za cijelu Hrvatsku. Ukoliko podijelimo prosječan iznos štete od poplave u Hrvatskoj za razdoblje 2008.-2012. (iznosila je 317,7 milijuna kuna) i podijelimo sa brojem hektara na kojima postoji rizik od poplava dobivamo iznos od 977,74 kuna.

Nelektorirana verzija

Specifična ograničenja-zbirni prikaz visine potpore

Tablica 34. Visina potpire u područjima sa specifičnim ograničenjima

Struktura ograničenja	%	Iznos potpore	
Krš	95,5	650,23	620,97
Vjetar	1,00	1.900,00	19,00
Poplava	3,50	977,74	34,22
		Potpora specifična ograničenja	674,19

Predložena visina potpore za specifična ograničenje iznosila bi 674,19 kuna.

Tablica 35. Zbirni pregled potpora

Područje	Visina potpore
gorsko-planinska područja	1.726
područja s biofizičkim ograničenjima	1.480
područja sa specifičnim ograničenjima	674

Nakon izračuna visine potpora otvaraju se slijedeća pitanja, ali i neki prijedlozi za nadolazeće razdoblje. Potpore su izračunate i prikazane na razini RH. Obzirom na iskustva nekih država članica EU postavlja se pitanje mogućnosti i opravdanosti dodjele potpora na razini regije (statističke regije i/ili poljoprivredne) ili po pojedinoj proizvodnji, grupi proizvoda ili sustavu gospodarenja. Na primjeru Slovenije svjedočimo različitim potporama na razini parcele obzirom na ograničenja koja se na istoj nalaze. Ipak u ovom trenutku ne možemo primijeniti složen sustav dodjele potpora jer za to ne postoji ni podloga (kalkulacije), ali ni logistika.

U budućnosti je nužno poraditi na uklanjanju postojećih nedostataka, odnosno povećanju kvalitete, pouzdanosti i usporedivosti podataka za izradu kalkulacija. Naravno, uz praćenje aktivnosti EU u pogledu određivanja područja sa prirodnim ograničenjima u poljoprivredi, potrebno je provesti i projekte (znanstveno-stručne) sa ciljem utvrđivanja uzročno-posljedičnih veza okolišnih uvjeta i ekonomskih rezultata poslovanja u poljoprivredi.

Daljnji razvoj FADN sustava na nacionalnoj razini pridonijeti će navedenom. Od strane znanstvenika iz Europske unije već postoji interes za rad na projektima kojima bi se povezao FADN sustav sa metodama izračune visine potpora u NCA područjima, kao i učinci okolišnih mjera.

Nelektorirana verzija

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Detaljan opis područja kao i metodologija izračuna nalazi se u Prilogu xx.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Potpora za PPO ne može se istovremeno ostvariti iz I. stupa.

Nelektorirana verzija

8.2.0. M16 – Suradnja

8.2.1. Pravna osnova

Članak 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005

Delegirani akt xxxxxx

Provedbeni akt xxxxx

8.2.2. Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Dinamične promjene na globalnom tržištu, porast konkurencije i promjene u poslovanju stvaraju nove izazove za obiteljska poljoprivredna gospodarstva te mala i srednja poduzeća, vlasnike šuma i šumoposjednike.

Struktura poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj, koju uglavnom čine mala obiteljska poljoprivredna gospodarstava s slabom međusobnom povezanošću i malim brojem zadruga, ukazuje na slabu suradnju poljoprivrednih proizvođača. Zajedničkom suradnjom gospodarskih subjekata i institucija, zemljopisno koncentriranih (lokalno ili regionalno) postići će se bolja razmjena informacija, znanja i roba radi proizvodnje ili prerade zajedničkog proizvoda u poljoprivredi, šumarstvu te prehrambenom i industrijskom sektoru

Operativne skupine unutar Europskog inovacijskog partnerstva smanjiti će jaz između poljoprivredne prakse i istraživanja promicanjem inovativnih rješenja i uvođenjem inovacija u praksi.

Izrada šumskogospodarskih planova jedan je od osnovnih preduvjeta održivog gospodarenja šumama i šumskim zemljištima i apliciranju mjera ruralnog razvoja iz područja šumarstva, što u konačnici rezultira značajnim poboljšanjem življenja u ruralnim područjima. Za dio šuma u privatnom vlasništvu, tek treba izraditi programe gospodarenja koji bi osigurali da se na stručan i održiv način sustavno podiže kvaliteta i vrijednost tih šuma. Upravo je održivo gospodarenje šumama i šumskim zemljištima jamac opstanka svih komponenti razvoja društva i gospodarstva na ruralnim područjima.

Šumarstvo u ruralnim područjima u sinergiji s poljoprivrednim, turističkim, energetskim i drugim sektorima (osobito kroz lovni turizam) može prihodovati dodatnu vrijednost svojih usluga i proizvoda, potaknuti stvaranje novih radnih mjesta ili dodatnih poslova (obiteljska/kućna radinost).

Doprinos fokus područjima

Mjera doprinosi načelno svim prioritetima i fokus područjima, iako to ovisi o specifičnim ulaganjima.

Prioritet 1 Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima

Neslužbena verzija

Fokus područje 1A: poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima

Fokus područje 1B: jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, uključujući u svrhu poboljšanog upravljanja okolišem i okolišne učinkovitosti

Mjera će doprinijeti poboljšanju učinkovitosti suradnje i jačanje veza između različitih aktera s ciljem razvoja, testiranja, implementacije i širenja novih znanja, inovacija, tehnologija, vještina na produktivnosti i održivosti.

Prioritet 2 Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama

Fokus područje 2A: poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije

Mjera će doprinijeti optimizaciji proizvodnog potencijala gospodarstava, razvoja, testiranja i uvođenja modernih tehnologija i postupaka u procesima proizvodnje i prerade te povećanju produktivnosti.

Prioritet 3 Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

Fokus područje 3A: poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija

Mjera će doprinijeti učinkovitoj integraciji poljoprivrednih proizvođača u prehrambeni lanac, promicanju horizontalne i vertikalne integracije poljoprivrednih gospodarstava u kratke lance opskrbe te suradnji s ciljem informiranja i promicanja razvoja i postojanja kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta.

Prioritet 4 Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom

Fokus područje 4A: obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000 i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza

Različiti oblici suradnje doprinijeti će očuvanju prirodnih sustava korištenjem različitih načina proizvodnje koji umanjuju negativan pritisak poljoprivrede na okoliš. Na područjima sa prirodnim ograničenjima suradnjom će se smanjiti troškovi proizvodnje.

Fokus područje 4B: bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima

Različitim oblicima suradnje smanjiti će se upotreba velikih količina mineralnih gnojiva te pesticida čime će se poboljšati kvaliteta vode.

Fokus područje 4C: sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom

Suradnjom će se povećati broj agrotehničkih zahvata koji će doprinijeti smanjenju gubitaka tla uz održavanje postojeće razine plodnosti tla.

Prioritet 5 Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru

Nelektorirana verzija

Fokus područje 5A: povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi;

Različitim oblicima suradnje lakše će se primjenjivati metode za učinkovito i održivo korištenje voda, njeno prikupljanje, pročišćavanje i ponovno korištenje. Sustavom za navodnjavanje osigurati će se smanjenja gubitaka vode.

Fokus područje 5B: povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane;

Suradnjom će se povećati mogućnost učinkovitog korištenja energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije.

Fokus područje 5C: olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva

Suradnjom će se poticati zamjena fosilnih goriva s obnovljivim izvorima energije.

Fokus područje 5D: smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost

Fokus područje 5E: poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

Suradnjom će se omogućiti smanjenje emisija dušikovog oksida i emisija metana iz poljoprivrede, vezivanje ugljika u drvu (biomasi) i tlima, pravilno skladištenje gnojiva itd.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, okoliš i inovacije.
Klimatske promjene – Aktivnosti u okviru ove mjere biti će usmjerene na prilagodbu klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje održivim gospodarenjem u šumarstvu i poljoprivredi
Zaštita okoliša – Inovacije, pilot projekti kao i razvoj novih tehnologija u poljoprivredi i šumarstvu izravno će doprinijeti zaštiti okoliša, prirodnih resursa i biološke raznolikosti, zaštiti voda te potencijalnim utjecajima poljoprivrede na okoliš.
Inovacije – Ulaganje u rad operativnih skupina unutar EIP-a doprinijeti će razvoju inovacija u poljoprivredi i šumarstvu.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Ova mjera se sastoji od četiri podmjere:

M16.1. Uspostava i rad operativnih skupina unutar EIP-a
M16.2. Pilot projekti i razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija u poljoprivredno-prehrambenom i šumarskom sektoru
M16.4. Uspostava i razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta
M16.8. Izrada šumskogospodarskih i lovnogospodarskih planova ili drugih relevantnih dokumenata

M16.1. Uspostava i rad operativnih skupina unutar EIP-a

Nelektorirana verzija

Opis operacije

Osnivanjem operativnih skupina unutar Europskog inovacijskog partnerstva osigurati će se razmjena stručnog znanja i dobre prakse i uspostava dijaloga između poljoprivrednika i znanstvene zajednice i olakšavanje uključivanja svih dionika u proces razmjene znanja.

Vrsta potpore

Bespovratna financijska pomoć za projekte suradnje koji se odnose na uspostavu i rad operativnih skupina unutar EIP-a.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)

Korisnici

U poljoprivrednom sektoru prihvatljivi korisnici su pravne i fizičke osobe registrirane sukladno Zakonu o poljoprivredi i Zakonu o trgovačkim društvima. U šumarskom sektoru prihvatljivi korisnici su sve pravne i fizičke osobe sukladno odgovarajućem zakonu.

Da bi suradnja bila prihvatljiva mora se udružiti najmanje 2 dionika.

Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u sklopu ove mjere su:

- tekući troškovi za osnivanje i rad operativnih skupina

Uvjeti prihvatljivosti

Suradnja se mora odnositi na:

- uspostavu i rad operativnih skupina unutar EIP-a

Kriteriji odabira

Prednost će imati projekti suradnje koji:

- imaju veći broj dionika unutar operativne skupine
- imaju veću zastupljenost mladih i žena unutar operativne skupine

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 90% udjela, a Republika Hrvatska s 10% udjela.

Intenzitet potpore do 100% prihvatljivih troškova.

Neelektronirana verzija

M16.2. Pilot projekti i razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija u poljoprivredno-prehrambenom i šumarskom sektoru

Opis operacije

Pilot-projektima istražuju se različite mogućnosti uporabe i razvoja novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija u područjima poljoprivrede i šumarstva. Svrha im je prikupiti nova iskustva te prikazati prednosti njihove primjene, ali i eventualne nedostatke i moguće probleme, te ispitati načine njihova rješavanja.

Vrsta potpore

Bespovratna financijska pomoć za projekte suradnje koji se odnose na pilot projekte i razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija u poljoprivredno-prehrambenom i šumarskom sektoru.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)

Korisnici

U poljoprivrednom sektoru prihvatljivi korisnici su pravne i fizičke osobe registrirane sukladno Zakonu o poljoprivredi i Zakonu o trgovačkim društvima. U šumarskom sektoru prihvatljivi korisnici su sve pravne i fizičke osobe sukladno odgovarajućem zakonu.

Da bi suradnja bila prihvatljiva mora se udružiti najmanje 2 dionika. Prihvatljiva je i suradnja koja uključuje dionike iz različitih regija ili iz različitih EU država članica. U slučaju suradnje s dionicima koji nisu registrirani u Republici Hrvatskoj ugovorom treba definirati da ulaganje ostaje u Republici Hrvatskoj.

Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u sklopu ove mjere su:

- troškovi istraživanja
- tekući troškovi suradnje
- materijalni troškovi
- trošak verificiranja inovacije

Uvjeti prihvatljivosti

Suradnja se mora odnositi na:

- pilot projekte

Nelektorirana verzija

- razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija u poljoprivredno-prehrambenom i šumarskom sektoru
- projekt ne smije trajati duže od jedne godine
- nakon provedbe projekta rezultat projekta je potrebno verificirati

Kriteriji odabira

Prednost će imati projekti koji se odnose na:

- razvoj inovacija kojima se podržava bioekonomija
- inovativne proizvode i usluge za integrirani lanac opskrbe
- zaštitu okoliša
- suradnju na područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 90% udjela, a Republika Hrvatska s 10% udjela.

Intenzitet potpore do 100% prihvatljivih troškova.

M16.4. Uspostava i razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta

Opis operacije

Poljoprivrednim proizvođačima potrebno je osigurati lakši plasman robe do potrošača. Osim prodaje proizvoda veletrgovcima potrebno je omogućiti prodaju proizvoda na lokalnom tržištu. Da bi se potrošaču isporučio konačni proizvod potrebno je smanjiti broj posrednika. Što je lanac opskrbe kraći, lakše je zadržati i istaknuti autentičnost i izvornost prehrambenih proizvoda u pogledu njihove kulturne prepoznatljivosti, tradicionalnih načina proizvodnje i podrijetla sastojaka. Razvoj intenzivnije komunikacije između proizvođača i potrošača stvoriti će dodanu vrijednost proizvodu i razviti dugoročnu sklonost kupnji upravo tog proizvoda.

Vrsta potpore

Bespovratna financijska pomoć za projekte suradnje koji se odnose na horizontalnu i vertikalnu suradnju među subjektima u lancu opskrbe radi uspostave i razvoja kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta i promotivne aktivnosti u lokalnom kontekstu povezane s razvojem kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta.

Veza sa drugim zakonskim propisima

Zakon o poljoprivredi (NN 149/09, 127/10, 50/12, 120/12, 148/13)
Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (NN 82/13)

Nelektorirana verzija

Korisnici

U poljoprivrednom sektoru prihvatljivi korisnici su pravne i fizičke osobe registrirane sukladno Zakonu o poljoprivredi i Zakonu o trgovačkim društvima. U šumarskom sektoru prihvatljivi korisnici su sve pravne i fizičke osobe sukladno odgovarajućem zakonu.

Da bi suradnja bila prihvatljiva mora se udružiti najmanje 2 dionika. Prihvatljiva je i suradnja koja uključuje dionike iz različitih regija ili iz različitih EU država članica. U slučaju suradnje s dionicima koji nisu registrirani u Republici Hrvatskoj ugovorom treba definirati da ulaganje ostaje u Republici Hrvatskoj.

Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u sklopu ove mjere su:

- tekući troškovi suradnje
- promotivne aktivnosti

Uvjeti prihvatljivosti

Suradnja se mora odnositi na:

- horizontalnu i vertikalnu suradnju među subjektima u lancu opskrbe radi uspostave i razvoja kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta
- promotivne aktivnosti u lokalnom kontekstu povezane s razvojem kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta
- kratki lanac opskrbe smije sadržavati samo jednog posrednika između proizvođača i potrošača
- mjesto proizvodnje odnosno prerade proizvoda ne smije biti udaljeno više od 50 kilometara od potrošača

Kriteriji odabira

Prednost će imati projekti koji se odnose na:

- razvoj inovacija
- suradnju ekoloških proizvođača
- zaštitu okoliša
- suradnju na područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 90% udjela, a Republika Hrvatska s 10% udjela.

Intenzitet potpore do 100% prihvatljivih troškova.

Nelektorirana verzija

M16.8. Izrada šumskogospodarskih i lovnogospodarskih planova ili drugih relevantnih dokumenata

Opis operacije

Izrada šumskogospodarskih i lovnogospodarskih planova ovom će operacijom doprinijeti povećanju vrijednosti općekorisnih funkcija šuma prvenstveno održivim gospodarenjem šumama. Posljedično će se očuvanjem i obogaćivanjem šumskih ekosustava povećati tržišna konkurentnost drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda privatnih šumoposjednika čime se direktno doprinosi fokus području 2A. Operacijom će se također podići razina suradnje i povezanosti privatnih šumoposjednika kroz okrupnjavanje većinom izrazito usitnjenih te nekvalitetno i nestručno gospodarenih privatnih šumoposjeda.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

Veza s drugim zakonskim propisima

Ulaganja u okviru ove operacije povezana su sa slijedećom zakonskom regulativom:

Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12)

Zakon o lovstvu (NN 140/05, 75/09)

Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su:

1. Znanstveno-nastavne i znanstvene institucije iz sektora šumarstva i srodnih područja
2. Pravni subjekti koji gospodare šumama i šumskim zemljištem u privatnom vlasništvu i/ili vlasništvu Republike Hrvatske,
3. Strukovne asocijacije iz sektora šumarstva
4. Šumoposjednici i udruge šumoposjednika
5. Obrti, trgovačka društva, mikro, mala i srednja poduzeća
6. Lovoovlaštenici

Prihvatljivi troškovi

Troškovi za izradu šumsko-gospodarskih i lovno-gospodarskih planova (terenski i uredski rad).

Uvjeti prihvatljivosti

Ulaganja u sklopu ove operacije moraju biti u skladu s Zakonom o šumama i Zakonom o lovstvu te odgovarajućim podzakonskim aktima.

Neslužbirana verzija

Kriterij odabira

Kriteriji rangiranja bit će propisani provedbenim aktom (pravilnikom).

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 90% udjela, a Republika Hrvatska s 10% udjela.

Intenzitet potpore do 100% prihvatljivih troškova.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Kontrolu projekta i dostavljenog izvješća o provedbi projekta provoditi će Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju uzimajući u obzir pravovremenost dostavljenog izvješća, prihvatljive troškove i ostvarene rezultate.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

- niska razina suradnje i interesa za udruživanje privatnih šumoposjednika za zadovoljenje minimalnog uvjeta gospodarenja nad 20ha šume ili šumskog zemljišta
- slaba informiranost i educiranost za apliciranje projekata šumoposjednika i lovoovlaštenika

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

- jačanje aktivnosti savjetodavne službe na informiranosti i educiranosti šumoposjednika i lovoovlaštenika o mogućnostima korištenja EU fondova
- poticanje udruživanja privatnih šumoposjednika

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

Prepoznati problemi i rizici za provođenje ove operacije su umjereni i moguće ih je umanjiti kvalitetnim provođenjem aktivnosti Savjetodavne službe.

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Nije primjenjivo za ovu mjeru.

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Nema

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Nema

Neelektronska verzija

8.2.0. M17 – Upravljanje rizicima

8.2.1. Pravna osnova

Članak 36. i 37. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005

Delegirani akt xxxxxx

Provedbeni akt xxxxx

8.2.2 Opći opis mjere uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Štete od abiotskih i biotskih čimbenika u poljoprivredi i šumarskom sektoru svake se godine procjenjuju na iznos od nekoliko stotina milijuna do nekoliko milijardi kuna. Tek mali dio tih šteta, prosječno oko 20 milijuna kuna godišnje, nadoknadi se kroz sustav pomoći kojim država isplaćuje novac nakon prijave štete. Štetama od elementarnih nepogoda valja pridodati i druge rizike u poljoprivredi i šumarskom sektoru, od kojih su najznačajnije razne bolesti što mogu zahvatiti kako biljke, tako i životinje. Proizvođači koji su inače konkurentni mogu zbog jednog katastrofalnog događaja postati nekonkurentni ili potpuno prestati s proizvodnjom. Jedini djelotvoran način stvarne zaštite od svih tih rizika je osiguranje usjeva, biljaka i životinja jer se samo tako šteta može nadoknaditi u potpunosti.

Doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Mjera doprinosi prioritetu 3, fokus području 3 b.

Prioritet 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

Fokus područje 3b: Potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizikom na poljoprivrednom gospodarstvu

Ova mjera doprinosi sprečavanju rizika i upravljanju rizikom na poljoprivrednom gospodarstvu kroz osiguranje usjeva, biljaka i životinja a time doprinosi smanjenju eventualnih gubitaka na poljoprivrednom gospodarstvu.

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnih ciljeva vezanih uz klimatske promjene i okoliš:

Klimatske promjene – Mjera upravljanje rizicima pomoći će u ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama.

Neslektorirana verzija

Zaštita okoliša – Mjera upravljanje rizicima preko osiguranja od ekoloških incidenata doprinijet će zaštiti okoliša.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Opis operacije

Ova mjera obuhvaća operaciju:

M17.1. Osiguranje usjeva, životinja i biljaka

Cilj ove operacije je potaknuti poljoprivredne proizvođače, vlasnike šuma, šumoposjednike, lovovovlaštenike i njihove udruge da osiguraju svoju proizvodnju, infrastrukturu i divljač od mogućih šteta.

Potpore unutar ove operacije pokrit će u jednom dijelu financijski doprinos plaćen za premiju osiguranja za usjeve, životinje, biljke i infrastrukturu od ekonomskih gubitaka uzrokovanih nepovoljnim klimatskim promjenama i bolestima životinja i biljaka, najezdom nametnika ili okolišnim incidentima ili mjerom donesenom u skladu s Direktivom 2000/29/EK čija je svrha suzbijanje ili sprečavanje bolesti ili nametnika koji uništavanju uništavaju više od 30% prosječne godišnje poljoprivredne proizvodnje u prethodnom trogodišnjem periodu ili na temelju trogodišnjeg prosjeka u petogodišnjem periodu, osim najvišeg i najnižeg iznosa.

Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratne financijske potpore za uplaćenu premiju osiguranja.

Veza s drugim zakonskim propisima

Zakon o potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 80/2013).

Pravilnik o ostvarivanju prava na potporu osiguranja od mogućih šteta proizvodnji u poljoprivredi (NN 33/12).

Korisnici

Korisnici potpore su poljoprivredna gospodarstva - pravne i fizičke osobe, vlasnici šuma, šumoposjednici, lovovovlaštenici i njihove udruge koje su u svojstvu osiguranika svoju proizvodnju, infrastrukturu i divljač osigurali policom osiguranja od šteta.

Poljoprivredni koji je korisnik potpore u okviru ove mjere je aktivni poljoprivrednik sukladno članku 9. Uredbe (EU) o izravnim plaćanjima br. 1307/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća

Nelektorirana verzija

od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009.

Prihvatljivi troškovi

Prihvatljiv trošak je trošak plaćanja police osiguranja. Maksimalan iznos potpore godišnje po korisniku iznosi 50.000 €.

Potpora ne pokriva administrativne troškove nastale ugovaranjem police osiguranja.

Uvjeti prihvatljivosti

Uvjet za ostvarivanje prava na ovu potporu je plaćena premija/polica..

Potpora se dodjeljuje isključivo u slučaju ugovora o osiguranju koji pokrivaju gubitke nastale:

- nepovoljnim klimatskim prilikama,
- bolešću životinja ili biljaka,
- napadom štetnika,
- ekološkim incidentom
- mjerom donesenom u skladu s Direktivom 2000/29/EZ čija je svrha suzbijanje ili sprečavanje bolesti biljaka, ili nametnika koji uništavaju više od 30 % prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika u proteklom trogodišnjem razdoblju ili prosječne trogodišnje proizvodnje u proteklom petogodišnjem razdoblju, ne uzimajući u obzir najveću i najmanju vrijednost.

Kriteriji odabira

U slučaju nedostatnosti sredstava predviđenih za predmetnu godinu, sredstva se raspodjeljuju ravnomjerno umanjena za sve ponesene zahtjeve.

Visina i intenzitet potpore

Iznos potpore je 65% vrijednosti godišnje police osiguranja.

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 85 % udjela, a Republika Hrvatska s 15 % udjela.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Nelektorirana verzija

Kontrolu mjere u odnosu na ostvarivanje prava na plaćanje provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. U skladu s člankom 62. Uredbe. Upravljačko tijelo i Agencija za plaćanje izradili su preliminarnu procjenu provjerljivosti mjere. Ukoliko procjena pokaže da su zahtjevi koji se odnose na provjerljivost nisu ispunjeni, mjera će se prilagoditi.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere:

Mora se osigurati izbjegavanje prekomjerne nadoknade nastale kombiniranjem ove mjere s ostalim nacionalnim instrumentima potpore, instrumentima potpore Unije ili privatnim programima osiguranja.

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Da bi se izbjegli problemi u provedbi ove mjere treba apsolutno isključiti mogućnost preklapanja s nacionalnim instrumentima potpore, instrumentima potpore Unije kao i privatnim programima osiguranja.

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Objašnjeno u prethodnim poglavljima

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Sve relevantne informacije su dane u prethodnim poglavljima.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Potpora u ovoj mjeri pokriva isključivo dio troška police osiguranja te se ni u kom slučaju ne može odnositi na nadoknadu za izgubljen prinos ili dobit na predmetu osiguranja.

Nelektorirana verzija

8.2.0. M19 – LEADER

8.2.1. Pravna osnova

Članci 42. - 44. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

8.2.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku i doprinos fokus područjima i horizontalnim ciljevima

Provedba LEADER pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2014. – 2020. doprinijeti će razvoju ruralnih područja putem provedbe lokalnih razvojnih strategija (u daljnjem tekstu: LRS). Uključivanjem lokalnog stanovništva u izradu i provedbu LRS u skladu s bottom up principima stvaraju se uvjeti za provedbu održivog razvoja ruralnih područja. U Hrvatskoj će ruralni razvoj predvođen lokalnim dionicima ojačati lokalne zajednice, poboljšati životne uvjete, kvalitetu života i okoliša ruralne populacije, poboljšati mogućnosti sudjelovanja ruralnog stanovništva u procesu donošenja odluka te će povećati konkurentnost. Provedba LEADER-a doprinijeti će ostvarenju svih šest prioriteta Unije za razdoblje 2014 – 2020.

LEADER pristup se u politici ruralnog razvoja Republike Hrvatske prvi puta provodio kroz IPARD program što govori da je sam proces kreiranja politike preko uključivanja lokalnog stanovništva i interesnih skupina u procese ruralnog razvoja još uvijek nedovoljno razvijen, a razina kapaciteta ljudskih potencijala na lokalnoj razini je niska. Unutar IPARD programa LAG-ovima su se sufinancirale aktivnosti usavršavanja, obrazovanja, izrade studija, promidžbe te izdaci plaća zaposlenika, režijski troškovi, nabava uredskog materijala i opreme. Za razliku od država članica EU, LAG-ovi u Hrvatskoj nisu imali odobrena sredstva za provedbu projekta iz LRS.

LAG je partnerstvo javnog, gospodarskog i civilnog sektora na lokalnom nivou koje je osnovano s namjerom izrade i provedbe LRS tog područja. Područje LAG-a predstavlja ruralno područje od najmanje 10 000 do najviše 150 000 stanovnika uključujući naselja s brojem stanovništva ispod 25 000 stanovnika. LAG obuhvaća jasno definirano i zemljopisno kontinuirano područje.

Ciljevi primjene LEADER pristupa u RH u razdoblju 2014 - 2020, a koji proizlaze iz uočenih snaga i slabosti te prilika i prijetnji će biti sljedeći:

- promicanje ruralnog razvoja putem lokalnih inicijativa i partnerstva;
- unapređenje i promicanje politike ruralnog razvoja;
- podizanje svijesti o pristupu odozdo prema gore i važnosti definiranja lokalne strategije razvoja;
- povećanje razine edukacije i informiranosti ruralnog stanovništva;

Nelektorirana verzija

- poboljšanje ruralnih životnih i radnih uvjeta, uključujući dobrobit;
- stvaranje novih, održivih mogućnosti zarade;
- očuvanje i stvaranje novih radnih mjesta;
- diversifikacija gospodarskih aktivnosti.

Specifičniji ciljevi:

- ohrabrivanje i razvoj aktivnosti ruralnog stanovništva da zajednički djeluje putem projekata suradnje;

- razvijanje integriranih lokalnih razvojnih strategija i pripremanje njihove provedbe;

- promicanje lokalnih inicijativa i partnerstava uključivanjem lokalnih zajednica, poslovnih predstavnika i predstavnika lokalne uprave;

- transfer postignuća, iskustava i stručnog znanja, te dostupnost informacija i zaključaka.

Operativni ciljevi su sljedeći:

- jačanje kapaciteta među ruralnim stanovnicima i partnerstvima;

- razvoj, organizacija i vođenje LAG-ova;

- priprema i provođenje LRS-a;

- suradnja između područja i skupina.

Doprinos fokus područjima

Prioritet 6.: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima

Fokus područje 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

LEADER pristup izravno doprinosi fokus području 6 b – lokalni razvoj u ruralnim područjima. Neizravno, LEADER mjera, odnosno provedba LRS LAG-ova, doprinosi i ostalim fokus područjima Unije za razdoblje 2014 – 2020.

LEADER je integrirani razvojni alat na lokalnoj razini koji izravno pridonosi uravnoteženom razvoju ruralnih područja. Bottom- up pristup je jedan od ključnih elementa LEADER-a, a omogućuje lokalnim dionicima da kroz pripremu i provedbu LRS dobiju priliku sudjelovati u razvoju svoje regije.

Poticanjem partnerstva između dionika lokalnog privatnog, javnog i civilnog sektora omogućava se zajedničko kreiranje i provedba LRS koja koristi lokalne resurse i lokalne konkurentske prednosti. Takvim partnerstvom gradi se na iskustvima dionika i stvaraju se ideje i nove mogućnosti na temelju različitosti uključenih dionika. Uključivanjem drugih sektora lokalnog gospodarstva, iskustvo iz tih sektora može se dobro iskoristiti, a identificiraju se i ideje o potencijalnoj budućoj suradnji između tih sektora kako bi se stvorile nove mogućnosti razvoja za samo područje.

Nelektorirana verzija

Doprinos horizontalnim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, zaštitu okoliša i inovacije.

Klimatske promjene - U provedbi mjera iz LRS potrebno je obratiti pažnju da iste pridonose prilagodbi i ublažavanju negativnih posljedica klimatskih promjena (posebno usmjerenih na održive izvore energije i korištenje „zelene“ energije).

Zaštita okoliša - LRS se treba usmjeriti i na podizanje svijesti o važnosti zaštite okoliša, a treba sadržavati i praktične mjere za smanjenje štetnih posljedica na okoliš te mjere kojima će se pridonositi njegovoj zaštiti.

Inovacije - LAG u svojoj LRS treba opisati mogućnosti za identifikaciju integriranih i inovativnih lokalnih rješenja za lokalne probleme. U okviru provedbe LRS poželjno je podupirati inovativne projekte koji će doprinijeti rješavanju problema kod kojih ostale mjere ruralnog razvoja nisu postigle zadovoljavajući efekt.

8.2.3. Opseg, visina potpore i druge informacije

Ova mjera se sastoji od sedam podmjera:

Ova mjera se sastoji od četiri podmjere:

M19.1. pripremna pomoć

M19.2. provedba operacija unutar CLLD strategije

M19.3. priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a

M19.4. tekući troškovi i animacija

M19.1 Pripremna pomoć

Opis operacije

Operacija pripremna pomoć obuhvaća podmjeru pripremna pomoć.

Nelektorirana verzija

LAG je glavni nositelj aktivnosti izrade LRS. Kako bi se u najvećoj mjeri iskoristile prednosti bottom- up pristupa, potrebno je omogućiti LAG-u izgradnju odgovarajućih ljudskih kapaciteta, treninge, podizanje svijesti stanovnika područja, izradu studija i slične aktivnosti. Od iznimne je važnosti da LAG-ovi imaju potporu za operaciju pripremna pomoć za izradu i provedbu lokalne razvojne strategije u svrhu izrade što kvalitetnije LRS.

Vrsta potpore

Nepovratna financijska pomoć dodjeljuje se za prihvatljive troškove za provedbu operacije pripremna pomoć. Posebnu pozornost će trebati posvetiti izbjegavanju preklapanja, odnosno dvostrukog financiranja izdataka za koje je LAG dobio potporu u razdoblju 2007 – 2013 u odnosu na potporu pripremne pomoći za izradu i provedbu lokalne razvojne strategije za 2014 – 2020.

Veza sa drugim zakonskim propisima

- Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)

- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo

- Nacionalni provedbeni propisi vezani uz implementaciju LEADER pristupa

Korisnici

Korisnici su lokalne akcijske grupe (LAG-ovi).

Prihvatljivi troškovi

- izgradnja kapaciteta za zaposlenike, volontere i članove LAG-a u svrhu izrade i provedbe LRS
- umrežavanje u svrhu izrade i provedbe LRS
- treninzi za lokalne dionike u svrhu izrade i provedbe LRS
- izrada studija za područje LAG-a (uključujući i studije isplativosti za neke od projekata koji će biti opisani u LRS)
- izdaci vezano za izradu LRS (uključujući i konzultantske izdatke te izdatke za aktivnosti konzultiranja dionika u svrhu bolje pripreme LRS)
- administrativni troškovi (rad ureda i troškovi zaposlenika) za LAG koji je podnio zahtjev za dobivanje sredstava iz Podmjere 1 ukoliko nije ostvario potporu za tekuće troškove u razdoblju 2007 – 2013

Neelektorirana verzija

Prihvatljiva ulaganja i s njima povezani troškovi i izdaci bit će dodatno razrađeni u provedbenim aktima /natječajima.

Uvjeti prihvatljivosti

LAG mora obuhvaćati područje dovoljno usklađeno s kritičnom masom, odnosno 10.000 – 150.000 stanovnika, uključujući naselja s brojem stanovništva ispod 25.000 stanovnika, te mora obuhvaćati jasno definirano i zemljopisno kontinuirano područje.

Kriteriji odabira

Kriteriji rangiranja biti će dodatno razrađeni u provedbenim aktima/natječaju, a temeljiti će se na minimalnim uvjetima koje LAG mora zadovoljiti.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje s do 90% udjela, a Republika Hrvatska s minimalno 10% udjela.

Intenzitet potpore iznosi do 100%.

Maksimalna visina javne potpore po korisniku za razdoblje 2014 – 2020 iznosi do 150.000 €.

M19.2. Provedba operacija unutar CLLD strategije

Opis operacije

Operacija provedba operacija unutar CLLD strategije obuhvaća podmjeru provedba operacija unutar CLLD strategije.

Nakon završetka provedbe operacije pripremna pomoć, LAG-ovi će izrađene LRS dostaviti na ocjenjivanje nadležnom ministarstvu za poljoprivredu, te će odabrani LAG-ovi potpisati Ugovor o dodijeli sredstava iz Programa ruralnog razvoja 2014-2020 (PRR 2014- 2020) za sufinanciranje LAG-a s Agencijom za plaćanja, te će im biti alocirana sredstva za provedbu projekta iz LRS. Ovo je najvažniji dio unutar LEADER mjere jer će LAG-ovi, za razliku od LEADER mjere unutar IPARD programa, biti u mogućnosti odabirati projekte korisnika sa područja LAG-a do visine alociranih sredstava. Odabrani projekti će morati biti u skladu s LRS i PRR 2014 - 2020. Nakon odabira projekata od strane LAG-a, Agencija za plaćanja će obaviti potrebne kontrole i isplatu sredstava nosiocima projekta. Provedba operacije provedba operacija unutar CLLD strategije neće moći započeti dok ne završi provedba operacije pripremna pomoć. Početkom provedbe operacije provedba operacija unutar CLLD strategije završava provedba operacije pripremna pomoć te tada više neće biti moguće stvarati obveze/dozvoljene izdatke iz operacije pripremna pomoć.

LRS mora sadržavati najmanje sljedeće stavke:

- opis područja koje strategija obuhvaća (uključujući površinu, broj jedinica lokalne samouprave i naselja, broj stanovnika)
- analizu razvojnih potreba i potencijala područja, uključujući SWOT analizu

Nelektorirana verzija

- opis ciljeva LRS te integriranog i inovativnog karaktera LRS uključujući jasne i mjerljive pokazatelje za izlazne pokazatelje ili rezultate
- opis uključenosti lokalnih dionika u izradu LRS
- akcijski plan provedbe LRS
- način monitoringa i evaluacije LRS
- opis sposobnosti provedbe LRS
- financijski plan.

Vrsta potpore

Nepovratna financijska pomoć dodjeljuje se za prihvatljive troškove za operaciju provedba operacija unutar CLLD strategije..

Veza sa drugim zakonskim propisima

- Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)

- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo

- Nacionalni provedbeni propisi vezani uz implementaciju LEADER pristupa

Korisnici

Korisnici su nosioci projekta (uključujući i članove LAG-a) na području LAG-a koji su podnijeli zahtjev LAG-u za odabir i sufinanciranje projekta, kao i sami odabrani LAG-ovi.

Prihvatljivi troškovi

Projekti koji će se sufinancirati kroz operaciju provedba operacija unutar CLLD strategije će biti projekti manje financijske vrijednosti, integrirani projekti, inovativno-eksperimentalnog karaktera koji se provode na području LAG-a. Projekti moraju biti u skladu s LRS LAG-a i PRR 2014 – 2020.

Prihvatljiva ulaganja i s njima povezani troškovi/izdaci biti će dodatno razrađeni u provedbenim aktima /natječajima.

Uvjeti prihvatljivosti

Nosioci projekta moraju biti sa području LAG-a, a projekt se mora provoditi na području LAG-a. Kriterije odabira projekata će razraditi LAG u svojoj LRS. Nosioci projekta/LAG će morati zadovoljiti i uvjete prihvatljivosti propisane za pojedine mjere iz PRR 2014 - 2020 za koje prijavljuju projekt. LAG-ovi moraju obuhvaćati područja dovoljno usklađena s kritičnom masom, odnosno 10.000 – 150.000 stanovnika, uključujući naselja s brojem stanovništva ispod 25.000 stanovnika, moraju obuhvaćati jasno definirano i zemljopisno kontinuirano područje.

Nelektorirana verzija

Kriteriji odabira

Kriteriji rangiranja kod odabira LAG-ova će biti dodatno razrađeni u provedbenim aktima/natječajima, a temeljiti će se između ostalog na indeksu razvijenosti područja, broju stanovnika i površini područja. Kriteriji rangiranja kod odabira projekata moraju biti opisani u LRS LAG-a. Kod odlučivanja o odabiru projekata predstavnici niti jednog sektora i interesne grupe s pravom glasa ne smiju biti zastupljeni s više od 49%. Predstavnici civilnog i gospodarskog (privatnog) sektora moraju činiti više od 50% predstavnika s pravom glasa.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje s do 90% udjela, a Republika Hrvatska s minimalno 10% udjela.

Intenzitet i maksimalna visina potpore po projektu će ovisiti o vrsti projekta, ograničenjima zadanim PRR 2014 - 2020, a dodatno će se razraditi u provedbenim aktima/ natječajima.

Maksimalna visina javne potpore (alokacije) po LAG-u za razdoblje 2014 – 2020 je do 5.000.000 EUR.

M19.3. Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a

Opis operacije

Operacija priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a obuhvaća podmjeru priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a.

Nakon što se LAG-ovi odaberu, tj. nakon što se LRS ocijene od strane stručnjaka (Ocjenjivački odbor), LAG-ovi mogu početi provoditi/odabirati projekte iz LRS te pripremati i provoditi i tzv. projekte suradnje. I u programskom razdoblju 2007 - 2013 su projekti suradnje bili izdvojeni dio (zasebna podmjera) zbog svoje specifičnosti tj. uključenosti više LAG-ova ili lokalnih partnerstava iz jedne ili više država EU ili drugih država u provedbu projekata suradnje. S obzirom da LAG-ovi unutar IPARD-a nisu mogli provoditi projekte suradnje, provedba ove operacije će biti dodatni izazov za LAG-ove u Republici Hrvatskoj.

Projekti međuteritorijalne suradnje provode se unutar granica Republike Hrvatske. Suradnja između područja je često najbolji izvor inovacije za LAG, a samom provedbom zajedničkog projekta razmjenjuju se ideje, iskustva i znanje dionika projekta. Projekti transnacionalne suradnje provode se između država članica ili se provode u suradnji s trećim državama. Suradnja i dijeljenje iskustava u projektima transnacionalne suradnje je učinkovit način da se pristupi novim idejama, inovativnim pristupima i novim vještinama. Sudionicima transnacionalnih projekata omogućeno je da zajedničkim snagama doprinose razvoju svojih ruralnih područja Projekti suradnje trebaju biti opisani u LRS grupa koje planiraju provoditi aktivnost suradnje, a potrebno je minimalno identificirati općeniti cilj i karakter takvog projekta. U svrhu što uspješnije pripreme i provedbe projekta međuteritorijalne i

Nelektorirana verzija

transnacionalne suradnje, LAG-ovi imaju mogućnost korištenja sredstava za operaciju priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a.

Vrsta potpore

Nepovratna financijska pomoć dodjeljuje se za prihvatljive troškove za operaciju priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a.

Veza sa drugim zakonskim propisima

- Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)
- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo
- Uredba (EU) br. 1299/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o posebnim odredbama za potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj cilju „Europska teritorijalna suradnja"
- Nacionalni provedbeni propisi vezani uz implementaciju LEADER pristupa

Korisnici

Korisnici su odabrani LAG-ovi i nosioci projekta suradnje (uključujući i članove LAG-a) s područja LAG-a.

Prihvatljivi troškovi

- tehnička priprema međuteritorijalnih (unutar Hrvatske) i transnacionalnih (između nekoliko država članica ili sa trećim državama) projekata suradnje, ukoliko LAG može minimalno identificirati ciljeve i karakter/tip planiranog projekta suradnje u svojoj LRS
- međuteritorijalni projekti suradnje (unutar granica RH)
- transnacionalni projekti suradnje (između država članica ili s trećim državama)

Prihvatljiva ulaganja i s njima povezani troškovi/izdaci biti će dodatno razrađeni u provedbenim aktima /natječaju.

Nelektorirana verzija

Uvjeti prihvatljivosti

Projektna ideja međuteritorijalne i transnacionalne suradnje mora biti naznačena u LRS, a LAG-ovi moraju biti odabrani. Nosioci projekta moraju biti sa području LAG-a. Kriterije odabira projekata suradnje će razraditi svaki odabrani LAG. Nosioci projekta/LAG će morati zadovoljiti i uvjete prihvatljivosti propisane za mjere iz PRR 2014 - 2020 za koje prijavljuju projekt. LAG-ovi moraju obuhvaćati područja dovoljno usklađena s kritičnom masom, odnosno 10.000 – 150.000 stanovnika, uključujući naselja s brojem stanovništva ispod 25.000 stanovnika, moraju obuhvaćati jasno definirano i zemljopisno kontinuirano područje.

Osim drugih LAG-ova, partneri na projektu međuteritorijalne i transnacionalne suradnje mogu biti i skupine definirane člankom 44, stavak 2 Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) (lokalna javna i privatna partnerstva na ruralnom ili urbanom području koji provode neku vrstu LRS, unutar ili izvan EU).

Kriteriji odabira

Kriteriji rangiranja projekata suradnje moraju biti opisani u LRS.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje s do 90% udjela, a Republika Hrvatska s minimalno 10% udjela.

Intenzitet potpore iznosi do 100%.

Maksimalna visina javne potpore po LAG-u za operaciju priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a za razdoblje 2014 – 2020 je do 150.000 EUR.

M19.4. Tekući troškovi i animacija

Opis operacije

Operacija tekući troškovi i animacija obuhvaća podmjeru tekući troškovi i animacija.

LAG-ovi koji se odaberu od strane nadležnog ministarstva za poljoprivredu moći će sufinancirati izdatke vezane uz troškove zaposlenika, ureda, opreme, odnosa s javnošću, monitoring i evaluaciju LRS, razmjenu iskustava, pomoć pri pripremi projektai slične aktivnosti iz dodijeljenog iznosa sredstava. Za navedene aktivnosti LAG će moći koristiti do 25% iznosa od ukupno dodijeljenih javnih izdataka LRS.

Nelektorirana verzija

Unutar ove operacije postoji mogućnost isplate predujma do 50% iznosa sredstava namijenjenih za provedbu dozvoljenih aktivnosti. Izdaci su prihvatljivi nakon odabira LAG-a od strane Agencije za plaćanja, tj. nakon početka provedbe operacije provedba operacija unutar CLLD strategije.

Vrsta potpore

Nepovratna financijska pomoć dodjeljuje se za prihvatljive troškove za operaciju tekući troškovi i animacija LAG-a.

Veza sa drugim zakonskim propisima

- Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)

- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo

- Nacionalni provedbeni propisi vezani uz implementaciju LEADER pristupa

Korisnici

Korisnici su odabrani LAG-ovi.

Prihvatljivi troškovi

Tekući troškovi:

- djelatnici i administrativni troškovi (izdaci) odabranih LAG-ova (režijski troškovi ureda i opremanje ureda, troškovi djelatnika, osiguranja)
- troškovi treninga za djelatnike i članove (treninzi za promotore projekata se ne smiju financirati unutar tekućih troškova)
- troškovi vezano za odnose sa javnošću
- financijski troškovi
- troškovi umrežavanja (sudjelovanje djelatnika i članova LAG-a na sastancima, uključujući sastanke Mreže za ruralni razvoj i Europske mreže za ruralni razvoj, nacionalne i europske mreže LAG-ova)
- troškovi monitoringa i evaluacije LRS (na nivou LAG-a)

Animacija:

Nelektorirana verzija

- razmjena znanja između dionika
- informiranje i promidžba LRS (javni skupovi, letci, brošure, web stranice, ...)
- pomoć potencijalnim korisnicima za razvoj projekata i pripremu prijave
- operativni troškovi nastali za potrebe animacije
- troškovi osoblja nastali provedbom animacije
- troškovi nastali provedbom animacije

Prihvatljiva ulaganja i s njima povezani troškovi/izdaci biti će dodatno razrađeni u provedbenim aktima /natječajima.

Uvjeti prihvatljivosti

LAG mora biti odabran te potpisati Ugovor o dodijeli sredstava s Agencijom za plaćanja.

Kriteriji odabira

Nije primjenjivo za ovu operaciju.

Visina i intenzitet potpore

Sredstva potpore osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje s do 90% udjela, a Republika Hrvatska s minimalno 10% udjela.

Intenzitet potpore iznosi do 100%.

Maksimalna visina potpore za tekuće troškove i animaciju po korisniku za razdoblje 2014.–2020. iznosi do 25 % od ukupno dodjeljenih javnih izdataka LRS.

LAG-ovi mogu zatražiti isplatu predujma za izdatke vezane za operaciju tekući troškovi i animacija. Iznos predujma ne može iznositi više od 50% javne potpore koja se odnosi na troškove operacije tekući troškovi i animacija.

8.2.4. Mogućnost provjere i kontrola mjere

Način provjere i kontrole svih uvjeta i kriterija prihvatljivosti bit će opisani provedbenim aktom, a provodi ih Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

8.2.4.1. Rizici u provedbi mjere

U usporedbi s ostalim mjerama i načinima financiranja ruralnog razvoja, LEADER pristup uključuje viši stupanj rizika zbog prepuštanja kontrole nad dijelom europskog proračuna LAG-u.

LEADER pristup se u RH provodio za vrijeme trajanja IPARD programa te nije postojala mogućnost odabira i provedbe projekata iz LRS, ali ipak su prepoznati su sljedeći glavni rizici u provedbi mjere:

- niska razina svjesti i informiranosti lokalnog stanovništva o LEADER pristupu
- nedovoljni ljudski kapaciteti za provedbu aktivnosti i vođenje LAG-a

Nelektorirana verzija

- slaba likvidnost LAG-ova i nemogućnost osiguranja sredstava za predfinanciranje
- dominantan utjecaj lokalne vlasti na rad LAG-a/ prevelika ovisnost LAG-ova o JLS

8.2.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

U svrhu ublažavanja negativnih utjecaja na provedbu mjere LEADER provoditi će se sljedeće aktivnosti:

- promidžba LEADER pristupa usmjerena prema stanovnicima ruralnih područja
- edukacija članova i zaposlenika LAG-a o LEADER pristupu
- uključivanje ostalih dionika u rješavanje predfinanciranja (jedinice regionalne samouprave, bankarski sektor, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva…)
- uvrštavanje obveze ravnopravnog odlučivanja predstavnika sva tri sektora u radu LAG-a u provedbene propise o provedbi LEADER pristupa

8.2.4.3. Ukupna procjena mjere

Iako se LEADER pristup u Republici Hrvatskoj prvi put započeo provoditi tijekom IPARD programa (2013.), određeno iskustvo i pokazatelji govore da će provedba LEADER pristupa u periodu 2014 – 2020 biti uspješna i time pridonijeti razvoju ruralnih područja.

8.2.5. Metodologija za izračun iznosa potpore

Nije primjenjivo za mjeru LEADER.

8.2.6. Dodatne informacije specifične za mjeru

Nije primjenjivo za mjeru LEADER.

8.2.6.1. Opis obveznih elemenata mjere LEADER

Obvezni elementi od kojih se sastoji mjera LEADER navedni su u članku 35 stavak 1 Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo. Obuhvaćaju pripremnu pomoć za izradu i provedbu LRS, provedbu LRS, pripremu i provedbu projekata suradnje te tekuće troškove i animaciju, a opisani su u odgovarajućim poglavljima ove mjere.

8.2.6.2. Procedura i vremenski okvir za odabir LRS

Najkasnije dvije godine od odobrenja Partnerskog ugovora, a ne dalje od 31. prosinca 2017., nadležno ministarstvo za poljoprivredu će odabrati LAG-ove koje će se sufinancirati sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD). Ocjenjivački odbor imenovan od strane ministarstva nadležnog za poljoprivredu odabrati će LRS temeljem kriterija koji će biti razrađeni u provedbenim aktima/natječaju.

Neelektorirana verzija

LAG-ovi će moći koristiti sredstva iz Podmjere 1 u svrhu pripreme LRS i prije završetka stvaranja obveza po programskom razdoblju 2007 -2013. Sredstva iz Podmjera 2,3 i 4 LAG-ovi će moći koristiti nakon završetka provedbe podmjere 1. Završetak stvaranja obveza po programskom razdoblju 2007 – 2013 ne smije biti iza 31. prosinca 2016.

8.2.6.3. Mogućnost isplate predujma

Mogućnost isplate predujma opisana je u mjeri.

Uvjeti koje će biti potrebno zadovoljiti za isplatu predujma biti će razrađeni u provedbenim aktima/natječaju.

8.2.6.4. Zadaci Ministarstva poljoprivrede, Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (Agencija za plaćanja) i LAG-ova u provedbi LEADER-a

Ministarstvo poljoprivrede:
- propisuje zakonski okvir
- propisuje kriterije za odabir LAG-ova
- propisuje minimalni sadržaj za LRS
- edukacija o LEADER pristupu svih dionika uključenih u provedbu LEADER pristupa
- uspostavlja Ocjenjivački odbor za odabir lokalnih razvojnih strategija
- monitoring i evaluacija provedbe mjere
- promocija i informiranje lokalnog stanovništva i lokalnih dionika o LEADER pristupu

Agencija za plaćanja:
- raspisuje javni poziv/natječaj za odabir LAG-ova
- administrativna obrada prijava LAG-ova
- odabir LAG-ova
- kontrola LAG-ova i projekata na terenu
- isplata sredstava odabranim LAG-ovima

Lokalna akcijska grupa:
- izrada LRS
- vođenje LAG-a i ostalih aktivnosti vezanih uz poslovanje LAG-a
- odabir projekta sa područja LAG-a
- izrada transparentne, ne-diskriminirajuće selekcijske procedure i objektivnih kriterija za odabir operacija kojima se izbjegava sukob interesa
- izgradnja kapaciteta lokalnih dionika u svrhu izrade i implementacije operacija, i poticanje njihove sposobnosti upravljanja projektima
- monitoring i evaluacija LRS na razini LAG-a

8.2.6.5. Predviđeni mehanizmi suradnje i preklapanja s ostalim mjerama u PRR 2014 – 2020

LAG-ovi nisu prihvatljivi korisnici u ostalim mjerama PRR 2014 – 2020.

Mjera LEADER neizravno doprinosi i ostalim fokus područjima PRR 2014 – 2020 budući da ne postoje ograničenja pri odabiru vrste projekata koje će LAG provoditi. Ovisno o potrebama koje su identificirane u LRS, LAG će vršiti odabir projekata koje će provoditi.

8.2.7. Ostale relevantne informacije za razumijevanje i provedbu mjere

Neelektronična verzija

Nije primjenjivo za mjeru LEADER.

Nelektorirana verzija

9. EVALUACIJSKI PLAN

9.1. Cilj i svrha

Evaluacija je periodičko ocjenjivanje ekonomičnosti, učinkovitosti, utjecaja, održivosti i relevantnosti programa/projekta u kontekstu utvrđenih ciljeva. Obično se provodi kao neovisna analiza okružja, ciljeva, rezultata, aktivnosti i uloženih sredstava, radi donošenja zaključaka koji bi se mogli koristiti kao temelj za buduće odluke. Može se izvršiti kao prethodna (ex-ante) evaluacija prije provedbe, evaluacija tijekom provedbe ili naknadna (ex-post) evaluacija nakon provedbe programa/projekta.
U cilju pružanja adekvatne aktivnosti evaluacije i na temelju čl. 56. i čl. 114. Uredbe (EZ) br. 1303/2013, izrađen je Evaluacijski Plan za evaluaciju Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. (EP).
Cilj Evaluacijskog Plana je:

- osigurati da su poduzete dostatne i adekvatne aktivnosti evaluacije,
- osigurati dostupnost dovoljnih i odgovarajućih resursa (ljudskih i financijskih),
- osigurati da su prikladni podaci pravovremeno dostupni za potrebe evaluacije programa, posebno za godišnja izvješća u 2017. i 2019. godini,
- pružiti informacije potrebne za upravljanje programom,
- pružiti potrebne informacije kako bi se prikazao napredak u odnosu na postavljene ciljeve programa.

9.2. Upravljanje i koordinacija

Sustav praćenja i evaluacije programa ruralnog razvoja sastoji se od tijela, mehanizama i aktivnosti, koji su postavljeni kako bi se provelo praćenje i evaluacija provedbe programa ruralnog razvoja.

Najvažniju ulogu u evaluaciji ovog Programa će imati: Upravljačko tijelo, Odbor za praćenje, Radna skupina za evaluaciju, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Nacionalna ruralna mreža, Međuresorna radna skupina za evaluaciju te nezavisni evaluatori.

Uloga i odgovornosti pojedinih tijela u sustavu praćenja i evaluacije prikazani su u nastavku.

Upravljačko tijelo

Upravljačko tijelo nosi odgovornost za funkcioniranje i upravljanje sustava praćenja i evaluacije te kvalitetu, pravovremenost i širenje rezultata evaluacijskih aktivnosti.

U smislu praćenja, Upravljačko tijelo mora osigurati siguran elektronički informacijski sustav i pružiti Europskoj komisiji relevantne podatake o ugovorenim i isplaćenim operacijama te izrađivati godišnja izvješća o provedbi (GI). Odgovorno je za praćenje kvalitete provedbe programa pomoću definiranih pokazatelja te osigurava Odboru za praćenje informacije i dokumente potrebne za praćenje napretka programa.

Upravljačko tijelo odgovorno je za izradu i provedbu EP te treba osigurati:

Nelektorirana verzija

- da se tijekom programskog razdoblja minimalno jednom evaluira doprinos ciljevima svakog prioriteta;
- da su ex-ante i ex-post evaluacije pravovremene i u skladu sa sustavom praćenja i evaluacije;
- da se izvještava Europsku komisiju o svakoj evaluaciji putem GI;
- da se objavljuju rezultati evaluacije.

Na temelju članka 75. Uredbe (EZ) br. 1305/2013, Upravljačko tijelo će poslati prvo GI do 30. lipnja 2016. godine. Izvješće podneseno u 2016. godini pokriva kalendarske godine 2014. i 2015. Nadalje, do 30. lipnja svake tekuće godine (n) će slati GI za prethodnu godinu (n-1), uključujući 2024. godinu. Republika Hrvatska će osigurati da izvješća koja se podnose u 2017. i 2019. godini budu poboljšana te da sadrže rezultate evaluacije prethodnih godina.

Upravljačko tijelo odgovorno je za uspostavu i koordinaciju djelovanja Radne grupe za evaluaciju PRR 2014.-2020. te sudjeluje u radu Međuresorne evaluacijske radne skupine RH. Predstavnici Upravljačkog tijela će također redovno sudjelovati u radu Odbora stručnjaka za evaluaciju PRR-a pri EK (ExCo-a[40]).
Odbor za praćenje PRR 2014.-2020.

Uloga Odbora je praćenje učinkovitosti i kvalitete provedbe programa, kao i napretka u korištenju dodijeljenih sredstava, a sve u svrhu ispunjenja postavljenih ciljeva Programa. Između ostalog, Odbor za praćenje analizira aktivnosti i rezultate provedbe EP te razmatra i odobrava godišnja izvješća o provedbi programa prije slanja EK (vidi poglavlje 15.2.).
Radna skupina za evaluaciju PRR 2014.-2020. (RSE-RR)

Institucionalni kapacitet za provedbu EP osigurati će se kroz rad Radne skupine za evaluaciju.

Radna skupina će se osnovati u roku od tri mjeseca od odobrenja PRR 2014.-2020. te će biti sastavljena najmanje od predstavnika Upravljačkog tijela (Odjela odgovornog za poslove praćenja i evaluacije), Odbora za praćenje, APPRRR, Mreže za ruralni razvoj, Međuresorne radne skupina za evaluaciju i Poljoprivredne savjetodavne službe. RSE-RR će se sastojati od oko 10-ak predstavnika, kako bi se potaknula učinkovitost u radu. Kad se ukaže potreba, a ovisno o pojedinim aktivnostima, predstavnici evaluatora (ugovorenih putem natječaja), drugih ministarstava i tijela, regionalne i lokalne samouprave, biti će pozivani na radne sastanke.

Glavna zadaća RSE-RR će biti:

- potpora upravljanju procesom praćenja i evaluacije, uključujući provedbu EP;
- osiguranje adekvatnih evaluacijskih aktivnosti sukladno potrebama Programa;
- izrada Godišnjeg plana evaluacije za iduću godinu;
- izrada projektnih zadataka;
- pružanje pomoći evaluatoru u prikupljanju podataka;
- analiza i razmatranje evaluacijskih izvješća;
- širenje rezultata evaluacije.

Upravljačko tijelo predsjedava RSE-RR te saziva sastanke.

[40] Evaluation Expert Committee

Nelektorirana verzija

Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR)

Za potrebe praćenja i evaluacije Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju prikuplja informacije na temelju prijavne dokumentacije, zahtjeva za isplatu, provedenih kontrola. Prikupljene informacije će biti na raspolaganju Upravljačkom tijelu na način da je pravovremen protok podataka osiguran. Na zahtjev evaluatora, APPRRR je u obvezi osigurati sve dodatno tražene informacije i dokumentaciju.

Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi)

LAG-ovi, kao i drugi korisnici Programa, imaju obvezu pružiti sve informacije potrebne za praćenje i evaluaciju Programa, a naročito one vezane za evaluaciju doprinosa strategija lokalnog razvoja te dodane vrijednosti LEADER pristupa i načela partnerstva. Između ostalog, Lokalne Akcijske Grupe su odgovorne za razvoj, provedbu, praćenje i evaluaciju lokalnih strategija razvoja svog područja.

Nacionalna ruralna mreža

Glavna uloga Nacionalne mreže za ruralni razvoj u sustavu praćenja i evaluacije je širenje rezultata evaluacije na cijelom ruralnom prostoru RH. Također će predstavnici Nacionalne mreže za ruralni razvoj, sudjelujući u RSE-RR, imati ulogu prepoznavanja evaluacijskih potreba u smislu traženja rješenja za specifična pitanja u provedbi Programa (više o Mreži u poglavlju 17.).

Međuresorna radna skupina za evaluaciju (RSE)

Tijekom 2013. MRRFEU[41] je započelo sa uspostavom Međuresorne radne skupine za evaluaciju, koja se sastoji od predstavnika Upravljačkih tijela svih EU programa u RH. Cilj ove skupine je pružiti poticaj, koordinaciju i usmjeravanje svih aktivnosti vezanih za ocjenjivanje, uključujući i ne ograničavajući se na evaluaciju Strukturnih fondova i Kohezijskog fonda. Stoga su se i predstavnici Upravljačkog tijela IPARD programa aktivno uključili u rad međuresorne skupine.

Daljnjim aktivnim sudjelovanjem u ovoj međuresornoj skupini Upravljačkom tijelu PRR 2014.-2020. će se omogućiti:

- sudjelovanje u izradi/upravljanju Strategijom za evaluaciju RH[42];
- sudjelovanje u uspostavi Nacionalnog evaluacijskog društva u RH;
- koordinacija evaluacijskih aktivnosti PRR 2014.-2020. sa evaluacijama ostalih programa/fondova u RH;
- razmjena evaluacijskih iskustava sa ostalim ministarstvima/tijelima;
- jačanje evaluacijskih kapaciteta;
- lakši i pravovremeni protok informacija.

Tajništvo međuresorne RSE je MRRFEU.

Nelektorirana verzija

[41] U okviru projekta EuropeAid/130401/D/SER/HR "Ex-ante evaluation of programming documents and strengthening evaluation capacity for EU funds post-accession"

[42] Evaluacijska strategija za europske strukturne instrumente, MRRFEU, ožujak 2012. (u procesu izmjene/dopune)

Ostali izvori informacija

Baze podataka i informacije iz drugih izvora (Državni zavod za statistiku, Hrvatska agencija za zaštitu okoliša, Energetski institut Hrvoje Požar, Poljoprivredna savjetodavna služba, druga ministarstva, sveučilišta i istraživački instituti itd.) mogu biti relevantne, kao ulazni podaci za aktivnosti evaluacije. Predstavnici tih institucija će, po potrebi, biti pozvani da sudjeluju u radu RSE-RR. Upravljačko tijelo će osigurati da sve prikladne postojeće informacije budu dostupne u svrhu izvješćivanja i provedbe evaluacijskih aktivnosti. Ako neki dodatni podaci, koji su potrebni za određenu evaluaciju nedostaju, relevantne institucije mogu biti angažirane za prikupljanje konkretnih podataka.

Nezavisni evaluatori

Sve aktivnosti evaluacije će se provoditi od strane vanjskih stručnjaka koji su funkcionalno neovisni od Upravljačkog tijela i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Evaluatori će biti ugovoreni putem javnog natječaja, a u skladu s odredbama o javnoj nabavi te financirani sredstvima mjere 20.1.„Tehnička pomoć“.

9.3. Teme i aktivnosti evaluacije

Aktivnosti evaluacije pokazati će napredak, utjecaj, postignuća, djelotvornost, učinkovitost i važnost politike ruralnog razvoja. Aktivnosti evaluacije osigurati će odgovarajuću analizu doprinosa Programa ciljevima svakog fokus područja i prioriteta za ruralni razvoj. Sve aktivnosti evaluacije biti će koordinirane putem RSE-RR.

Dosadašnja iskustva praćenja i evaluacije politike ruralnog razvoja u RH su limitirana. Razlog tome je s jedne strane nedovoljna institucionalna kapacitiranost, s druge strane pravovremena dostupnost financijskih sredstava. Uočeni su nedostaci u sustavu praćenja, koji onemogućavaju samostalnu procjenu rezultata provedbe. No bez obzira na ograničavajuće okolnosti kroz pretpristupni SAPARD i IPARD program stečena su prva i neprocjenjiva iskustva u sustavu praćenja, izvještavanja i procjene. Detaljne informacije o poduzetim aktivnostima, problemima pri provedbi, preporukama evaluatora nalaze se u godišnjim i evaluacijskim izvješćima, koja su vidljiva na www.mps.hr.

Budući nema kvalitetne evaluacije bez dobro uspostavljenog sustava praćenja, a temeljem dosadašnjih loših iskustava, jedna od prvih aktivnosti će biti procjena uspostavljenog sustava praćenja i evaluacije te daljnji razvoj sustava. Tijekom aktivnosti će se provesti pregled raspoloživosti podataka za zajedničke pokazatelje (naročito pokazatelje učinka) i procijeniti slabosti i nedostaci u prikupljanju podataka. Također će se preispitati uspostavljeni sustav skupljanja i skladištenja podataka u APPRRR.
Na temelju tih rezultata provesti će se dodatno poboljšanje sustava praćenja, osobito u prikupljanju podataka. Ukoliko se ukaže potrebnim angažirati će se institucije koje bi mogle prikupljati potrebne podatke. Kroz ovu aktivnost će se dodatno analizirati primjeri dobre prakse drugih država članica u organiziranju sustava praćenja i evaluacije.
Ove aktivnosti će biti baza daljnjim evaluacijskim aktivnostima.

Osim toga, sljedeće aktivnosti evaluacije i praćenja će se provesti s naglaskom na specifične teme koje proizlaze iz samog PRR 2014.-2020.:

- Ex-ante evaluacija Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014.–2020.;
- Ex-post evaluacija IPARD programa;

nelektorirana verzija

- Praćenje napretka u odnosu na postavljene vrijednosti pokazatelja ciljeva i planiranih izlaznih pokazatelja (vidi Indikator plan, poglavlje 11.);
- Procjena programskih intervencija analizom pokazatelja rezultata i komplementarnih pokazatelja rezultata, a uzimajući u obzir relevantna evaluacijska pitanja i procjenu primarnih i sekundarnih učinaka operacija u odnosu na fokus područja. S obzirom na alokaciju sredstava ovog Programa, poseban naglasak će biti na analizi provedbe i učinka operacija, s kojima se ulaže u modernizaciju, a koje spadaju pod podmjere 4.1. i 4.2. te njihov doprinos konkurentnosti poljoprivrede (Prioritet 2);
- Procjena doprinosa Programa ciljevima zajedničke poljoprivredne politike (održiva proizvodnja hrane, održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama te uravnoteženi teritorijalni razvoj) putem analize promjena vrijednosti pokazatelja učinka;
- Procjena utjecaja Programa na horizontalne ciljeve (okoliš, ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama te inovacije). Poseban naglasak će biti na doprinosu zaštiti okoliša, budući da je sve veći interes društva za ekološkim uslugama (kvaliteta zraka, tla, vode, bioraznolikost...) te je više od 30% sredstava usmjereno na mjere zaštite okoliša;
- Procjena doprinosa Programa tematskim ciljevima Strategije EU 2020;
- Procjena korištenja integriranog pristupa - CLLD[43] kroz lokalne razvojne strategije mjere 19;
- Procjena korištenja sredstava mjere 20 „Tehnička pomoć“;
- Doprinos Nacionalne mreže za ruralni razvoj u provedbi i dostizanju ciljeva politike ruralnog razvoja;
- Aktivnosti u svrhu praćenja provedbe preporuka evaluacije. Svaka provedena evaluacija proizvesti će preporuke o različitim aspektima. Posljedično će Upravljačko tijelo pratiti preporuke i poduzimati aktivnosti s ciljem uvažavanja istih;
- Širenje rezultata evaluacije;
- Izgradnja evaluacijskih kapaciteta;
- Analiza kretanja razvojnih trendova i analiza područja primjene PRR 2014.-2020., koristeći zajedničke kontekst pokazatelje;
- Ex-ante evaluacija budućeg razdoblja (2021.-2027.), budući aktivnost zahtijeva ljudske i financijske resurse u programskom razdoblju 2014.-2020.;
- Ex-post evaluacija PRR 2014.-2020.

Način provođenja i planiranja evaluacijskih aktivnosti biti će sastavni dio Godišnjeg plana evaluacije kojeg izrađuje RSE-RR. Uz gore navedene evaluacijske aktivnosti, specifične i „ad-hoc“ evaluacijske aktivnosti će se provoditi tijekom razdoblja provedbe programa na temelju potreba i rezultata provedenih evaluacija. „Ad-hoc“ aktivnosti će isto tako biti predviđene u Godišnjem planu evaluacije. Godišnji planovi evaluacije će također predvidjeti načine pripreme i provedbe natječaja za ugovaranje vanjskih stručnjaka za potrebe evaluacije, načine širenje rezultata evaluacije, plan izgradnje evaluacijskih kapaciteta, načine angažiranja drugih institucija pri prikupljanju podataka, prijedloge izmjena EP itd.

9.4. Podaci i informacije

Dosadašnja evaluacija IPARD programa je pokazala potrebu za ranom uspostavom adekvatnog prikupljanja podatka. Jasno definiranje i razumijevanje svakog pokazatelja,

[43] Community-Led Local Development

Nacrt radna verzija

zajedno s metodologijom prikupljanja podataka za izračun vrijednosti istih je osnova za učinkovito provođenje svake evaluacije.

U programskom razdoblju 2014.-2020. predviđeni su sljedeći zajednički pokazatelji:

1. Kontekst pokazatelji
2. Pokazatelji učinka
3. Pokazatelji cilja
4. Komplementarni pokazatelji rezultata
5. Izlazni pokazatelji

Svaki od njih ima svoju ulogu u mjerenju dostizanja ciljeva politike ruralnog razvoja RH i EU, a predstavljeni su u nastavku:

Zajednički kontekst pokazatelji

Zajednički kontekst pokazatelji su kvantitativni temelj za sveobuhvatnu analizu i opis trenutne situacije područja primjene Programa. Ukupno je 45 zajedničkih kontekst pokazatelja te su podijeljeni u tri glavne skupine (vidi poglavlje 4.1.6.):

- Pokazatelji koji se koriste za analizu društveno-gospodarskog stanja područja;
- Pokazatelji koji se koriste za ekonomske analize poljoprivrednog, šumarskog i prehrambeno-industrijskog sektora;
- Pokazatelji koji se koriste za opis okolišnog stanja i klime.

Vrijednosti zajedničkih kontekst pokazatelja prikuplja Europska komisija iz Eurostata, obrađuje ih te prosljeđuje Upravljačkom tijelu. Eurostat dobiva te podatke od država članica. Podaci za izračun značajnog broja kontekst pokazatelja trenutno se u Hrvatskoj ne prikupljaju te se pokazatelji ne prate tj. Eurostat nema podatke za RH.[44] Većinom su to pokazatelji koji se odnose na poljoprivredni okoliš. Početkom programskog razdoblja nedostatak podataka će biti detaljno analiziran te će se adekvatno postupiti sukladno rezultatima analize.

Od ukupnog broja zajedničkih kontekst pokazatelja, 13 ih predstavlja pokazatelje učinka za ruralni razvoj (stopa zaposlenosti, BDP-a po glavi stanovnika, stopa siromaštva, poljoprivredni faktorski dohodak, poljoprivredni poduzetnički prihod, produktivnost u poljoprivredi, indeks ptica na farmi (FBI[45]), poljoprivredna proizvodnja visoke prirodne vrijednosti (HNV[46]), korištenje vode u poljoprivredi, kvaliteta vode, organska tvar u tlu, erozija tla vodom, emisija iz poljoprivrede). Pokazatelji učinka služe za analizu i mjerenje doprinosa Programa ruralnog razvoja promjenama na području primjene.

Pokazatelji cilja

Pokazatelji cilja predstavljaju kvantitativno očekivani doprinos intervencija ruralnog razvoja na određenom fokus području prioriteta ruralnog razvoja. Pokazatelji cilja temelje se na izračunu izlaznih pokazatelja pojedinih operacija, koje su programirane za svako fokus područje. Ciljevi su izraženi kao izlazni pokazatelji koji doprinose cilju ili omjer izlaznih pokazatelja u odnosu na baznu godinu. Izvor podataka za izračun pokazatelja cilja biti će baze

[44] U listi kontekst pokazatelja, koja se nalazi na prilogu x, vidljivo je koji pokazatelji nedostaju.

[45] Farmland Birds Index

[46] High Nature Value farming

Nelektorirana verzija

podataka koje vodi APPRRR, a za baznu godinu statističke baze podataka. Očekivane vrijednosti predviđenih pokazatelja ciljeva su prikazani u Indikator planu.

Zajednički komplementarni pokazatelji rezultata

Zajednički komplementarni pokazatelji rezultata procjenjuju primarne i sekundarne učinke i sinergiju operacija u odnosu na određeno fokus područje. Primarni učinak zabilježen je u bazi podataka operacija kao izlazni pokazatelj operacije, koja pripada fokus području pod kojom je ista programirana. Operacije koje su programirane pod jednim fokusom također mogu imati sekundarni učinak na druga fokus područja, što je u Indikator planu predviđeno kroz "sekundarni efekt“. Sekundarni efekt će biti identificiran u bazi podataka APPRRR te će se mjeriti putem evaluacijskih aktivnosti.

Izlazni pokazatelji

Na nivou EU, ukupno je predviđeno 26 izlaznih pokazatelja mogućih operacija. U ovisnosti o programiranim operacijama RH će koristiti relevantne izlazne pokazatelje pod fokus područjima pod kojem je operacija programirana. Oni se prate u bazi podataka operacija i prikazuju putem tablica praćenja koje ispunjava APPRRR. Tablice praćenja pokazuju kumulativno vrijednosti izlaznih pokazatelja operacija u odnosu na planirane vrijednosti izlaznih pokazatelja predviđenih u Indikator planu.

Svi ključni podaci za svaku operaciju odabranu za financiranje, kao i za završene operacije evidentirati će se u elektroničkoj bazi podataka operacija, koju ispunjava i kojom upravlja APPRRR. Pristup bazi podataka operacija biti će omogućen Upravljačkom tijelu u svakom trenutku. Temeljem prikupljenih podataka, iz baze podataka operacija, APPRRR mjesečno ispunjava tablice za praćenje te ih dostavlja Upravljačkom tijelu. Svake godine (n) do 15. veljače APPRRR podnosi detaljno izvješće Upravljačkom tijela o provedbi Programa za prethodnu godinu (n-1), korištenjem informacija o operacijama iz baze podataka i ostalih relevantnih IT programa kojima upravlja, kao što je Integrirani administracijski i kontrolni sustav (IAKS). Koristeći podatke dostavljenog izvješća kao i tablica za praćenje, Upravljačko tijelo će izrađivati Godišnja izvješća o provedbi Programa (GI).

Na zahtjev Upravljačkog tijela i/ili ugovorenog evaluatora svi ugovoreni korisnici Programa imaju obvezu surađivati u smislu dostavljanja podataka ili omogućavanja uvida u projektnu i poslovnu dokumentaciju za potrebe provedbe evaluacija.

9.5. Vremenski okvir

Neophodno je osigurati da se sve aktivnosti koje se odnose na praćenje i evaluaciju provedu u odgovarajuće vrijeme, poštujući slijed provedbe s obzirom na vrijeme kada je potrebna određena informacija. Pravovremeno planiranje omogućiti će planiranje i predviđanje radnih zadataka za svako tijelo uključeno u sustav praćenja i evaluacije. Aktivnosti praćenja i evaluacije pružiti će potrebne informacije u odgovarajućem trenutku, osobito informacije za potrebe izrade godišnjih (i poboljšanih godišnjih) te završnog izvješća o provedbi programa.

Vremenski okvir odvijanja planiranih aktivnosti EP prikazan je u donjoj tablici:

Aktivnosti	Godina provedbe i trajanje	Izvještavanje

Nelektorirana verzija

Ex-ante evaluacija Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014. – 2020.	Započeta u 2013. te će trajati najmanje do srpnja 2014., a maksimalno do prihvaćanja Programa	Informacija je prikazana u poglavlju 3. te je cijelo evaluacijsko izvješće dodatak Programa
Ex-post evaluacija IPARD programa	Započeti će tijekom 2015., a završiti najkasnije u četvrtom kvartalu 2016.	Izvješće će biti objavljeno na web stranicama ministarstva te poslano EK do kraja 2016.
Uspostava i rad RSE-RR	Uspostava u prvoj godini provedbe programa te održavanje sastanaka radne skupine najmanje tri puta godišnje	Informacije će biti prikazane u svakom GI, u okviru napretka u provedbi EP
Procjena uspostavljenog sustava praćenja i evaluacije te daljnji razvoj sustava	U prvoj godini provedbe Programa (trajanje 6-12 mjeseci)	Informacija će biti u GI dostavljenom u 2016.
Praćenje napretka u odnosu na postavljene vrijednosti pokazatelja ciljeva i planiranih izlaznih pokazatelja	Tijekom cijele provedbe programa	Informacije će biti prikazane u svakom GI
Procjena programskih intervencija analizom pokazatelja rezultata i komplementarnih pokazatelja rezultata, a uzimajući u obzir relevantna evaluacijska pitanja i procjenu primarnih i sekundarnih učinaka operacija u odnosu na fokus područja	Tijekom 2016. i 2018. te krajem provedbe Programa (trajanje oko 6 mjeseci –svaki put)	Informacije će biti prikazane u poboljšanim GI u 2017. i 2019. godini te u završnom izvješću i Ex-post izvješću PRR 2014.-2020.
Procjena doprinosa Programa ciljevima zajedničke poljoprivredne politike: održiva proizvodnja hrane, održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama te uravnoteženi teritorijalni razvoj		
Procjena utjecaja Programa na horizontalne ciljeve: okoliš, ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama i inovacije		
Procjena doprinosa Programa ruralnog razvoja tematskim ciljevima Strategije EU 2020		
Procjena korištenja sredstava mjere „Tehnička pomoć“		

Neslektorirana verzija

Procjena korištenja integriranog pristupa kroz lokalne razvojne strategije LAG-ova		
Doprinos Nacionalne mreže za ruralni razvoj provedbi i dostizanju ciljeva Programa		
Analiza razvojnih trendova i analiza područja primjene Programa	Krajem provedbe programa (trajanje oko 6 mjeseci)	Informacija će biti prikazana u završnom izvješću te Ex-post izvješću PRR 2014.-2020.
Specifične i „ad-hoc“ evaluacijske aktivnosti	Provoditi će se tijekom razdoblja provedbe Programa na temelju uočenih potreba i rezultata provedenih evaluacija	Informacije će biti prikazane u svakom GI, u okviru napretka u provedbi EP
Izgradnja evaluacijskih kapaciteta	Provoditi će se tijekom razdoblja provedbe Programa u skladu sa godišnjim planovima evaluacije	Informacije će biti prikazane u svakom GI, u okviru napretka u provedbi EP
Širenje rezultata evaluacije	Provoditi će se tijekom razdoblja provedbe Programa u skladu sa godišnjim planovima evaluacije	Informacije će biti prikazane u svakom GI
Ex-ante evaluacija budućeg razdoblja (2021.-2027.)	Najkasnije tijekom 2020. pa sve do prihvaćanja PRR 2021.-2027.	Informacija će biti prikazana u završnom izvješću, a evaluacijsko izvješće će biti sastavni dio budućeg PRR-a
Ex-post evaluacija PRR-a 2014.-2020.	Najkasnije tijekom 2024.	Ex–post izvješće će se dostaviti EK najkasnije do 31. prosinca 2024.

9.6. Širenje rezultata evaluacijskih aktivnosti

U skladu sa člankom 54. Uredbe (EZ) br. 1303/2013, sve provedene evaluacije biti će dostupne javnosti. Uz samu obvezu objave evaluacijskih izvješća, rezultati evaluacije će biti učinkovito i pravodobno priopćeni ciljanim skupinama te široj javnosti.

Odgovarajuće aktivnosti širenja rezultata evaluacija će biti predviđene Godišnjim planom evaluacije kojeg izrađuje RSE-RR. Aktivnosti će se razvijati u uskoj suradnji s Odjelom odgovornim za promidžbu programa, Upravljačkog tijela i u skladu sa cjelokupnom komunikacijskom strategijom Programa.

Širenje rezultata evaluacija će se obavljati na dva načina:

Nelektorirana verzija

1) Unutar „kuće“ - ciljajući na djelatnike i donosioce odluka Upravljačkog tijela i APPRRR, posebno vezanih za provedbu preporuka evaluacije te za cjelokupnu provedbu PRR 2014.-2020. Vanjski stručnjaci ugovoreni za provođenje evaluacije će uz izradu evaluacijskog izvješća, imati i obvezu prezentiranja rezultata evaluacije putem radionica Upravljačkom tijelu i APPRRR te, po potrebi, na sastancima Odbora za praćenje provedbe programa i/ili Nacionalne ruralne mreže.

2) Vanjsko širenje informacija - ciljajući na širu javnost. U skladu sa načelom transparentnosti fondova EU, evaluacijska izvješća biti će objavljena na web stranicama Ministarstva poljoprivrede. Evaluatori će biti dužni uz izradu sveukupnog izvješća, dostavljati i sažetak izvješća s jasno prikazanim rezultatima evaluacija, koja će također biti javno dostupna. Uz navedeno, Upravljačko tijelo će širiti informacije putem međuresorne ERS, Nacionalne ruralne mreže te kroz GI o provedbi. Po potrebi će se koristiti i drugi odgovarajući alati, kao što su brošure, priopćenja za javnost itd.

9.7. Resursi

Odgovarajuća razina ljudskih resursa za potrebe praćenja i evaluacije predviđena je u okviru Upravljačkog tijela i APPRRR te kroz rad RSE-RR.

Ex-ante evaluacija Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014.–2020. je u tijeku te su sredstva financiranja osigurana iz projekta IPA 2009 (vidi poglavlje 3).

Budući će evaluacijske aktivnosti obavljati vanjski stručnjaci putem natječaja, odgovarajuća i dostatna financijska sredstva, za sve ostale aktivnosti, predviđena su kroz sredstva mjere 20.1. „Tehnička pomoć“.

Indikativna raspodjela financijskih sredstava po aktivnostima, a u odnosu na ukupna indikativna sredstva dodijeljena za provedbu EP, putem mjere „Tehnička pomoć“, prikazana su u donjoj tablici s naznakom osiguranja ljudskih resursa u provedbi aktivnosti.

Aktivnosti praćenja i evaluacije	Ljudski resursi	Indikativni financijski resursi
Ex-post evaluacija IPARD programa	Vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	10%
Procjena uspostavljenog sustav praćenja i evaluacije te daljnji razvoj sustava	Vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	15%
Procjena programskih intervencija analizom pokazatelja rezultata i komplementarnih pokazatelja rezultata, a uzimajući u obzir relevantna evaluacijska pitanja i procjenu primarnih i sekundarnih učinaka operacija u odnosu na fokus	Vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	30%
Procjena doprinosa Programa ciljevima zajedničke poljoprivredne politike: održiva proizvodnja hrane, održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatske promjene te uravnoteženi		

Nelektorirana verzija

teritorijalni razvoj		
Procjena utjecaja Programa na horizontalne ciljeve: okoliš, ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama i inovacije		
Procjena doprinosa Programa ruralnog razvoja tematskim ciljevima Strategije EU 2020		
Procjena korištenja sredstva mjere „Tehnička pomoć“		
Procjena korištenja integriranog pristupa kroz lokalne razvojne strategije		
Doprinos Nacionalne mreže za ruralni razvoj provedbi i dostizanju ciljeva Programa		
Analiza razvojnih trendova i analiza područja primjene Programa	Vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	5%
Specifične i „ad-hoc“ evaluacijske aktivnosti	Vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	10%
Izgradnja evaluacijskih kapaciteta	Vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR te međuresorne RSE	5%
Širenje rezultata evaluacije	Ugovoreni stručnjak (u kući), Upravljačko tijelo, APPRRR, RSE-RR, međuresorna RSE... (prema ostalim dionicima ruralnog razvoja i zainteresiranim skupinama)	5%
Ex-ante evaluacija budućeg razdoblja (2021.-2027.)	Vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	10%
Ex-post evaluacija PRR-a 2014.-2020.	Vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	10%
UKUPNO		100%

Nelektorirana verzija

10. FINANCIJSKI PLAN

10.0. Stope doprinosa

Primjenjiva stopa doprinosa iz EAFRD-a u programu je postavljena na 85% prihvatljivih izdataka za sve mjere, izuzev dolje navedenih odstupanja:

Odstupanja:

Primjenjiva stopa doprinosa iz EAFRD za mjere: Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (M01), Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača (M09), Suradnja (M16) i LEADER (M19) , kao za podmjeru: Potpora mladim poljoprivrednicima (M06.1) postavljen je na 90 % prihvatljivih javnih izdataka .

Stopa doprinosa za financijske instrumente uspostavljene je na razini Unije , upravljana izravno ili neizravno od strane Komisije je postavljena na 100% prihvatljivih javnih izdataka. Financijski instrumenti se neće koristiti u inicijalnoj fazi provedbe programa, njihovo uključivanje će uslijediti ukoliko se za istima ukaže potreba.

Stopa doprinosa za financijske instrumente uspostavljene na nacionalnoj razini , u okviru nadležnosti Upravljačkog tijela važeća stopa doprinosa se povećava za dodatnih 10 %, međutim do maksimalno 90%. Financijski instrumenti se neće koristiti u inicijalnoj fazi provedbe programa, njihovo uključivanje će uslijediti ukoliko se za istima ukaže potreba.

Ostale alokacije:

Primjenjiva stopa doprinosa iz EAFRD za Dodatna nacionalna izravna plaćanja (CNDP) sukladno članku 40. Uredbe (EU) broj 1305/2013 postavljena je na 80 % .

Primjenjiva stopa doprinosa iz EAFRD za Tehničku pomoć na inicijativu zemlje članice postavljena je na postavljena je na 85 % .

Primjenjiva stopa doprinosa iz EAFRD za Tehničku pomoć na inicijativu Komisije postavljena je na postavljena je na 0,25 % .

10.1. Godišnja planirana alokacija EU (u EUR):

TIPOVI REGIJA I DODATNE ALOKACIJE	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total 2014-2020

Elektronička verzija

59(3)(a)	Slabije razvijene regije, najudaljenije regije i manji egejski otoci u okviru značenja Uredbe (EEZ) br. 2019/93;	282.342.375	282.342.375	282.342.375	282.342.375	282.342.375	282.342.375	332.167.500	2.026.221.750
59(3)(b)	Regije čiji je BDP po stanovniku za razdoblje od 2007. do 2013. bio manji od 75 % prosjeka EU-25 za referentni period, ali čiji je BDP po stanovniku iznad 75 % BDP prosjeka EU-27;	0	0	0	0	0	0	0	0
59(3)(c)	Tranzicijske regije koje nisu spomenute u točki (b) ovog stavka	0	0	0	0	0	0	0	0
59(3)(d)	Ostale regije	0	0	0	0	0	0	0	0
59(4)(e)	Sredstva prenesena u EAFRD u primjenom članka 7 (2) i članka 14. (1) Uredbe (EU) br. DP/2012.	0	0	0	0	0	0	0	0
59(4)(f)	Države članice koje primaju financijsku pomoć u skladu s člancima 136. i 143. TFEU-a, dodatna izdvajanja.	0	0	0	0	0	0	0	0
73/2009	Dobrovoljne prilagodbe	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO[47]		282.342.375	282.342.375	282.342.375	282.342.375	282.342.375	282.342.375	332.167.500	2.026.221.750
Od čega:									
Rezerva za procjenu učinka: 6%		16.940.543	16.940.543	16.940.543	16.940.543	16.940.543	16.940.543	19.930.050	121.573.305

Tablica 4: Godišnji doprinos iz EAFRD-a (u EUR)

[47] Sukladno članku

Neuredirana verzija

10.2. Raspodjela po mjerama i tipovima operacija sa različitom stopom doprinosa iz EAFRD-a (u EUR za ukupni period 2014-2020)

10.2.1. EAFRD doprinos primjenjiv za sve mjere – Članak 59(3)

TIPOVI REGIJA I DODATNE ALOKACIJE		Primijenjen EAFRD doprinos 2014-2020 (%)
59(3)(a)	Slabije razvijene regije, najudaljenije regije i manji egejski otoci u okviru značenja Uredbe (EEZ) br. 2019/93;	85%
59(3)(b)	Regije čiji je BDP po stanovniku za razdoblje od 2007. do 2013. bio manji od 75 % prosjeka EU-25 za referentni period, ali čiji je BDP po stanovniku iznad 75 % BDP prosjeka EU-27;	NA
59(3)(c)	Tranzicijske regije koje nisu spomenute u točki (b) ovog stavka	NA
59(3)(d)	Ostale regije	NA

10.2.2. Raspodjela po mjerama i specifičnim stopama doprinosa – za tipove operacija sa specifičnom EAFRD stopom doprinosa – članak 59(4)

Članak kojima je utvrđena maksimalna stopa doprinosa				Primjenjiva EAFRD stopa doprinosa Rate2014-2020 (%)	Stopa primjenjiva za financijske instrumente pod odgovornošću Upravljačkog tijela 2014-2020 (%)	Indikativan planiran EU doprinos za financijske instrumente pod odgovornošću Upravne direkcije 2014-2020 (EUR)
59(3)(a)	Slabije razvijene regije, najudaljenije regije i manji	Main			90%	-
		59(4)(a)	za mjere iz članaka 14., 27. i 35., za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER iz članka 32. Uredbe (EU) br.	90%	NA	NA

Nepotpisana verzija

Članak kojima je utvrđena maksimalna stopa doprinosa				Primjenjiva EAFRD stopa doprinosa Rate2014-2020 (%)	Stopa primjenjiva za financijske instrumente pod odgovornošću Upravljačkog tijela 2014-2020 (%)	Indikativan planiran EU doprinos za financijske instrumente pod odgovornošću Upravne direkcije 2014-2020 (EUR)
	egejski otoci u okviru značenja Uredbe (EEZ) br. 2019/93;		1303/2013 te za djelatnosti iz članka 19. stavka 1. točke (a) podtočke i.			
		59(4)(b)	za djelatnosti koje doprinose okolišnim ciljevima te prilagodbe klimatskim promjenama i njihova ublažavanja prema članku 17., članku 21. stavku 1. točkama (a) i (b), člancima 28., 29., 30., 31. i 34	85%	NA	NA
		59(4)(c)	za financijske instrumente na razini Unije iz članka 38. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) br. 1303/2013;	100%		
		59(4)(b)	Sredstva prenesena u EAFRD u primjenom članka 7 (2) i članka 14. (1) Uredbe (EU) br. DP/2012.	NA	NA	NA
		59(4)(ba)	Države članice koje primaju financijsku pomoć u skladu s člancima 136. i 143. TFEU-a, dodatna izdvajanja.	NA	NA	NA
		73/2009	Dobrovoljne prilagodbe	NA	NA	NA
		40	CNDP	80%		

Neslužbena verzija

Članak kojima je utvrđena maksimalna stopa doprinosa				Primjenjiva EAFRD stopa doprinosa Rate2014-2020 (%)	Stopa primjenjiva za financijske instrumente pod odgovornošću Upravljačkog tijela 2014-2020 (%)	Indikativan planiran EU doprinos za financijske instrumente pod odgovornošću Upravne direkcije 2014-2020 (EUR)
		51 (3)	Tehnička pomoć	85%		

Table 5: Stope doprinosa za mjere/podmjere

10.2.3. Ukupni doprinos Unije po mjerama i indikativan raspored po fokus područjima

Specifična EAFRD stopa doprinosa	Fokus područje	Ukupni EAFRD doprinos
90%		9.000.000
Mjera: M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja		9.000.000
85%		9.000.000
Mjera: Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima		9.000.000

Specifična EAFRD stopa doprinosa	Fokus područje	Ukupni EAFRD doprinos
85%	3A	9.000.000
Mjera: M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu		9.000.000,00
85%	2A	525.300.000
85%	4A	43.260.000
85%	4B	Naknadno
85%	5A	Naknadno
85%	5B	Naknadno
85%	5C	49.440.000
85%	5D	Naknadno
Mjera: M04 – Ulaganja u fizičku imovinu		613.348.689
85%	3B	25.000.000

Neslužbena verzija

Specifična EAFRD stopa doprinosa	Fokus područje	Ukupni EAFRD doprinos
Mjera: M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti		25.000.000
85%	2A	45.000.000
90%	2B	60.000.000
85%	5C	45.000.000.
85%	6A	90.000.000
Mjera: M06 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja		240.000.000
85%	6B	238.000.000
Mjera: M07 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima		238.000.000
85%	2A	20.790.000
85%	3A	2.970.000
85%	4A	49.500.000

Specifična EAFRD stopa doprinosa	Fokus područje	Ukupni EAFRD doprinos
85%	4B	Naknadno
85%	4C	Naknadno
85%	4C	Naknadno
85%	5C	25.740.000
85%	5E	Naknadno
Mjera: M08 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma		99.000.000
90%	3A	8.000.000
Mjera: M09 – Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača		8.000.000
85%	4A	129.500.000
85%	4B	143.500.000
85%	4C	77.000.000
85%	5A	Naknadno
85%	5B	Naknadno

Nelektorirana verzija

Specifična EAFRD stopa doprinosa	Fokus područje	Ukupni EAFRD doprinos
Mjera: M10 – Poljoprivreda, zaštita okoliša i klimatski uvjeti		350.000.000
85%	4A	77.000.000
85%	4B	Naknadno
85%	4C	Naknadno
85%	5B	Naknadno
85%	5E	Naknadno
Mjera: M11 – Ekološki uzgoj		77.000.000
85%	4A	60.000.000
Mjera: M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima		60.000.000
90%		Naknadno
90%		Naknadno
90%		Naknadno
Mjera: M16 – Suradnja		9.000.000
85%	3B	51.879.553

Nacrt - radna verzija

Specifična EAFRD stopa doprinosa	Fokus područje	Ukupni EAFRD doprinos
Mjera: M17 – Upravljanje rizicima		51.879.553
80%	NP	111.900.000
Mjera: M18 – Dodatna nacionalna izravna plaćanja (CNDP)		111.900.000,00
90%	6B	60.786.652
Mjera: M19 – LEADER		60.786.652
85%	NP	50.655.543
Mjera: M20 – Tehnička pomoć		50.655.543
Ukupni EAFRD doprinos		2.026.221.750,00

Table 6: ukupni EAFRD doprinos po mjerama i indikativna raspodjela po fokus područjima

Nelektorirana verzija

11. INDIKATOR PLAN

U sklopu Indikator plana ovog Programa, za svako odabrano fokusno područje, pridodan je indikator rezultata - target, uz kombinaciju mjera koje doprinose ostvarenju zadanog cilja. Tijekom implementacije, dostignute vrijednosti postavljenog cilja, Upravno tijelo će prezentirati EK u sklopu GI o provedbi te u sklopu završnog izvješća o provedbi Programa. Ovaj plan slijedi intervencijsku logiku Programa. Za pojedina fokusna područja, tijekom evaluacije, će se pratiti i dodatni indikatori rezultata za koje se očekivane vrijednosti neće određivati unaprijed. Indikator plan je prikazan u prilogu ovog Programa.

Nelektorirana verzija

12. DODATNA NACIONALNA FINANCIRANJA

Za mjere i operacije sukladno članka 42. Ugovora Unije, tablica dodatnog nacionalnog financiranja po mjeri u skladu s člankom 89. Uredbe o ruralnom razvoju, s prikazom usklađenosti s kriterijima navedene uredbe

Mjera	Dodatno nacionalno financiranje za razdoblje 2014-2020 (EUR)	P
NP	0	
NP	0	
NP	0	
NP	0	
NP	0	
Ukupno	0	

Table 7: Dodatna nacionalna finaciranja

Nelektorirana verzija

13. POTREBNI ELEMENTI ZA OCJENU DRŽAVNE POMOĆI

Ažuriti će se naknadno u slučaju da se RH odlući za dodatne mjere državne pomoći.

Nelektorirana verzija

14. INFORMACIJE O KOMPLEMENTARNOSTI

14.1. Opis sredstava za komplementarnost/povezanost s:

14.1.1. Drugim instrumentima Unije, posebice s ESI fondovima i Stupom 1 te drugim instrumentima zajedničke poljoprivredne politike;

Detaljno razgraničenje i povezanost s drugim instrumentima Zajednice, a prvenstveno s kohezijskim i strukturnim fondovima, uključujući i Europski fond za ribarstvo i marikulturu utvrđeno je Partnerskim sporazumom. Tim ključnim strateškim dokumentom odabrani su prioriteti korištenja sredstava strukturnih instrumenata u RH kroz sedmogodišnje programsko razdoblje 2014-2020.

Način na koji je postignuta komlementarnost između EAFRD-a i ostalih instrumenata Zajednice, unijeti će se u PRR nakon završetka partnerskih pregovora i zaključenja teksta partnerskog sporazuma. Završetak pregovora s EK očekuje se u ožujku 2014. godine kada bi se Partnerski sporazum trebao poslati na formalno odobrenje.

Radi ostvarenja zajedničkih ciljeva ZPP, RH iskoristila je mogućnost realokacije 15% finacijskih sredstava iz EAFRD u razdoblju 2015-2020 u svrhu dostizanja specifičnih ciljeva prvog stupa ZPP. Nadalje, u razdoblju 2014-2016, kroz program RR, odnosno kroz CNDP (dodatna nacionalna izravna plaćanja) dodatno se financiraju izravna plaćanja za poljoprivrednika čime se na još jedan način doprinisi ostvarenju specifičnih ciljeva prvog stupa ZPP.

Unutar prvog stupa ZPP predviđene su određene mjere koje su namijenjenjene dijelu korisnika koji će zatražiti financiranje svojih aktivnosti obuhvaćenih PRR. To se prvenstveno odnosi na mjere ZOT-a ali i na dio izravnih potpora. Cilj PRR je da onemogući dvostruko financiranje te PRR nije dopušteno financiranje aktivnosti koje su obhvaćene nekim drugim programom potpora.

U RH provode se sljedeće sheme potpore iz prvog stupa:

Shema školskog voća kojom se potiče uvođenje obroka voća/povrća u školske ustanove s ciljem stvaranja zdravih prehrambenih navika kod djece. RH ima na raspolaganju financijsku omotnicu za provedbu ove sheme u iznosu od cca 1,1 mil. EUR/godišnje koji se odnosi na EU sufinanciranje od 75% vrijednosti isporučenog voća/povrća u školske ustanove. Korisnici potpore su isporučitelji voća/povrća u školske ustanove. Shema je u primjeni od 2013. godine.

Shema školskog mlijeka kojom se potiče uvođenje mliječnog obroka u školske ustanove s ciljem stvaranja zdravih prehrambenih navika kod djece. U sklopu ove sheme financijski doprinos EU provedbi mjere iznosi 18,15 EUR/100 kg isporučenog mlijeka ili mliječnog proizvoda u školske ustanove pri čemu se potpora daje za maksimalno 0,25 lit/mliječnog ekvivalenta/učeniku/dnevno. Korisnici potpore su isporučitelji mlijeka i mliječnih proizvoda u školske ustanove. Shema je u primjeni od 2012. godine.

Shema potpore programima u sektoru vina predstavlja posebne mjere potpore za sektor vina. Republika Hrvatska ima na raspolaganju financijsku omotnicu za provedbu ovih mjera u iznosu 11,8 mil. EUR/godišnje 2014-2016 te 10,8 mil. EUR/godišnje 2017-2018. Nacionalnim programom pomoći sektoru vina za razdoblje od 2014. - 2018. godine odabrane su tri mjere (promidžba na tržištima trećih zemalja; restrukturiranje i konverzija vinograda i investicija u vinarije i marketing vina) koje se nalaze u primjeni od 2014. godine. Korisnici potpore unutar mjere promidžba na tržištima trećih zemalja su: proizvođači vina (fizičke ili

Nelektorirana verzija

pravne osobe) upisani u Vinogradarski registar, a koji godišnje proizvode više od 10.000 litara vina; javna tijela utemeljena zakonom koja predstavljaju proizvođače vina, osim korisnika Državnog proračuna; udruge proizvođača vina, zadružni savezi (čije su članice barem tri zadruge koje se bave proizvodnjom vina) - čiji proizvođači (članovi) moraju imati ukupnu godišnju proizvodnju veću od 25.000 litara vina. Korisnici potpore unutar mjere restrukturiranje i konverzija vinograda su proizvođači (fizičke ili pravne osobe) upisani u Vinogradarski registar - fizičke osobe moraju biti obveznici poreza na dohodak/poreza na dobit. Korisnici potpore unutar mjere investicija u vinarije i marketing vina su proizvođači (fizičke ili pravne osobe) upisani u Vinogradarski registar - fizičke osobe moraju biti obveznici poreza na dohodak/poreza na dobit, a mikro, mala, srednja i velika poduzeća do 750 zaposlenih ili s prometom manjim od 200 milijuna €.

Shema pomoći u sektoru pčelarstva predstavlja posebne mjere potpore za sektor pčelarstva. RH ima trenutno na raspolaganju financijsku omotnicu u iznosu 1,06 mil. EUR/godišnje za EU dio sufinaciranja. Nacionalnim programom za pčelarstvo 2014-2016 odabrano je šest mjera (suzbijanje varooze, kontrola kvalitete meda, obnavljanje pčelinjeg fonda, racionalizacija troškova selećeg pčelarenja, tehnička pomoć pčelarstvu i primijenjena istraživanja u pčelarstvu) koje se nalaze u primjeni od 2014. godine. Korisnici potpore su pčelari, uzgajivači, odnosno istraživačke institucije ovisno o mjeri.

Aktivnosti predviđene ovim shemama potpore nisu prihvatljive za financiranje unutar mjera PRR, međutim ne isključuje se mogućnost financiranja korisnika iz navedenih sektora za provedbu aktivnosti koje nisu obuhvaćene navedenim programima potpore, a predviđene su PRR.

Program izravne potpore obuhvaća pravo na regionalno plaćanje uključujući plaćanje iz nacionalne rezerve i plaćanje iz posebne nacionalne rezerve za razminirano zemljište, proizvodno vezana plaćanja u obliku premija za krave dojilje, ovce i koze i dopunskih premija za ovce i koze, kao i specifičnu potporu. Korisnici potpora su nositelji PG. Sredstva za financiranje izravne potpore financiraju se dijelom iz proračuna Zajednice, a dijelom iz državnog proračuna RH („phasing-in“).

Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima, u prijelaznom razdoblju, zaključno s 2015. godinom obuhvaćaju godišnja plaćanja za šećernu repu (ha), za preradu ploda masline u ekstra djevičansko i djevičansko maslinovo ulje (l), duhan (kg), mliječne krave (grlo) i rasplodne krmače (grlo). Korisnici potpora su nositelji PG. Sredstva za financiranje plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima osiguravaju se isključivo u državnom proračunu RH te se kao takva ne smatraju se instrumentom Zajednice i nema opasnosti od preklapanja s PRR.

14.1.2. Gdje se i nacionalni i regionalni PRR primjenjuju na istom teritoriju, informacije o komplementarnosti između ta dva PRR

Nije primjenjivo za RH.

14.2. Informacije o komplementarnosti sa financijskim instrumentima Unije ondje gdje je značajno

Za potrebe implementacije PRR u RH razmatra se uvođenje financijskih instrumenta, međutim isti još uvijek nisu obuhvaćeni PRR. Eventualno uvođenje financijskih instrumenata može se očekivati nakon procjene ostvarenja učinka (performance review) u 2018. godini ili ranije, ukoliko se za istima pokaže potreba i ostvare sve pretpostavke za njihovo uvođenje.

Nelektorirana verzija

15. PROVEDBA PROGRAMA

15.1. Imenovanje svih relevantnih tijela i sažeti opis upravljačke i kontrole strukture

15.1.1. Relevantna tijela iz članka 72(2)

Vrsta tijela	Naziv tijela, odjel ili jedinica	Odgovorna osoba	Adresa	Telefon	E-mail
Upravljačko tijelo	Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za upravljanje EU fondom za ruralnirazvoj, EU imeđunarodnu suradnju	Pomoćnica ministra	UlicagradaVukovara78 HR-10000 Zagreb	+3851 6106908	davorka.hajdukovic@mps.hr
Agencija za plaćanja	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR)	Ravnatelj	UlicagradaVukovara 269/d HR-10000 Zagreb	+3851 6002 700	ante.pezo@apprrr.hr
Tijelo za ovjeravanje	Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske Unije (ARPA)	Ravnatelj	Alexandera von Humboldta 4, V kat HR-10000 Zagreb	+3851 4585999	neven.sprljе@arpa.hr

15.1.2. Opis upravljačke i kontrole strukture

15.1.2.1. Opći opis (uključujući postupke koje će osigurati učinkovitu i koordiniranu provedbu)

Upravljačko tijelo zaduženo je za:

- osiguravanje prikladnog i sigurnog elektroničkog sustava za evidentiranje, održavanje, upravljanje i izvještavanje o statističkim podacima vezanim uz program i njegovu provedbu u svrhu praćenja i evaluacije programa te posebice podacima potrebnima da bi se pratio napredak projekta u odnosu na definirane ciljeve i prioritete;
- dostavljanje potrebnih izvješća Komisiji s relevantnim podacima o financiranim aktivnostima, uključujući podatke o izlaznim i financijskim pokazateljima;
- osiguravanje da su korisnici i ostala tijela koja sudjeluju u provedbi djelatnosti:
  - upoznati s obvezama koje proizlaze iz dodijeljene potpore te da vode poslovne knjige na transparentan način sa vidljivim ulaznim i izlaznim računima;
  - u svakom trenutku spremni dostaviti podatke Upravljačkom tijelu te evidentirati rezultate.
- osiguravanje da je *ex ante* procjena usklađena sa sustavom za trajno praćenje (monitoring) i procjenu (evaluciju) te da je prihvaćena i u zadanom roku dostavljena Komisiji;

Neelektronirana verzija

- osiguravanje provođenja plana procjene (evalucijski plan) i *ex post* procjene programa u navedenim rokovima, usklađenost takvih procjena s uspostavljenim sustavom za praćenje i procjenu te dostavljanje rezultata procjen Odboru za praćenje i Komisiji;
- dostavljanje podataka i dokumenata Odboru za praćenje potrebnih za praćenje provedbe Programa u skladu s njegovim unaprijed određenim ciljevima i prioritetima;
- sastavljanje Godišnjeg izvješća o napretku, uključujući tablice za praćenje te dostavljanje Komisiji nakon prethodnog odobrenja Odbora za praćenje;
- osiguravanje da Agencija za plaćanja prije isplate sredstava dobije sve potrebne informacije posebno o dozvoljenim ulaganjima i potrebnim kontrolama;
- osiguravanje promotivne aktivnosti povezane s programom, uključujući promotivne aktivnosti putem nacionalne ruralne mreže, informiranju potencijalnih korisnika, stručnih organizacija, gospodarskih i socijalnih partnera, tijela koja se bave promoviranjem jednakosti spolova te relevantnih nevladinih organizacija, uključujući organizacije koje se bave pitanjima okoliša o mogućnostima koje program nudi te pravilima za ostvarivanje prava na financiranje iz programa kao i o informiranju korisnika o doprinosu Unije i javnosti o ulozi koju Unija ima u Programu.

Pomoćnik ministra nadležan za poslove Uprave za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju čelnik je Upravljačkog tijela. Struktura Upravljačkog tijela propisana je Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva poljoprivrede, a osim čelnika Upravljačkog tijela obuhvaća Sektor za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj za čije je poslove predviđeno 39 djelatnika raspoređenih u tri službe, odnosno u 7 odjela. Ukoliko se za time ukaže potrebe, za potrebe Upravljačkog tijela i Agencije za plaćanja moguće je angažiranje stručne pomoći iz sredstva Tehničke pomoći.

Agencija za plaćanja je Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom je javna ustanova zadužena za provedbu plaćanja mjera potpora u okviru Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije. Osnovana je Zakonom o osnivanju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (Narodne novine 30/09). Nadležnosti Agencije za plaćanja uređene su osim toga i Zakonom o poljoprivredi (149/09, čl. 21.) te Pravilnikom o akreditaciji (NN 40/01).

Agencija za plaćanja obavlja sljedeće osnovne funkcije vezane uz isplatu sredstava EPFRR:

- odobravanje plaćanja, koje obuhvaća utvrđivanje zadovoljavaju li podnositelji zahtjeva potrebne uvjete i određivanje iznosa koji će se isplatiti;
- izvršenje plaćanja, koje obuhvaća pripremu naloga za plaćanja i prosljeđivanje sredstava na račune podnositelja zahtjeva sukladno odobrenim iznosima;
- računovodstveno evidentiranje obveza i izvršenih plaćanja pri čemu se pridaje posebna pozornost točnosti i pravodobnosti evidentiranja obveza i plaćanju iz poljoprivrednih fondova EU u posebnim računovodstvenim evidencijama, te izrada izvješća o izdacima, uključujući tromjesečna i godišnja izvješća za Europsku komisiju.
- odgovorna je za upravljanje i kontrolu rashoda.

Tijelo za ovjeravanje je Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA). Prema Odluci Vlade RH o institucionalnom okviru za korištenje sredstava europskih fondova za poljoprivredu i ruralni razvoj ARPA je pravna osoba nadležna za reviziju poslovanja Agencija za plaćanja, uključujući provjeru ispunjavanja akreditacijskih kriterija te je zadužena za ovjeravanje istinitosti, cjelovitosti i točnosti računa, uzimajući u obzir uspostavljene sustave upravljanja i kontrola.

Godišnja izvješća Tijela za ovjeravanje o provedenoj reviziji izdataka i sustavu unutarnje kontrole predstavljaju osnovu za nadzor nad poslovanjem Agencije i provjeru ispunjavanja

Nelektorirana verzija

akreditacijskih kriterija od strane nadležnog tijela, kao i osnovu za godišnji postupak financijske provjere računa koji provodi Europska komisija.
Ono daje mišljenje, sastavljeno u skladu s međunarodno priznatim revizorskim standardima, o cjelovitosti, točnosti i istinitosti godišnjih financijskih izvješća Agencije za plaćanja, pravilnom funkcioniranju njezinog sustava unutarnje kontrole i o zakonitosti i pravilnosti rashoda za koje je od Komisije zatražen povrat troškova. U tom se mišljenju također navodi jesu li ispitivanjem ustanovljene dvojbe o tvrdnjama iz Izjave o upravljanju.

Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju pravila o zadaćama tijela za ovjeravanje, uključujući provjere o certifikatima i izvješćima, zajedno s popratnim dokumentima, koje ta tijela moraju izraditi. Uzimajući u obzir potrebu za najvećom mogućom učinkovitošću provjere transakcija i stručne revizijske prosudbe, s obzirom na integrirani pristup, provedbeni akti također određuju:

- revizijska načela na kojima se temelje mišljenja tijela za ovjeravanje, uključujući procjenu rizika, unutarnjih kontrola i potrebne razine revizijskih dokaza;

- revizijske metode koje trebaju koristiti tijela za ovjeravanje, uzimajući u obzir međunarodne standarde za reviziju, pri donošenju svojeg mišljenja, uključujući, prema potrebi, upotrebu jedinstvenog integriranog uzorka za svaku populaciju i, po potrebi, mogućnost praćenja provjera na licu mjesta koje provode agencije za plaćanja.

15.1.2.2. Postupci za nezavisne kontrole i rješavanje prigovora

Za postupke nezavisnih kontrola i njihovu koordinaciju zadužen je posebno uspostvaljen Odjel za kontrolu provedbe programa ruralnog unutar strukture Upravljačkog tijela. Odjel za kontrolu provedbe programa ruralnog razvoja ima za cilj koordinirati i pratiti cjelokupni sustav kontrola tijela uključenih u provedbu programa ruralnog razvoja radi učinkovitog i transparentnog korištenja financijskih sredstava. Odjel obavlja poslove vezane uz kontrolu i osiguranje kvalitete upravljanja programom ruralnog razvoja; vrši trajno praćenje (monitoring) svih tijela uključenih u provedbu programa ruralnog razvoja; provjerava usuglašenost s uredbama i pravilima EU na temelju uzorka; ukazuje na postojanje nedostataka i potrebu poduzimanja korektivnih mjera radi unapređenja kontrolnog sustva utvrđenog administrativnim postupcima i kontrolom na terenu. Uz suradnju drugih tijela Odjel provjerava korištenje sredstva od strane korisnika potpore u slučaju ozbiljnih sumnji na nepravilnosti te o tome izvještava AFCOS mrežu [48]ako isto nije učinjeno od strane drugih tijela uključenih u provedbu programa. Odjel uspostavlja i vodi registar rizika vezanih uz provedbu programa ruralnog razvoja. Utvrđuje, procjenjuje i prati identificirane rizike uzimajući u obzir ciljeve programa ruralnog razvoja te predlaže mjere kako bi se identificirani rizici minimalizirali, a time nepovoljni učinci izbjegli odnosno smanjili. Odjel daje smjernice za uspostavu i poboljšanje kontrolnih postupaka u provedbi programa ruralnog razvoja, pruža podršku u donošenju ključnih odluka odgovornih osoba za provedbu programa ruralnog razvoja radi povećanja učinkovitosti korištenja raspoloživih sredstava i optimiziranje raspoloživih resursa. Također, odjel osigurava da sva potrebna dokumentacija vezana uz provedbu programa ruralnog razvoja na zahtjev bude dostupna relevantnim tijelima RH i EU.

Postupci za rješavanje prigovora u nadležnosti su Upravljačkog tijela. U tu svrhu formirat će se posebna povjerenstva koja će postupati po zaprimljenim prigovorima. Mandat povjerenstva

[48] AFCOS mreža je osnovana Odlukom Vlade Republike Hrvatske (NN151/13)radi potizanja pune operativnosti AFCOS sustava u okviru kojeg se provodi koordinacija zakonodavnih, upravnih i operativnih aktivnosti s ciljem zaštite financijskih interesa Europske unije u R. Hrvatskoj te neposredna suradnja s Europskim uredom za borbu protiv prijevara (OLAF)

Nelektorirana verzija

je isključivo vezan uz postupak rješavanja prigovora korisnika te na ni na koji način ne može utjecati na konačnu odluku o financiranju aktivnosti iz PRR. U slučaju pozitivnog rješavanja prigovora korisnika, Povjerenstvo ima mandat predmet ponovno uputiti na obradu u Agenciju za plaćanja, koje je jedino tijelo koje može donijeti konačnu odluku o odobravanju ili odbijanju određenog zahtjeva. Upravljačko tijelo, prvenstveno Odjel za kontrolu provedbe programa ruralnog, periodično će vršiti analizu upućenih prigovora kao i postupke neovisnog povjerenstva kako bi se eventualni nedostaci kontrolnog sustava na vrijeme ispravili te osigurala pravovremena i učinkovita provedba PRR.

15.2. Predviđeni sastav Odbora za praćenje

Odbor za praćenje provedbe programa ruralnog razvoja će se uspostaviti u roku tri mjeseca od dana Odluke EK o usvajanju Programa, a u skladu sa čl. 47. Uredbe CSF. Tajništvo Odbora za praćenje je odgovorno za materijale, izvješća, program rada te zaključke sa sjednica. Odbor će djelovati sukladno Poslovniku o radu Odbora, koji će se usvojiti na prvom sastanku.

Članovi Odbora i njihove zamjene biti će predstavnici državne uprave, društvenih, gospodarskih i okolišnih partnera kao i predstavnici privatnog poduzetničkog sektora, lokalne i regionalne uprave, a pri čemu će se voditi računa o jednakoj zastupljenosti muškaraca i žena. Broj nevladinih predstavnika, kao članova, biti će najmanje jednak broju predstavnika tijela državne uprave.

Između ostalih, predstavnici Odbora mogu biti:

- Ministarstva odgovorna za: poljoprivredu; gospodarstvo; poduzetništvo i obrt; regionalni razvoj i EU fondove; vanjske i europske poslove; zaštitu okoliša i prirode; financije, turizam, graditeljstvo i prostorno uređenje
- Hrvatska zajednica županija
- Udruga općina u Republici Hrvatskoj
- Agronomski fakultet u Zagrebu
- Poljoprivredni fakultet u Osijeku
- Hrvatska poljoprivredna komora
- Hrvatska gospodarska komora
- Hrvatska obrtnička komora
- Hrvatska udruga poslodavaca
- Hrvatski savez zadruga
- Institut za jadranske kulture i melioraciju krša
- Hrvatska poljoprivredna agencija
- Poljoprivredno savjetodavna služba
- Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo
- Hrvatske šume
- Hrvatska udruga banaka
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak
- Institut za turizam
- Hrvatska turistička zajednica
- Hrvatska voćarska zajednica
- Zajednica udruga proizvođača povrća Hrvatske
- Zajednica udruga maslinara i uljara Hrvatske
- Hrvatska udruga rasadničara
- Središnja svinjogojska udruga

Nelektorirana verzija

- Udruga peradara Hrvatske
- Središnji savez hrvatskih uzgajivača simentalskog goveda
- Savez udruga hrvatskih uzgajivača Holstein goveda
- Udruge za tov i uzgoj junadi "Baby-beef"
- Hrvatski savez udruga proizvođača mlijeka
- Hrvatski pčelarski savez
- Hrvatska mreža za ruralni razvoj
- Hrvatska udruga mladih poljoprivrednika
- LEADER mreža Hrvatske
- Hrvatski savez uzgajivača koza i ovaca
- Udruga inovatora Hrvatske
- Zelena akcija
- Zeleni forum, mreža udruga za zaštitu okoliša Hrvatske

Konačni popis članova Odbora će biti objavljen na www.mps.hr

Odbor će se sastajati najmanje jednom godišnje kako bi usvojio godišnje izvješće o provedbi Programa (GI).

Svi članovi Odbora (u slučaju njihove odsutnosti, zamjene člana) uključujući predsjednika, imaju pravo jednog glasa.

Za donošenje odluka na sjednicama Odbora potrebna je prisutnost 2/3 članova (uključujući predsjednika ili zamjene članova). Odbor odluke, gdje je moguće, donosi konsenzusom. U slučaju kad odluku nije moguće donijeti konsenzusom, pristupa se glasovanju. Odluka se donosi ako je prihvaća 3/4 prisutnih članova (ili njihovih zamjena). Također, odluke Odbora se mogu donositi pisanom procedurom.

Odbor za praćenje, osim funkcija iz čl. 49. Uredbe CSF, uz ostale zadaće:

- se mora konzultirati i dati mišljenje o selekcijskim kriterijima, u roku od četiri mjeseca od odluke kojom se odobrava program. Selekcijski kriteriji se revidiraju u skladu s potrebama programa;
- će ispitivati radnje u programu koje se odnose na ispunjavanje prethodnih (ex ante) uvjeta;
- će ispitivati sva pitanja koja utječu na izvršenje programa;
- će razmatrati planiranje aktivnosti i izlazne rezultate koji se odnose na provedbu Evaluacijskog plana (EP);
- će sudjelovati u radu Nacionalne ruralne mreže za razmjenu informacija o provedbi programa;
- će razmatrati i odobravati sve promjene u programu kao i godišnja izvješća o provedbi, prije nego što se pošalju u EK.

15.3. Promidžba programa

Informiranje i strategija promidžbe

Nelektorirana verzija

Upravljačko tijelo programa (UT), osigurat će kvalitetnu promidžbu Programa ruralnog razvoja, kako bi se potencijalni korisnici i šira javnost upoznali sa mogućnostima ulaganja sredstvima Programa ruralnog razvoja i doprinosom Zajednice.

Pri provedbi promidžbe koristit će se iskustvo stečeno tijekom provedbe pretpristupnih programa SAPARD i IPARD, koji su se u Republici Hrvatskoj provodili od 2006. godine.

Ciljevi su pravodobno informiranje svih potencijalnih korisnika i informiranje o mogućnostima Programa, odnosno predviđenim mjera uvjetima koji moraju biti ispoštovani, o postupku prijave na natječaje te općenito informiranje šire javnosti o ulozi Zajednice.

Ciljane skupine:

- Potencijalni korisnici
- Ekonomski i socijalni partneri
- Javne institucije (Savjetodavna služba, Regionalni uredi AP, Hrvatska poljoprivredna agencija, Hrvatska poljoprivredna komora i dr.)
- Jedinice lokalne i regionalne samouprave
- Lokalne akcijske grupe
- Nevladine organizacije
- Razvojne agencije
- Konzultantske tvrtke
- Šira javnost

Komunikacijski alati

Aktivnosti informiranja i promidžbe provodit će se temeljem plana promidžbe, koji će izraditi UT, a bit će predočen članovima Odbora za praćenje. Temeljem plana promidžbe koristit će se slijedeći komunikacijski alati.

a) Seminari, radionice, treninzi za djelatnike institucija uključenih u provedbu programa

Na ovim događanjima se sudionici informiraju o svim prihvatljivim ulaganjima, iznosima prihvatljivih ulaganja i moguće potpore, kriterija prihvatljivosti, potrebne dokumentacije i dr.

Cilj je sudionike upoznati s osnovnim značajkama programa i mogućnostima za ostvarivanje potpora kako bi informaciju o istom mogli distribuirati dalje po terenu.

Ovakva su događanja namijenjena djelatnicima:

- Regionalnih razvojnih agencija
- Savjetodavne službe
- Hrvatske poljoprivredne agencije
- Regionalnih ureda agencije za plaćanja
- Gradskih i županijskih ureda za poljoprivredu
- Lokalnih akcijskih grupa
- Nacionalne ruralne mreže

b) Seminari, radionice, treninzi za konzultante

Ova događanja, namijenjena konzultantima koji su u direktnom kontaktu s korisnicima programa, imaju za cilj upoznati sudionike o svim detaljima programa, prihvatljivostima

Nelektorirana verzija

ulaganja, iznosima potpore, potrebnoj dokumentaciji, procesu prijave na natječaj, procesu i potrebnoj dokumentaciji kod isplate sredstava i dr.

Ovakva se događanja redovno održavaju tri puta godišnje, a i nakon izmjene Pravilnika o provedbi svake pojedine mjere, kao i kod bitnih izmjena koje utječu na sam proces prijave.

Ova su događanja namijenjena djelatnicima:

- Privatnih konzultantskih tvrtki
- Razvojnih agencija koje obavljaju konzultantske usluge

c) Informativni seminari

Na informativnim seminarima se potencijalni korisnici pojedine mjere upoznaju sa svim detaljima provedbe, prihvatljivim ulaganjima, korisnicima, iznosima potpore, potrebnoj dokumentaciji i dr.

Informativni seminari su namijenjeni:

- Potencijalnim korisnicima mjere(a)

d) Predavanja

U slučaju kada zainteresirane institucije upute poziv Upravljačkom tijelu, djelatnici UT će održati predavanje na događanju/stručnom skupu, na kojem će, ovisno o ciljnoj skupini, potencijalnim korisnicima prezentirati mogućnosti za sufinanciranje pojedinog ulaganja iz sredstava PRR.

e) Tiskani materijali

Upravljačko tijelo će u suradnji s drugim institucijama (poglavito APPRRR) izdavati različite tiskane materijale, poput letaka, brošura, Vodiča za korisnike i dr. Ovisno o vrsti, materijal će sadržavati osnovne ili nešto detaljnije informacije o programu/mjeri. Svi tiskani materijali će biti dostupni u Upravljačkom tijelu, Agenciji za plaćanja i njenim regionalnim uredima, ispostavama Savjetodavne službe (SS), Hrvatske poljoprivredne agencije (HPA) kao i u ostalim zainteresiranim institucijama.

Također, tiskani materijali će biti dijeljeni na događanjima na kojima sudjeluju predavači iz UT.

Ukoliko se analizom povratnih informacija utvrdi nedovoljna informiranost u određenom području ili određenih ciljnih skupina, tiskani materijal će biti distribuiran i putem poštanskih ureda i organizacija.

f) Televizija i radio

UT će putem radija i televizije provoditi promidžbu programa:

- Emitiranjem promidžbenih poruka (npr. objava raspisivanja natječaja i sl) i reportaža,

- sudjelovanjem predstavnika UT u specijaliziranim tv i radio emisijama.

g) Tiskani mediji

U dnevnom, tjednom i specijaliziranom tisku će UT zakupiti određeni prostor, na kojem će prema unaprijed određenom rasporedu biti objavljivane informacije vezane uz najave natječaja, plan natječaja za određeno razdoblje, kontakt podaci institucija uključenih u provedbu programa, a također će se objavljivati i primjeri uspješnih projekata financiranih sredstvima PRR-a.

Nelektorirana verzija

h) Mrežne stranice

UT će iskoristiti sve prednosti Interneta, kao najbržeg puta za širenje informacija o programu. Temeljem pozitivnog iskustva u korištenju Interneta tijekom provedbe IPARD programa, za potrebe PRR će biti izrađene nove stranice, s brojnim rubrikama, zanimljivostima i sl. Redovitim ažuriranjem stranica, osigurat će se pravovremena dostupnost svih važnih informacija, zainteresiranom krugu posjetitelja.

Pored ostalog, posjetitelji će na stranicama moći pronaći:

- Pravilnike o provedbi mjera
- Vodiče za korisnike za sve mjere programa
- Prijavnu dokumentaciju
- Kontakt podatke (adrese e-pošte, telefon, adresa) o svim institucijama uključenim u provedbu programa, kod kojih se mogu zatražiti informacije
- Popis korisnika programa
- Objava rezultata natječaja
- Poveznice na mrežne stranice relevantnih institucija, uključujući poveznicu na mrežnu stranicu Komisije vezano uz EPFRR (EAFRD)

Financiranje

Sve aktivnosti informiranja i promidžbe financiraju se sredstvima mjere Tehnička pomoć.

Tijela odgovorna za provedbu komunikacijskog plana

Upravljačko tijelo programa unutar Ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede zaduženo je za provedbu cjelokupnog procesa informiranja i promidžbe. Uz Upravljačko tijelo, gdje je to potrebno, aktivnosti informiranja i promidžbe provode i djelatnici ostalih institucija i ustrojstvenih jedinica Ministarstva. Također, posebnu ulogu imat će Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju kao provedbeno tijelo Programa a u promidžbu će biti uključene i ostale institucije kao što su na primjer Regionalne razvojne agencije, Savjetodavna služba, Hrvatska poljoprivredna agencija, Regionalni uredi agencije za plaćanja, LAG-ovi.

Provedba nekih aktivnosti, poput izrade i emitiranja tv i radio spotova, izrade oglasa i njihova objava u tisku, kao i izrada promidžbenih materijala, mogu biti dodijeljene trećim osobama, a nastao trošak financira se iz sredstava mjere TP.

Mreža za ruralni razvoj

Jedan od najvažnijih zadataka Mreže za ruralni razvoj je komunikacija i prijenos informacija zainteresiranim dionicima o mogućnostima koje pruža PRR 2014.-2020.

Mreža za ruralni razvoj potiče aktivnu komunikaciju i brine za koordinirani protok informacija na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i na razini Europske unije između potencijalnih korisnika, šire javnosti i Upravljačkog tijela.

Mreža za ruralni razvoj ima ulogu promicanja informacija o ruralnom razvoju, razmjena ideja i dobre prakse u provedbi programa ruralnog razvoja u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, promicanje mjera programa ruralnog razvoja, promicanje partnerstva i suradnje članova Mreže te podizanje svijesti i kapaciteta svih članova Mreže.

Nelektorirana verzija

Informiranje javnosti o ulozi EU u financiranju programa

Ulaganja i aktivnosti sufinancirane sredstvima EPFRR biti će propisno označene sukladno smjernicama u komunikacijskim vodičima koje izdaje EK.

Krajnji korisnici odgovorni su za transparentno označavanje 'vidljivosti' projekata financiranih sredstvima Zajednice, čime će se informirati šira javnosti o pomoći Europske Unije, te njenim rezultatima i koristima za zajednicu.

Također na mrežnim stranicama ministarstva i Agencije za plaćanja bit će transparentno navedeni svi koji korisnici sredstva PRR.

15.4. Opis sustava u svrhu osiguranja povezanosti između lokalnih razvojnih strategija i aktivnosti predviđenih mjerom „Suradnja" i mjerom „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima"

Bit će ažurirano naknadno.

15.5. Poduzete aktivnosti u svrhu smanjenja administrativnih prepreka za krajnje korisnike

Tijekom provedbe IPARD programa, dolazilo je do velikih zastoja u ugovaranja projekata, mahom i zbog nedostatnih administrativnih kapaciteta, kako u AP, kao tijelu nadležnom za ugovaranje, nadzor provedbe i isplatu projekata, tako i u ostalim državnim i javnim institucijama odgovornim za izdavanje dokumentacije potrebne za prijavu na natječaj.

Postupak obrade prijava koji je u pretpristupnom razdoblju trajao od nekoliko mjeseci, čak do godine dana, u programskom razdoblju 2014. – 2020., znatno će biti ubrzan, prvenstveno zbog elektronske prijave projekata. Naime, AP je u sklopu projekta IPA 2007 ugovorila i aktivnost izrade i uspostave odgovarajućeg softverskog rješenja, putem kojeg će se vršiti prijava projekata.

Na ovaj će se način znatno umanjiti opseg potrebne dokumentacije koja se dostavlja zajedno s prijavom. Dio potrebne dokumentacije koju su do sada ishodili korisnici, ubuduće će službenim putem ishoditi sama Agencija za plaćanja, dok će dio potrebnih podataka Agencija direktno povlačiti iz baza s kojima su umreženi.

Kraću obradu prijava uvjetovat će i smanjenje kontrole na terenu, na 5% od ukupnog broja prijavljenih projekata, a također i povećanje broja ureda u kojima će se vršiti obrada prijava.

Naime, osim u centralnom uredu AP, obrada će se vršiti i u regionalnim uredima Zagreb, Split, Rijeka, Osijek i Bjelovar.

Dugotrajan postupak izdavanja građevinskih dozvola, na koje se nerijetko čekalo i do nekoliko godina, dijelom je riješen odredbama novog Zakona o gradnji (NN 153/12) i pratećim propisima, koji predviđaju pojednostavljenje postupka izdavanja dozvola, smanjenje potrebne dokumentacije, te znatno kraće rokove izdavanja dozvole temeljem kojih se odobrava gradnja.

Nelektorirana verzija

Za sve nelegalne objekte koje je u skladu s prostorno planskom dokumentacijom moguće legalizirati i za koje je korisnik podnio valjani zahtjev do lipnja 2013.,u tijeku je postupak legalizacije. Prema planu nadležnog ministarstva, svi nelegalni objekti, trebali bi dobiti valjane dozvole najkasnije do kraja 2016. godine, što će omogućiti velikom broju poljoprivrednih proizvođača prijavu na natječaje ovog Programa, mahom za ulaganja u mjeru „Ulaganja u fizičku imovinu“

15.6. Opis korištenja tehničke pomoći

Pravna osnova

Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, članak 51.

Ciljevi mjere

Temeljem odredbi članka 52. Regulative (EC) No (CSF/2012), Republika Hrvatska će za provedbu mjere Tehnička pomoć koristiti 4% sredstava namijenjenih provedbi cjelokupnog Programa ruralnog razvoja.

Sve aktivnosti koje će biti sufinancirane sredstvima ove mjere imaju za cilj povećati prepoznatljivost Programa ruralnog razvoja, zajedno sa svim njegovim sastavnim dijelovima.

U sklopu ove mjere, moguće je financirati aktivnosti pripreme, praćenja i procjene programa, kao i daljnjeg jačanja administrativnih kapaciteta Republike Hrvatske, s ciljem boljeg korištenja sredstava osiguranih Programom ruralnog razvoja.

Također, jedna od najvažnijih aktivnosti koja će biti financirana sredstvima ove mjere jest promidžba Programa ruralnog razvoja, kao i financiranje rada Nacionalne ruralne mreže.

Sredstvima predviđenim za provedbu ove mjere, moguće je financirati i pripremne radnje kod određivanja područja s prirodnim i specifičnim ograničenjima.

Mjera se provodi kroz dvije podmjere:

1. Potpora za aktivnosti tehničke pomoći provedbe programa
2. Potpora uspostavi i aktivnostima Nacionalne ruralne mreže

Dozvoljene aktivnosti:

Pod ovom mjerom prihvatljive su sljedeće skupine aktivnosti:

1. Aktivnosti povezane uz rad Odbora za praćenje provedbe programa
2. Informiranje i promidžba Programa
3. Jačanje administrativnih kapaciteta Upravljačkog tijela, Agencije za plaćanja i ostalih tijela uključenih u provedbu Programa
4. Aktivnosti neophodne za kvalitetnu provedbu Programa (evaluacije i sl.)
5. Aktivnosti povezane uz rad Nacionalne ruralne mreže i EIP-a
6. Izrada budućeg PRR (2021. – 2027.)

Prihvatljivi korisnici:

Korisnici sredstava ove mjere jesu Upravljačko tijelo programa koje djeluje pri ministarstvu nadležnom za poslove poljoprivrede, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju kao i tijelo nadležno za Nacionalnu mrežu za ruralni razvoj.
Cjelokupna lista prihvatljivih izdataka, kao i popis korisnika sredstava mjere Tehnička pomoć, biti će sadržani u provedbenoj regulativi.

Intenzitet potpore
Intenzitet potpore u ovoj mjeri iznosi do 100%.

Nelektorirana verzija

16. PODUZETE AKTIVNOSTI ZA UKLJUČIVANJE PARTNERA

16.1. Lista poduzetih aktivnosti za uključivanje partnera

Poduzete aktivnosti za uključivanje partnera	Tema	Zaključak
Savjet za ruralni razvoj	Članovi Savjeta upoznati s nacrtom PRR 2014. – 2020. te s aktivnostima i planovima Upravljačkog tijela vezano uz izradu istog. Uspostavljen je komunikacijski okvir putem kojeg će dionici razmjenjivati informacije i dokumente kao i davati primjedbe i komentare. Sjednice su održane 13.07.2012., 31.10.2012., 17.07.2013. i 10.12.2013. godine.	Postignut je komunikacijski okvir između dionika uključenih u izradu PRR 2014. – 2020. godine. Na sjednicama su prezentirane nove inačice PRR 2014. – 2020. ažurirane prijedlozima i komentarima uključenih dionika.
Javna rasprava o nacrtima PRR	Prezentiran je nacrt PRR 2014. – 2020. službeno je predstavljan na radionicama u svim županijama Republike Hrvatske u razdoblju od 18. – 29. ožujka 2013. godine. 2. krug predstavljanja održan je u razdoblju od 01. – 05. srpnja 2013. godine u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu.	Dionici su upoznati s mogućnostima ulaganja i potporama kroz mjere PRR. Zaprimljeni su prijedlozi i komentari javnosti na prvu inačicu PRR. Poboljšana verzija PRR predstavljena je u 2 krugu.
Prezentacija mjera nacrta PRR	U organizaciju Hrvatske gospodarske komore i Udruge konzultanata UKRA, 28. 10. 2013. održana je prezentacija mjera konzultantskim tvrtkama koje nude usluge izrade projekata za prijavu na mjere ruralnog razvoja.	Okupljenima je prezentirane dosadašnje aktivnosti vezano uz izradu PRR te planovi za daljnje ažuriranje. Zaprimljeni su prijedlozi i komentari na predstavljenu inačicu PRR -a
Objava na mrežnoj stranici www.mps.hr/ipard/	Dana 07. studenog 2013. godine, na službenoj stranici UT objavljen je nacrt PRR te je otvorena adresu e-pošte eafrd@mps.hr na koju je moguće slanje komentara na PRR	Prikupljaju se pristigli komentari na objavljeni PRR te sukladno mogućnostima dio je prihvaćen.
Rasprava o prioritetu ulaganja „Ruralni razvoj i povećanje produktivnosti u poljoprivredi (EAFRD)	Dana 06. prosinca 2013. godine održana je panel diskusija – Program ruralnog razvoja u sklopu partnerskih konzultacija o programskim dokumentima za financijsko razdoblje 2014.-2020. „Hrvatska i	Predstavljen je proces izrade Programa ruralnog razvoja 2014. - 2020. godine s naglaskom na tri glavne teme glavne teme: 1.Struktura PG u RH s naglaskom na mala PG te njihov položaj u

Nelektorirana verzija

	fondovi Europske unije 2014.-2020.: Ulaganje u budućnost“	programu, razgraničenje između velikih i malih, komercijalnih i nekomercijalnih i sl. 2.Apsorpcijski kapacitet za iskorištavanje omotnice EAFRD-a, dostupnost financijskih sredstava za međufinanciranje – krediti, kratkoročne pozajmice, jamstva, promjene u odnosu na IPARD - avansna plaćanja i plaćanja u ratama; struktura poslovnih planova, spremnost projekata, institucionalni okvir, spremnost institucija da preuzmu svoju ulogu – Savjetodavna služba, razvojne agencije, konzultanti; spremnost korisnika potpore – nositelji malih PG, velika poljoprivredna gospodarstva, mladi poljoprivrednici, prehrambena industrija, šumarski sektor, JLS 3.Definicija ruralnog područja, tj. kako optimalno definirati ruralno područje i utjecaj te definicije na ostale aspekte programa
Radionice vezano uz mjeru LEADER	Ludbreg, 27.03.2013. – članovi i predstavnici LAG-a Izvor; Đurđevac, 20.06.2013. - članovi i predstavnici LAG-ova Podravina i Zselici Lampasok; Zagreb, 23.07.2013. – predstavnici LAG –ova u RH; Biograd n/m, 08.- 10.09.2013. - Predstavnici potencijalnih LAG-ova iz RH (LAG-ovi koji se nisu javili na 1. Natječajj za Mjeru 202, LAG-ovi koji nisu prošli na 1. Natječaju za Mjeru 202 i lokalna partnerstva na LEADER principu); Nijemci, 23.09.2013. - članovi i predstavnici LAG-a Bosutski niz i LAG –ova iz RH; Ilok, 10. – 11.10.2013. - članovi i stanovnici LAG-a Srijem i predstavnici LAG-ova iz RH; Zagreb, 05.11.2013. - predstavnici	Javna rasprava o nacrt mjere LEADER 2014. – 2020. te predstavljanje nacrt PRR 2014. – 2020.

Nelektorirana verzija

	odabranih LAG-ova iz RH na 1. natječaju za Mjeru 202; Zadar, 07. – 08.11.2013. - predstavnici LAG-ova iz RH; Zadar, 10.- 11.12.2013. - predstavnici LAG-ova iz RH	

16.2. Pojašnjenja vezano uz tablicu „Poduzete aktivnosti za uključivanje partnera“

Partnerstvo je jedno od temeljnih načela pripreme programskih dokumenata na razini EU i na nacionalnoj razini. Ključ za provedbu partnerstva je aktivno sudjelovanje partnera u svim fazama programskog ciklusa od faze pripreme, provedbe, pa do faze nadzora i procjene. Također je važno da, oni koji su uključeni u provedbu PRR 2014-2020, aktivno sudjeluju u njegovoj izradi. Ministarstvo poljoprivrede podupire i koordinira aktivnosti organiziranja i uključivanja predstavnika partnera čime se postiže veća reprezentativnost, transparentnost i učinkovitija suradnja.

U skladu s pristupom višerazinskog upravljanja reprezentativni i kompetentni partneri uključeni su u pripremu Partnerskog sporazuma i te u pripreme, provedbu, praćenje i evaluacije PRR 2014-2020 u okviru rada Savjeta za ruralni razvoj. Svi ključni partneri uključeni su ili su pozvani na sudjelovanje u izradi strateških dokumenata u RH. U srpnju 2012. godine održana je prva sjednica Savjeta za ruralni razvoj na kojem su članovi Savjeta upoznati s aktivnostima vezano uz pripremne radnje na izradi PRR 2014. – 2020.godine. Članovi Savjeta preuzeli su aktivnu ulogu u osiguravanju izrade kompetentnih analiza i studija potrebnih. za ažuriranje nacrta PRR 2014. – 2020. te su komentarima i prijedlozima na prezentirane inačice PRR usmjeravali razvoj radnog dokumenta.

U ožujku 2013. godine održana je prva javna prezentacija novog PRR-a u svim županijskim centrima Republike Hrvatske. Kroz otvorenu javnu raspravu, Ministarstvo poljoprivrede pozvalo je partnere na dostavu komentara, mišljenja i prijedloga na prezentirani PRR 2014. – 2020. Rezultati navedenih aktivnosti prezentirani su unutar 2. kruga javne rasprave koja je održana u srpnju 2013. godine. Također, svi pristigli komentari, a koji su u skladu s Regulativom, uvršteni su u poboljšanju verziju programa.

Ministarstvo poljoprivrede je, u cilju izgradnje otvorenog i transparentnog dijaloga te pravovremenog informiranja, organiziralo nekoliko prezentacija na temu predstavljanje procesa izrade PRR 2014. – 2020. gdje je okupljenima prezentirana ažurirana verzija Programa. Objava nacrta PRR 2014. - 2020. na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede rezultirala je zaprimanjem većeg broja komentara i prijedloga na adresu e-pošte eafrd@mps.hr koja je otvorena posebno za tu namjenu, koja će u budućnosti predstavljati središnju informativnu točku u komunikaciji s javnošću.

Kao jedan od preduvjeta u procesu izrade PRR 2014. – 2020. je i izrada Strateške procjene utjecaja na okoliš koja je započela 28. listopada 2013. godine odlukom ministra nadležnog za poljoprivredu.

Ministarstvo poljoprivrede je sukladno navedenoj odluci uputilo dopis kojim se traži mišljenje o sadržaju strateške studije poslan nadležnim ministarstvima i županijama, budući da Strateška procjena utjecaja na okoliš ima propisan sadržaj u Uredbi o strateškoj procjeni

Nelektorirana verzija

utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine“ br. 64/08). Pored propisanog sadržaja zatražene su sugestije nadležnih ministarstava i svih županija o dodatnom sadržaju kao i o razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u strateškoj studiji.

Nelektorirana verzija

17. NACIONALNA RURALNA MREŽA

17.1. Procedura i vremenski okvir za uspostavu nacionalne ruralne mreže

Ministarstvo poljoprivrede je imenovanjem članova Upravljačkog odbora Mreže za ruralni razvoj tijekom 2011. uspostavilo Mrežu za ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: Mreža) koja djeluje na cijelom ruralnom području Republike Hrvatske.

Prvi javni poziv za podnošenje prijava za članstvo u Mreži bio je objavljen od kolovoza do listopada 2012., a pristiglo je 196 prijava za članstvo. Drugi javni poziv za podnošenje prijava za članstvo u Mreži bio je objavljen od prosinca 2012. do svibnja 2013., a pristigla je 81 prijava za članstvo. Članovi Mreže dolaze iz svih županija i grada Zagreba. Svim fizičkim i pravnim osoba koje su u roku poslali zahtjev za članstvo u Mreži, zahtjev je i usvojen. Od 277 članova Mreže, 8 je stručnih ustanova u poljoprivredi i ruralnom razvoju, 19 razvojnih agencija/institucija, 82 udruge/društva/saveza, 15 komora/klastera vezanih uz poljoprivredu i ruralni razvoj, 9 obrazovnih i znanstvenih institucija iz područja poljoprivrede i ruralnog razvoja, 49 jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave, 51 poljoprivredno gospodarstavo, 44 ostala člana, a nema predstavnika tijela državne uprave i međunarodnih organizacija.

Mreža je sastavni dio/članica Europske mreže za ruralni razvoj (ENRD).

Kako bi osigurali kontinuitet u radu Mreže, u razdoblju 2014-2020 neće se uspostavljati nova Mreža, ali će se u svrhu bolje provedbe aktivnosti, izvršiti određene organizacijske promjene.

Članovi Mreže će biti pravovremeno obaviješteni o navedenim promjenama, kao i o novim odredbama vezanim za djelovanje Mreže u razdoblju 2014- 2020.

Članstvo u Mreži je dobrovoljno te će se u svrhu učlanjenja svih zainteresiranih dionika u ruralnom razvoju, kreirati sustav kontinuiranih prijava za prijam novih članova. Detaljniji opis procesa učlanjenja u Mrežu, kao i prava članova Mreže, biti će razrađeni u Akcijskom planu Mreže.

17.2. Organizacijska struktura Mreže, opis uključenosti organizacija i administracija/ uprava, uključujući i partnere navedene u čl. 55 Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća te opis aktivnosti umrežavanja

Mrežu čine članovi, jedinica za potporu Mreži (Tajništvo mreže) i upravljački odbor.

Članovi Mreže mogu biti tijela državne uprave, stručne ustanove u poljoprivredi i ruralnom razvoju, jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave, regionalne i lokalne razvojne agencije, poljoprivredna gospodarstva, obrazovne i znanstvene institucije iz područja poljoprivrede i ruralnog razvoja, udruge i komore vezane uz poljoprivredu i ruralni razvoj i ostale fizičke i pravne osobe čije aktivnosti su vezane uz poljoprivredu i ruralni razvoj.

Jedinica za potporu Mreži (u daljnjem tekstu: Tajništvo mreže) djeluje u Ministarstvu poljoprivrede pri Upravi za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju.

Upravljački odbor Mreže za ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: Upravljački odbor Mreže) imenuje ministar nadležan za poljoprivredu na rok od godine dana.

Nelektorirana verzija

Upravljački odbor Mreže u periodu 2014 – 2020 će biti sastavljen od predstavnika gospodarskih i socijalnih partnera, organizacija civilnog društva, LAG-ova, tijela državne uprave, stručnih ustanova te ostalih relevantnih institucija koje se bave ruralnim razvojem.

Zadaća Upravljačkog odbora Mreže:

- sudjelovanje u radu Mreže
- odobravanje godišnjeg programa rada Mreže (Akcijski plan Mreže) i izvješća o provedbi godišnjeg programa rada Mreže
- razmatranje izvješća o napretku provedbe PRR 2014 - 2020
- predlaganje aktivnosti Upravi za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju za unapređenje PRR 2014 - 2020
- širenje informacija i obavijesti o mjerama PRR 2014-2020

Predviđeno je aktivno uključivanje svih relevantnih partnera navedenih u članku 55 Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) u rad Mreže. Veliki utjecaj na aktivnosti Mreže će imati Upravljački odbor od čijih će se članova zahtjevati aktivna uključenost u rad Mreže, sudjelovanje u tematskim skupinama koje će se organizirati te prijedlozi aktivnosti i usmjeravanje rada Mreže. Izradom web stranice Mreže najnoviji podaci o PRR 2014 – 2020, dobri primjeri prakse te ostale važne informacije će biti dostupne velikom broju dionika. Također, sustavom elektronskih obavijesti članovi Mreže će se obavještavati o promjenama i novostima PRR 2014 – 2020.

17.3. Opis aktivnosti Mreže koje će se poduzimati u skladu s ciljevima Programa ruralnog razvoja 2014- 2020

Mreža promiče suradnju i uzajamnu pomoć između pojedinaca i organizacija uključenih u ruralni razvoj. Promicanje informacija o ruralnom razvoju, razmjena ideja i dobre prakse u provedbi PRR 2014 - 2020 u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji će doprinjeti uspješnijoj provedbi Programa ruralnog razvoja.

Misija Mreže je integrirati i ujediniti sve one koji na različitim razinama sudjeluju u ruralnom razvoju.

U svrhu podizanja svijesti i izgradnje kapaciteta članova Mreže, Tajništvo mreže će provoditi aktivnosti informiranja i održavanja edukativnih skupova/radionica.

Ciljevi umrežavanja su:

a) povećanje uključenosti dionika u provedbu ruralnog razvoja;
b) poboljšanje kvalitete provedbe programa ruralnog razvoja;
c) informiranje šire javnosti i potencijalnih korisnika o politici ruralnog razvoja i mogućnostima sufinanciranja projekata;
d) poticanje inovacije u poljoprivredi, proizvodnji hrane, šumarstvu i ruralnim područjima.

Prihvatljiva ulaganja (aktivnosti) koje će se sufinancirati su:

- uspostava, rad i upravljanje Mrežom
- priprema i provedba Akcijskog plana Mreže

Aktivnosti koje će Mreža provoditi će biti opisane u Akcijskom planu Mreže.

U Akcijskom planu Mreže može biti opisano sljedeće :

Nelektorirana verzija

- upravljanje mrežom;
- uključenost dionika u izradu plana programa;
- pružanje obuke za LAG-ove koji su u procesu nastajanja;
- prikupljanje primjera projekata koji pokrivaju sve prioritete ruralnih razvojnih programa;
- studije i analize koje su u tijeku;
- aktivnosti umrežavanja za lokalne akcijske skupine i, posebice, tehničku pomoć za međuteritorijalnu i transnacionalnu suradnju;
- aktivnosti umrežavanja vezanih uz inovaciju;
- plan odnosa s javnošću, uključujući promidžbu i informacije koje se odnose na program ruralnog razvoja u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, te informacija i aktivnosti usmjerene prema široj publici;
- mogućnost sudjelovanja i doprinošenja aktivnostima Europske mreže za ruralni razvoj.

Prihvatljive aktivnosti i s njima povezani troškovi (izdaci) biti će dodatno razrađeni u provedbenim aktima/natječajima/Akcijskom planu. Krajnji korisnici su fizičke i pravne osobe koje će udovoljiti uvjetima natječaja/odabira, a u svrhu provedbe aktivnosti Akcijskog plana Mreže.

Aktivnosti iz godišnjeg programa rada Mreže (Akcijskog plana) provodi Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju, ali se neke od aktivnosti Mreže mogu delegirati vanjskim suradnicima sukladno Akcijskom planu i uvjetima u javnom natječaju.

17.4. Dostupna sredstva za uspostavu i vođenje Mreže

Dozvoljene aktivnosti i s njima povezani izdaci navedeni u točci 17.4. financiraju se sredstavima mjere Tehnička pomoć, iz koje je za provedbu ovih aktivnosti namijenjeno najmanje 10% ukupne alokacije. Od tog će se iznosa, za aktivnosti uspostave, rada i upravljanja Mrežom i s njima povezanih izdataka koristiti do 25 % sredstava, a za aktivnosti pripreme i provedbe Akcijskog plana Mreže do 75 % od ukupno alociranih sredstava.

Intenzitet potpore iznosi do 100 %.

Neelektronska verzija

18. EX ANTE PROCJENA MOGUĆNOSTI PROVJERE I KONTROLE MJERA, UKLJUČUJUĆI RIZIK GREŠKE

Izjava Upravljačkog tijela i Agencija za plaćanja o mogućnosti provjere i kontrole mjera mjera PRR.

(Bit će ažurirano nakon završetka ex ante procjene provjerljivosti, mogućnosti kontrole i rizika greška kod provedbe mjera iz PRR 2014-2020).

Izjava funkcionalno neovisnog tijelog, kojomse potvrđuje primjerenost i točnost izračuna standardnim troškovima, dodatnih troškova i prihoda koji se gubi.
(Bit će ažurirano nakon završetka izrade kalkulacija koje provodi treća strana, neovisna od Ministarstva poljoprivrede).

Nelektorirana verzija

19. PRIJELAZNE ODREDBE

19.1. Opis prijelaznih uvjeta po mjeri

U programskom razdoblju 2007- 2013 RH je provodila mjere IPARD programa, a do usvajanja PRR 2014-2020 koristit će mogućnosti koje su u skladu s Delegiranim aktom i Uredbom 1305/2013.

Sukladno procedurama o provedbi IPARD mjera, a kako bi se izbjegla mogućnost gubitka dijela raspoloživih sredstava, Agencija za plaćanja ugovara do 150% sredstava raspoloživih alokacijom za 2013. godinu.
Mogućnostima koje joj dozvoljava delegirani akt, RH za plaćanja već preuzetih obveza prema krajnjim korisnicima IPARD programa koristiti sredstva EPFRR.
Ova mogućnost koristit će se za plaćanja obveza za mjeru „Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice“, koja je gotovo identična podmjeri 4.1 mjere 4 „Ulaganja u fizičku imovinu. Preostala sredstva alocirana IPARD programom, dostatna su za pokriće svih ugovorenih obveza po ostalim mjerama te za plaćanja obveza za mjeru 302 „Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti“ koja odgovara kodu 6.3 i 6.4 mjera Razvoj poljoprivrednog gospodarstva i poduzetništva.
Sredstva koja su IPARD programom Republici Hrvatskoj alocirana za 2013 godinu iznose 27.700.000 EUR-a, od čega alokacija za mjeru 101 iznosi 23,6% ili 6.537.200 EUR- a, a za mjeru 302 12% odnosno 3.324.000 EUR. Dakle, za očekivati je kako će po stvorenim financijskim obvezama, iz sredstava EPFRR 2014 – 2020, biti iskorišteno najviše 3.268.600 EUR-a sredstava za mjeru 101 te 1.662.000 EUR-a sredstava za mjeru 302 te se u konačnici može očekivati da će RH koristiti 4.930.600 EUR za isplatu već preuzetih obveza.
Također RH će do usvajanja PRR 2014-2020 koristiti mogućnost raspisivanja natječaja za mjere 101 i 103 IPARD programa te će sredstva EPFRR biti korištena i za isplatu projekata koji se ugovore na ovim natječajima, a koji će zadovoljiti uvjete propisane IPARD programom i važećim Pravilnicima.
Sredstva koja ne budu utrošena za plaćanje preuzetih obveza temeljem natječaja raspisanih do kraja 2013. godine te obveza nastalih temeljem natječaja raspisanih do usvajanja PRR 2014-2020, biti će utrošena za mjere RH PRR 2014-2020.

19.2. Indikativna tablica

Mjera	Planirani doprinos Unije 2014-2020 (EUR)
Mjere za koje su natječaji raspisivani do kraja 2013. godine	
101	3.268.600
302	1.662.000
IPARD Mjere za koje će se isplata vršiti od 01. siječnja 2014 do 31. prosinca 2016.	
101 (u prosjeku po projektu ugovoreno 221.000eur)	Bit će ažurirano naknadno
103 (u prosjeku po projektu ugovoreno 661.000eur)	Bit će ažurirano naknadno

Tablica 17: Indikativna tablica (u EUR razdoblje 2014-2020)

Nelektorirana verzija